

annak lekötöttségével aképviselei függetlenség erkölcsi értékét, immunitását tette tönkre. — Az ellenzék mindegyik árnyalata végletekig jutott a kormányelnökökkel szemben, a politikai megbízhatatlansága miatt folyó harcával Lovagias ügyek, párbajok halmozódnak egymásra, mind az ország és nemzet érdekében várható kibontakozás rovására.

A kormánypárt azt mondja, hogy nagyon veszedelmes precedens lenne az, ha az ellenzéknek sikerülne megbuktatni a kormányt vagy csak a kormányelnököt is. Nem enged. Ez a makacsság elvitte az országot immár a törvényen kívüli állapotba, aminek ilyenként bizonyult lehetősége pedig sokkal veszedelmesebb precedens minden ellenzéki terrorizmusnál. Nem most, nem éppen e pillanatban, hanem akkorra, mikor esetleg a mai viszonyoknál nehezebb, kritikusabb, az egész alkotmányt megsemmisítő helyzetbe sodorhatja az országot.

A mostani képviselőház korai megvénhedésével visszaesett a gyermekkorba; ettől a magyar nemzet komoly, eredményes munkát nem igen várhat. A mostani kormánypárt és az ellenzéki pártok között sokkal kérihetetlenebb a vértagadás, hogy sem azok egy egészséges organizmust képezhetnének. A beteges állapotokon megtörök a legtisztább jóakarát is, mely a Ház organizmusának megtépett, elernyed idegszárait és ereit újra élet- és munkapépés kapcsolatba kívánja hozni. Mert hatalmas, minden összekötő szálát elmett, és acélkorlát emelkedett a két tábor közé: a következetességnek a makacsságig fokozó lottulhajtsa.

Teljes kibontakozásra most már csak az vezethetnek, ha ebből a vénhedt parlamentből a peshedt vért ki resztének s új választások után rátermett és független elemekkel frissítének föl tüktető ereit, olyanokkal, akiket

igazán a nemzet akarata küldene és így a belsőök alakuló többségre is jogosan lehetne mondani, hogy az a nemzet többségének akaratát képviseli.

Új választások vezethetnének igenis megbízható kibontakozáshoz, de csak abban az esetben, ha a tiszta, becsületes választásokat biztosító törvényjavaslat már törvénynyé vált volna.

Mig a kuriai híráskodásról szóló s a választásokat szigorító törvényjavaslatból törvény nem lesz: addig még az a mód is megbízhatatlan, ha új választások után akarunk meggyőződést nyerni a nemzet többségének akaratáról. Mert a mai választási törvények mellett kortespénz, igazgatás, erőszak szerepelnek döntő tényezőktől, és nem a nép tiszta akarata.

A kvótarány megállapítása tárgyában a hivatalos közlöny dec. 31-iki számban megjelent a királyi elhatározást tartalmazó irat, mely szerint a király a kvótarányt egy évre ismét meghosszabbította.

Budapestről lapunk zártakor azt az értesítést kaptuk, hogy ott az új év utáni helyzetre vonatkozólag az összes pártok teljesen tájékozatlanok.

Országgyűlés.

December 28.

Madarász József, a "vén" republikánus, tehatalmazást kéri a Háztól a királlyal szokásos új évi gratulációra. Persze megkapja.

Az elnök-választás vitájában László Mihály volt az első szónok, aki markáns vonásokkal rajzolta meg beteg közállapotaink képét és érdekesebb fejtegetéseinek még ebben a párbajdos világban is tudott halgatóságot biztosítani.

Jutott hallgatóság Ragályi Lajosnak is, aki a lex-Tisza ellen valósgos záporát zudítja az éles, élmes ötleteknek s erős temperamentummal, a közönség tudás bőségével silányítja tönkre a hazáruálás papíráját, a mint a hűhedt javaslatot elnevezte.

Mindenki elhagyta. Egykori imádóinak szálmalmas pillantásai áldozók. Nős emberek már valamennyen. Boldog családapák. Mint mosolyognak most fölötté. És ez nem egyéb mint szerepsere, melyet az idő változása, gyors múlása idézett elő. Mely könnyen esett egynek többet kinevetni, szereimükön szánakozni, az ünnepeltet játszani és most mily rettenetes keserű a kölcsönök visszakapása.

Leborgasztott lejjel, bánatos tekintettel nyúlt egy asztalka-tis fiókjához, régi emlékek halmazát foglalta magában. Itt az ifjú jegyző piros pántlikával összekötött nefelejesei. Ez is női kérés, szerette, nem ment hozzá. Egy könyv lapjai között lealó hea-róza van lepreseve. És mellette mily kedélyes leiras. Szexényit mily neveltségessé tette az egész környék-n. Istennem! most már ő boldog, „kis mama” ehelne! Nehány lappal odabb van egy erdesz, törvény-széki bíró, győgyesz-rész, jószágkezelő és még annyi mások emléke, ezek mind becsületes szerető szívüket ajánlották fel neki, de hat lda, valami grófra várakozott — és az — elmaradt.

Minden egyes emléknél, és annak leirasánál hosszasan elődözött. Ezek az emlékek, mi tha most már nem is volnának oly közönyűsek rá nézve, mint mikor kap a! Mintha szive is tájna a mult emlékeinel! Két könyv állt szemében, midőn végig-popta a naplót, és erősen lealóhajta a karosszékbe dőlt az egykor ünnepelt ragyogó szépségű lda.

lameit egy év mult el; a 28-ik. De erős leszek, nem cüggedek! Még várok! Még re-

Ragályi nagyhatalús beszédjére öt perc szünet következett.

A mai vita utolsó szöke, Györfly Gyula, igen éles alaptónusban szóló a Tisza féle javaslatról, megokolva a szabadelvű pártból való kilépését. Beszédében voltak új szempontok — ami nem kis dolog a vitának ebben a stádiumában — és fejtegetéseinek frissesége, logi us okfejtése, elegans előadása egyaránt biztosították az egész Ház figyelmét. A rövid, de tartalmas beszédt a baloldálnak és a diesszidensek csoportjának rajon tetszése kísérte.

Az ülés végén Pap Elek interpellál a török-szent-miklósi népgyűlés betiltása ügyében.

December 29.

A Horánszky-Bánffy ügy mai-mét a képviselőház elé került. A napirend előtt felszóllalt Apponyi, az ügy hiteles tanuja és tanúságot tett Horánszky Nándor mellett. Gróf Apponyi felszólalása minden kétségen felül yalóva tette Horánszky igazát, akinek ügye politikaiing teljesen ki-légítő módon van elintézve. Apponyi felszólalása mindenben megerősítette Horánszky előadását. Horánszky politikai jellege, megbízhatósága, korreltsége, szavahihetősége továbbra is minden kétségen felül áll.

Hogy ez így van, azt igazolta maga báró Bánffy Dező is aki nyomban Apponyi után felszóllalt, s akit, néhány pernyi erő szjngás után magának Apponyinak kibelepésére, ezuttal meghallgatott az ellenzék is. A miniszterelnök urnak az a felfoás, hogy a kisebbséggel szemben vállalt kötelezettsége alól a többség is feloldozhatja és ő helyén maradhat, ha nem teljesíti az az ellenzékkel szemben elvállalt kötelezettségét. Apponyi azonban hivatkozott Wekerle és Tisza Kálmán példájára. W-kerle is vállalköz-elevezéséget az ellenzékkel szemben és midőn ezt nem tudta teljesíteni, feloldozását kérte az ellenzékkel, különben be adta volna lemondását. Tisza Kálmán is vállalt öbligöt az ellenzékkel szemben Kos-uth visszahonosítása dolgában, és mikor ennek nem tudott eleget tenni, nem is kérdzett senkit hanem egyenesen az a konzekvenciát vona le belőle, hogy lemondott. Báró Bánffy Dező most deavulja elődölt és telre dobja az a gyakorlatot, amelyet eddig ellagadtak, még pedig épeneséggel nem éppen-éggel nem hátrányára a politikai erkölcsi társaságának. És a miniszterelnök ma bemutatja programját a kibontakozásra nézve; ez a program abból áll, hogy ő marad. Veszzen el a magyar alkotmány, veszen el minden, csak egy maradjon meg: az ő személyes hatalma. Ezt azt báró Bánffy Dező a parlamentarizmus védelmének nevezi.

A szünet után aztán türelme-nen meghallgatták Sándor Józsefet, aki egyetlenül terarotta a mostani választási rendszert, amelyben csak a latifundium, plutokrácia és demagógiai erványe-

mények! — mondá kilakadva a halavány leány. És mint a gyermek, úgy zokogott...

Szilves-ter eszején külföldről váratlanul haza érkezik a létr, dr. Petyéry Győző. Egy anonim levél sürgette több ízben hazajövetelét. A fiatal, csinos leleség éppen nem volt honn. Dr. Petyéry néhány szót szóló a szobalányval, s ily tartalmu két levelet hagyott neje halászobájának toilleté asztalkáján.

„Irmának.

Boldog új évet asszonyom. Az ördög nem alszik és a falaknak is vannak füleik.

Győző.”

A másodikon kívül ez volt:

Szelepcsényi Géza urnak.

Belől: „Boldog újévet kíván öndnek” is.

dr. Petyéry Győző.”

Ezzán csomagoltatott és vasutra téve mindent, elutazott. Csak a toilleté-asztalkát és ágyát hagyta hátra emlékül.

Künn a hópelyhek hullanak. Benn a barátságos kis erdeszrakban csöndes imára kucsoolt kezekkel térdepel egy kis gyermek ágy előtt a nevelő, a kedve Margit néni. Két éve már hogy elhagyta a fővárost — hol annyi bánat érte-szabzott szívet. E jól, hogy egy kicsi anyatlan fiúcskának gondozója legyen.

Ujra gyűl a fény, és szós torokból
„Ehén” veri termünk falait.
Boldog az újévem! A szűzben
Megszoktam loppal valakit.

Boldog újévet! Mondtam el-gyzer
S mi lett belőle? Munka meg kényeszer!
Selyp Szeleszter rid gondolok,
S mire kijárnék s sorok,
Már én robogok
Nagyvárosi zajba
És macskajajba!

XI - XI

A boldog új-év.

— Aprókocok. —

Ira: Korányi Berta

Ott ül egyedül. A kis hímző, a min eddig dolgozott, ölében pihent. Lábaiánál a kis „Joly” kutyus horkolt.

Új év reggtele volt. Halvány arcán a bán-t, a reményteleneség honolt. Olyan volt a lány tekintete, mint azé, a ki már rég lemondott a boldogságról. Pedig még nem is élvezte. Arcán a szépségnek már csak hervadási volt. Sok szegény szívet gyújtott kacérsága egykor lángra. De ő csak játszott a szívekkel, mint macska az egérrel. Az elégedetlenség, meggyűlölet végre oda juttatá, a hol most kell szenvednie.

sülhet; követelte a választási reformot, de csak úgy, ha előbb az ellenzék leesserel. Es itt aztán az ellenzéki is kis premissza után tízenhárompróbas Bánffy-párt konkluziói következtek.

Illyés Ballat a függetlenségi párt postája mondott ezután erős nevezényolos beszédet, erre pedig Rakovszky István nagy beszéde következett. Új dolog uem igen volt ebben a beszédben; csak egy volt benne új: az a rettenetesen erős hang, amely az eddigi legkeményebb támadások tónusát is felmutta. Izó temperámentum, beretvádiesség gúny jellemozte a beszédét, amelynek politikai tartalmára különben csak egy megjegyzésünk van R. Kovszky a mostani állapotokért már ismét a szabadelvűséget okolta. Ez ellen tiltakozni kell. A tiszta szabadelvűség nevében, amelynek zászlaja érintetlen maradt. Vagy nem látja Rakovszky ur, kik azok, akik otthagyták a többséget, mert nem azonosíthatták magukat a Bánffy-kormány politikájával? Nem látja a disszidensek soráiban a szabadelvűség legnagyobb hőseit, akik éppen a szabadelvű program tisztségét védtek azzal is, hogy a kormány táborát odahagyták?

Dec. 30.

Az utolsó ülés a sértetlen alkotmányosság állapotában! Ma kimondotta a Haz a korelnök indítványára, a mit a pártok részéről jött megkeresés folytán terjesztett elő: hogy január 3 ikáig nem tart ülést és így holnaputánól kezdve Magyarország törvény nélkül, törvényen kívül áll a kormányzat!

A Bánffy-kormány tehát elérte a célját. Dea hitler ehhez a réparhoz elérkezett, megdőbentő, hatalmas tiltakozás zudot eleje, nemcsak az egész ellenzék részéről, de a saját pártjából is.

Az ülést két óráig Saghy Gyula és Visontai Soma beszéde töltötte be.

Két óra levén, a korelnök be akarta zárni az ülést.

Most következett az a jelenet, a mely emlékeztetés maradt a magyar hisóriában.

Lassan, lassan behegedt a vérző seb. Gyógyulást keresett a szabad természet ölében, és ebben a csendes erdőszlakban talált is. Olyan jó, csendes volt itt minden. A kis fiu rajongó szeretete, élénksége derűt, mosolygást csalt, a gázszelő apa arcára is, -- ki nemrég temette el szive boldogságát.

Lassankint megszokták egymást. Margit elmondta szerény történetét az erdősznek; ő is hitt -- és csaldótt. Ismerték egymást. -- Es ime egy napon azt vette észre a komoly őszinte ember, hogy ő többet foglalkozik fia gondviselőjével, mint szeretné.

Jó modora, szelidsége által, vagy annak a bánatos kis arcnak tekintete által nyerte meg az ő szívet? Ki tudja?

Es Margit -- a szép kis néni? Ő előtte is mint térti ideal állott az erdősz az ő komoly, szeretreméltó, őszinte modorával. Talán szerette is?

Talán nem mer-e ezt az érzést még önmagának sem bevallani, hisz ő már ilyen boldogságról lemondott.

Most ötöt 12-öt az óra! A kis gyermek mosolygva alszik ágyában; Margit ott térdel az ágy előtt. Valami faldalmas meghatottság vesz erőt rajta, itt az új év küszöbén. Az erdősz nagy léptekkel jár fel alá a másik szobában. Itt az új év! Hatha boldogítani tudná az a kedves lény, a ki annyit odaadást tanusit kis árvája iránt. Hallja a leány zokogását odabenn.

Lassan óvatos léptekkel indul a másik szobába.

Margit megferdul, tekintetök találkozik. -- Miért srt? -- ezt a kérdést látszik kifejezni a férfi arca. A leány felsóhajta letörtli könyeit.

-- Hallja? -- 12-öt ütött az óra! Új év küszöbén állunk -- mondja Margit.

-- Nem gondolt soha arra, hogy az kettőnknek egyesült boldogságot hozhatna? -- kérdi a férfi. Képes volna, mint édes hitvesem, ennek a gyermeknek gondos jó anyja lenni?

A leány kipirultan sugárzó arccal nyújtja kezét a férfinak és az szeliden vonja keblére az új év küszöbén, a szeretett édes Margitot. Tekintetök egymást biztatva, bátran tekint a jövő elé.

— Sorba emelkedtek fel a pártok szónokai, hogy tiltakozzanak a most már kétségteletlenül bekövetkező törvénytelen állapot ellen.

Kossuth Ferenc kezdette Rövid, ünnepléses szavakban jelentette ki, hogy a kormánynak nincs joga az alkotmányos eszközök hiányában az ország kormányának rudiánál állani és a bekövetkezőkért felelősé tette a kormányt. Csatlakozott szavaihoz Horvászky Nandor. Ugyanazt jelentette ki Molnár Janos. Polónyi Géza a a pragmatika szancióból folyó jogok kötelességek elválaszthatatlanságát hangoztatta.

Majd Szentiványi Árpád állott fel.

Eddig -- ugymond -- nem volt obstrukció. De meg ígértém, hogy meg fogom nyíltan mondani, a mikor lesz. Nos hát; most lesz obstrukció.

Es a pillanat nagyságának hatása alatt annak a pártnak, amely eddig vakou osztotta és támoztatta vezérének tervét, most megszólalt az első lekiismerete.

Kubinyi Géza állt fel szólására. Sápadi volt, hangjában az elfogulóság rezgett. Néma csend, feszült figyelem fogadta szavait.

-- Erzem, ugymond, hogy súlyosabb pillanatban alig beszélt magyar képviselő. Megdőbentő és a rettenetes harc, amit az ellenzéki pártok most bejeztek. En eddig is a békén működtem, most is följajánlom a békejobbot. A nemzet itelni fog azok fölött, akik azt meghiusítják!

Szavaira rögtön Ivánka Oszkár felelt. Nyomban megjelölte minden bajnak kuforrását: a törvényűprást. A míg ez rendszerről van emelve, az ellen az ellenzék a végéig küzd; az ellen a rendszer ellen a törvényt és az alkotmány életével is meg fogja védeni!

Gajari Odón vállalkozott arra, hogy lerontsa Kubinyi Géza beszédének hatását. A korelnök bőbeszédűsége több-öri figyelemzetéseiben kellő korlátok közé utalva a provokáló beszédet.

Es ebben a pillanatban, a szenvedélyek eme viharában fölállt az minden bajnak okozója a miniszterelnök.

Az ellenzékét rettenetes harag fogja el annak az embernek láttára, a ki megatalkodásával ilyen veszt hozott a magyar alkotmányra. Percekig tartó tombolás, dühkitörés nyeli el a kormányzó szavait.

Beszédét nem mondhatja el: a korelnök felelőssége az ülést.

A szörnyű utas újra kezdődik ez a szörnyű jelenet Oriási kavarodás támadt ebből. Az ellenzék a terem közepére tudal. A „Testörök” is előre nyomulnak és körülveszik a miniszterelnököt, a ki folyton beszélni akar, de szavaiból senki egyetlen szót sem bír érteni. A társma, a zai vaj megrezeketei az üvegtelet. A csitítgatók hangja elvesz. A kavarodásnak és talán nagyobb bajnak a korelnök veszi elejét, a ki -- bezárja az ülést.

Apponyi Bácskában.

A karácsonyi ünnepek alatt a vidéken tartott népgyűlések között jelentőségre nézve első helyen áll a zombori, amelyen gróf Apponyi Albert is megjelent és nagy-zabasu beszédben nyilatkozott a politikai helyzetről. A zombori népgyűlésről szóló tudósítás ez:

Zombor, december 26.

A mai népgyűlésre, amelyen gróf Apponyi Albert is beszélt, az egész környékről összezeregett a nép nemzetiség és partkülönbség nélkül. Apponyi Albert kiseretében voltak Hock János országgyűlési képviselő és dr. Günther Antal.

A gyűlésen Szemző István elnököt, aki melegen üdvözölve Apponyi s a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Zombor szab. kir. város és Bács-Bodrog-megye polgárainak Zomborban 1898. december 26-an partkülönbség nélkül tartott népgyűlése súlyos aggodalmának és tiltakozásának ad kifejezést az alkotmány ama megtámadásával szemben, melyet Tiszá Kálmán indítványára a képviselőháznak 339 tagja a kormány hozzájárulásával elkövetett, midőn egy állítólagos törvényjavaslattal magánkörben való aláírásával, esetleg a törvényjavaslat pusztá benyújtásával kívánta pótolni a képviselőháznak

szabályszerűen eszközölt szavazatát, sőt a törvényhozás összes tényezőinek törvényalkotó működését és ezen az uton a miniszteri felelősség elvének is kijátszásával, a kormányt előre felhatalmazni, törvény- és alkotmányellenes kormányzatra.

Azután Apponyi Albert lépett az emelvényre és nagy beszédben méltatta a politikai helyzetet. Beszéde lényegében így hangzott:

Huszonöt év óta működik a politikai pályán. (Zajos eljenzés.) Ez alatt a huszonöt év alatt azt, mit a világ sikernek szokott nevezni, nem tudta elérni; ha mégis nehez és válságos pillanatokban a nép széles rétegei figyelemmel feleje fordulnak, ez megnyugtítja arra nézve, hogy mégis kell valami igazságnak lennie azokban az eszmékben, melyeket huszonöt év óta sikertelenül képviselek.

Ez alatt a huszonöt év alatt sok politikai vihart élt át, de soha ily általános megrendülését az alvó közvéleménynek, oly rögtöni lelébredését a nemzet lelkiismeretének nem tapasztalta, mint most, e szerencsétlen lex-Tiszá indítványozása alkalmával. (Zajos felkiáltások: Abcug, Tiszá!)

Van is miért. Ez a Tiszá fele javaslat (Zajos felkiáltások: Abcug!) semmit sem hagy érintetlenül alkotmányunkból, nincs alkotmányunknak egyetlen biztosítéka sem, melyet ez meg nem támad.

Itt van az a sarkalatos tétele alkotmányunknak, hogy adót szedni és ujoncokat állítani a törvényhozás megszavazása nélkül nem lehet, amely sarkalatos intézkedése törvényünknek odáig megy, hogy már közel egy fél évezreddel ezelőtt alkotják meg azt a törvényt, mely meg a meg nem szavazott adóknak önkéntes megajánlását is hűtlenség büntetének minősíti.

Ezt a sarkalatos elvét alkotmányunknak kiforgatja sarkából a Tiszá-féle javaslat, mert maga kimondja, hogy módot nyújt arra, hogyan lehessen meg nem szavazott adókat szedni, -- az ujoncokról egyelőre halgat, ez majd később jön -- hogy lehet ezt a törvényesség hamis színével tenni és minden felelősség alól menekülni.

Alkotmányunknak az az egyetlen sarkalatos alapelve, melyet a jelenlegi rendszer lételetben tartani látszott, az az egyetlen, amelyen folyton nyargalt, amelyet egyoldalulag, a törzsképig kiejtett, a többség urama volt. Es ime ezzel a javaslattal kirugja lába alól ezt az utolsó alkotmányos elvet is.

Mert mi a többség? A többség nem azokból áll, akik a Lloyd-épületi klubban találkoznak, (Élénk derűtség) hanem a többség az, mely valamely kérdésnek a képviselőházban történt nyilvános megvitatása után a képviselőházban megnyilvánult. (Zajos helyeslés.) Ha előáll bizonyos számú képviselő és mielőtt maga az esemény, mely felett itelni kell, beállt volna, mielőtt az vita tárgyává létehetett volna, mielőtt a nyilvánosság előtt év érv ellen küzdhetett volna, mielőtt a törvény és házszabály által előírt szavazás megtörténhetett volna, már előre kimondja és lekötöi magát erkölcsileg, hogy mi pedig így fogunk szavazni: akkor a képviselőházon kívül történi összesenküvés utján megakadályozzuk az alkotmányos többségnek lekiismeretes és szabad megnyilvánulását. (Zajos tejes és taps.)

Kö kövön nem marad abból a tiszteletreméltó, ezeréves épületből, melynek kiépítéséhez minden nemzedék hozzájárult valamivel. Ha tehát valaha volt oka Magyarország népének, hogy lerázza almasságát, hogy lerázza eltespedését, hogy lerázza a téllenség és a hatalom előtti meghajlásának kényelmes szokását és vegre letrre ébredjen: most ez alkalommal kellett ennek bekövetkezője.

De ez a merénylet alkotmányunk ellen, mely a mai gyűlésre alkalmat adott, ez csak befejező cselekménye, csak kicsucosodása annak az irányzatnak, mely az alkotmány formáit megtartja ugyan, az alkotmány lényegét azonban éppen e forának segítségével kijátsza és megöli.

Ismétli, hogy a jelenleg uralkodó rendszer és párt az alkotmányosság összes elveiből csak egyet ismert el: a többség akaratanak elvét. Es ez egészen helyes is volna, ha tényleg úgy állna a dolog, hogy az alkotmányos élet csak akkor kezdődik, mikor a képviselőház összedül és ha az a kérdés nem volna nagyon fontos, hogy a képviselőház hogyan kerü oda. Pedig nem az az alkotmányos élet lényege, hogy valamely tanács-

kosó testület együtt legyen, melyet képviselőháznak neveznek, hanem az alkotmány lényege az, hogy a nemzet a képviselőiben nyilvánuló akaratával vegyen részt a törvényhozás munkálataiban. (Hosszantartó zajos helyeslés és tetszés.)

Es az alkotmányos élet ezen alapja nálunk husz év óta annyira beteg, hogyha a gyógyulás gyorsan be nem következik, a betegség könnyen halálra válhatik. Mert mindenki tudja, hogy nemcsak a képviselői választásoknál, de a községi, a megyei és a törvényhatósági választásoknál is minden egyéb jut érvényre, mint a választó közönség szabad akarata. (Igaz! Ugy van!) Ez eddig visszafelé volt, amelyet takaragtattak, letagadtak (Közbeszólások: Ez a mai rendszer!) és valamint éppen a Tisza-féle javaslatban (Zajos felkiáltások: Abcug! Nem kell!) a gondviselés különös kegye folytán a mai alkotmányos rendszer önmagát leplezte le, úgy a választó közönség szabad és tiszta akaratnyilvánulásának megállítására éppen a jelenlegi miniszterelnök ur (Zajos felkiáltások: Abcug!) kormányszata alatt részesült abban a szerencsében, hogy azt nemcsak tagadná nem vonták, hanem — ami még soha nem történt — még dicsekedett is vele a kormányelnök ur, hogy pénzüsségeket szerzett össze és kezel, (Zajos felkiáltások: Gyalkas!) csak a forrásokról hallgatott. Most először történt, hogy ezt a kormány nemcsak elismerte, de mint jogosat állította oda. (Élénk tetszés.)

A szent irásban olvassuk a tételt, hogy kell botrányoknak bekövetkezniök. Hát közéletünkben is szükséges volt, hogy botrányok bekövetkezzenek, hogy ezeknek a botrányoknak rítói lényegének lássa a magyar nemzet azt a jövőt, melyre vár, ha ezt a betegséget testéből kiülni nincs elég erkölcsi ereje. (Zajos éljenzés, tetszés és taps.)

Ezeknek a botrányoknak, amelyekben a mostani uralkodó rendszer kicsucosodott, máris meg volt a tisztító hatása közéletünkben. Ha nem csalódom — úgy mond — ezen a gyűlésen is pártkülönbség nélkül vagyunk együtt. (Ugy van! Ugy van!) Jelen vannak itt olyanok is, akik a szabadelvű pártokhoz tartoznak, azonban lelkiismeretük nem engedi, hogy ezen utolsó alkotmányellenes lépésben, amely a Tisza-féle javaslatban foglaltatik részt vegyenek. Láttuk, hogy tiszteletre méltó, kiváló férfiak, akik eddig a szabadelvű pártok büszkeségét, legfőbb szellemi és erkölcsi kincsét képezték, azt mondták idáig és nem tovább! (Zajos éljenzés) És ezen alkotmányellenes mérenyeltnek nem akartak részesülést lenni, mint Szilágyi Dezso. (Leles éljenzés és taps.) Csáky Albin (Zajos éljenzés.) Andrássy Gyula (Zajos éljenzés.) és többen most ott vannak az alkotmány védői közt. (Élénk tetszés.)

Azt mondják ellenfeleink, hogy az ellenzék juttatta az országot és a parlamentet abba a helyzetbe, amelyben most vagyunk, hogy bizonytalan, sőt nem is valószínű, hogy ezen év végéig a kormány mindazoktól a felhatalmazásokat megkaphassa, amelyek nélkül a kormányzat alkotmányosan nem viheti. Hát ebben annyit igaz, hogy az ellenzék mostani küzdelmében csakugyan rendkívüli eszközökhöz folyamodott. (Zajos helyeslés és éljenzés) olyan eszközökhöz, melyek — ezt nyilván bevallom — az alkotmányos formák szempontjából talán kifogásolhatók. De emlékeztet Carlyle munkájára a francia forradalomról, melynek egyik fejezete lefeti az úres formák küzdelmét a lényeg ellen. Elmondja, milyen korhadt volt a régi francia társadalom; csupa formulából állott.

Hát amit most parlamentünkben látunk, az is ilyen úres formulákban a lényeg ellen folytatott küzdelme.

Hát midőn az úres formulák ny vakmerő igényekkel lépnek fel, akkor jogunk és kötelességünk volt ezen úres formulákkal szembe állítani az alkotmány lényegét, a nép akaratának tiszta hamisítatlan érvényesülését. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Az ellenzék harc kiindul abból, hogy az Ausztriával való kiegyezés megújításánál súlyos gyanújelek mutatkoztak arra, hogy az 1867. évi XII. törvénycikknek, Deák Ferenc politikai hagyatékának integritását meg akarják támadni. A harc további tápot nyert a nemzeti akarat érvényesülési jogának vakmerő megtagadása által és végre tetőpontjára hágott akkor mikor, az úgynevezett lex Tiszában az árcotot végképp elvetett

és a felelősség paródiájával felicomázott abszolútizmus polgári jogot követelt magának közöltünk. (Zajos felkiáltások: Abcug! Nem kell!)

Itt nincs más gyűlölet, mint annak a rendszernek bukása, (Zajos helyeslés) mely rendszer a nemzeti jogok valóságos helyébe azoknak pusztaságát akarja tenni. (Élénk tetszés.) De ezt a mostani kormánytól nem várhatjuk.

Ezért az ellenzék küzdelme a mostani kormányra dősz ellen nem küzdelem a hatalomért, nem küzdelem önmagáért, hanem küzdelem az ország népeért, küzdelem az ország népének alkotmányos jogáért. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Azt mondják, hogy senki sem lehet önmagának bírja. Az ellenzék nem is akar bírni lenni a saját ügyében, nem akarja eldönteni a pert. Annak egy bírja van: Magyarország népe és ők ezen illetékes bírósághoz akarnak jutni. Ez az egész. (Hosszantartó zajos tetszés és taps.) De ma el van torlaszolva az ut ehhez az illetékes bírósághoz; ma a választásokban nem ennek a bírónak, hanem a főispánnak, szolgabírának, polgármesterek, pénzügyőrök stb. verdiktje nyilvánulna meg és erre, megvallja, nem fektet döntő súlyt. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Ezek azok a szavak — így szól végül — melyeket ez alkalommal önmaguk intézni akartam. Szívelelk meg, tisztelt barátaim, és legyenek meggyőződve arról, hogy valamint Magyarország alkotmányát fölépíteni nem sikerült egyesek bármilyen bölcseségének, hanem csak a magyar nemzet évezredes munkájának, úgy ezen alkotmány megtartása sem sikerülhet egyesek fáradozásának, hanem egyedül a magyar nép erőlyes kitaró küzdelmének. Ehhez adjon az Isten önének erőt. (Hosszantartó zajos tetszés, lelkes éljenzés és taps.)

A beszéd óriási hatást tett a nép valóságos tombolt lelkesedésében. Apponyi után Drakulits Pál beszélt szerbül. Majd Günther Antal és végül Rock János szolt Valamennyit nagy lelkesedéssel hallgatták. A határozati javaslatot egyhangúlag elfogadták és a kérvény előterjesztésére gróf Apponyi Albertet kérték föl.

A messze idegenből.

Tunisz, 1898. december 18.

Kedves Szerkesztő Ur!

Amikor az emberigéretét meghatározott idején beváltani elmulasztja, rendszerint meglehetősen szokott. En tekintetbe véve a különös körülményeket, melyek között vagyok (nevezük őket afrikaiaknak) el fogok térni a szokástól és csak annyit jegyzek meg igazolásul, hogy már többször kerestem az alkalmat, hogy önnek tett ígéretemet beváltsam és nem is a keleti ember fogalmi szerint, aki amikor naphosszat csibukozik s-afján gond nélkül benyelve, akkor is azt mondja, „várom az alkalmat” és tovább henyél Allah nevében. Ugy ez elég, ön nem kíván többet?

Olyan élénken élnek emlékezetemben azok a kedves, hosszú delutánok, ott a sok papírral, újsággal, kéziratokkal szóró asztalok között, a szerkesztőségben. A vidám t-refero, a pajzán éledeződés abba maradt. Rám került a sor. Mindenki figyelt, mindenki az én elbeszéléseimet hallgatta keleti utazásomról. Örültem, hogy néha annyira le tudtam tőni érdeklődőket, de ebben az örömben volt némi önzés is, mert áhíthatos figyelmük módját nyújtott nekem, ha csak gondolatban is, újból bebarangolni a keletnek egyes tarka, szép vidékeit.

Kelet! A fantázia, mily lázas érverése lüktet e szóban. Mesés földrés, mely mint fogalom is oly misztikus hatást gyakorol a nyugati ember lelkére, újságában, varázsában soha ki nem fogy; minél többet él benne az ember, annál igézőbbnek mutatja magát. Ez volt az oka annak, hogy atriaki utam megkezdés előtt bizonyos kéjes izgatottság fogott el attól a gondolatától, hogy a keletnek egy új és hozzá még egyik leghamisítottabb részét fogom megtekinteni.

Vannak egyes szavak a Keletnek szótárában, melyeknek pusztán emittése, mint egy varázs hat az ember agyára; egy pillanat alatt képesek a képeknek egész raját, számtalan emlékekkel, a leg-sajátságosabb színekben feltárni az embernek. Ilyen szavak: Afrika, Egyiptom, Berberia (Tunisz, Tripolisz) Az első egy bizonyos misztikus érzelmelt kelt bennünk, párosulva azokkal a sajátos

gos fogalmakkal, melyeket már a gyermekkorától táplálunk magunkban pld. a Szahara sivatag, a néger népek, a Fata-Morgana, a számmuról, mely titokzatos dolgok még ma is megragadják lelkünket. Egyiptom a csodáknak öszfogalata. Piramisai, óségi kulturája, mely prehistoriai időkbe nyúlik vissza és a legrégebb görög mithoszokra utal, a nagy Nilus stb. mind-é már a görögök és rómaiak érdeklődését is felélesztette. Végre a Berberia a középtenger rettegelt kalózait juttatja eszünkbe, kiknek egynehány alakja bevésődött a gyermekagyba a mondáknak szürke kőbe burkolva.

Ilyen reminiscenciák töltik el az embert a mikor Afrika-ra gondol, amikor szép reggelen kimegy a hajófedélzetre és megpillantja a távolban a festői fekvésű Tuniszt, vakítóan fehér háztömegével, a számtalan kupola és karcu mindrette, ezüstösen villogó cinklemeze a felkelő nap sugarait káprázatos szikrázással, égetőn veri vissza.

Kár, hogy leszállva a hajóról egy hosszú modern uton — Tunisznak francia negyedén kell végighaladni a tramwayvel, fönkreteve minden illuziót. Olyan szívesen hunytam volna itt be a szemem, hol már nyoma sincs a keletnek és legfeljebb csak az egy két különben urimbernek lejen, píráló turban hirdeti annak közelségét. Egy kapu, a Babel-Bahr mintha csak válaszfalnak állított volna fel a kelet és nyugat közé, egészen új életet tár az ember elé, az amit én is kerestem. A varázsló kelet ez girbegörbe kis utcáival, melyek az arab köntös — a burnusz turlangos ráncaihoz hasonlítanak szukjaival (bazárok) majd váltakozva egymás mellett labodék és a beyek tündérpalotái, feltékenyen rejtett haremeikkel. A történelem mesés dolgokat mond Tuniz-é egykori fényéről. Akkor volt ez, amikor még szabadon ázhette rablógazdalkodását. Még csak 20 esztendővel ezelőt is a fény, a keleti pompa hazája volt Tunisz. Fanatikus, vakmerő kalózá amit a megtámadott kereskedő hajókról elraboltak azon epilettek fel tündéres fényű palotáikat, kő-zkjeiket, melyeket a mai kizsokok akarnak utánozni és innen voltak gazdag haremek, amelyben nagyon gyakran előkelő európai asszonyok voltak arra kényze-ritve, hogy elrablóik a vad mórok durva kéjeinek szolgáljanak.

Ha pompában nem is ragyogók most palotáik, varázsukból semmit sem veszítettek. — A nyüzsgő keleti élet, a tarka erkölcsök közepette-ujnak lelki szemek előtt emlékei azoknak az olv. smányoknak, melyekkel már bő csöinket ringatták. Az ezeregy éj. búbajos regéi újból meglevenednek — lőtünk a szukok kicsi utcai ban. Önkéntelenül is keressük a nagy kalifát Harun Al Raschidot, a gazdag bagdadi kereskedőt szép fekete szemű odaliskjeivel. egy cseppet sincs meglepve az ember, a mikor letalálni véli őket egy-egy alakban, hisz ez a faj sosem változik. Az ő végtelen fanatizmusával, maradiságával utjába áll minden háladásnak, minden változásnak, évszázadok óta mindegy megköve-sedve vagy egy légmentes burába zárva áll ugyanazon kultúrokon. Azt tanuja a mohamedán a Koránból, hogy amit apáidtól örököltél, azt változtatlanul add át fíaidnak. Milyen érdekes a alak például a parfüm-kereskedő a keleti ambra és rósnait készítője, a ki itt szemben arab módra kényelmesen terül el boltja közepére terített keruani szőnyegén, nagyot sziva az ilatos nargiléből és közben-közben szűrcsölve a kelet kedvelt italából a kahua-ból. Nekem különös okom van dicsérni ezt a jó italt, ha nem is mint az arab kahua, hanem a türk kahve-t. Kegeleles emlékek fűznek hozzá, emlékei azoknak a szép napoknak, melyeket a v-dregényes Boszniában töltöttem. Hosszu gyalogutakon, amikor kis kompaniák már csak úres társaságokat konstaltált és az úres gyomor mely sohajokat kezdte zengni hümuszát a teli gyomorról. ilyenkor, belordultunk egy-egy utszéli kahvedsi-höz (nagyon sok ilyen van az utakon) és 4—5 krért 3 csesze kahvet itunk. De az nem olyan kávé, mint amilyen a mi kávéházainkban van.

A szuk-k, melyeknek egyikében a mi parfüm-kereskedőnkét láttuk, sokkal fontosabb, sokkal mélyebb ható jelenségei a keleti életnek, a mohamedán világnak semhogy annak pusztá emittésével megelegedhetünk. Mondjuk határozatlan, hogy ezek a bazárok, melyeket az arabok szuknak neveznek, a törökök pedig csarsinak vagy pazárnak, (innen jön a „bazár” szó) a keleti életnek legfontosabb tényezőjét képezik. Eléktive ipari és kereskedelmi jelentőségűköt.

a mohamedán társadalmi életben ugyanazon szerepet játszik, mint nálunk a kávéház, társaságok egyet vagy más egyedül és amit első helyen kellett volna említenem: a családi k. r. A szukok képezik a férfiak találkozóhelyét, itt végzik egymás közti ügyeiket, rokonok, barátok és ismerősök itt látogatják meg egymást, mert amint mindenki előtt ismeretes a mohamedán ember lakóházába — ahol a féltetten rejtett asszonyok is tartózkodnak csak a férjnek szabad belépni. Rendkívül szigorú szokás az a-mohamedánmágnál, mely legfeljebb csak helyütt másutt a vérrokonoknál tesz kivételt. Még ezekkel szemben is a lehető legv. tosbabbak, amennyiben például nem szabad addig belépniök a házába, amíg az asszonyok őrizetével megbízott eunuch, akit a kerü és vagy kapu dőngetésével előzetesen figyelmeztetnek (Tuniszban már minden háznak meg van a maga külön kopogási jele) a belépéshez engedélyt nem ad. Az illetékes megállapítása e szerint az eunuch dolga, mely tiszt tehát, a mint látjuk nagy bizalmat tétel ez fel. Viszraélni nem szoktak vele, részben mert életüket kockáztatják, részben mert sokkal lelkiismeretesebb hívői Allahnak, semhogy valamelyik fiát meghagnak csinálni.

Ime a gondolatoknak kapcsában a mohamedán nő belső életéből is megemlíthetők egy két érdekes momentumot. Érdekesnek fogja találni azt mindenki, mert ta'án ujak is.

Természetes, hogy a féltékeny arab, aki megtiltja azt, hogy kivül még valaki belépessen otthonába még ha maga otthon van is, az azt is megtiltotta, hogy felesége onnan kilépjen. Kell ennél nagyobb rabags egy teremelés, nem egy közönséges szobatorrá süllyed-e mely arra van reudelve, hogy urának vágyait szolgálja. Jogosan gyűlölik a mi hölgyeink ezt a korhadt társadalmi rendszert. A mohamedán nőre nézve a külvilág nem létezik. A háremben születik, itt él és itt hal meg. Ezer és ezer arab nő van, a kinek egyedüli kirándulása egész életében az ut a szülői háztól a férjének házába. Férjén esetleg vérrokonain kívül más férfiarcot soha sem láthat, hisz saját férje is csak akkor pillanthatja meg arcát amikor már a házasság szerződésbe van foglalva. Érdekes és jellemző, azért megemlítem közbeszurva, hogy milyen könnyen oldják meg itt a hozomány-kérdést és mennyire eltérő ez a mennyiség. Itt a férj a hozományt adó fél, melyet rendszeren 2-3000 török piasterben 2-300 forint) a leány atyjának ad. Ez itt egyszerű megoldás, afféle vásár hol feleséget vesznek a házassági szerződés inkább egy adás vevesi szerződéshez hasonlítható, azzal a különbséggel hogy az az egyik félnek csak jogokat a másik felnek pedig csak kötelezettségeket biztosít.

A Harun al Raschidot és a bagdadi kereskedőt amilyen könnyen megtaláljuk; a fekete tűszemű odalisket hiába keresnek. Uráig járhat az ember a szukok kicsi utcáiban ezer és ezer ember között, csak néha-néha láthat egy lefátyolozott nőalakot. Sokkal szigorubbak a tekintetben a szokások Tuniszban, mint pl. Konstantinápolyban. Itt már némi szabadságot élveznek a nők, például meglátogathatják egymást, kikocsikáknak — természetesen mindig az eunuch társaságában — és ők maguk végzik bevásárlásaikat a bazárookban. Konstantinápoly sokkal nagyobb, az élet sokkal nagyobb szerű semhogy itt is úgy ki volna nek téve a kísértésnek, gondolja magában az istambull: Tuniszban csak nagyon ritkán lehet látni egy-egy arab nőt, az is amint mozdulataiból következtetni lehet öregs és törött már, tehát a kiben már nincsen mit felteni a kíváncsi szemek elől. Arcuk rendszeren egy fekete lószórból font fátlyóallal, „jámak“-kal van eltakarva, annyira, hogy csak a szemek látszanak. Az e kölébbek nehez dámaszusi selyemkendőt tartanak arcuk előtt úgy hogy 2-3 lépésnyire látnak maguk elé. A testet teljesen elfedi a kaik, egy nagy fehér takaró, csak a kicsi arany hímzéses papucsa bujtott lábukat látni és talán egy keveset a lábikrából, melyet fehér harisnya takar, gyűrűzve ezüst, néha arany, arh or smentikéjú lábkarikával (kbelkbel) melyek ha összeütköznek pengnek mint a sarkantyuk. Gyorsan surrannak el az ember mellett, a talhoz simulva, vagy gyakran vissza is fordulnak, hogy a gyűlölt gyaur (hitetlen) közelébe ne kerüljenek. Nem tanácsos üldözöbe, vagy szemügyre venni ezeket az asszonyokat, mert nem tudni: melyik mórral gyűlnek meg a bajunk.

Térjünk vissza a szukokhoz és tekint-ünk egy két ilyen szukba, hogy megismerjük a mozlimot mint kereskedőt és még egy-két érdekes momentumot lesz alkalunk megfigyelni a mohamedán gondolatvilágából. Az első amit tapasztalni fogunk a mohamedán vendégiszere, egy már jól ismert társadomsága a keletnek, mely annyira meglep minden kulatót, aki i-meri ennek a fajnak mely fanatizmusát. A legszegényebb arab boltosnak is van állandóan egy kávé ibrikje 2-3 findsayal (a magyar findsay arra a célra, hogy látogatóit, akár szándékoznak nála vásárolni, akár nem, megvendéghesse a kávé-val. Csak amintán már megvendégelte az embert, aztán fog hozzá az üzlethez, az altuhoz, mely szokás tisztá keleti eredetű. „Her alan muszafrim“ (minden vásárló vendégem) mondja egy török szóias, mely jelszava minden mozlim kereskedőnek és mely csak azt akarja mondani, hogy minden látogatót vendégnek tekint, annélkül, hogy kávéjától őt kötelezné a vásárlásra. Ha 3-4-szer betalálunk vetődni boltjába, mindannyiszor megkínál a kávéval, annélkül, hogy valamit vásároltunk volna már való. Természetes, hogy a kávé, mint vendég az ő társaságában, vele egy szőnyegen, arabosan logyasztjuk el.

Csodálatos ez a tény az arabnál, a vendégiszere az egész mozlim fajnak egy közös és erősen kidomborodó jellemvonását képezi. Megzavarja a gondolatot annak, a ki a Koránt ismeri és így tudja, hogy mi az a gyaur a mozlim szemében. Nem hinné el az ember, ha számtalanszor nem tapasztalná, hogy dacára ennek a gyűlöletnek és megvetésnek, melyet az idegen vallású iránt minden mohamedán (plál, abban a pilanában, amint az boltjába belép, szívesen látott vendége lesz. Csak ismerni es tisztelni kell erkölcsüket, vallási szokásaikat, mikor nála vagyunk. Őrizkedjen az ember attól például, hogy a családi életre vonatkozó valami kérdést, vagy csak célzást is megkísértsen. A mohamedán felesége vagy gyermekei után kérdezősködni — amit a kíváncsi európai olyan szívesen megtenne — a legnagyobb illetenség, amit csak képzelhet a mozlim, ép olyan, mintha nálunk valami idegen hozzánk fordulna azzal a kérdéssel, hogy mennyi adósságunk van.

A legkisebb irigysége sem táplálja az arab az európaival szemben, magas kufurája, fényes vivmányai és találmányai neki nem i-ponálóak, teljesen érintetlenül hagyják. Az európaít nem úgy tekint, mint egy nálánál magasabb fokon álló, civilizáltabb népet, hanem dacára csodálatos előrehaladásának bizonyos megvetéssel, kicsinylő eg tekint re-á; a mi nem mozlim, az hozzá hasonló soha sem lehet, az az ő tisztelét soha meg nem nyerheti. Ez az arab fanatizmus, mely az emberiségnek majdnem 1/2 részét (hzi össze a legszilárdabb vérkapcsokkal, melyek ezt a hatalmas emberfajt az ő különiségében, saját erkölcsibein annyira kiemelik.

A szukoknak kicsi furlangos, utcáiban ilyen merész ugrásokat tenni, ami yeneket én itt gondolataimban produkáltam egy kissé kritikus lenne Egy labirint, de a hol a megmenő Avidnet hiába keresnek.

Az ékteien láma, zürzavar a vásárosok szibaja kabitólag hat itt az ember fejére, a szúk, tojított utcákban. Balek! Balek! ballatszik szünte enül minden oldalról, arab szó, mely itt csak annyit jelent, hogy „vigyázz!“ Az ember ha akarja, ha nem olyan fűrgen ugrál, majd jobbra, majd balra, hogy csak úgy iheg bele. Amikor egy-egy leve csapat végigvonul a szúk u on olyan a tolongás, hogy az ember kénytelen bemenedüki ki egy egy boltba, vagy pedig, miután ez nyilvános hely: a katibnak a fülkéjébe szalad. A katibok iródeák fele emberek, akik a nép szemében bizonyos tisztelenek örvendnek, mert kvalifikált emberek. Valamelyik medreszének (elemi iskolának felelne meg nálunk) vltak 2-3 esztendőig tanulóit és úgy ahogy jmgatlanulak írni arabul Fontos funkciót v-geznek, mert az írni nem tudó kereskedők rendszeren velők jegyzetelik fel az adásokat (ez az arab könyvitel) és irnak azontívl szerelmes leveleket is, ha kapnak reá megrendé est.

A keleti vásár zajáról hogy fogalmat alkot-hasson magának, elég ha megemlítem, hogy az az ezer és ezer kereskedő a ki itt a szukokban van egymást tul akarja kiabálni, amikor árucikkeinek hosszu sorát élig magasztaló jelzőkkel (ő nem ismer jobb cikket, a magánál) rendszeren a legcsattanósabb rimekbe szövedve valamelyik

korán versszak melodijára éneklük. Kistretől szolgál az egész utcákat betöltő kovácsok, résművesek, bádogosok stb. mooton kalapácsolása.

Milyen jól esik az embernek amikor sikerül végre egerlyukat találni és menekülni ebből a kaoszszzerű életvársárból, ki a szabadba, a tágasabb utcákba, hol már érezni legalább a levegő mozgását. Új képek tárulnak az ember szemé elé, egészeu új hangulat, új lélek szállja meg az embert. Amikor a vásári láma már messze el-némult mögöttünk, mennyire megragadja lelkünk az ajtatos müeddin, ki eg fele emelt fejfel, füleit ellakarva, hogy a földi zaj ne zavarhassa, áhíttatosan enekli reszkető hangjával, mely kiadretetien rezgati a levegőt az igaz hívőket imára hívő szózatot: az Izlam egészbenét igéjét. Megszdnik ilyenkor minden munka, minden üzlet, csak egy gondolat tölti el a fanatikus hívő egész lelkét: a szent íge, melyet a magasbó a müeddin ad tova: „La ilaa il Allah, Mohamed reszul-ellab“ (Egy az Isten: Allah és Mohamed az ő küldöttje).

Öt imát írt elő Mohamed a Koránban minden napra, ötször lehet tehát hallani a müeddin #hitaitól rezgő szózatát. Minden mozlim imára fordult ilyenkor, ezek a legboldogabb pillanatai melyeket egész lelkével, egész lényével Allahba mélyedve tölt el. A ki teheti, az a dsema ba (mecsét) szalad imádkozni, a kereskedők pedig boltjukban külön e célra szolgáló ima-szőnyegen végzik imájukat. Az imát a mosakodás előli, meg (kéz-, fej-, és lábmosás) mely célból a legszegényebb dsema udvarán is van egy két forrás de számtalan van az utcának es a szukok negyedeiben. Mohamed bámulatos szellemi nagyságáról, mely fájának minden hibáját képes volt felismerni, tesz tanúságot, úgy az a rendelete is, mely a mosakodást írja elő, mint még sok más intézkedésé például maga az ima is, mely egy teszgyakorlathoz hasonlít, melyek a lusta, helyélni szerető fajnak változagos áldást jelentenek, mely megöjva testüket az elpetyhüdestől. A legmerészebb karmozdulatok, derekhajlások es a gyakori földrevetés es mindez a leggyorsabb tempóban, úgy hogy sokszor a veríték lát-ak homlokukon: így rendelte ezt el Mohamed es tudta miért teszi ezt.

Nagyon sajnálom, hogy Tuniszban még egyetlen egy mecsetet sem volt alkalmam belépni. Hiábavaló volt minden erőlködésem, akármilyen fanatikus fezt tettem is fejemre, akármennyire is összeszedtem ki arab tudományomat mégis csak gy-ur maradtam. Nem így volt az Konstantinápolyban. Nem fezt kell a töröknek, hanem csengő piaster: baksis. Az arab féltékenyen őriz mecsétjét, hogy azt gyaurnak saruja ne érintse, amia a török meg úgy segít, hogy levetteli cipődet és a maga papucsát adja lábodra. Miután pedig a papucsok (papucs) nem a mi pici lábainkra vannak szabva (rendszen kétszer akkorák) hát egyszerűen mozogtatja az egész te-plomórséget és az egyik szolgáló elől, a másik hátul fog ügyelni arra, hogy a hitetlen lába ki ue bujjék a papucsból.

Az utcai életnek mind érdekesebb és érdekesebb jelenetei tárulnak még egyre szemünk elé. Amott a kigyóbbüvölöt, emitt a keleti regélőt veszik körül nagy tömegben a jámbor bámulók Marokkói gyermekeségig naiv bobócsok, utcsi zene ők stb. mind megérdemelne, hogy egy-két szót szenteljek nekik, de erről kedves Szerkesztő ur, csak legközelebbi levelemben fogok beszélni.

Üdvözlöi önököt a messze idegenből, igaz hívők:

Kálmán Ozkár.

Felhívás előfzetésre.

A »Zala« jövő irányára nézve megirtuk programunkat karácsonyi számunk vezető cikkében.

Hogy helyes irányt választottunk: a saját öntudatunkon kívül megnyugtának bennünket az ujabban lapunk pártolói sorába léptettek nyilatkozatai s azok az elismerő és biztató levelek, mikkel vármegyénk különböző pártállású vezető egyénei bennünket kitüntettek.

Mi intenciónkhoz híven fogunk ragaszkodni.

Függetlenek akarunk lenni teljesen.

Biztosítani akarjuk a szabad vélemény nyilvánítás elől, bármely politikai párt részéről jöjjön is a felszólalás.

Föl akarjuk így támasztani halálából azt a nemes, önzetlen érdeklődést, mely egykor e vármegye politikai hullámszát a becsületese, nyílt elvi küzdelem magas színvonalán tartotta.

Tiszta, hamisítatlan szabadelvűséget, erőszaknélküliséget akarunk a politikai élet ama nagyfontosságú mozzanataiban is, mikor a népképviselői rendszer alapján a választók megdegyike igaz meggyőződésével, hazafiasságának érintetlen akaratával kíván közvetett tényezője lenni a törvényhozásnak.

A leghamisítatlanabb szabadelvűséget akarjuk és sürgetjük bármely politikai párt elvi törekvéseivel szemben.

Ehhez a becsületese szándékhoz kérjük a közönség rokonszenvét és támogatását. Az intenciókat megérő és méltányolható közönséghez fordulunk bizalommal hogy tömörüljön a „Zala” köré, mely lobogójára a haza szent érdekei mellé különösebben Zalavármegye politikai életének tiszta érdekeit is fölírta.

Ehhez a zászlóhoz és a reá fölirt elvekhez mi híven ragaszkodni fogunk. Abban a pillanatban, amelyben ezt a lobogót megtagadjuk, tagadjon meg bennünket is a köréje tömörült közönség.

A hetenkint kétszer megjelenő Zala előfizetési ára:

egész évre	6	frt
fél évre	3	frt
negyedévre	1	frt 50 kr.

(A jegyző és tanító urak a lapot féláron kapják)

Nagy-Kanizsán, 1898. dec. 29.

A „Zala” szerkesztője és kiadóhivatala

(Az előfizetéseket „A Zala kiadóhivatala Nagy Kanizsán” címen kérjük küldeni!)

H I R E K.

— **Eljegyzés.** Dr. Kollin Ignác dobronaki körorvos eljegyezte Freyer Jakab dobronaki kereskedő leányát Malvin kisasszonyt.

— **Kaliko estély.** A „Polgári Egyet” február hó 1-én nagyszabású Kaliko estélyt rendez s-aját helyiségének termeiben. A mulatság az idei farsang egyik legérdekesebb estélyének ígér-kesik.

— **Uj év!** Elgyötörtén lassan cammog sirja felé a megvénehdit szürke ő esztendő. Még néhány lomhalépés és csak volt, a mu té lesz ez is. De az utolsó lépés nyomába már belé illeszkedik az új esztendő első mozzanata. Csak a jó nap-tár első számának a színe piros, sőtéten nagyon sőtéten veti előre árnyát az új esztendő hajnala. Az időnek mégem lehet hasart szabni. Nem áll meg egy pillanatra sem; a vég és a kezdet szorosan egybeelkelzik. Es mégis kedves a naptár, olyan mintha az idő menetlevele volna. Valami kötött maroguta féle a haladó idő részére. A nagy végtelenséget véges részekre osztja, megosztja az idő kétségbeesés határtalanságától. Az idő már nem szüntelenül hóm-polygó áradat, sziget is van benne, melyen meg lehet pihenni. Az emberiség legnagyobb jól-tevő azok voltak, kik belemarkoltak az időbe és kibasították belőle az esztendőt. Talán nem is tudnánk reménykedni, ha a jövő csak úgy állna előttünk, mint a végtelenségnek a jelenen túl levő része, nem pedig úgy mint részekre osztott, bejátható, áttekinthető időkeret. A reménykedő határozott terminusokba szeret bele-fogózni, csak úgy, mint a jó szándék. — Az ország reménye fűződött az új esztendő termi-

nusához, de halványan, sápadtan, tűnik el hi-tünk. Nem boldogságot hoz az új esztendő haj-nalhasadása hanem beláthatatlan következményű csapást, törvényenkívüliséget. Hiába küldözget széljél nálunk a B. u. é. k. -ás név-jegyeket. Ott, hol egy nem et Geniusza könyez az ország-romlás kezdetén, ott boldogság, nem sarjadoszhatik az egyeseknek.

— **A „Szegényház” karácsonya.** Ala-csony, vigasztalan szürke ház áll közel a kato-likus temetőhöz. Szemben a korház mered reá barna falával s ha főn a toronyban megcsen-dül délutánönként a lélek-harang éles szava, abban a szürke, alacsony kis házban nehéz sóha-jok szakadnak fel a keblekből. Va akit temettek — mondja az egyik — és ugy faj annak is, a ki mondja, a többinek is, a kik hallják, hogy rájuk olyan nehezen kerül a sor. Aztán sóhaj-toznak tovább, szó nélkül, némán, a szánalmas, szerencsétlen alakok, mintha csak árny volna valamennyi. Emékezni elfeledtek már rég, csak egy remény él bennük, hogy nem sokáig tart már az élet. A változatos, viharos életnek ez a hely utolsó stációja, legteljebb átviszik majd néhány napra abba a barna tornyos házba. Aztán megcsendül ismét egy délután a lélek-harang, de ez már csak a többi hallja, ő nem. Irigyelni fogják. — Ezek az emberek nem ismerik már az ünnepeknek azt a kedves hangula-tát, mely a főföhéren terített asztalok mellett végződik. Nekik egyik nap olyan mint a másik, imádkozni ugys folyton imádkoznak. A szép karácsony jötte talán már jó előre szétszakgaita a régi emlékek megkövesedett, elfásult cafrang-jait. Valamikor régen, nagyon régen, másként volt, egészen másként és jobban szomorkodtak a szokottnál. Nincs, a ki most reájuk gondoljon. — De a könnyörleltés női szív felkeresi a nyo-mort a rejtett tanyáján is. Elkésve értesülünk egy igen szép, valóban nemes áldozatkészségről. Volt, a ki az idén a „Szegényház” lakóira is gondolt a szent karácsony ünnepe. — **Pietich** Jakabé szerzett nagy örömet ezeknek a szere-néseseknek. Karácsony napján nagymennyi-ségű kalácsot, huszt küldött nekik, úgy hogy valamennyit megvendégelte. A betegeknek be-főtét és gyümölcsöt küldött, azonkívül minden lakót külön-külön pénzzadományal ajándéko-zott meg. Es abban a vigasztalan, szürke házban áll a temető szomszédságában nagy, igen nagy volt az öröm, talán seholy se akkora.

— **Felülkísztések.** Az **Altalános Munká-sképző Egyesület** karácsonyi mulatságán felülkísztettek: Dobrovics Milán 3 frt, Krausz Ignác 2 frt. öv. Hein Mihályné 1 frt 50 kr., Kalovics Rozika, Hulvax Frigyes, 1-1 frt, Singer Sándor, Vio a Kalmán, Kaszt Izidor, Neufeld Adolf, Wittinger Antal, N. N. N. N. 40-40 kr., Huly György 30 kr., Scheiber Samu, Pocsics Lajos 20-20 kri Összesen 12 frt 30 kr., mely felülkísztésekért hála-köszönetét fejezi be az elnökség.

— **Adományok a népkönyhának.** Ujabbán a következő adományok folytak be a népkönyha javára: Plachte Sandorné (Varasd) 5 frt, Gansl Adolf (B. cs) 3 frt, Kohn Emilné 2 frt, Sattler Józsefné 2 frt, Markus Frigyesné 10 kiló liszt, 2 zs. burgonya, Strém Dénes (Büköd) 1 zs. zöldség, 1 zs. répa, gelsei Gutmann Vilmosné 1 tucat asztalterítő. A szives adományokéri halás-köszönetét nyilvánítja a Népkönyha el-nöksége.

— **Sáros Hírlap.** Ezen a címen újjakor uj lap indul meg Eperjesen. Felelős szerkesztője: Beer Ferenc tanítóképző tanár, főmunkatársa: Körösy György dr. főgymn. tanár. Munka-társai a vidék ismert nevéi tollforgatói.

— **Felszűnt betörők.** Szerdán éjjel ismeretlen tettesek a „Népkönyha” helyiségébe be-törték. Az udvarra nyíló hosszú üvegtal egyik keretét fessítették ki és így hatoltak be a szo-bakba. Munkájukat nagy eszében végeztették a betörők, mert a nagy etkező terem jobb és bal oldalán laknak. Jobbról a „Zoldfa” vendéglős személyzete, balról a konyhában a főzők laknak, de semmi gyanus zajt nem hallottak. A betörők alaposan felszűlték és alig lehetnek ezek helyheliek, mert különben tudták volna, hogy ott kevés laponivalót találnak; a napi 300 — 350 etkező nagyobbrészt ingyen ebédel, alig tíz — tizenöt fizet. A könnyű pénztárt elmozdították helyéről és ezen közben ércöséngs zaja hallaszott. Kifeszítették a pénztár följét és el is vitték mindazt, ami benne volt, valami **háromszáz — rézbárdot** és az összes napi elszámolásokat és jegyzőkönyveket. Ezeket másnap reggel a Blau-

fele ház kapuja alatt találtak meg. A kiváncsi betörők itt vizsgálták meg szákmányukat, mert itt a bejárat alatt egész éjjel az világosság van, és itt elég biztonságban is érezték magukat. A rájuk nézve értéketlen bolmikot ott hagyták a vizsgáló álmóráson és egész véletlenül maga **Blau Pálné** a „Népkönyha” alelnökője találta meg házának kapuja alatt. Korántsem gondolta az, hogy tán a „Népkönyha” odaköltözött az ő háza kapuja alá. — A rendőrség azonnal meg-indította nyomozását, de a betörőknek még eddig nem akadtak nyomára.

— **A hivatalos mérték.** A kereskedelem-ügyi miniszter ez év augusztus 21-én el. endelte, hogy az új év első napjától a vendéglőben, kocsorokban és minden nyilvános helyen csak koronabélyeggel hitelesített pálsokokat és pohar-akat lehet kimérésre és mérték gyanán használni. A hivatalos lap szerdai száma jelenti, hogy a miniszter a rendelet élethelebesének idejét 1899. július 1-éig meghosszabbította.

— **Öngyilkos főszolgabíró.** Nagy fel-tűnést keltett Pápan Végli István főszolgabíró öngyilkossága. A főszolgabíró szerdán este a lakásán föbe lőtte magát. Öngyilkosságának oka os zefűgésben van azzal a hivatalos vizsgálattal, amely most megveszerie megindult. **Kolovány** alispán a vizsgálat érdekében épp-n Pápan tartózkodott.

— **Öngyilkosság kassával.** Az öngyil-kosságunk ritka módját választotta **Sajti Mihály** somogy sarkadi gazda, a ki — mint levelezőnk írja — karácsony este elbucuzott családjától, kiment az udvarra s élesre fent kaszáját bele-szurta hasába. Veriagyasztó segélykiáltásra rémületen siettek ki hozzatarozói, de mire orvost hívhattak, kissevvedett. A boldogtalan ember éleluntásgból követte el az öngyilkosságát.

— **Megszökött rabok.** Oriási feltűnést kelt **Pécsét** az a vakmerő szűkes, melyly a királyi ügyészség foghá-aból kiszabadult két veszedelmes rab. Az egyik **Kordos** István, a ki eddig százharmincy le betörést követett, a másik **Muth** Henrik, a ki ezelőtt négy héttel Csikós-Többsön rablogylkosságot követett el, **Kordosot** a szomszédos vármegyeház ud-arán el fogtak, de a rablogylkosnak **nyoma veszett.** A legveszesebbrendű nyomozást indítottak meg utána, de eddig eredménytelenül, A foghazórx ellen a eszigorubb vizsgálatot indítottak meg.

— **Sajtóhiba.** C-űtörtőki számunk hír-rovatában a R-tschildttele névmagyarosításnál a magyarosított név nem „Bartha” hanem „Bartha”.

— **Népesedési mozgalmom városunk-ban az 1898-ik esztendőben.** Született 825 gyermek és pedig törvényes fiu 380, leány 302; házasságon kívül született 71 fiu és 72 leány; ikrek 7 esetben születtek és pedig 4 esetben leányok; 1 esetben fiuk és 2 esetben az egyik fiu és másik leány volt. Vallásra nézve róm. kath. 17, izraelita 86, ág. ev. 10, ev. ref. 11, görög kath. 1, és görög kel. 1. — Az utóné-adat a szülők következők: gyakorlókák és pedig a fiu gyer-nekeköt illetőleg: 93 fiu, József, 52 Ferenc, 39 János, 33 György, 29 István, 26 Lajos, 23 László, 18 Sándor stb. stb. A leányo-kat illetőleg 68 Mária, 61 Anna, 38 Erzsébet, 33 Katalin, 31 Rozália, 22-23 Ilona és Julianna, 16 Mergit stb. stb. A naptárban előforduló összes nevek felhasználattak több-kevesebb számban. Meghatt 584 egyén és pedig fiuemű 289 és nőnemű 277; halva született 13 fiu és leány. Vallásra nézve róm. kath. 512, izraelita 59; ág. ev. 7, ev. ref. 4, görög kel. 2 és így a halálozást a születések száma 241-el wálja felül vagyis a szaporodás a forriaknál 150 és a nőknél 91. — Házasságkötés előlából jelentkezett 263 pár, helyben házasságot kötött 188 pár, vegyes háza-ság volt 12 és pedig ev. ref. férfi és róm. kath. nő között 4, ág. ev. férfi és róm. kath. nő között 5, róm. kath. férfi és ág. ev. nő között 1, róm. kath. férfi és izr. nő között 1 és izr. férfi és róm. kath. nő között 1.

— **Érdekes látogatás** volt mult hó 30-án a gróf Esterházi-féle cognac-gyárnak, mely már keletre is sikeresen exportál, Abdullah Bea Sayd Tarik tiffisi kereskedő személyben ki euró-pai üzleti útjában Budapestre is betért; hogy többek között, nevezett gyár tőképviseletőségét is megszeresse magának. Sarkány Arnold vezér-igazgató ama kérdésére, hogy miképp a fogja összeegyeztetni a nagy mennyiségben vásárolt cognac eladását a Korán tilalmával mosolygva válaszolt a barna kereskedő: „Italok tilos, de hát segítünk magunkon a recipien iratunk

cognacot a doktorral, orvosaságot szedni pedig a Korán nem tiltja!

— **Anticivus** a neve azon elismert kipróbált szernek, mely hajkthullás, fejkorpa, kopaszodás ellen a legsikeresebben használható. Az Anticivus a haját puhítja, a fejbőrt tisztítja, s a haj mindennemű bántalmait eltávolítja. Nem csak férfiaknak ajánlható. Próbá üveget 1, nagy üveget 2 koronáért üld a főszék üldési iktár Kanizs Odón gyógyszerháza Balaasa-Gyarmaton, de kapható minden más gyógyszerháiban is.

— x **Fentez** mindenkinek. A nehezen emésztő ételeknek csak mérsékelt élvezete, is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor bajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Minden bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalsamát Fragner B. gyógyszerházból. (Prága 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszerháiban is.

A gabonaüzletről.

Nagy-Kanizsa 1898. decemb. 31.

A gabonaüzlet e héten az általános lanyhaságból némileg szilárdabb irányzatot követett és dacára a meglehetősen üzletlenségnek az árak 10—15 krajcárral emelkedtek.

A mi a helyi piacot illeti, az most már nem vehető számításba mert a csekély tengeri behozatalon kívül más gabonanemek alig kerültek eladásra.

Piaci árak.

Buza	9.50—75
Rozs	7.60—75
Tengeri	5.—5.10
Zab	5.75—85
Éteti árpa	5.60—70
Bukkköny	6.25—40
Tökmag	7.75—8
Fehér bab	6.25—50
Tarka	5.50—75

métermázsánként.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Specialista

Sérvkötőkben.

A Keleti-féle cs. és kir. szab. Sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legkétszertesebb ezen nemben, nem csusszik, nem gyorskorol kellemetlen nyomást és eltávolítja célszerű merkeztetési fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérvkötő idomítható pellottával, szarvas bőrvédővel és biztonsági övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsszelben aranyéremmel, díszokmányal.

Árak: egyoldala 6 forint kétoldala 12 forint

Gyáramban készülnek szemkívül: mülábak, műkenek, járó- és nyúló-gépek, egyenesstartók (Horsing-féle rendszer), orthopédiai fűzők, baskötők, göröcsérhársnyak és mindenféle gummiárak nrak és hőlgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és dívkréten csak külsől

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű- és kötszer gyáros

Alapít. 1878. **Budapestben.** Alapít. 1878.

IV. Koronaherceg-utca 17. szám.

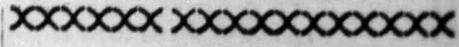
Sebészeti műeszergyár gázmotor erővel.

IV. Rostély-utca 15. 240—14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötszerek készvelgel becséréltetnek

Ezen hirdetés tulajdonosának vételénél 10% engedélyeztetik.

Bérbe adó

a felső hahóti község háza, 4 szoba, konyha, pincze, istálló, sertésólak, kocsiszin, jégverem

3 évi időtartamra

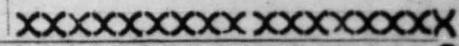
bormérési engedélyvel, vagy telenkinti vagy általános egyezség szerint.

Bérbe venni szándékozók forduljanak

Eppinger Samu bérlethöz

F.-Hahóton.

A bérlet 1899. január hó 24-én átvehető.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves házi szer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséknél alkalmazták közvérsények, csomák, tagazagatlásnál és megbáloknál és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerháiban készletben van; főraktár: **Türök József gyógyszerháza** Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbirtokú utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Mily elkerülhetetlenül szükséges a szőlők permetezése az elmúlt évadban bizonyult be midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhető-ére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**

— szabadalmazott —
— önműködő —

„SYPHONIA”

söllővessző és növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos díszes bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

364 1—10

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál
mezőgazdasági gépgyárak,

különlegességi gyár beszállítók a gumölcsös-értékesítő gépek részére.

Bécs, H/1, Taborstrasse 76. szám.

Árjegyzékek és számos elismert levél ingyen. — Képviselek és ismételadók kívánatosak.

Előfizetési felhívás

a „Képes Családi Lapok”

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok” olyan szellemes és irányban van szerkesztve hogy ifjú és öreg külön s egyáttérve olvashatja.

A „Képes Családi Lapok” minden évben négy külön beköthető regényt ad ingyenes melléklettel előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok” borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feladatok tárháza és így az előfizetők díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postájá”-ban.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára a „Hűség Lapja” című dívatlappal és a külön beköthető „Regénymelléklet”-tel együtt:

Egyes évre	5 forint — kr.
Félévre	3 forint — kr.
Negyedévre	1 forint 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” annak, aki az előfizetési összegét és azoknál még 30 kr. csomagdíjjal és postaszállítási díjjal egyszerre beküldi, elismerésül még külön 4 legújabb regényt küld ingyen és bérmentve.

A „Képes Családi Lapok” mutatónyomtatványokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, akik az iránt — legelőszörben levelezőlapon — hozzászólnak.

A „Képes Családi Lapok”

352—1 kiadóhivatala

Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

Igen alkalmas az utazásokon. — Rövid használat u'án nélkülözhetlen.

Egészségügyi hatóságától megvizsgálva.

(Bizonnyitvány kelt Bécsben, 1887. jul. 8-án)

Kalodont ja

legjobb és legolcsóbb

Fogtisztító-szer

A száj kiüblítése csupán fog vagy szájvízzel nem elégséges a fogak tisztítására. Ehhez felette szükséges valamiféle fogtisztító-szer használata.

Mindenütt kapható.

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendez a vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véraláfutást eltávolítja (a mi az egészszeg főfőltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu főbőfőgőst, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömbőrgőrcsőt, a gyomor talterhelését étellel, nyálkásodást, vértulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Minden gyógyítás, seb és káros gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyógyításánál, tejrekedés- és kaményosdémál, a gyermek elválamlásánál, tályogok, vérkálások, pokolvar és genyedséknél, továbbá körömgennyedés az ugynevezett körömmágnél a késon és láb ujjakon, kaményosdémálnál, daganatoknál, mirigydagasztoknál, holttestem képsődéséknél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-fele életbalszam

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Kli az emésztése minden munkáját új életre serkenti egyszéges és tisztá vrt szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

Deberban 25 és 35 krajcárjával Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balszam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utáztást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak

Raktárak Budapesten:

Frök József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer-tárban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utóda

Fraktár k Enl B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag, Eok der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 281-26

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZIEHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszté

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes málappal 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet szerzője.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Terveiben, szerzőjében, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős az a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az életkönyvét, a világ történetét. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhő ábrázolások lesznek. Képes melléklet, történeti térképek, a szöveg közé nyomott rajzokkal és irasmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőknek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekéről egybegyűjtött a, a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egészen művészi értéket adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfinesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bízalommal ajánlja, tehát nagy magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Révai Testvérek

irodalmi intézet és könyvnyomda

Megjelenik tizenkét kötetben	Megjelenik füzetes kiadásban is
famentes, tehát soha meg nem szárguló papíron.	240 füzetben.
Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával	Több füzet summképp sem less.
8 frt.	Metenként egy füzet fog közrebocsátatni.
Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.	Egy-egy füzet ára 30 kr.
	A füzetes kiadáshoz illeszköztől táblák mellékelnek.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetéssel.

*

A rendelések a helyi könyvtárszolgálatokhoz vagy a közeli kiadóhoz küldendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizetők gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre 12 korona (8 frt — kr)
Félévre 6 korona (4 frt — kr)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)

Nyitlár postázza 10 krajczár.

Előfizetők, valamint a hirdetőtársaságunknak Fischer Fülöp könyvnyomtatásba intézkedik.

Hírdetetlen levelet csak ismeret nélkül fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischer Fülöp könyvnyomtatásba.

A szerkesztővel értekezni lehet szombati d. a. 4—5 óra közt.

ide intézendő a lap szemléi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischer Fülöp könyvnyomtatásba.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felolós szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, január 5.

Törvényen kívül.

Beleestünk, benne vagyunk a törvényen-kivüli állapotban.

No ugyan! hát kiesett a világ feleke?

Szépen simán fognak menni a dolgok tovább.

A pénzügyminiszter keilő ovatossággal kiadta a rendeletet, hogy nem kell hajtani az adót, be kell szüntetni a végrehajtásokat. *Jókai Mór*, a magyar írók atyamestere, pedig erre azzal felelt, hogy az új év legelső hétköznapján felsietett az adóhivatalba és ott lefizette az elmúlt évi adóhátralékát, az ott 1899. évi első negyedére eső adó-illetékét; erről az ujság-lapok utján sietett értesíteni a magyar nemzetet s egyben felszólította, hogy „*aki a hazát igazán szereti, a kinek a nemzet becsülete, az ország hitele drága, kövesse példáját és adóját, melylyel nem a kormánynak, de a hazának tartozik, fizesse be hivatalos figyelmestetés, kényszerítés nélkül.*” — Kiáltványa végén kifejezi reményét, hogy felszólítása nem lesz kiáltó szó a pusztában.

Az egyik kormánypárti lap „*dr. Jókai*

Mór, adózó polgár“ szövegét után megjegyzi, hogy a főváros VI. kerületi adóhivatalánál, hol Jókai Mór fizette be adóját, ember embor hátán tolongott, hogy tüntessen az adófizetéssel. Az adóhivatal kénytelen volt a hivatalnokok számát hattal szaporítani.

No, most már ezt a hazafias példát bizonyára országszerte követni fogják; a rossz adófizető magyar nemzet minden tagjából egyszerre kitűnő adózó polgár lesz; a községházakat és adóhivatalokat valóságosan meg fogják ostromolni. A temérdek végrehajtót majd mind be kell osztani az adóhivatalok kezelő személyzetéhez. Az adószedés Eldorádója lesz Magyarországnak.

A pénz adó tehát akadálytalanul be fog özönlenni.

Kár, hogy dr. Jókai Mór adózó polgár hazánkfianak nincs egy vagy két katonaköteles fia is. Mikor az ujonc-állításra kerülne a sor, kétségtelenül hazafias áldozatkészséggel oda vezetné azokat is a sorozó bizottság elé; besoroztatná mindegyiket s erről megint haladéktalanul érte-

sítené a magyar nemzetet és felszólítana mindenkit, hogy aki hazáját igazán szereti, csinálja ezt utána.

Különbösen se baj! Ami nincs Jókai Mór-nak, lehet egy vagy több hozzá hasonló kaliberű adózó polgárnak. Ezek majd a fiaik önkéntes besoroztatásával szintén hazafiasan fognak tüntetni az ex-lex állapot mellett és példájukat követni fogja az egész nemzet.

Az ujoncállítás, a véradó beszédese sem okoz majd gondot a kormánynak.

Alkotmányon, törvényen kívül is pompásan fognak gördülni a kormánykerékek, sőt még pompásabban, mint a törvényesség kopott, gidres-gördös országútján.

Fütyöl a kormány az egész törvényhozásnak. Van is arra szükség, mikor a nélkül is úgy megy a dolog, mint a gondolat. Fütyöl az egész ellenzéknek. Pukkadozzon, obstruáljon akár esztendőig. Üvöltőn a miniszterelnök ellen, ahogy a torkától, tüdejétől telik; azt ugyan meg nem kapja áldozatul. Hiszen *Sándor József* országgyűlési képviselő ur, aki elég nagy

TÁRCA.

Dalok.

I.
Lombok árnyán pihének meg
S a lilkam száll messze-messze...
Zölddel bevont, virágokkal
Ékesített tándérkertbe.
S lépisen ott merengve, hogy
Mit szagolnak a virágok,
Mikor egy-egy fényes harmat
Nagy csillagra száll rajjuk.

Titkos regék hűvös helyén
Fényes sugar kél az égben.
Felhallik a hejnal-harang,
S árszag a ringó légen.
Hoz-e nékem szívösséget
Az a sugar, mely egy ragyog?
Vagy ábród szerelem! — e
Harangzong volt atri dalod?!

II.
Villámgyorsan száll el
Egy nap után másik,
Sálvám lelke mégis
Mind sálbbra vágyik! ...
Lázas sóvárgással
A jövőt egy várom:
Váljon-teljesül-e
Az én sok szép álom?

Loez-e hát szívemnek
Tavaszi-virulása,

Szép tavaszmeszőkön
Virágok nyílása...
Zengő kis pacairta...
Tavaszi langy szellő!
S szét fog-e foszolni
Az égen a felbő?

Vagy a langy fuvalom,
Mely szívemet éri,
Nem tavaszt, — hanem egy
Új vihart hoz néki?
A mely rák út majd
Irtóztató vészszel:
Hogy reményem vége
Lombját tépje szíjjel?

KORÁNYI BERTA.

Hévtelen trónkeresők.

Irta: Szalay Sándor.

— Az Irodalmi és Művészeti Kör szilveszteri estélyén

felolvasta: I. Horváth István. —

Hát már ilyenek is vannak? — kérdezi a m. t. közönség.

Azok a trónkeresők, akik a világtörténetben vagy egyes nemzetek történetében szerepelnek, mind ismeretsek. — Hogy jelenleg Franciaország vagy Spanyolország trónja fele melyik uralkodott-ház sarjai kacsintgatnak, — mindenki nagyon jól tudja.

De ki hallott névtelen trónkere-őrkről?!

Pedig hát, ahogy vannak névtelen trónkeresők, úgy vannak névtelen trónkeresők is.

Hogy még keilő időben ki-ki diszkrét kiillanással menekülhessen innen a bizonyos unalom elől: mindjárt most kijelentem egész őszintén, hogy a névtelen trónkeresők származási fájának törzsoke, a bibliai legendák világában; a paradicsomban van. A névtelen trónkeresők t. i. az emberiség férfi-nemzedéke, tehát egyes lezár-mazottjai az első embernek: Ádámnak.

Ebből méltóztatnak látni egyuttal azt is, hogy familliók elég hatalmas nemesi sari: mivel ennél messzebbre még egyetlen uralkodónak vagy magnásnak sem sikerült felvinni a családja törzsokéit.

Hogy miként lettek Ádám ivadékainak férfi-tagjai névtelen trónkeresőkké: elmondom, ha kegyesek lesznek megajándékozni egy kis türellemmel.....

Mielőtt azonban tovább mennék, szives engedelmökkel egy kis nagyon ártatlan részletet kell belemagyarásznom a Bibliába, a teremtés legendájába.

A Biblia ugyanis azt mondja: az Ur, midőn látta volna, hogy az embernek nem jó egyedül lennie: mély álmat bocsátott Ádámrá; kivevé annak egyik oldalbordáját és abból alkotta Évát.

Engedelmet kérek, ebből a dolog nem világosodik ki egész tisztán.

Megelőzőleg tudnunk kell az, hogy Ádám

TORONTÁLI SZÖNYEGYÁR RÉSZVÉNY-TARSASÁG.

Egyedüli Magyar szőnyegyár.

Készít: kézzel esomózott szirma szőnyegeket, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és uriszobák részére mindenféle nagyság és stílusban, bármely-rész szerint: hollandi futószőnyegeket, keleti (karamáni) függőnyöket, torontáli szerb szőnyegeket (Tyllin), terítőket, függönyök, divánátvetők stb. részére.

Főraktár: BUDAPEST, VI. kerület, Andrássy-ut 4. szám.

Dusan felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, s a olcsóbb fajtaú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ablakvédők szoba és lépokrúcek

hazafi, megírta a „Magyar Ujság“ dec. 31-ediki számában, hogy Bánffyval is úgy akar tenni az ellenzék, mint ahogy Dreyfusszel (Drefusszszel) tett a francia katonai bíróság és Jézussal a zsidó farizeizmus: meg akarják semmisíteni azzal a farizeusi elvvel, hogy „*inkább egy ember vesztessen, mint az ország.*“ Csakhogy ezt nem fogja megélni az ellenzék, mert — amint a cikk szelleméből kitűnik — ezzel a farizeusi elvvel szemben a miniszter-elnökök ez idő szerint a „keresztényes humanitás és igazság“ szelleme vértezi, vagy valami ilyesféle. Hogy tulajdonképpen mi ez? — azt Molnár János pápai prelatus és országgyűlési képviselőtől kellene megtudni; mert őbenne bizonyára ilyen keresztényes igazság dolgozik a miniszterelnökkel szemben.

Szóval: az ellenzék hiába toporzékol, Bánffyt a kormánypárt nem adja oda az egész országért sem. Minek is adná, mikor olyan vigjátéki gördülékenységgel megy majd a pénz- és véradó beszédese a törvényenkivüli állapotban is!

Jól van!

De hát mi történik abban az esetben, ha a törvényenkivüli állapotnak ezek a nagyon is vérmes reményei nem fognak valóra válni?

Mi történik akkor, ha nemzet nagy többsége be fogja látni, hogy ennek a fölfelé oly rettenetesen veszedelmes precedensnek tarthatatlanságát demonstrálni (és pedig éppen fölfelé!) a magyar alkotmány érdekében most már sokkal nagyobb horderejű hazafias kötelesség, mint az, hogy a többségnek, a miniszterelnök egyéniségét támogató akaratát érvényesítési engedje?

Mi történik akkor, ha a nemzet többsége is az obstruáló ellenzék háta mögé áll és azt mondja az országgyűlési többségnek: »Ha ti, a kormánypárti többség, elvittétek az országot a törvényenkivüli állapotba és

ennek meggátolására nem találhatok, de nem is kerestetek semmiféle compromissumot: (ha mindjárt némi lemondás árán is!) ime most mi, a nemzet többsége, a pénz- és véradó megtagadásával demonstráljuk az egész világ előtt, hogy az alkotmányos Magyarországon törvényen kívül kormányozni nem lehet.

Mi történik ebben az esetben?

Erre az esetre céloznak talán dr. Fókai Mór adózó-polgártársunknak a nemzethez intézett szózatában azok a szavak, hogy »*hivatalos figyelmeztetés, kényszerítés nélkül*« fizesse be mindenki adóját? Vagyis: aki magától nem fizet, azt előbb figyelmeztetik, azután kényszerítik majd annak idején.

Igen! de hova vezetnek majd ezek a kényszerítő eszközök?

Erre felel-n a miniszterelnök személyéhez beláthatatlanul drága áron, az ugynevezett keresztényes humanitás és igazság erejével ragaszkodó országgyűlési többség!

Es ha erre becsületes lelkiismeretességgel megfelelt, azután egyengesse tovább az alkotmányörzés jelszava alatt az oda vezető utat, ha van hozzá hazafias lelke és ha elbirja a nemzetpusztításért is a rettenetes felelősséget.

Ujévi beszédek.

Az ujévi politikai beszédek közül alább közöljük Bánffy Dezső miniszter-elnök és Apponyi Albert beszédjét. E két beszédben elég erősen domborodnak ki azok az irányelvek, melyek a kormányt és amelyeket az ellenzéket vezetni fogják a jövő eshetőségeivel szemben. Mivel — fájdalom — ma már ott állunk, hogy az ország politikai életében csak eshetőségekről beszélhetünk.

Bánffy Dezső beszéde.

Kedves barátaim! A tisztelt szónok ur beszédének végén azon óhajának adott kifejezést, hogy Isten adjon nekünk mindnyájunknak és az

országnak egy boldog ujesztendőt. (Halljuk! Halljuk!) Kétségtelen, hogy ma azon nehéz körülmények között, amelyekben vagyunk, egy ilyen jókívánás az érvényesülhetne, a legjobb volna. A legjobb volna nekünk, akik elsősorban vagyunk hivatva a közügyek élén állani; jó volna nekik, akik ezen törekvésünkben és munkálkodásunkban minket támogattok, és mindennekfelett jó volna — hisz erre van az első sorban szükség magának az országnak. (Énnek helyeslés.) — A t. szónok ur nem kettem, elmondott szavaiban a pártnak és a ti érzelmeiteket, eszméiteket és gondolataitokat, és mondjuk: ezidőszent, a legközelebbi pillanatban követendő politikai programmotokot fejtekte ki (Igaz! Ugy van!) En ezt az első betűtől az utolsóig a magamévá teszem. (Énnek éljenzés.) Azon fekte színekkel rajzolt képre való tekintettel, amelyet előttünk tartart, a helyzet komolyságára való figyelemmel meg kell hogy szív-ejük azon hangokat, amelyeket a helyzet tisztítása érdekében mondott; midőn ezen lekte színekkel ec-etelt helyzetre való tekintettel itt állok én, aki szorosan véve úgy hiszem jogtalanul, igazságtalanul és méltánytalanul (Igaz! Ugy van!) hónapok óta kiállított céltabia vagyok, hogy összekötött kezekkel törjem a sértéseket, a támadást és a jogosulatlan vádakat: kezesresem kell, hogy gondolkodóban legyek, sokkal inkább, mint ti, hogy vajjon e helyzet előidezésében én a subjectiv botlásaim, tevédeim és hibáim mennyiben játszanak szerepet? (Halljuk! Halljuk!) De akármilyen mélyen vizsgálom is magamat, abban a nézetben vagyok, hogy ebben a tekintetben, ebből a szempontból a támadás, a harc vagy, amint a t. szónok ur mondja, a hajsz ellenem jogosulatlan. Igaz! (Ugy van!) A program, amelynek megvalósítására a szabad ivű párt nem mint új programmal, de az új választások után az ország előtt újra megjelen. egyáltalában nem olyan, hogy az ellen kifogást tenni lehetne, hogy annak egyes részleteit, mint olyat állíthatnók oda, hogy ez nem az ország érdekének kívánna szolgálni. (Igaz! Ugy van!) Azt gondolom, hogy az én egyéni kijáratom, egyéni intézkedéseim és felfogásaim nem oly nok, hogy azok a hajszára és ilyen értelemben való megítélésre okot képezhetnének. (Igaz! Ugy van!) De hat uraim, ezt elmondhatjuk itt a magunk körében; azonban hiáb hángoztatjuk abban a körben, amely éppen az ellenkező álláspontra helyezkedve, a támadást inteti és akcióival tehetnének te-z minden parlamentararis alkotást, minden törvényhozási működést és mindent, amit a nehéz viszonyok közt éppen az ország érdekében kellene létrehozniunk. (Igaz! Ugy van!) Ezekkel a támadásokkal, ezekkel az akcióval, vagy mondjuk, ezen mindent megakasztó eljárással szemben bizonyos határig költök kezekkel állunk már hónapok óta itt. És miért? Azert, mert a magyar parlament, a magyar országgyűlés tiszt

derék, becsületes, alkotmányos érzelmű férfiú volt, az abszolutiztikus hajlamok egyetlen vonása nélkül.

Egy-kémben a dolog úgy történt, hogy mikor őt az Ur, a megteremtett világnak urává, uralkodójává kinevezték, zavartan tekintett körül. Egy kissé elméledett és csakhamar végigtálla ropant helyzetét; belátta, hogy ha egyetül, függetlenül rendelkezik a földön: itt a legkorlátlanabb abszolutizmust teremti meg. Az uralkodói gondok tehát nagy mértékben megteküdték lelkét, külön böző gondolatok cikláztak agyában; lözte erősen a kormány-terveket, hogy miként intézkedjek kellő bölcseséggel és alkotmányossággal az Ur-tl megalkotott viág-rend törvényeinek keretében.

Nagyon természetes, hogy ez akkor óriási gond lehetett, mert nem volt föltalálva még semmiféle olyan „lex“ vagy „bill“, amivel törvényen kívül is lehetett volna kormányozni.

A töpréngő Adámnak az alkotmányt illetőleg motoszkál: ugyan szívében, agyában valami névtelen, titkos vagyból fakadott terv; de mielőtt azt törvényjavaslat alakjában földolgozta volna, valóban utánzása mltő politikai bölcseséggel elhatározta, hogy alszik rá egyet.

Meg is tette. Jó melyen elaludt.

Es ime: mire fölebrédt, az ő titkos vágyait, álmait, kormányzói tervét tisztán látó Teremtő bölcs akaratát szerint is megtörtént az alkotmányos kormányformát biztosító intézkedés: a földi fejedelm előtt már ott állott az első miniszter: a nő.

Azután — amint ugyanis igen jól méltóztatnak

tudni — az Ur behelyezte őket a Paradicsomba. — Ez volt tehát az első alkotmányos monarchia.

Csak egyetlen törvényen nyugodott. — Egyetlen a gyümölcsét nem volt szabad megízlelni...

Fajdalom azonban: az első alkotmányos monarchia első minisztere: Éva asszony is drágabbnak tartotta becses magát, mint az alkotmányt. Csakhamar szakított a tiltott a gyümölcséből; megízlette; kéjelgett akaratának korlátlanosságában, és mekínálta az ura kódót is: — Izleld meg te is, lélesem Uram!

Adam is beleharapott az alkotmányörző fa gyümölcsébe, és — a paradicsomi alkotmány összeomlott.

Adam históriája ezzel beveződött.

A paradicsom és a paradicsomi trón visszaloglása az utódokra maradt.

No és méltóztatnának csak végig-tekinteni Adámtól kezdve egész korunkig az emberiség történeten: vajjon a fajlentartás teremtői ösztöt néz eszményi szinvonalon érvényesítő emberiségnek törekvése (habár szűkebb, egyéni keretekre fő aprózza, atomizálja) nem az elvesztett paradicsomi alkotmány visszaszerzésére irányul-e?

Méltóztatnának csak vizsgálni: vajjon Adámnak leszármazottjai, az első alkotmányos uralkodó véreből sarjadzott férfi-nemzedek tagjai, nem arra törekvésnek-e, hogy egy-egy csendes kis paradicsomot teremjen maguknak, a családi élet kedves alkotmányos monarchiájában elfog-

lathassák a teytelen, szerény de a viaghódító hatalmas, fenyes trónjával sokkal boldogított családi trónust?!

Ezek a névtelen trónkeresők.

Az uralkodásra hivatott férfi életében van egy kor-ak, mikor nem a busuó dán- királyival töpréng a lét és nem let kérdésen, hanem valami titkos édes érintésre megrében a szíve és Adam apáknak pozíciójára helyezkedve, azt dudarországja magában:

Forr a szívem, fejem szédül.

Mi az élet asszony nélkül!

Ez a nagy, kavargó, hullámzó élet sívárnak, üresnek tünik föl előtte, megzsalja szívet a foglaltási vagy egy zajtal nabb nyugzó pont után, a hol maga teremthessen egy kis szűkebb, de boldogított világot, es uralkodhassék a lelkeben meg-rett kormány-elvek szerint.

Ez az adami töprénges törzsaka.

Adam apánk az elelel prengésre — amint tudjuk — nagyot aludt.

Nos hát egész az elalvás mozzanatáig bátran lehet követni a politikai bölcseségben is tündökölő ősférfiut.

De itt meg kell állani!

A névtelen trónkeresőnek az adami töpréngés lelki emociója közben a világot sem tanácsos elaludni. Mert az csak Adámnak sikerült olyan szépen, hogy mikor fölebrédt, szívéhez szorította álmának tündéret: a bajor Éva!

Ha a mai trónkeresők az elvesztett paradicsom utáni vágy hevében elalussnak (ami sze-

tességet akartuk fentartani, és nem akarjuk a megindult hajszát ellenhajszával és támadásokkal még élesebbé tenni. (Élénk tetszés és helyeslés.) Hisz az ország közvéleményében idehaza és künn már is megingott prestígenket ez még inkább alászállítaná.

Azonban most is, dacára annak, hogy az utolsó órák nálunk az elfogadom a t. szónok urak azon állítását, hogy nem kell tenni semmivel többet, mint amennyi feltétlenül szükséges, de azt meg kell tenni, mert az ország érdeke parancsolja. (Zajos helyeslés.) Es most, ezen újv kezdetén, aki hivatalba vagyok ezidőszent ezen pártnak vezéréként a parlamentti tárgyalásokat is vezetni, más egyebet nem mondhatok, mint azt, hogy ez az álláspontja a kormányának; mert hiszem, amint helyesen mondta a t. szónok ur, új programot, új, messze időkre bízható tervezeteket felállítani nem lehet (Ugy van!), mert az adott körülmények között a perc eseményei keletkeztek, hogy a pillanat elhatározását meghozzák. (Igaz! Ugy van!) Mi törekedni fogunk egy a parlamentti tárgyalásoknál, mint a közigazgatás és az államháztartás ügyeinek vezetésénél csakis azon határig elmenni, ameddig feltétlenül szükséges, és kerülni mindazt, ami feleslegesnek színezetével bírhatna; de meg fogjuk tenni, ami szükséges arra, hogy előbb vagy utóbb a parlament munkaképessége helyreálljon és ami feltétlenül szükséges arra, hogy a magyar állam kormányzata és az ország gazdasági háztartása lennakkadást ne szenvedjen. (Élénk helyeslés.)

Tudom, hogy az általános felelősségen kívül a politikai alkotmányos és közjogi felelősség is terheli magát a kormányt, a mely ezen nehéz viszonyok között az ország kormányzásának továbbvitelére vállalkozott. (Igaz! Ugy van!) Előttünk állott a választás, a választ: letenni a legyvert, avagy pedig saját felelősségünkre vállalkozni a helyzet fentartására. (Halljuk! Halljuk!) En azt gondolom, hogy nekünk kötelességünk volt ezen utóbbi álláspontra helyezkedni. (Élénk eljenzés) mert az ország érdeke a suprema lex est parancsolta (Igaz! Ugy van!), és hogy ezt tesszük, bárha itt alkotmányos felelősséggel állunk szemben, az erkölcsi felelősség sokkal nagyobb lett volna. (Igaz! Ugy van!) Es ezen felelősség elvállalásának tudatában mégis elmondhatjuk, őszinte lelkiismerettel és meggyugvással, hogy nem hiszünk, hogy akár a józan közvélemény itt e hazában — a azt hiszem, ez a nagy többség (Igaz! Ugy van!) — akár a külföld azt mondhatná, hogy hibásan jartunk el. (Igaz! Ugy van!) Meg vagyok győződve, hogy az utókor tisztán fog látni és nem a napi

pártszuevedélyektől elvakítva; és ha egyáltalán igényt tarthatunk arra, hogy a történelem a mi tetteink és tényeink felett ítéljen, meg vagyok győződve, hogy az nekünk fog igazat adni (Igaz! Ugy van!). Akkoron majd az, hogy a felelősség kit fog terhelni, tisztázva lesz, meg vagyok győződve, hogy, amint az igazságnak megfelel, úgy, ahogy annak az adott körülmények között való eljárásával szemben történnie kell. (Igaz! Ugy van!) Ezen nagy felelősséggel járó további akciónak támogatója is hozza a t. szónok ur a pártjának támogatását, (Igaz! Ugy van!) amelyre építve lehet a további teendőkre vállalkoznunk, és amelyre építve lehet a további küzdelmet felvonnunk. Ezt pedig fenntartjuk; fenntartjuk akármilyen körülmények közt is (Élénk bosszas eljenzés) mert az ország érdeke úgy parancsolja. (Hosszas, szűnni nem akaró élénk eljenzés.)

Ezzel nem akarom a t. mondani, hogy ha kellő módokat mellet találhatnánk kiegyenlítés, úgy, ahogy a szónok ur mondotta, egyének és pártok decapitalálása, sérelme, hátratétele és megalázása nélkül lehetséges, nem fogadnók azt el; de főképpen lehetetlen az, hogy az a nagy többség, amely Magyarország ügyeit harminc éven keresztül folytonosan vezette, meg pedig mindenkor az ország érdekeinek előnyére (Igaz! Ugy van!) egyszerre a legyvert legyen a kisebbség előtt. (Igaz! Ugy van!), amely kétségtelen, jogosan támadással nem jöhet. (Igaz! Ugy van!)

Ez nem a kiegyenlítés visszautasítása, hanem feltételeinek megváltoztatása. (Igaz! Ugy van!) Meglátjuk, hogy lesz-e erre ut, vagy nem. (Halljuk! Halljuk!) Ha nem lesz, akkor maradunk azok, akik voltunk: hívek az alkotmányhoz, hívek elveinkhez, kitartók a küzdelemben és a haza érdekeit szem előtt tartók; és ennek érdekében nem riadunk vissza, bármi támadásjóján is. (Szűnni nem akaró, élénk helyeslés.)

Hogy ily nehéz körülmények között az első lövés mindig engem talál: ez természetes; de legyenek róla meggyőződve, hogy dacára a legyvert rólá, meggyőződve, hogy dacára a személyi, a társadalmi és politikai támadásoknak, én mindig nyugodtan állok meg (Élénk eljenzés). Tartom a legyvert kezembem és le csak akkor teszem, midőn anélkül, hogy ez a párt megrövidülést és sérelmet szenvedjen, ezáltal feloldozom. (Élénk eljenzés.)

Ezek elmondása után, t. barátaim, engedjétek meg énnekem, hogy megköszönjem azon szives és barátságos támogatást, amelyben négy éven keresztül mint Magyarország miniszterelnökét részesítettek. (Élénk eljenzés.) Engedjétek meg énnekem, hogy megköszönjem azon szives barátságot és rokonszenvet, amelyben tőletek részestem, részestem nem mint miniszterelnök,

hanem mint magánember is. (Élénk eljenzés.) mint a pártjának tagja, mint nektek barátotok. (Élénk eljenzés.) Engedjétek meg, hogy midőn est megköszönöm, az újév alkalmából magam is minden jó kívánjak nektek, minden jót otthon boldogságot családokban és mindezekfelett jót mondhatnám talán: jobbat az új esztendőben! (Élénk eljenzés.)

Apponyi Albert beszéde.

Igen tisztelt és szeretett barátaim! Mélyen tisztelt és szeretett parancsolók! Örvöztetőben rámutatott arra, ami ma minden magyar ember lelki világát elfoglalja: az a siválós sulyos helyzet, a melyben az évforduló az országot találja; rámutatott, t. barátai m. arra is, hogy mik ennek a helyzetnek oka. Hiszen, ha az okokat akarunk kutatni, akkor vissza kell mennünk — mint tetük képviselőházi beszédeinkben — a mostani rendszer történetéhez: a mostani rendszernek egész történetének kellene végigtekintnünk. (Igaz! Ugy van!)

Ennek a rendszernek a Banffy-kormányt megelőző működése előkészítette a talajt, hogy ily viszonyok fejlethessenek. A közvetlen impulzust a kormányának ezen országgyűlés létrejövetelekor a választásoknál követelt eljárása adta meg.

Ez a parlament bűnbán fogamzott, bűnbán született (Igaz! Ugy van!) és azért az erkölcsvilágról minden törvény szerint ennek a parlamentnek, mint a házbanegnek — folytonos krízisek közt kellett hánykolódnia. (Igaz! Ugy van!)

Hogy ez bekövetkezett, lehet kétségbeesés, lehet káros, lehet válságos az országra nézve. De ha be nem következik, ha az ily módon megválasztott parlament is csak oly nyugodtan fejezi be pályafutását, mint bármely más: az egyenesen kétségbeesés lett volna, mert a nemzetben minden erkölcsi reakció hiányát mutatna volna. (Élénk helyeslés.)

Az országgyűlés működését kezdettől fogva környékező krízisek egész sorozata alatt mi t. barátaim, talán kellenetlenül, tekintettel voltunk alkotmányunknak meg ezen választások után is fennmaradó formáira. Még a formákat is annyira becűlítették, még a formák megtartását is olyan országos érdekek tartották, hogy nem egy alkalommal kezeltünk a folyton lenyegedő krízisek elhárítására. Cél ezzel nem értünk; a helyzet javulását ezzel nem idéztük elő és pedig azért nem, mert az időnként nyújtott támogatás nem hogy jobb útra terelte volna, hanem csak elbizakodottabbakba, hatalmi göggel eltebbekké tette a hatalom kezelőit. Ezt bizonyítja az országgyűlés egész lefolyása, ezt a jelenlegi krízis közvetlen előmenyei. (Igaz! Ugy van!)

Tisztelt barátaink rámutat arra, hogy az országgyűlés megalapításakor történt és annak keletkezésére homályt vető visszaélésekhez fűződött a parlament testén folyton ragadó belső betegség; az inkompatibilitási törvény gyakorlati felrétetele; úgy, hogy ez a parlament, a mint keletkezésében nem volt egészséges, úgy összeállításában és működésében is folyton beteg. (Igaz! Ugy van!)

Kitörésre juttatta a krízist, mint azt t. barátaim is fölemlítette, az, hogy miután az eddig beállott nehéz helyzeteknek legnehezebbikét, azt, a mely tavaly a kiegyezés megújítása körül állott be, a mi segítségünkkel elhatározták, a midőn egyebet nem kötöttünk ki, mint azt, hogy az 1867. XII. t.-c. rendelkezési épségben tartassanak: mint már minden kétségesen kívül konstansak van, a kormány ehhez sem rakazkodik és az 1867. XII. t.-c. ellenére, annak megkerülésével, kijátszásával akart intézkedni; ezzel egyszermind megsértvén azt a jogait, amellyel tartozott nekünk, akik őt a múlt év végén nem a magunk érdekében, de az ország érdekében segítőtük. (Zajos helyeslés.)

Es t. barátaim, még ez sem volt elég. Bekövetkezett az ezen alapon megindult vitában a kormány nyilatkozata, a melyből nyilvánvalóvá vált a kormány főfogása a magyar parlamentárisizmusról. E főfogás szerint a kormányt semmi korlát sem teszélyez abban, hogy választási célokra bármilyen forrásból pénzesket gyűjtson és kezeljen; azoknak a honpolgároknak pedig, a kiknek meggyőződése az alkotmány meggyőződésével nem egyező, az államhatalomnak pártokká szervezett egész erejével

rencsére: nagyon ritkán esik meg) az ebrédés után rendszeren az a zokott következni, hogy paradicsomot, trónt, Évát, mindent ott hagynak a laképnel.

Igen, mert ezt az álmodt nem a paradicsomosztó Isten bocsátja a trónkereső férfira, hanem egy paradicsom pusztító ördög: az agglégénység ördöge.

A legutóbb (hála Isten!) ebrén marad és beleül a házaselet trónjába.

Ekkor kezdődik azonban a legnehezebb feladat: az alkotmányos uralkodás.

Szigoru alkotmányos elv, hogy az uralkodó (a férfi) soha semmit ne tegyen a miniszter (a nő) ellenjegyzése nélkül. Mihelyt a trónt megérinti az abszolutisztikus szellem, meginog az alkotmány. Szigoru alkotmányos elv az is, hogy a miniszter (a nő) se cselekedjen az uralkodó előleges jóváhagyása nélkül, és mindig, mindenben alaposan és megbízhatóan informálja a trónt.

A paradicsom legendája szerint ugyanis az első alkotmány-katasztrófát az okozta, hogy Éva asszony az ördög-parlament nevében szónokoló kigyó határozati javaslatát elfogadta Adam jóváhagyása nélkül. — Adam nagyon tovasig uralkodó volt; nem akarta kompromitálni nő-miniszterét; utólagosan beleegyezett annak, már végrehajlott akaratába. Megmentette a minisztert a paradicsomi alkotmány árán.

A házaselet paradicsomainak mai miniszterei sem záródhatnak el a szigoru alkotmányos elvek megsértésére csábító sugalmak elől. — Eszem ágában sincs, hogy ezzel az anyósokra célozzak; mert hisz azok legfőlebb a veszedelem nélküli agyonbeszélést, a nagy-széllel bélelt szó-torradalmat, az ártatlan természetű obstrukció képviselőit; hanem célozzak azokra a komoly-torradalmi

vágyakra, melyek a tiltott fa érintetlenségét veszélyeztetik; célozzak még arra is, mikor a miniszterek az uralkodó és a paradicsomi béke, boldogság szent érdekében sem tudnak lemondani veszedelmes hüdsz-zavarokat okozó vágyaikról.

Szóval: a házaselet paradicsomának trónját a szigoru betartott miniszteri ellenjegyzés; miniszteri székjétek pedig a mindig és mindenben hűségesen, alaposan informált trón biztosítja.

Ahol ezt a principiumot szigoru be nem tartják, ott csakhamar bekövetkezik az alkotmány-sérelme, a törvényenkívüli (ex-lex) állapot. — Meginog a trón, vagy megrázkodik a miniszteri szék; megrendül az alkotmány, s a beállott erőszak vihara válságos helyzetekbe sodorja a monarchiát. — Az uralkodó minisztert cserél; a bizalomvesztett miniszter pedig sutba dobja monarchikus érzelmeit.

Igy pusztul el a házaseleti paradicsom! . . . Méltóztatnunk azért az elmondottak fölött elmélkedni, a m. t. közönség soraiban levő névtelen trónkeresők is, meg az aranyos miniszterjelöltek is!

Azokhoz — akikre a trónkeresés lázában ama bizonyos ördög már egyszer vagy többször is mély álmodt bocsátott és részenkint vagy egyszerre kivette oldalbordáit közül a családi élet paradicsomját verő szívet, — azokhoz már nem is szólok.

Az ilyen szerencsétlen, predestinált Remele Salamonoknak — akiknek már fényes déiben is este van — egyszerre és mindenkorra jó éjszakát kívánok.

kell megküldenie; a mi világossá teszi azt, hogy ilyen küzdelem teljes lehetetlen. (Zajos helyeslés.) Ha itt az alkotmány-nyitotta módok felhasználása által a honpolgárok köztöbén élő önálló meggyőződésnek és nézeteknek érvényesülése matematikailag ki van zárva. (Igaz! Ugy van! Elénk tetelzés.)

Es ha ezzel már ki volt mondva az alkotmányunk csodje és abból nem maradt fönn semmi egyéb, mint egy, a maga egyoldalúságában a törzképig kifejlődött elv, a többség uralmának az elve: a Tisza-inditvány a parlamentarizmusnak ezt az utolsó maradványát is kilökte a lábá alól és az alkotmány összes faktórainak, a törvényhozás összes tényezőinek szabályozását és érvényes működését helyébe, ha nem is formailag, de erkölcsileg hasonló hatálylyal a klubhatározatok uradalmát akarta tenni. (Igaz! Ugy van!)

Ez az a helyzet, ezek azok a törekvések, melyekkel szemben kifejldött az a végletekig menő küzdelem, melyet a különben elterő, sőt sokban ellentétes elvi alapokon álló ellenzéki pártok e célból teljes szolidaritásban és szövetségben folytattak és folytatnak. (Elénk helyeslés.)

Rámutatott t. barátunk a küzdelem eszközeinek rendkívüliégére. Megengedem, hogy ezek az eszközök rendkívüliek, megengedem, hogy ezeknek egyenmélyike az alkotmányjog formai szempontjából kifogásolható, de e küzdelem erkölcsi jogosultsága, sőt szükségessége iránt kétség nem lehet.

Es itt egy nagy bizonyítványt hozhatunk föl magunk mellett: az ellenzék küzdelmének abszolút önzetlenségét.

Az ellenzék egyetlen árnyaiata sem tartja ebben a küzdelemben szem előt a személyes vagy akár a politikai pártelőnyöknek érdekét. Alálthatnak-e ugyanannyit hasonló joggal ellenfeleink? (Igaz! Ugy van!) Egyetlen egy ellenzéki árnyalat sem folytatja a küzdelmet azért, hogy ő hatalomra jusson vagy a hatalomban részesedjék. Egyedüli célját úgy őrzi ki magának mindegyik, hogy a törvényeknek uralma és az alkotmányosság összes elvei érvényre jussanak. (Igaz! Ugy van!) Nem küzdünk mi a többség legitím akaratának érvényesülése ellen, csak az ellen, hogy az alkotmányosság valamennyi többi elve sába dobassanak és egyedül a többség uralmának az alkotmányjognak semmi elfogadható elve által nem igazolható túlléptetése aljon föl. (Elénk helyeslés.) Es mert ilyen abszolút önzetlén a mi küzdelmünk, azért adja meg annak alapja és kiindulási pontja a kibontakozás módját is. (Halljuk! Halljuk!)

Mint hogy küzdelmünk célja semmi egyéb, mint a törvények megtartásának, mint az alkotmány összes elvei érvényesülésének biztosítása, a kibonyolódás semmi egyéb, mint hogy tárgyi és személyi biztosítékot nyerjünk arra, hogy csak a legitím célok: a törvények föltélen uralma, az alkotmány összes elvei érvényesüljenek. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Ily biztosíték mellett letesszük a fegyvert ma, letettük volna az utolsó órában is, mielőtt a ex-lex állapot beállott. E nélkül ezt letennünk tiltja az ország alkotmánya iránti kötelességünk. (Zajos helyeslés és tetelzés.)

Mihelyt egyszer ki van mondva, mihelyt egyszer világossá válik, hogy az alkotmányos uton való érvényesítés ki van zárva minden meggyőződés néve, melyet a hatalom nem támogat, minden egyéne néve, melyet a hatalom földözbe venni jének lát; mihelyt az alkotmány föl van függesztve, hatályon kívül van helyezve, akkor véleményem szerint nem áll többé erkölcsi alapon az az ellenzéki küzdelem, mely tovább folytatná a parlamentben azt a játékot, hogy hosszabb-rövidebb viták rendezése által az ily alkotmányellenes állapotra az alkotmányosság látszatának köpenyét vessük. (Igaz! Ugy van! Elénk helyeslés.)

Ezért t. barátaim, előtünk csak két út áll. Vagy kibontakozás abban az értelemben és azoknak a kizárólag tárgyi céloknak biztosításával, melyeket ugy t. barátunk, mint én hangsúlyozunk és én az ország érdekében kérem az isteni gondviselést, hogy világítsa meg minden tényezőnek elméjét és szívé, melynek befolyása van, hogy arra a legitím utra lépjenek, hogy ne nekünk, az országának, a nemzetnek adják meg, a mire isten és ember előtt joga van! (Hosszantartó zajos helyeslés.)

A másik út pedig, akármilyen hosszú ideig tartson, akármily áldozatokkal járjon: a küzde-

lem folytatása (Zajos helyeslés és lelkes éljenzés) melynek esélyeiben én bízom. (Elénk helyeslés.) Bizom, hogy akármilyen szomorú legyen a mai helyzet, akármilyen válságosnak tűnjék föl a mostani perc, gyógyulást hoz magával egy lappangó, emésztő betegségéből. (Igaz! Ugy van!) Hogy ha pedig nem, hogy ha hosszabb és súlyosabb megpróbáltatás ideje következnek be a hazára, akkor sem állhatna be a rosszabb helyzet a mai a alkotmányosságna és akkor minket legalább lelkiismeretünk elűnk fogytáig meg fog nyújtatni arra néve, hogy minden ezekből alkalmazásba hoztunk a szabadság helyreállítására, hogy kötelességünk: hiven teljesítetük. (Igaz! Ugy van!) Az egyéni megnyugvashoz ennél több nem kell. (Elénk éljenzés.)

En ezért köszönöm nektek t. barátaim, a földulatnak és barátságának amaz érzelmeit, melyeket igen tisztelt és szeretett előnkünk nevekben tolmácsolt. Legyetek meggyőződve, hogy ama benes megnyugvason felül, a melyre mint az önértés és lelkiismeretes embernek legfőbb szükségére utaltam, az én életemnek nincs drágább kincse, nincs nagyobb büszkesége, mint azoknak a férfiaknak rokonszenve és barátsága, kikkel hosszú időn át és nehéz körülmények között az ország javáért küzdelmet folytattam. (Hosszan tartó zajos éljenzés.)

Országgyűlés.

Január 3-án.

A keddi ülésen mindenekelőtt a legutóbbi ülés eseményei kerültek szőnyegre. Nagy arányu vita fejlődött Sima Ferenc indítványára, hogy Bánffy mulkiori beszéde, mint el nem mondott és le nem jegyzett beszéd, *törültesse a naplóból*.

Ezután az előző előterjesztésekre, meg a válaszlatlan interpellációk felolvasására került a sor. Nagy indignációval vette az ellenzék tudomásul, hogy az interpellációk között van olyan is válasz nélkül, a melyet még 1897. év novemberében terjesztettek be. Az is érdekes volt, mikor kiséült, hogy egyet meg kihagytak a jegyzékből azon a címen, hogy arra a belügyminiszter érdemlegesen válaszolt, holott a Napló tanúsága szerint a miniszter válasza csak előleges volt.

Most a korelnök terjesztette elő a mini-sterelnök több átiratát. Bánffy így hat már az öreg Madarászszal téteti meg a maga előterjesztéseit! Azok között volt a kvótáról szóló királyi döntés, a melyet a magyar törvényhozással másolatban közöltek.

— Ki hitelesítette a másolatot? — kérdezték balról. A jegyző valami irodatiszt nevét mondta.

Ennél a kérdésnél beható vita fejlődött ki. *Polányi G.*-za nagy alapossgal fejtekte ki, hogy a királyi döntés nem felel meg a törvény követelményeinek, mert hiszen az egyezkedés a két országgyűlés között — a mi a királyi döntésnek elengedhetetlen föltétele — meg sem kíséreltetett. Indítványozta, hogy a dolog emez oldalának megvizsgálása véget tűzse ki a Ház a királyi döntést oaprendre.

Lukács pénzügyminiszter válaszolt és pedig, mint Holló Lajos találon megjegyezte: maga lóhátról. A királyi döntést nem lehet vita tárgyává tenni. A kormány nem tesz érdemleges nyilatkozatokat addig, míg a Ház meg nines alakulva. Vegye a Ház tudomásul a királyi döntést, mást nem tehet.

A pénzügyminiszter urat a nyeregéből hamarosan leszállították az ellenzék szónokai. *Holló Lajos* kifejtette, hogy ha a Ház a miniszter szerint érdemleges határozatot (tudomásulvétel) hozhat, miért ne hozhatna közbeszólót (napi rendterüztést)? A Háznak joga van ahhoz; megvizsgálni, megtele-e a királyi kézirat a törvénynek, mert nem lehet megengedni, hogy a Bánffy-kormány szokása szerint az alkotmány garanciáit darabonként letörölje. Hasonlóképpen oktatták ki a pénzügyminisztert *Apponyi, Molnár János Kossuth* Ferenc. Ez a vita elhúzódott egész két óráig és az elnök, mivel még sok jelentkező volt, elhalsztotta annak folytatását holnapra.

Az ü és végén Lukács pénzügyminiszter — a miniszterelnök helyett — beterjesztette jelentését a törvénytelen intézkedésekről.

— Halljuk! Halljuk! Olvassák fel! — kiáltották a baloldalon. De Madarász egyelőre csak a kinyomatást és szétosztást mondta ki határozatképpen.

A vármegye házából.

A megyei központi választmány ülése.

A megyei központi választmány Cserták Károly alispánnak, mint a központi választmány elnökének, előktele alatt december hó 29-én délután 3 óraker tartotta ülését.

A gyűlésnek egyedüli tárgya az 1899-ik évben az országgyűlési képviselő-választók végleges összehálított állandó névjegyzékének a hitelesítése képezte.

A központi választmányhoz az egybeállított névsor ellen 17 felebbezés érkezett be választó jogára néve még a szeptember hóban tartott gyűléséhez, amelyen 6. választót a választmány a választók névjegyzékéből felvett, míg a többi — hol a felvételt kérelmezték — elutasította, azokat pedig, akiknek felvétele ellen adatott be felebbezés, a választók névjegyzékében továbbra is meghagyta.

Az ülésen elnököl alispán konstatalta, hogy a központi választmánynak ily irányban történt határozata ellen a kuriához egyetlen fölfolyamodás sem adatott be.

A gyűlésen hitelesített névjegyzék szerint a választók száma az egyes választó kerületekint következőleg oszlik meg:

a tapolcazi választó kerületben 2.851, a keszthelyiben 2.848, a szent gróthiban 2.614, a nagy kanizsiban 4.194 a zala-egerszegiben 3.623, az alsó-lendvaiban 2.656 a baksiban 3.460, a letenyeken 2.368, a csáktornyaiban 2.863, vagyis a kilenc választó kerületben az 1899-ik évre van összesen 27.472 választó, akik közül 124 a régi jog alapján, 22.505 a földadó alapján 524, házirtok alapján, 2.785 a jövődalmi adó alapján, végtl 1.534. az értelemiség alapján vett fel a szavazók lajstromába.

A 124 választó alatt, akik a régi jog alapján vettek fel a választók lajstromába, azokat kell értenünk, akik már 1875. előtt bírtak szavazati joggal és ezt a jogot az új választási törvény értelmében — jövődalmukre való tekintet nélkül — megtartották folytatólag is.

Felhívás előfizetésre.

A »Zala« jövő irányára néve megírtuk programunkat karácsonyi számunk vezetők cikkjében.

Hogy helyes irányt választottunk: a saját öntudatunkon kívül megnyugtattunk bennünket az újabb lapunk pártolói sorába léptek nyilatkozatai s azok az elismerő és buzdító levelek, mikkel vármegyénk különböző pártállásu vezető egyénei bennünket kitüntettek.

Mi intenciónkhoz hiven fogunk ragaszkodni.

Függetlenek akarunk lenni teljesen.

Biztosítani akarjuk a szabad vélemény nyilvánítás elvét, bármely politikai pártrészéről jöjjön is a felszólalás.

Föl akarjuk így támasztani halálából azt a nemes, önzetlen érdeklődést, mely egykor e vármegye politikai hullámzását a b-csületes, nyit elvi küzdelem magas színvonalán tartotta.

Tiszta, hamisítatlan szabadelvűséget, erőszaknélküliséget akarunk a politikai élet ama nagyfontosságú mozzanatában is, mikor a népképviselői rendszer alapján a választók mindegyike igaz meggyőződésével, hazafiasságának érintetlen akaratával kíván közvetett tényezője lenni a törvényhozásnak.

A leghamisítatlanabb szabadelvűséget akarjuk és sürgetjük bármely politikai párt elvi törekvéseivel szemben.

Ehhez a becsületes szándékhoz kérjük a közönség rokonszenvét és támogatását. Az intenciónkat megértő és méltányolni tudó közönséghez fordulunk bizalommal, hogy tömörüljön a »Zala« köré, mely

lobogójára a haza szent érdekei mellé különösebben Zalavármegye politikai életének tiszta érdekeit is fölírta.

Ehhez a zászlóhoz és a reá fölirt elvekhez mi híven ragaszkodni fogunk. Abban a pillanatban, amelyben ezt a lobogót megtagadjuk, tagadjon meg bennünket is a körje tömörült közönség.

A hetenkint kétszer megjelenő Zala előfizetési ára:

egész évre 6 frt
fél évre 3 frt
negyedévre 1 frt 50 kr.

(A jegyző és tanító urak a lapot féláron kapják)

Nagy-Kanizsán, 1898. dec. 29.

A „Zala” szerkesztősége és kiadóhivatala.

(Az előfizetéseket „A Zala kiadóhivatala Nagy-Kanizsán” címen kérjük küldeni!)

H I R E K.

— **Eljegyzés.** Bitza János m. kfr. honvéd főhadnagy Nagy Kanizsáról eljegyezte Tóth Irén kisasszonyt Zierőf. — **Radnai** (Rosenfeld) Károly eljegyezte Frank Ella kisasszonyt néhai Frank Antal a Magyar Általános Hitelbank volt igazgatójának leányát.

— **Megyebizottsági tagválasztások.** December hó 29-én volt Gelseán dr. Tuboly Gyula ur előktele alatt a megyebizottsági tagválasztás. Jelöltök voltak Gelse és vidéke részéről: Nuszer János bérlő, Balog János és Orozsi József földművesek. A kölközések részéről: Horváth Dező merényei ipán, Szondy László z.-sztl.-balászi körjegyző és Király Elek hábói plébanos. Iszonyu elkéseredeti harc folyt a két tábor közt. Mindegyik már hetekkel ezelőtt iparkodott a saját részére hajlítani a népet. Így a választásnapján a rendkívül rossz idő dacára is majdnem annyi szavazati adatot be, hogy egy kicsinyes követválasztásnak is becsúszott volna. Beadott összesen 428 szavazat. Ebből kapott: Horváth Dező 290, Szondy László 283, Király Elek 280, Orozsi József 146, Balog János 144, Nuszer János 139, Kugler Sándor 2 és Czigány Alajos 1 szavazatot. — Bizalmi férfiak voltak: Nuszer János, Sálly Pál, Sebestyén József és Koltay László. A délután 4 óráig tartó választás mindvégig a legnagyobb rendben folyt le.

Bakó Gyula felső-rajki főbírókos, minthogy viritáවා lett, a választott megyebizottsági tagságról lemondott, helyébe **Umszuncz Lajos** uradalmi intéző **Bertalan Títus** sz. péter-ruri plébanos ellenében megválasztott. — Beadott összesen 134 szavazó lap, melyből 128 Umszuncz Lajosra, 1 pedig Bertalan Títusra esett.

— **Szilveszteri mulatságok.** Az irdalmi és művészeti kör szilveszteri estélye már jó előre nagy érdeklődést keltett és a várakozáson felül szép eredménnyel végződött. A sikerült összevágatott műsor és a vigalomrendező bizottság rendkívüli buzgalma egy felette kedélyes, mindvégig vidám kedves estét szerzett a jelen voltaknak. A műsor összes énekszámai ismét a karmester, Csolozs Jenő táradhatatlan tevékenységéről és finom művészi érzékéről tettek tanubizonyoságot. A kör egyik legálisabb, szinte pótolhatatlan tagját **Birja Csolozs** Jónóban és hogy mennyire ismert férfi ő: **Ollopp Imre** eléggé kifejezte az ő talpra esett, ügyes képében. Nemcsak Ollopp Imre élénk előadását tapolta meg a közönség; azokban a humoros kúklékben kifejezése volt egyuttal a nagy elismerésnek, melyvel Csolozs Jenőnek akarta kifejezni szeretetét. A férfi és vegyeskarok mind igen szépen sikerültek,

különösen a Schuman „Cigányélet”-e aratótt zajos sikert. **Horváth István**, felelős szerkesztőnk: **Szalay Sándor** „Névtelen trónkeresők” címen megirt szellemes témáját olvastva föl, melyet mai számunk tárca rovatába közlünk. A program harmadik száma, **Hirschel** (Soldner) Julcsa közbejött betegsége miatt a közönség általános sajnálkozására elmaradt. — Ejtélkor kedves meglepetést rejtettek. Igen szép kis allegóriában bucsuztatták el az ő-esztendőt és köszöntötték az új esztendő első pillanatát. A vegyeskar a szinpad hátterében a „Himnusz” énekelte, lassan, öreg csontjait nehezen vonszolva cammogott keresztül a színen az „Ő-esztendő”, nyomban lána lépkedett úde frissességében az „Új év”, jobbján az „Áldás”, balján a „Béke” mögötte a „Szeretet” személyesítőjével. A sikerült allegóriát **Singer Sándor** fényképész állította össze. Azután kezdetét vette a szakadályan tánc és **Horváth Laci** táradhatatlannak mutatkozott. Az első négyest 184 pár táncolta két kolonban. A mulatság csak reggel két órákor ért véget. — **A nagykanizsai Kaszinó** szintén sikerült mulatságot rendezett December 31-én saját termeiben **Perényi József** dr. tanár előcs, szellemes felolvasást tartott az „Üdvözlőkör.” **Präger Ilona** ügyes hegedűjátékával aratótt tapsot. **Radnai Jenő** és **Weiser Klára** temperamentumosan csevegtek el **Gabányi Árpád** „Baleset” című dialogját. **Blumenschein** Vilmosné és **Blau János** határos négykezes zongorajátékával alig tudt betelni a közönség. Az estély egyik legnagyobb érdekessége a híres **Simplicius** kaposvári zenekara volt. Elragadóan szépen játszottak, alig győzték a nyirettyükkel a táncosok vidám, jó kedvét. Az első négyest 30 pár táncolta. A mulatság a legszébb hangulatban a hajnali órákig tartott.

— **Vadászat.** Mult hó 31-én Zalazentmihályon néhai **Skubics Sannorné** gazdaságában **Umszuncz Lajos** uradalmi intéző, igen szépen sikerült vadászatot rendezett. A sűrű kőd és kevés puskácaára az eredmény igen szép volt; ugyanis 101 drb. nyul. 16 drb. fogoly és 3 drb. róka esett. A vadásztársaság a hajás után **Koltay Lajos** körjegyző házába vonult, hol az eltáradt tarsaságot lukullusi estebéd várta. — Ejtélkor a vendégszerető házigazda igen szép bezzéddel bucsuzott el az ő-évtől a felköszöntötte az egybegyűlt tarsaságot, mely csak a hajnali órákban oszoltak szét.

— **A „Zalamegye” fejlesztése.** Zala-Egerszegben megjelenő lapjárunk: a „Zalamegye”, mely tizenhét év óta képviseli derekassan és elismerésre méltó tapintatossággal a közvéleményt, a beköszöntött új-évvél ismét fejlesztette tartalmasságát. Elenken szerkesztett rovatai közé „Néprajzi rovat”, „Az ország dolgai” címen új rovatokat vett föl. Az utóbbiban a heti politikai eseményeket regisztrálja. A „Csarnok” rovatot szintén állandósította s ebben egy egy befeczegett tárcaközleményt hoz. A „Zalamegye”-e szép megismosodásához nagyban hozzájárul még az is, hogy új-évtől kezdve **Borbély György**, állami főgymn. tanár, az „Aranyosvidék” volt szerkesztője, a lapnak állandó főmunkatársa lett.

— **Vendéglátó utitára.** **Schager János** ó-dombóvári órásszeg munkakeresés és vándorlás közben megismerkedett egy **Stauber Alajos** nevű facér borbélylegényvel és együtt vándoroltak városokon, falukon át szerencsét próbálni. A vasuti állomáson **Schager** az összes vagonát, ruhaneműit, szerszámait, pénzt, postatakarékpenztári könyvét tartalmazó ládáját rábizta pajtására, míg egy kissé széjelenézett a váróterem körül; e közben aztán a jó bajtárs a ládával ellilant s utitársát mindenéről megfosztva, ott hagyta az állomáson. A gazlelkű borbélylegényt most körözik mindenfelé, de eddig még nem került hurokra.

— **Adakozás.** A nagy-kanizsai kir. ügyészségi fogház könyvtára céljára újabban a következő adakoztak: **Beik Gyula** gyógyszerész 5 frt., **Ostereicher Berni** 2 frt., **Toth István** 2 frt., **Franz Lajos** 2 frt. 55 kr. Ezen adományokért köszönetet mond a n.-kanizsai királyi ügyészség.

— **Ügyítke leány.** **Takács Ferenc** a legszebb száll legény Monostor-Ápátiban, az első között ő a vezető, de serény munkában is az övé ez a hely. A falu tulsó végén van **Fodor Ferenc** zindelyes szép háza. Az istállóban sok lábas jó-zag, a belső udvar zajos a szárnyasok örökös larmájától. Jólét nevet minden sarokból, de **Takács Ferenc** mindennél többre becsüti a a gazda sudár szép leányát **Tercsit**, a falu legszebbjét. Megkérte. Szerették egymást rég, csak szóval, nyíltan nem mondták el, de mindenki tudta. Hanem az öreg **Fodor** mégis elleazte, mert szegénynek tartotta magához a legényt. Nem is egyezett bele a házasságba. És szótlan, mindig szótlanabb lett a virágzép **Tercsi**, hervadt az arca, valami mara belüli leiket. De az öreg hajthatatlan maradt. — **Fodor Tercsit**, a falu legszebb, leggazdagabb leányát a napokban meverven találták meg az apja pajtájában. Egy erős zsineg szorongatja a veresre a nyakát. Hamar összeszaladtak a szomszédok. És az öreg **Fodor** kétségbeesetten tépdeste ősz fejét, sirt, sirt keservesen, de már késő volt. A legszebb leány meghalt.

— **Elárulva a bor.** **Redler Ferenc** taliándörög lakos a mult héten a falu korcsmájában észrevétlenül elejtette a tárcáját, melyben 105 frt volt. **Sümei Imre** meglátta, felvette és vána nyomban elűnt a korcsmából. **Sümei** másnap Monostor-Ápátiba ment és ott mulatni kezdett. Ivás közben, mikor már kissé erősen köválygott agyában a buzgóság, virtuskodva kiabálta a korcsmárosnak: „Bort ide eleget, pénz van; majd ha elfogy, találok helyébe valahol még ropogósabb szárazast.” **Sümei** dicsekvése eljutott **Redler** fülehez. Nyomban értesítette a nyiradi csendőrséget, kik **Sümei**g le is tartóztatták. A megmo-osánál 50 frtot találtak meg nála, a többi elköltötte már. A hütlén penztalálót a tapolcai járásbírósnágnál föjelenítették.

— **Mikor a cigányt tábornoknak menték.** Oiven esztendővel ezelőtt házi eszedünk a os. és kir. 48. gyalogezred Görs városában olyan jó módban élt, hogy két bandát is tarthatott. Az egyik trombitával fújta, a másik hegedült, vagyis cigányokból verődött össze. Persze a tiszt urak a cigányt jobban szerették s ezért **Faraó** nyirettyűs ivadéka többet is kerestek, mint a trombitások. Ismeretes azonban, hogy a cigány nem fél úgy a szantástól sem, mint a mosdó viztől, ruhakéftől, vagy javítás-tól. Ezért hat rongyos volt a cigányzaksas s nappal nem is volt jó rájuk nézni. Egyszer egy szigorúságáról híres tábornok reggeli kilenc órára kaszárnyavizitet jelentett az ezrednek. Nosza, volt nagy tisztogatás, takarítás mindenfelé, csak a cigány-ság nem mozdult. Az ezredes hamarosan nem tudott másképp segíteni, elküldte a barna fukat kenyerét a magazinba, hogy elvüntesse őket a tábornok saszeme elől. A cigányok elmentek, csak a bőgős sajnálkozott, hogy nem láthatja a szép parádét.

— Ha addig élek is, visszajövök kilenc órára, — fogadta meg egyik pajtásának.

Mikor kimentek a kaszárnyából, a bőgős fi akkert fogadt.

— Vagtaiva hajts, ha kilencre visszaérünk, nagy borralvó lesz.

... Nehány perc hiányzott a kilenc órából s a tisztikar, élén az ezredessel, ragyogó díszben várta a tábornokot. Most hirtelen üvegablakos fiakkert vagtatott a kaszárnya felé. Az ezredes azt hitte, hogy a tábornok érkezett meg; tessék glédába vagta magát. A kocsai a kaszárnya kapujában állt meg s az őrség harsogó hangon kiáltotta a kverauszt.

Az ezredes a kocsihoz ugrott s kinyitotta az ajtaját, de hirtelen hátrahökölt, mert a hintóból a cigány nevető arca tűnt elő.

— Alá-san köszönöm a fömeltóságos ezredes urnak ezt a szép parádét, — szólt a cigány, — de ha már kinyitotta az ajtót, segítsen kiemelni ezt a profutoszakókat is.

Hogy azután mi történt a kíváncsi cigánnyal, arról hallgat a krónika.

— **Pihenő napok.** Az ezernyolcszázkilencvenkilencedik esztendő — mint a munka barátai

Marczali, nagy képes viágtörténet FISCHEL FÜLÖP

megrendelhető

könyvkereskedésében

hetenkint megjelenő 30 kros füzetekben, vagy 8 forintos kötetekben

csekély 150 havi részletek mellett

NAGY KANIZSAN

Muladvány füzetek: kívánaira szivesen küldök ingyen és bérmentve.

már jóelőre kiszámították — összesen 67 pihenő nappal fog kedveskedni. Ez a szép szám úgy kerül ki a naptárból, hogy ebben az esztendőben újév napját, szent István napját és természetesen húsvét és pünkösd első napját kivéve, egyetlen egy ünnep sem esik vasárnapra. Az 1899. esztendő tehát ebben a tekintetben majdnem eléri a maximumot, amely a naptarudások szerint közönséges esztendőben 68 pihenő napot tehet ki. A szokás néha 69-cel is szolgál és pedig akkor, ha egy szokásesztendőnek első napja szombatra esik. Ez pedig minden 28 évben ismétlődik csak. Így volt például ebben a században 1820-ban 1848-ban és 1876-ban. Ebben a században azonban többé nem fog előfordulni ez az eset, mert csak az 1916-ik esztendőfőre lognak ismét 69 pihenő napot följegyezni.

— Allategészségügy kiuntatás. Zala-vármegye területén január hó elején a sertések között uralkodott csupán csak betegség: Arkos háza 1 u., Barabás 14 u., Bocskai 1 u., Döbréte 16. Füzvölgy 1 u., Halap 1 u., Keszthely 1 u., Lenti 1 u., Letenye 3 udvar, Murakeresztur-Kollátszeg 1 u., Nagy-Pali 1 u., Pókafai 1 u., P.-Szt.-László 15 udv., Szőcs 1 udvar, Tófej 1 udvar, Vonyarc-Vashegy 1 udv., Zala-Egerszeg 21 udv., Zsitnik 1 u., összesen 18 község.

— Erős sovínista ugyan, de derék magyar ember Szalay Farkas honfitársunk, ki felbuzdulva a Klondykeben hirtelen meggazdagodott aranyásók sikerein, maga is elindult az aranytermő, hó és jegborította, távol Eszakamerikába. Hogy azonban hazájától távol is kifejezést adjon magyar érzelmeinek, még itthon ellátta magát megfelelő ruházattal, fegyverrel, szerszámokkal, sőt — tekintettel a Klondykeben uralkodó rengeteg drágaságra, — még élelmiszerekkel is, melyik között — élelmi és gyógyszer gyanánt, néhány tucat negycsillagos Esterházy cognac foglalt el tekintélyes helyet. Igaz ugyan, hogy — mint Szalay írja, nagy bevételi vámot szedtek be rajta partraszállásakor, de majd megfizetik neki a — klondykeiek minden cseppet arannyal: már pedig, ha ez tény, akkor Szalay uram akár egy csakányvágást se tegyen, mert magából a vele vitt Esterházy cognacból is meggazdagodhat. A mit tiszta szívből kívánnak is neki.

C S A R N O K.

Pletyka.

Pici piros a szája,
Formás fehér a válla,
Divatosja ruhája,
Tanácsos a papája.

Bálban ő a királynő;
Bája napról-napra nő!
Zongorán és énekel,
Szaválni is tud, — ha kell.

Am férjhez még sem mehet.
Valjon oka mi lehet?
Discretió . . . megszugom,
Am de el ne áruljon.

Festött arca s szája is,
Keble, válla, mind hamis,
Divatos a ruhája,
És nincsen — hozomány.

Szerkesztői fiúzetek.

Hüdelem. Az érdekes, szép cikket köszönjük. Legközelebb kimerítő levél magy. Addig is üdv!

V. U. Helyben. A szakácsnők és szobalányok vasárnapi mulatágán nem az állami anyakönyvvezető Horváth István fogszaválni, hanem csak egy hasonló ur.

S. E. Verseket csak kivételesen közlünk. Ez nagyon gyenge.

NYILTÉR.

Az e rovatban közlötté ért nem vállal felelősséget a szerk.

Foulard selyem 65 krtól

3 ft 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva — **mintákat pedig postafordultával** küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállító), **Zürichben.** (2)

Magyar levelezés. Svájcba kétszereslevélbéllyeg ragasztandó

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Hirdetések

Az első

SZEGEDI

**gőzműfestő és vegyészeti
ruhatisztító-gyár**

fióka-üzlete

November hó 27-én megnyit

itt helyben, Deák Ferencz-tér Nagykanizsai Takarékpénztár épületében Vosits-féle házban.

Női-, férfi-, gyermek és egyenruha

festés és vegyi tisztítás, csipke függönyök, végárak, butorszövetek, bársony gőzös és préselése stb

Szolid kiszolgálás!

Jutányos árak!

Tisztelettel

343-6

BURES JÓZSEF Nagy-Kanizsa

Sürgöny-cím: **Bures, Szeged**

Főüzlet és gyár: **Szeged, Szent Györgytér 8. szám.**

Fiók üzletek:

Szegeden: Bástya-utca 19 sz és Tisza Lajos-körut 48. szám

Vidéken: Nagy-Kanizsa, Kaposvár, Pécs, Hódmező-Vásárhely, Veszec.

HIRDETÉS.

Vagyonbukott **Récsel Pál** nagykanizsai kereskedő cég csődletmegéhez tartozó a csődlettarban 2-312 tétel számok alatti felvett tárgyak 4177 frt 24 kr. becserkében ajánlati uton eladatnak.

Az irásbeli zárt ajánlatok befikésőbb **1899. évi január hó 16-án déli 12 óráig** 417 frt 72 kr. óvadékkal együtt, lepecsételve **Kapoch Gyula** nagykanizsai ügyvéd csődválasztmányi elnöknel benyujtandók, hol a csődlettar és közelebbi feltételek is betekintheők.

Nagy-Kanizsán, 1898. december hó 28-án

Dr. Fried Odön

ügyvéd

csődválasztmányi jegyző.

Előrehaladott

levélbélyeggyűjtőknek

szivesen küld, dus választékok

Dr. DEZSÓ IZOR

Budapest V. ker. Váci-körut 50.

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

A szerkesztővel ártatlanul lehet naponta d. u. 4—5 óra között.

de intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden kérésben.

Kiadóhivatal:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyvkereskedésben.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 12 korona (6 frt — 12 Ft)
Félévre 6 korona (3 frt — 6 Ft)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)
Nyíltár postónra 10 krajcár.
Előfizetők, valamint a hirdetőneki vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intéendő.
Bérmegtelen levelet csak ismert kezébe fogadjunk el.
Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, január 8.

Az abszolutizmus zenéje.

Furcsa opera szerzője lett a magyar parlament. A címe: „*Ex-lex*.” Egyik részt írta a szöveget, másik a zenéjét. Vagy talán közösen teremtették meg a szöveget is, meg a zenét is.

Mikor már készen volt a szomorú mű, mindenki feszült kíváncsisággal várta, hogy milyen lesz a hatása.

Főljazott idegekkel, szinte visszafojtott lélekzettel leste mindenki az opera nyitányát.

A bűvös karmesteri pálcá megvillant a miniszterelnök kezében, és az első néhány ütem már elárulta, hogy a nyitány zenéje is külön szerepmény. Ezt már a közönség [a magyar nemzet] önkéntes vagy helyesebben: törvénytelen adófizetői teremtették.

Gyönyörű mű, hatalmas termék!

Bátran úgy lehet nevezni, hogy az abszolutizmus zenéje; mert minden hangjával, minden mozzanatával az abszolutizmus mellett demonstrál.

Még csak a nyilvánánál vagyunk, s már is értet belőle mindenki.

A hatalom megtudhatja belőle, hogy főlöleges dolog volt minden alkalommal olyan szigorú aggodással lennie, hogy megmaradjon az alkotmányosság kereteiben; mert hát hiszen most maga a magyar törvényhozás is már ezeken a kereteken túl muzsikál, és ha éppen nem táncol is reá, de kétségtelenül kedves egykedvűséggel hallgatja az egész magyar nemzet.

A magyar nemzet meg azt tudhatja meg belőle, hogy tulajdonképpen milyen ostoba pénzparálás volt eddig is és milyen főlöleges pénzkidobás most is milliók árán tartani fenn az alkotmányos formákat; milliókat költeni a népakaratot érvényesíteni hivatott parlamenti képviselőre, mikor a nélkül is jól megy minden. Egy kis mérsékeltséggel abszolutizmussal csak ott vagyunk vagy talán még könnyebben boldogulunk, mint ezzel a drága alkotmányossággal, melynek már csak formái erősek a lényege már ugyanis megkorhadt. A hatalom pedig mindenképpen csak hatalom; akkor is, ha többen gyakorolják bizonyos formák között; akkor is, ha egy ember gyakorolja bizonyos

korlátok között. A döntő tehát csak az lehet: melyik kerül kevesebbe.

Ilyen rettenetes tanulságok érnek a figyelő agyakban az „*Ex-lex*” című opera nyitányának már első ütemei alatt. A dirigens miniszterelnök kezében szinte megremeg a karmesteri pálcá.

Hát már ennyire jutottunk?! A parlamenti viszonyok annyira elkeserítették már az egész nemzetet, hogy az alkotmányosság halálzenéje sem rázza meg?! Hát most már csakugyan mindegy: alkotmányosan vagy alkotmány nélkül?!

Bizony — úgy látszik — mindegy.

Es ezen ne csodálkozzék senki; mert ez az „*Ex-lex*” című opera nem is igen lepte meg a nemzetet. A mostani törvényhozás megalakulása óta a parlamenti élet minden mozzanatából látta: miként készülnek a részletek az abszolutizmus zenéjéhez; teljesen tisztában volt vele: mikor tejeztek ott be egy-egy felvonást. Es amint a december 6-ikán tartott kormánypartii értekezletből bizonyosul: vehette, hogy a művet most már hamarosan befejezik és csakhamar színrehozzák: akkor lepte meg az opera

TÁRCA.

A farsang.

Írta: Korányi Berta.

A fiatalág várva-várt s mindig szívesen látott vendége, a házasulandók egyetlen reménye: Carneval herceg ő lensége, a farsangi lejedelem megérkezett. Boldog mosolylyal üdvözik a táncórt rajongó fiatalok. Itt van tehát köztük s megnyitja a farsang tarka kepcsoportját. Mi hát tulajdonképpen az a farsang? Tarka mozaik-kép, számtalan alakból összeállítva.

A leányos apa, ki a budgetet a családi delegatio elé terjeszti, furcsa helyzetben van.

A delegatio a „hadi budget” fölémeését kívánja; az apa, — a kormány leszállítaná.

A leányok képezik az örökös oppozitót s ez az ellenék abban különbözik a rendestől, hogy nem akar takarékosságról tudni.

A kormány végre enged, csak hogy az oppozitión — Hymen segélyével — tulajdon

A mozaik második alakja a gondos mama, kiben csak az anyai szeretet tartja a szuszt a farsang alatt.

Ő a család totum-tactuma. Ő futja be az üzleleteket, alkudozik kereskedőkkel, tárgyal a szabónővel, fődrásznővel, szónokol a divat-

árusnővel. Ha a ruha késik — a derék ros-zul áll, ő állja ki lánya félelmét is, hatványozott mértékben. Ő nézi ki mindenki lelkéből az igazán komoly udvarlót, vagy csak az affele sneidig táncost, ki a lányának a souppé alatt halálra udvarol, hogy holnap vagy más alkalommal újabb ideál előtt — más mulatságon — ezt újra imételje, és a mai hódítását már teljesen elfelejtse.

Az ifjú lány, ki ábrándokat sző az első bál előtt; a „törsvendég”, kinek már nincs illuziója, a ki mégis ott szerepel minden báli listán; az ifjú jogász, ki a leher szegtfüvel és szines selyemkendővel decorálva legalább is „Nagy Sándornak” képzeli magát és okvetlen hódításra számít; a félf táncrendező; a vis-à-vis nélkül maradt táncos, ki párját busan a helyére vezeti, az álmos és álmatlan cigány, az agyoncajigázott pincér: mind-megannyi darabja e mozaiknak. Ki ezeket összeállítja, egy bált tart a kezei között.

Hanem bál és bál között is nagy ám a különbség! Más a fővárosi — más a vidéki!

Manapság már minden réndnek megvan a maga specialis bálja, csak győzze az ember elcitolni.

Van jogász, mentő, kereskedő, regatra, athleta, technikus, bölcsész, orvos, szinesz, írói, lutheránus, protestáns, zsidó, katolikus piknik s isten a megmondhatója, hány más bál.

A farsang kezében van az a bizonyos trombita, melytől Jerichó falai leomlottak.

A fővárosi elite-bálok között kétségkívül a legzajosabb és leglátogatottabb a jurista — ujabban a mentő bál is. E-bál a bálok vilóságos kirakatai a hölgyisépségekre. Elő virágok kiállításának is nevezhetjük ezt a bált.

Ide törekszik minden kis lány, erről álmodik már hónapok óta, ezt emlegeti már napok hosszat.

Előtte áll a csinos, nyalka jogászgyerek, vagy a fess mentő orvos, a ki táncra kéri fel, mivel oly szédítő gyorsasággal táncolja végig a vígadó nagytermét. Fiatal leányok legnagyobb boldogságát képezi a tánc.

Hanem mi a nagyvárosi bál a kisvárosihoz képest!

Amott az csupán egy parány, egy csepp a tengerben, — emitt pedig — esemény. Hetekkel előbb beszélgetnek róla — hogy hetekkel utóbb megemleges-ék.

A nagyvárosi ember elmegy a balba szokásból, h vátaaszterden — almot szerzeni magának; a kisvárosi mulatni akar. A régi időkben lezajlott mulatságokról ki nem hallott volna már? Azokról a hetedhét országokra szóló estékről, illetve napéjékről; mert a hajnal sem veteit annak véget, hanem áttáncolták atvigadiák reggeltől estig.

Akkor még általános volt a jókedv! Hová volt?!

Az a régi farsangi kép elhomályosult már.

GRAPHIC IRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legtartósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fényezett dobozban. — Kizárólagos képviselő és főraktár:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N. Kanizsán.

Prospectussal szívesen szolgálok.

Plüss-Stauffer Ragasz, Doboz és Üvegekben.

Arany a szűst órommal főbbzőr — Tíz év óta elismert legtartósabb kitüntető. ENNÉLFOLGVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm cégnél Nagy-Kanizsán.

szerzőit, hogy a törvénytelen adófizetéssel maga szerzett nyitányt az abszolutizmus zenéjéhez.

Nos, hát az alkotmányossághoz való ragaszkodásnak a parlamenti viszonyok miatt ilyen megdöbbenő meglazulása valóban megrendíthette az opera-szerzőit is.

Minden párt, kivétel nélkül, láthatja, hogy az alkotmánynyal színjátérot rendezni akkor, — mikor az iránt a nemzet bizalma már-már megrendült; mikor a beteges parlamenti viszonyok miatt a népakarat legfenségesebb faktorát is félig-meddig komédiának tekinti, — nagyon veszedelmes és lelkiismeretlen dolog volt.

Ennek belátása vezet azokat a parlamenti férfiakat, akik most már teljes komolysággal foglalkoznak a kompromissum létrehozatalával.

Foglalkozzanak is és pedig eredményel! Készítsenek alkalmas egér-utát a karmesternek, hogy eltűnhessen a dirigens polcra; némitsák el az egész pokoli zenét a törvényesség visszaállításának új-életet, föltámadást hirdető harsonahangjaival!

Országgyűlés.

Január 4.

Kétszer szavaztak ma névszerint, de ez nem a tegnapi elmaradt szavazás volt — ezekre nem is került a sor — hanem két új szavazás, amely az immár mindennapos jegyzőkönyv-vitánál támadt. A tegnapi napirend előtt való napirend csak holnap kerül napirendre. Ime, ilyen bonyodalmas vannak a bevalott obstrukciónak már a második napján. Mi lesz ebből úgy két hét múlva, ha tovább is így megy? Ma, kimondjuk kereken, nem ment bizony valami nagyon szépen. Sőt nagyon nem szépen ment a jegyzőkönyv felolvasása után Sáhgy Gyula szólalt fel és azt követelte, hogy a jegyzőkönyvet hangsúlyosan olvassák. Erre néve formális indítványt is adott be. Percel Béni leszállt a jegyzői helyről és kijelentette, hogy ő hangosan és értelmesen olvas. Sáhgy kifejtette, hogy nem Percelről beszélt; azután Polónyi azt indítványozta, vegyek be a jegyzőkönyvbe azt, hogy Budapestben kelt. Szentiványi Arpad tiltakozott az ellen, hogy a jegyző leszálljon az emelvényről és le-

Mikor a kisasszonykakat pultnyiban vilték át a sáros utcán, vagy néha ökrös szekéren. A hol nem a hozományt tudakolták előbb és így kérék fel a hölgyeket, — nem tudakolták az apák stb. nagybácsik s ocóális állását, melyhez mértén figyelmesek voltak az an. De nem is esett meg, hogy fiatal lány a fiatal nyomta volna — vagy a petrezselyem ártulás!

A józsi mulatságoknak vége szakadt. Az idők elmúltak, a kedvet is magukkal temették. Hiszen mulatnak, mulatunk miok is; egy-egy bácskai — erdélyi mulatság híre fel-lehat a fővárosba is, mikor az egész megye három napig együtt ül és mulat, hanem ez már fehérről.

Megjőzanodunk — elcsöndesedünk!

A farsangot practicus oldaláról kezdjük feljogni.

Ismerkedünk, megnézzük, végigmérjük egymást s ha megtetszünk egymásnak — tán el sem válnak.

Ez a mai mulatság és azt tartom: tán jobb is így.

Most végül pedig kívánok e kedves lap t. olvasónak kellemes farsangi mulatságot.

Pezsegjen a gyöngyedv a pohárban, szikrázzék a szem, perdeljen egyet már aki akar. Ne mondjon kedvtől már hamvazó szerda előtt. Csütörtököt, mert hát „Boldog még a magyar” — és mindnyajunkat érhet „bál-estet” (menő-bál!)

kéztessé a képviselőket, Percel béni viszont tiltakozott a tiltakozás ellen. Horánszky néhány békítő szót mond, de kevesen hallják, mivelhogy mindez meglehetősen zaj és izgatottság között esett meg. Akkor lett ám csak nagy lárma, mikor Madarász megszólalt és kijelentette, hogy az indítványok nem tartoznak a mai jegyzőkönyvre és azt hitelesítettnek mondja ki. Az ellenzék haragosan zudult fel; zart üléssel fenyegetődztek és szitkokat szórtak az ősz elnök felé, aki pedig nem érdemelte meg, mert esze ágában sem volt a tulajdoni pártja ellen erő-zakoskodni. Ezt megmutatta azzal, hogy a kért névszerinti szavazást mindkét indítványra elrendelte. És szegény Madarász apót ma Abrahamowicznak neveztek a saját pártfelei. Mintha csak az osztrák parlamentben képzelték volna magukat. Amihez különben ma nem is kellett valami nagy fantázia. A mai jelenetek már tüntettek azon a határon, ameddig a legnagyobb elkezéredéssel vívott küzdelmet menteni, vagy legalább érteni lehet. Az obstrukció már magában véve is rossz dolog; a technikai obstrukció rosszabb; az ilyen módon csinált technikai obstrukció pedig a lehető legrosszabb. A magyar ellenzéknek még a legveszélyesebb harc közben sem volna szabad egészen megfeledkeznie a magyar törvényhozás méltóságáról, amelyet, ha már megsértettek, legalább ne tennének egészen pocskákká.

A szavazásokkal elélt a mai ülés fele. A másik felet két felzólalás — persze napirend előtt — és egy interpelláció töltötte be. A napirend előtt Hódossy Imre és Kossuth Ferenc szólaltak fel. Hódossy nagy közjogi apparátussal mutatta ki, hogy Magyarországon szűkségjog nincs, hogy a lex Tisza nem enyhíti az alkotmányértést, hanem maga is alkotmányértést és hogy az ellenzék harca nem forradalom, hanem önvédelem. Hódossy után Kossuth Ferenc a függetlenségi párt nevében tiltakozott a törvénytelen állapot ellen, okos és nyugodt hangz-parafrazisát adva újévi beszédének. Végül Molnár János ismételte a komárommegyei bizottsági tagválasztásokról szóló interpellációját. — Ekkorra két óra lett és így ma még csak a tegnapi elnöki előterjesztéseket sem lehetett megtenni.

Január 5.

Tegnap még eljutott a képviselőház a napirendig, ha nem is fogott már hozzá, mert ketőre járt az idő; a mai ülésem azonban még a jegyzőkönyvet sem hitelesítették, sőt megeshetik, ha a technikai obstrukció végrehajtja a mára megállapított haditervet, hogy majd csak a jövő hét közepén hitelesíti a Ház a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

A feljoldulás, a havarodás most már teljes. Ember legyen a talpán, aki képes elszakadni szon a napirendre, amelyet máról szombatra tett át a korelnök. Először a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése lesz soron, aztán a tegnapi ülésről fölvetett jegyzőkönyv módosítására beadott s máról elmaradt nyolc indítvány / fölött fog névszerint szavazni a Ház; ezeken kívül napirenden lesz a tegnapiór mara, máról szombatra halasztott két névszerint való szavazás, továbbá a királyi döntésről szóló királyi kézirat tudomá-ulvétele fölött mekindult diskusszió folytatása és végül az elnökválasztás napjának megállapítása tárgyában megkezdett a Szombaton — ha ugyan lehetséges — még ennél is jobban összekuszálódik a napirend, mert akkor-még vagy egytucat indítvánnyal készül előállni az obstrukció a jegyzőkönyv hitelesítésénél s így gondolkodik egy-két hétre elegendő névszerint való szavazás-készletrel.

Tizenegy óráról kezdve delután ketőtől névszerint olvasás-al tel el az idő. Avégen kimerült az elnök, beletáradtak a jegyzők s elámosodott a karzi közönsége, amely deltájban sietve menekült.

Mindjárt a jegyzőkönyv felolvasása után megindult az előcsatározás.

Az új fogyasztási adók.

A pénzügyminisiter alábbi hirdetményét tette közzé a hivatalos lap keddi száma:

98.726. szám.

Hirdetmény

a szesz-, cukor- és sörfogyasztás megadóztatásában 1899. évi jan. 1-ől napjával beállító változásokról.

1. Az eddigi az-szitalmérési, cukorfogyasztási és söritaladók 1898. évi december hó 31-ik nap-

jával megszűnnek; ennélfogva 1899. évi január hó 1-ől napjától kezdve égetett szesz folyadékknak, cukornak, cukorarának és sörnek a zárt városokba (Budapest, Pozsony) való behozatala s nyílt helyeken való elárúsítása és beszerzése alkalmával a most említett adók nem fizetendők úgy mint eddig, zárt városokban a fogyasztási adóhivataloknál s nyílt helyeken az adószerzésre jogosítóknál (közszéknél, bérlelnél). Az egyes városok által a fentemlített cikkek fogyasztása vagy bevitele után szedett városi adókat és pótlékokat e rendelkezés nem érinti.

2. Úgyancsak 1898. évi december hó 31-ikével megszűnnek az 1890. évi XXXVI. törvénycikknek az égetett szesz folyadékok forgalmának korlátozására vonatkozó ama rendelkezései, a melyek szerint égetett szesz folyadékok egyik beszedési körből a másikba nem voltak szabadon behivatkozhatók.

3. Az eltörölt szeszitalmérési, cukorfogyasztási és söritaladók helyett szeszforgalmi, cukorfogyasztási és sörfogyasztási adó elnevezés alatt 1899. évi január hó 1-sejével új adók lépnek életbe.

4. Ezek az adók a kisebb mennyiségben elszállított adóköteles cikkek után az illető cikkek előállító iparvállalatokban [szeszfőzdeben, cukorgyárban, sörfőzdeben] tognak beszedetni; ennélfogva azok, a kik ily cikkeket a magyar korona országainak területén fekvő új iparvállalatokból kisebb mennyiségben (égetett szesz folyadékokat 5000 hektoliterfoknál, cukrot 50 méter-mázsánál, sört 50 hektoliternél kisebb mennyiségekben) szereznek be, vagy a kik ily cikkeket a magyar korona országainak területén belől kereskedésekből vagy más üzletekből, illetve felektől szereznek be, a cikkek beszerzése és átvétele alkalmával adót fizetni nem tartoznak, mert az adó már az elárúsító gyáros vagy kereskedő, illetve fél által volt lefizetendő.

5. Magánfelek, valamint a szesz, cukor és sör elárúsításával és feldolgozásával foglalkozó iparüzők az új adókat, amennyiben szabá'yellenesség esete fen nem forog, csak az utóbbi a) és b) pontok alatt felsorolt két esetben tartoznak személyesen lefizetni és pedig:

a) ama cikkek után, a melyeket a magyar korona országainak területén fekvő szeszfőzdekből, cukorgyárakból (szesz és cukortartásra rendelt szabadraktárakból) és sörfőzdekből a 4 ik pont alatt kitüntetett mennyiségnek nagyobb mennyiségben szereznek be. Meg van azonban engedve, hogy ezek után a nagyban szállított mennyiségek után is a most említett vállalatok fizessék a szeszforgalmi, cukorfogyasztási és sörfogyasztási adókat s ily esetben a cikkek átvételei sem adófizetési kötelezettség, sem ellenőrzés alá nem esnek. A ki tehát ilyen nagyobb mennyiségben szerez be a magyar korona országainak területén fekvő szeszfőzdekből, cukortelegepekről (szesz és cukortartásra rendelt szabadraktárakból) és sörfőzdekből adóköteles cikkeket, saját érdekében cselekszik, ha az árut akként rendeli meg, hogy az adót a küldő vállalat maga fizesse le;

b) az olyan égetett szesz folyadékok, cukor, cukorkák, kándirozott gyümölcs, csokoládé, csokoládé-gyártmányok, likörök és sör után, melyeket o'y helyről szereznek be, melyre az 1898. évi XVI. és XVII. törvénycikk hatálya ki nem terjed. Ezek a helyek; a) átvonalon kívül fekvő területek, a biradalmi tanácsban képviselt királyságok és országok (Ausztria), végre Bosznia és Hercegovina.

6. Azok a cikkek, melyek után az adókat az előző 5. pont szerint az átvételei fel tartozik megfizetni, az átvételei fel által azonnal az átvétel után, s még mielőtt azokat beraktározza vagy bárholva szállította volna, az átvételei lakhelyére (üzlethelyiségére) néve illetékes pénzügyi szakasznál (Budapesten fogyasztási adóhivatalnál) bejelentőkö. Ezért, a mennyiben az illető szakasz (hivatal) a szállítási útvonalon vagy ahhoz közel lekszik, legelőszérűbb, ha a bejelentés a cikkek előállításá-mellett, már utközben megtétetik az illető szakasznál (hivatalnál), a hol ez esetben egyttal az illető cikkek meg is vizsgálhatók.

A fix-tendő adók tételei a következők:

égetett szesz italok után (likör kivételével) hektoliterfokonként 15 kr. szeszforgalmi adó likörök után hektoliterfokonként 15 kr. szeszforgalmi adó és hektoliterfokonként 2 lrt. cukorfogyasztási adó; cukor után méter-mázsánként 6 lrt. cukorfogyasztási adó;

cukorkák után métermázsánként 5 frt cukor-fogyasztási adó;

kandirozott gyümölcs után métermázsánként 4 frt cukorfogyasztási adó;

csokoládé és csokoládégyártmányok után métermázsánként 3 frt 50 kr. cukorfogyasztási adó;

sör után hektoliterenként 5 frt sörfogyasztási adó.

7. A bejelentési és adófelvételi kötelezettség, valamint az ellenőrzés és a különböző kedvezmények és könnyűségeket tekintetében a részletes rendelkezéseket az 1898. évi XVI. és XVII. törvények végrehajtása iránt kiadott, a Budapesti Közlöny 1898. évi november havi 268—262. számaiban közzétett utasítások tartalmazzák, a melyeknek külön kiadásai, még pedig a szeszforgalmi adóra vonatkozó 60 krért, a cukorfogyasztási adóra vonatkozó 50 krért és a sörfogyasztási adóra vonatkozó 60 krért az Országos Törvénytar szerkesztőségében (Budapest, IV. ker. Molnár-utca 26. sz. alatt) beszerezhetők.

8. A cukorfogyasztási adóval megadóztatott cukrot tartalmazó tartályok és a sörfogyasztási adóval megadóztatott sört tartalmazó hordók és ládák cukorfogyasztási adó zárjegyekkel, illetve sörzárjegyekkel lesznek ellátva. E zárjegyek épségben létele bizonyítéka annak, hogy az illető cikkek meg vannak adóztatva, hogy azok után átvevő fizetni nem tartozik.

9. Az 1899. évi január hó 1-én készletben levő égetett szeszes folyadékok, cukor, cukorárak és sör után a birtokos a fenti a) pont alatt kitüntetett adóknak megfelelő pótdát tartozik fizetni s az általa az illető cikkek után esetleg előzőleg lefizetett szeszátalmerési, illetve cukorfogyasztási vagy sörátaladó részére az adószedésre jogosított által vissza fog téríteni. Az ez iránti részletes rendelkezéseket, kedvezményeket és könnyítéseket a Budapesti Közlöny 1898. évi november havi 267-ik számában közzétett rendelet tartalmazza.

10. A pótdát alá eső készletek 1899. évi január hó 1-től 1899. évi január 3-ig írásban két példányban bejelentendők az illető készletek tartási helyére nézve illetékes pénzügyi szakasznál.

A bejelentésre szükséges űrlapok az előállítási költség megterítése mellett minden pénzügyi szakaszánál és Budapesten a fogyasztási adóhivataloknál is kaphatók.

Nem jelentendőek be:

a) azok a készletek, a melyek Budapest székes-fővárosnak és Pozsony sz. kir. városnak adóvonalal zárt területén találhatók s a melyek után a szeszátalmerési, cukorfogyasztási illetve sörátaladó már lefizetett;

b) az adómentesen főzött pálinka, a mennyiben a szeszőző és vele egy kenyéren levő háznépe vagy családai által leendő fogyasztásra van szánva;

c) az olyan égetett szeszes folyadék, a melyet szeszfogyasztási adó terhel;

d) az a szesz, mely az 1888. évi XXIX. t. cikk 6. §-ában megjelölt célokra van rendelve, ha az államkincstár biztosítására szükséges feltételek teljesítve;

e) az a szesz, a mely valamely termelési adó alá eső, a szeszmerőgép jelzése szerint adózó szeszőződe részéről kivitel céljaira adómentesen raktározatik;

f) az olyan cukor, a melyet cukoradó terhel;

g) az egyes feleknél jelenléteken mennyiségekben készletben levő cikkek, a melyek az egyes magánfeleknél 5 liter alkoholt, 25 liter likört 10 kilogramm cukrot vagy cukorárut vagy 5 liter sört, az ille-6 cikkekkel kereskedést vagy ipart űző feleknél 10 liter alkoholt, 50 liter likört 20 kilogramm cukrot vagy cukorárut és 25 liter sört még nem haladnak.

11. Azok, a kiknek Budapest székes-főváros vagy Pozsony szab. kir. város adóvonalal körül zárt területén a fenti 10 ik g) pontban kitüntetett mennyiségeket meghaladó cukor- vagy sörkészletek van s a készletek a fenti 10-ik a) pont értelmében jelenlenni nem kötelesek, tartoznak gondoskodni arról, hogy ezen készletek tartályai a cukorfogyasztási adózárrjegyekkel, illetve sörzárjegyekkel elláttassanak.

12. A fenti változások az 1888-ik évi XXIV. t. cikk szerint fizetendő cukoradót az 1888-ik évi, XXIII-ik t. cikk szerint fizetendő cukoradót és a sörtermelés megadóztatására nézve fennálló

törvények és szabályok értelmében fizetendő söradót nem érintik.

Budapest, 1898. november 22-ikén.

A m. kir. pénzügyminiszterium.

Felhívás előfizetésre.

A »Zala« jövő irányára nézve megirtuk programunkat karácsonyi számunk vezető cikkjében.

Hogy helyes irányt választottunk: a saját öntudatunkon kívül megnyugtatóknak bennünket az ujabban lapunk pártolói sorába léptek nyilatkozatai s azok az elismerő és buzdító levelek, mikkel vármegyénk különböző pártalásu vezető egyszerei bennünket kitüntettek.

Mi intenciónkhoz hiven fogunk ragaszkodni.

Függetlenc akarunk lenni teljesen.

Biztosítani akarjuk a szabad vélemeny nyilvánítás elvét, bármely politikai pártrészéről jöjjön is a felszólalás.

Főli akarjuk így támasztani halálából azt a nemet, önzellen érdeklődést, mely egykor vármegye politikai hullámszát a becsületes, nyílt elvi küzdelem magas színvonalán tartotta.

Tiszta, hamisítatlan szabadelvűséget, erőszaknélküliséget akarunk a politikai élet ama nagyfontosságú mozzanatában is, mikor a népképviselői rendszer alapján a választók mindegyike igaz meggyőződésével, hazafiasságának érintetlen akaratával kíván közvetett tényezője lenni a törvényhozásnak.

A leghamisítatlanabb szabadelvűséget akarjuk és sürgetjük bármely politikai párt elvi törekvéseivel szemben.

Ehhez a becsületes szándékhoz kérjük a közönség rokonszenvét és támogatását. Az intenciónkat megértő és méltányolni tudó közönséghez fordulunk bizalommal, hogy tömörüljön a »Zala« köré, mely lobogójára a haza szent érdekei mellé különösebben Zalavármegye politikai életének tiszta érdekeit is fölírta.

Ehhez a zászlóhoz és a reá fölirt elvekhez mi hiven ragaszkodni fogunk. Abban a pillanatban, amelyben ezt a lobogót megtagadjuk, tagadjon meg bennünket is a körjeje tömörült közönség.

A hetenkint kétszer megjelenő Zala előfizetési ára:

egész évre	6 frt
fél évre	3 frt
negyedévre	1 frt 50 kr.

(A jegyző és tanító urak a lapot féláron kapják)

Nagy-Kanizsán, 1898. dec. 29.

A »Zala« szerkesztősége és kiadóhivatala.

(Az előfizetéseket „A Zala kiadóhivatala Nagy-Kanizsán” címen kérjük küldeni!)

H I R E K .

— **Farsang.** Hivatatosan is beköszöntött már a mulatságok szezonja, a csörgős-pípkás herceg megérkezett. *Karneval!* Reszkette, félve, elji ki a piros leánygaj. A legszebb keltéménye rimzei csengenek csak ily szépen, mint a szó maga. *Karneval!* Egy ismeretlen, rejtőzött világ hatalmas elzár kapuja, melynek kulcsa tizenhét évnek búbiájosa száma. Tünderkert ez, igazi álomország, tele fényvel, varázslattal, egy rész az *„Ezeregy éjszakai”* regékből a kelt

káprázatos, izzó színeivel. Az első bál. Mily szorongatás, mily izgalom és vágy foglalta e három sző. Ne keressük a véget, ugys magától kopik meg majd a szin, a ragyogás. — *Karneval* uralma rövid ideig tart az idén. *Mindössze öt hét.* Kevés, nagyon kevés, csak a papák nem tartják annak, mert azt ostrom a pénztárcák ellen így is elég kevés lesz. Kényes ur a hóbertos herceg, ő maga a legbolondosabb ruhában hancurozik, de szigoruan megköveteli, hogy mások pompában járuljanak eléje. És az ő parancsait engedelmesen követi mind; denki, mert ő az ur, a ki azt vallja, hogy a házasságok nem csapán az égen; hanem a fényes-báltermek parkettjén is megkötethetők. — A hivatalos farsang tegnap kezdődött s február 14-én már véget ér. Mulatság nálunk lesz azért elegendő.

— **Jelmex-ostély.** A *Keresztény Jótékony Nőegylet* folyó hó 5-én szép sikerrel tartotta meg jelmexestélyét. A Polgári-Egylet nagytermének szinpadán az alkalommal *Fekete igazgató* emberei helyett Horváth Laci barna legényei foglaltak helyet, hatalmas fehér bodros gallérral a nyakukon. Elképzeltük, mily leleményességet fejlehetett ki a rendezőség saját jelmex megválasztásában, ha már a cigányokra is gondolt. Erdeklődéssel vártuk tehát a jövedőket és mivel nálunk májt minden megfordítva szokott lenni, nem is lepelt meg bennünket, hogy az első jelmexes férfi, a ki berukkolt, egy oboist (Verebélyi Andor) volt. Jött a tavasz (*Krippel Paula*), követte a nyár (*Sauerermann Julia*) az ősz (*Zaubory Erzsike*) a gyengét tél (*Hruska Terka*), mind a négy évszakhoz volt már szerencsénk, de az oboist még mindig egyedül ur-alta a helyzetet. Ez így maradt ez mindvégig, mert a rendezőség férfi gardája beérte a cigányok (úli gallozásaival, maga pedig megmaradt a szerény irakknál. Ez azonban nem bántotta a derék oboistat, ki csakhamar tényleges szolgálatba lépett és midőn újból kivetkőzött, igazán megérdemelt volna egy harmadik medáliát: buzó és a jellegzetes szolgálatiért. — De azért nem kellett feltűnünk az estély sikerét, hisz ott volt a biztató remény (*Janda Margit*), hogy a hölgyek pótlói fojják a férfiak mulasztásait, és tényleg pótolták is. A szemrevaló, egyszerű elzási leánykák (*Mair Hermína és Tinka, Szabó Gizella, és Mantuano Gizella*) ép ugy előmordították a jelmexestélyi sikerét, mint a fenséges madame Pompadour (*Sebestyén Lajosné*), avagy az imponáló orosz bojáróné (*Weisz Emiline*), kinek azon ekszcentrikus ötlete támadt, hogy mérges légy gombát (*Weisz Irma*) hozott magával. A közönség csakhamar meggyőződött, hogy a légy-gomba legfeljebb fiatal emberek szívére lehet káros hatású.

A cigánynemzettség igen díszesen volt képviselve *Farkas Vilma és Sattler Aranka* által, kiknek társaságában szivesen láttuk a szép tót leányt (*Griesbach Gizellát*). A vadruzsák gyönyörűen kifejlődött diszpendányai (*Wassil Mariska, Novák Sterbeczky Józsa (Temesvár), Huckstedt Aranka* voltak figyelmünket magukra, midőn hirtelen feltűnt a bájos virágtündér (*Deák Péterné*) az ő lepkejével (*Nagy Stefánia*) ki Pusztá-Magyaródról repült ide és itt közlebe jutott a régi Bécs (*dr. Franz Rudolfné*) előkelő képviselőjének. — A kínaiak (*Koán Adolfné és Lichtschein Pálné*) itt is nagy hódítást tettek. — A kedvelt crysanthill *Tudoly Ida*, a haragos pipacost *Pongrácz Malvin*, az egyszerű margarétát *Knortzer Margit* képviselték. A virágok társaságában kimagaslott a két napratorgó (*Györffy Jánosné és Besenyei Kálmánné*). A két elegáns és barátságos mairöz (*Fialovits Antti és Mantuano Mariska*) segítségével nélkül is szerencsésen átjutva a nagyterem hullámszó sokaságából, a szomszédos kis terem barátságos szférájában szives fogadtatásra találunk az édességek osztályát kezelő fess tirioli leánytól (*Kaan Irma*) és a tüzről pánt magyar menyecskeknél (*Sauermann Mihályné*) az időről-időre visszavágytunk a nagyterembe, hol az első négyest 56 pár táncolta s a hol alkalmunk volt a kövelkezőket látni:

Asszonyok: Abel Alajosné, Altman Morné, Bartos Beláné, dr. Bereczky Viktorné, Clement Lipótné, Dező Beláné, Danielisz Lipótné, Egger Etelka, dr. Fabián Zsigmondné, Fekete Józsefné, Fialovics Lajosné, Goldammer Károlyné, Gaisl Viktorné, Gogi Lajosné, Horváth Jánosné, Huckstedt Gocárdné, Janda Károlyné, Krippel Józsefné, Knortzer Györgyné, Krissán Ferenccs, Mantuano Józsefné, öz. Nyutyi Györgyné, Pongrácz Antalné, Pongrácz Adolfné, Rosenberg Rihárdné

dr. Rothschild Samu, Rosenfeld Józsefné, Reichenfeld Gyuláné, Sallér Lajosné, Scherz Odórné, Stirling Sándorné, Sterbecky Smetana Ferencné, dr. Schön Fülöp, dr. Schwarz Adolfné, Sonnenberg Frigyesné, öz. Segerz Paula, Singer Zsigmondné, Staab Józsefné, dr. Tuboly Gyuláné, Tinagl Lajosné, Török Ambrusné, Unger Ulmann Elek, Vuzsli Lajosné, Wittinger Antalné, Veidnel Diesel Ernőné, öz. Vágner Lujza, Waligursky Antalné, Pihál Ferencné, Krausz Fülöp, Véber Károlyné, Vidor Samu, stb.

Leányok: Bartos Szidike, Balázs Lujza, Berényi Emma, Forst Anni (Bécs) Fűspök Jolan, Griesbach Gabriella, Grünwald Rezsina (Keszthely) Hoffner Terka, Horváth Jenny, Knorzer Paula, Mautanó Janka, Pfanger Karolin, Pongrácz Bella, Samuely Olga, Segerc Kati, Varga Gizella, Vágner Mariska, Török nővérek, stb.

Kitüntetett rendőr. Megemlékeztünk már egyszer Varga Vendel városi rendőr kitüntetéséről. A király ezüst érdemkeresztjével tüntette ki a bátor rendőrt, ki egy gyilkos saját élete veszélyeztetésével fogott el, azonközben meg is sebesült. December hó 18-án dr. Jankovich László gróf főispán maga hirdette ki a kitüntetésre vonatkozó belügyminiszeri leiratot az itteni rendőrségi hivatalban. Varga Vendel rendőrnek tegnap adták át a kitüntetést. Ünneplés színezete volt ennek az aktusnak. A városháza nagyteremben sorakoztak diszben az összes rendőrök és rendőri tisztviselők. Tíz óraker megjelent a városi tanács, élén Vécsey Zsigmond polgármesterrel, ki rövid beszédben ismertette a kitüntetésre vonatkozó adatokat, aztán felűzte a rendőr mellére az érdemkeresztet. Deák Péter főkapitány rövid szavakban mondott köszönetet a kitüntetésért, aztán a rendőrök felé fordulva lelkes szavakban buzdította őket a további kitarásra. Az ünneplés beszédek végzetével a jelenvolt városi tisztviselők sorra üdvözölték a kitüntetett rendőrt.

A kereskedő-íffak estélye. A kere kedő ifjak önképző egylete tolyá hó 14-én, szombaton, a Kasino di-ziatermben saját segélyalapja javára Futtaky Pevny Irén a m. kir. Opera művésznője valamint a Bürger kamarazene-négyes közreműködésével mellett jótékonycélú estélyt rendez. A hangverseny tanc követi. Kezdeté félkilenc óraker. Helyárak: I. és II. sor 2 frt 50 kr., III és IV. sor 2 frt, V., VI. és VII. sor 1 frt 50 kr., a többi sorok 1 frt 20 kr. Allóhely 1 frt. Kaznati Allóhely 1 frt 50 kr. Jegyek előre váltathatók Alt és Bohm cég üzletében. Műsor: 1. Haydn S.: Vonósnégyes D durban a) Alagretto b) Largo c) Menuetto d) Fina'e (prato) előadják Grünfeld, Berkovits, Riedl és Bürger a m. kir. operaház tagjai. 2. Erkel Ferenc: A Langrueve aria »Hunyady László« operából éneklé F. Pevny Irén, a m. kir. operaház tagja. Zongoran kíséri Ollop Ernő. 3. Cello Solo: a) Sur le lac — Górdárdól b) Prés du herceau — Moszkowsky-tól c) Eufeniaaz — Poppertől előadja Bürger Zsigmond zongoran kíséri Blinmenschein Vilmosné 4. Alienoff Csalogánydal éneklé F. Pevny Irén a m. kir. operaház tagja. Zongoran kíséri Ollop Ernő. 5. Beethoven L.: Nagy vonós négyes E mollban op. 59, előadják Grünfeld, Berkovits Riedl és Bürger a m. kir. operaház tagjai.

Hamis bor Csáktornya. Jóval előbb, hogy a pécsi Engel-cég nagy hírre vergődött bormanipulációjáról lerángatták a leplet, egy másik borygyáros a Wertheim-cég, egy vasuti kocsi rakomány bort szállított Csáktornyára Hochsinger M. és fia címére. A Csáktornyán alakult boryvizsgáló bizottság valamint a Hochsinger firma is a szállítmányt műbornak constatálta. Mintát küldtek ebből az országos vegyvizsgáló intézetnek Budapestre. Csakhamar megérkezett a válasz; a bor hamis volt. A helybeli törvényszék már ítélkezett ebben az ügyben. Végzésileg utasította a csáktornyai elűjáróságot, hogy az ár alá vett műbort semmisítsék meg. Csütörtökön hajtották végre a bíróság utasítását. Kilencven hektoliter műbort eregettek Kolbenschlag Béla főszolgabíró felügyelete mellett a patakba. A pécsi borygyáros ezenkívül még súlyos pénzbürségre is ítélték.

Meghiúsult rablógyilkosság. Bakról írja tudósítónk: Újév hajnalán 3 óraker Kumpert Márton körjegyző bolyettes írodahelyiségébe behatolt Vas János elbocsájtott hivatalszolga és elrabolt 25 frt készpénzt és ruhaneműt. A tettest a házbeliek ideje korán elfogták, de erőszakkal elszaladtkezéik közül és az udvaron bele

ugrott a nyitott kutba. Innen csakhamar kibuzták és a csendőrök előtt tett vallomásából kiderült, hogy Vas Kumpert Márton, ha az időközben fölébredt volna, a nála megtalált késsel megölt. A bosznaiálló hivatalszolgát az egerszegi fogházba szállították.

Új hivatalnokok. A Bécsi élet és járadék bizosító intézet körlevélben tádatja, hogy a nagykanizsai főügyökség állandó vezetésével Guth Emil központi tisztviselőt bizta meg, kit egyszermind a főügyökség titkárává nevezett ki.

Táncmulatság. Folyó hó 14-én Alsó-Lendván, a Csipkés-hez címzett vendéglő termekben-jótekonycélú polgáris zártkörű táncmulatság rendeztetik. Belépő-díj: Személyenkint 1 korona, családönként 2 korona 40 fillér. A mulatság tisztá jövedelmét az ottani polgári iskola igazgatóságának adják azon célból, hogy abból a zárviszgak alkalmával kitüntetett tanulók részére magyar történelmi és szépirodalmi könyvek osztassanak ki.

Fegyvergyakorlatok és a hivatalnokok. A belügyminiszer körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben arra figyelmezteti őket, hogy azon hivatalnokok helyeítésítéséről, akik a honvédség állományához tartoznak a fegyvergyakorlatra bevonulni kötelesek, időről-időre kellő időben gondoskodjanak, mert a honvédelmi miniszter ezután nem hajlandó ezeket a bevonulástól fölmenteni azon a címen, hogy a hivatalokban nélkülözhetetlenek. Eddig ugyanis évről-évre növekedett az ilyen címen kérvényezőik száma, s ez indította a honvédelmi minisztert arra az intézkedésre, hogy a fölmentések számát megszorítsa és csak egyes, különös méltánylasi érdemű esetekben adjon helyet a kéréseknek.

Nélt hét halottjával városunkban. Rádi János öreg földmives, 59 éves, rom. kath. kiáért sérv. Verrantó Katalin, öz. Saita Józsefné koldus, 65 éves, rom. kath. sarcoma a lábán. Török Katalin hajdon, mosónő, 51 éves, rom. kath. gyomorrák. Thomka Erzsébet 1 hónapos, ág. ev. hörgőhurut. Etényi Margit, 1 hónapos, rom. kath. hörgőulladás. Pintár Erzsébet, férj. Horváth Ádám, földmives, 84 éves, rom. kath. agykori véghimerülés. Szabó Anna, 18 éves, rom. kath. tüdőgümőkör. Farkas Katalin, férj. Ball Györgyné 75 éves, földmives, rom. kath. agykori véghimerülés. Fuchs Antónia öz. Fischer Simonné, magázó, 88 éves írásolta, agykori véghimerülés.

Szerencsés választást ejtett a gróf Eszterházy Géza fele cognagyár részvényta rrsaság ezelőtt hat hónappal vezérigazgatójává választván a szakkörben általán tekintély gyanánt elismert Sárkány Arnold pestmegyei virilüs földbirtokost. Az új vezérigazgató minden ízében modern ember, állásának elfoglalása után párhéttel külföldre utazott tanulmányozandó a cog nacipar terén előfordult baladásokat. A Franciaországban látott újítások és az Angliában a szakgépek körül tapasztalt javítások és új alkotások arra birták Sárkány urat, hogy a vezetésé alatt gyárát új angol gépekkel látta el és a gyártást teljesen új modern alapokra fektette. A megfelelő munkálatok immár befejeztetvén az — Eszterházy gyár a legmagasabb színvonalra emelkedett s a máris mutatkozó eredmény már most is igazolja, hogy a gyár vezetése ténytegg szakavatott és hozzá érők kezébe került.

x Fontos mindenkinek. A nehezen emésztő ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomor bajokat, melyek kezdetben csak norkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Minden bántalmak

ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa élet-balzsamát Fragner B. gyógyszerárától. (Prága 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszerárban is.

Házelas Nagy-Kanizsán a Magyar utca 762. számú földszinti ház szabadkézből azonnal eladó. — Bővebben megtutható Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

Kiadó lakások. Sugár uton Schwartz Jakab házában egy 3 szobás lakás, továbbá 3 butorozott szoba, külön külön bejárattal azonnal kiadó.

Szerkesztői üzenetek.

Kereste. Kegykedjék megírni, hogy minő papirt ért a b levélben jelzett papir alatt? Levél- vagy kőszámság irópapirt-e?

H. L. Csáktornya. Tüvedésből küldték. Már miért bíráltát volna magad azai? Sőt ellenkezőleg, szívosen vettük. Üdvözlét!

V. I. Jelenleg nincs Kanizsán.
H. K. Kérjük, de máslelőb.

NYILTÉR.

Az e rovatban küldöttéért nem vállal felelősséget a szerk. **Selyem damaszt 75 krtól**

14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldesz.**

HENNEBERG G. selyemgyárai
(ca. és kir. udvari szállítók) Zártekében. (S)

Magyar levelezés. Svájcha köztársas levéltábla ragasztandó

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

mint

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legjobbhan ajánlva.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az 135 megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvérsenyű, csóznál, tagazagatásnál és megbénásoknál és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszer, melynek egy hástartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Yörk József gyógyszerárnál Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbbirták utánazt van forgalomban. Ki sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Kipróbált és csálhatatlan szer
hajkihullás,
fejkorpa,
 385-5 **kopaszodás**
 ellen az
• Anticalvus •
 mely teljesen ártalmatlan, a haját puhítja növeszti és annak szép színt ad.
■ Gyermeknek is sikeresen használható. ■
Próbáivég 1 kor. Nagy üveg 2 kor.
 5 üveg bérmentve küldetik.
 Főszétküldés: **Kanitz Odön**
 gyógytárából Balassa-Gyarmat.
■ Minden gyógytárban kapható. ■

KLYTHIA a bőr ápolására
 szépítésére és
 finomítására **Puder**

Legelőkelőbb illatú, bál és társalgó PUDER.
 — Fehér, rózsaszín, és sárga —
 vegyileg analizált és ajánlja Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben.
 Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz
 mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari tolette-szappan és illatszergyár Bécsben.
 Főraktár: BECS, L. Wollzeile 3.
 Kapható a legtöbb illatser- gyógyyszerkerkees-
 désben és gyógyszertárban. N.-Kanizsán: Alt és
 Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknél.

Egy doboz ára:
 1 forint 20 krajcár.
 Utánvétellel vagy az
 összesz előleges bekül-
 désé után küldetik.

Hirdetések
 felvétetnek
FISCHEL FÜLÖP
 könyvkereskedésében
 Nagy-Kanizsán.

Gummis
 és
halhólyag
 elsősorban orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint
 a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan öv-
 szer urak és hölgyek számára.
 Ára tucatszámú eredeti párisi csomagolásban:
 Gummis, elsőrendű gyártmány . . . 0.80 6. frtig
 Halhólyag kiváló faom minőség . . . 2.- 8. "
 Capottes americane (rövid) . . . 2.- 5. "
 Gyűjtemény uraknak igos célszerűen
 dobozokban ös. állítva . . . 3.- 10. "
 Suspensorium . . . 0.50 3. "
 Párisi női szivacska (Safety Sponges) . . . 2.- 6. "
 Irrigator teljesen felszerelve . . . 1.80 5. "
 Eredeti caesrium ocularium (Poliporus)
 Menzinga (aszár szerint) . . . 1.80 2.50 "
 Vízszó hozzá külön . . . 1.50 "
 „Diana-öy”, szab. havibaj el. köt. 3.50 5. "
 (minden hölgynek nélkülözhetetlen.)
 M. grendeléseket pontosan és discretóan eszközöl:
Keleti J.
 os. és kir. orvos, sebészeti mű és
 kötszer-gyáros. 241-14
 (Alapít. 1878.) **Budapestben,** (Alapít. 1876.)
IV. Keresztmehereczeg-utca 17.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KATHREINER-FÉLE
Kneipp
 maláta kávé.

Nagymama nekem is!
 Évek óta kitünő pótléknak bizonyult a babkávéhoz. — Ideg-,
 szív- és gyomorhajoknál, vérszegénységnél orvosilag ajánlva.
 Logkedveltebb kávéittal a családok százezreinekél.

Igen alkalmas az utazásokon. — Rövid használat után nélkülözhetlen.

Egészségügyi hatóságoktól megvizsgálva.

(Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án)

Kalodonta ja

legjobb és legolcsóbb

Fogtisztító-szer

A száj kiüblítése csupán fog vagy szájvízzel nem elégséges a fogak tisztítására. Ehhez felette szükséges valamiféle fogtisztító-szer használata.

Mindenütt kapható.

Előrehaladott

levélbélyeggyűjtőknek

szívesen küld, dus választékot

Dr. DEZSÓ IZOR

Budapest V. ker, Váci-körút 50.

Előfizetési felhívás

a „Képes Családi Lapok“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szellemben és irányban van szerkesztve hogy ifja és öreg külön egyúttörve olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad ingyenes mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza és így az előfizetők díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postája“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Hölgyek Lapja“ című divatlappal és a külön beköthető „Regénymelléklet“-tel együtt:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak, aki az előfizetési összeget és azonkívül még 90 kr. csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül még külön 4 legújabb regényt küld ingyen és bérmentve.

A „Képes Családi Lapok“ mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, akik es iránt — legelőszérűbben letelezőlapon — hozzászólnak.

A „Képes Családi Lapok“

kiadóhivatala

352-1

Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában

Nagy-Kanizsán.

„Stofania Szálloda“

Bécsben

II. Bezirk Taborstrasse 12. szám.

(a terményfőzde mellett)

több mint száz szoba.

Ujjonnan és divatosan a legnagyobb kényelemmel berendezve, villamosan világítva; legjobb fekvés (10 percnyire a Stefania platztól). A lóvasut és társaskocsik megállóhelye minden irányban. Fürdők és vízvezeték a házban — Szoba árak villamos világítással és kiszolgálással: személyenkint I-ső emelet frt 1.80., II-ik emelet frt 1.60., III-ik emelet frt 1.40

Az utazó kereskedők egylet tagjainak ármérsékítés.

Kitűnő tisztelettel

Witzmann Károly.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkalkulációt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyomor- és biztosan megszünteti a gyomorbajot, és p. étvágytalanságot, savanyu felbőgögést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyomörgörcsőt, a gyomor falterhelését étellel, nyálkásodást, vértelulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belsajókat, a már 10 év óta jónak bizonyult

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkeleksek, pokolvar és genyedéseknel, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknel, daganatoknál mirigydagán toknál, holtterem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Dr. ROSA-fele é. etbalzsam

Prágai házikenős

FRAGNER B. gyógysz.-tól Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkentő egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

I üveg 50 kr., kettő üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül hűsöd a kenős hűsítő hatás alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerék jelvény legyen: a prágai házikenős csomagolásán pedig a jobbrol látható három szögletű jelvény.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrel rendelkezésre állanak

Raktárak Budapestten:

Tótok József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer.-ban, Thalmyer és Seitz, Kochmeister utóda

Fraktár B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal.

281-28

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

Y szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.

Íde intéendő a lap szemléli rendszeresen minden közzétételre vonatkozó minden közzétételre.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — k)
Félévre 6 korona (3 frt — k)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 k)

Nyitlár petisora 10 krajcar.

Előfizetésnek, valamint a hirdetéseknek vonatkozóan Fischel Fülöp könyvkereskedésében intéendő.

Bármentetlen levél csak ismert kasszából fogadnak el.

Egyes szám ára 10 krajcar.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, január 12.

Saul fordulása.

Az a szellem, mely *Szilágyi Dezsőnek* pozsonyi választóihoz intézett hatalmas levelét átlengte, már erőteljesen kezd kibontakozni és hódítani a különböző politikai pártok béke-törekvéseiben.

A miniszterelnök a disszidensekkel, nevezetesen: *Szilágyi Dezsővel, Csáky Albin gróffal és Andrássy Gyula gróffal* érintkezett, azután Bécsbe ment, hogy a politikai helyről informálja az uralkodót; velemmentek *Fejérváry Géza báró és Lukács László* miniszterek is.

A bécsi kihallgatás eredménye az lett, hogy az alkotmányhoz szigorú következetességgel ragazkodó király megbizta *Bánffy Dezső* báró, miniszterelnököt és a vele volt minisztereket, hogy a helyzet szanálása érdekében itthon kezdjék meg a tárgyalásokat.

A tárgyalásokat már meg is kezdték. Hogy idáig mennyire jutottak, határozottan nem tudható, mert a tárgyalások egyes mozzanatait is szigorúan titkolják. Annyi azonban — állítólag, mint tény — kiszivárgott, hogy *Bánffy* a disszidenseknek akkor,

midőn azokat a helyzet szanálása érdekében az ellenzéki pártokkal való tanácskozássra fölkerlte, kijelentette, hogy *ha a béke feltételei úgy kívánják, kész állásból megválni.*

Ebből megérthető, hogy Saul, [a miniszterelnök] aki elég energiát mutatott a küzdelem folytatására, bécsi útjában valamiképpen találkozott azzal az égi fényvel, mely a bibliai Saul is megfordította útjában.

Mert fel kell tennünk, hogy nem éppen a külső kényszer, hanem a lelkében kigyúlt igaz világosság szelidítette meg; annak az igazságnak beismerése, hogy mindenkor veszedelmes konfliktusokba sodorhat egy bármilyen erős kormányt is a többség hatalmi kérdésének tülhajtása s a kisebbségnek, mint parlamenti tényezőnek, semmibevétele.

Ennek az igazságnak fénye állította meg a miniszterelnököt harcias útjában, *Hígyjük így, mert így szebb.*

Vagy talán magasabb helyről sugárzott ez a fény és úgy állította meg Sault? *Mondjuk így, mert így valószínűbb.*

Elég az hozzá: Saul megfordult, hogy Pál legyen belőle.

A kéréletlen Saulból szelid Pál!

Elment Bécsbe mint rettenetes Saul, és visszatért Budapestre, mint jámbor Pál, aki immár keresztényi megadással buzgólkodik — még a miniszterelnöki szék elhagyása árán is — a béke megkötésén.

Mint Saul belevitte a nemzetet a törvényen kívüli állapotba, mint Pál: azon fog fáradozni, hogy visszajussunk a törvényesség kereteibe.

Es miután ebben az irányban a tárgyalások az őszinte jóakarattal medrében folynak minden párt részéről: most már komolyan bizhatunk a békés kibontakozásban.

Vannak ugyan részint a kormánypárton, részint a függetlenségi párton egyesek, akik még mindig tüzel a harci kedv; de ezeket majd leszerelik a küzdelem továbbhajtásának veszedelmes következményeiért a felelősség óriási súlyát helyesen mérlegelő, békés elemek.

Az ellenzék nem fog ugyan hinni és most sem hisz Saul megtérésében, s abba nem igen megy bele, hogy a hatalom

TÁRCA.

Szeszélyek.

Írta: **Haller Jenő.**

Méltóságos lépésekkel, megszegelt nyakkal, felborzolt sörényűvel poroszkált a grófné karcos coquinja, és mikor a park szűrőjéhez ért és az üdvözlésre összesereglett tarka kutya-tömeg: dogg, mopszi, komondor, takszi, neufundlandi, — meg isten tudja milyen nem! — buffogni, csaholni, vinnyogni kezdett: akkor is csak a fülét hegyezte, egy kevéssé toporzékolt, de büszkeségével nem hagyott fel semmit sem.

A grófné délcég kadét-fia belevágta pej ménje oldalába csillogó sarkantyúját, hogy anyját utóérje.

Mielőtt leszálltak volna lovaikról, az elejtett beszéd-fonalat vették fel újból.

— A tisztartót megtarom, de azt a rátartós ispánt kegyetlenül elcsapom. Most már annyira megfoltasodott, alig akar kezét csókolni.

— Igazad van! És azok a finnyás lányok is, különösen a szebbik, legalább is *Didónak, Semiramisnak* képzeli magát... Alig...

Miklós, az öreg lovász átvette a két csatákat, fehér tajtékolt ellepert piripát és elvezette.

A grófné fiával a terrasz felé tartott. Halkan társalogtak. Hosszu, bársonyos, lovagló-öltönyét,

reddőbe szedve, a grófné méltóságosan ment fel a lépcsőkn.

— Enfin, amint megbeszéltük, fiam! Pá! Most hagyj magamra...
Elváltak.

Blanka, az ispán gyönyörű leánya éppen a szalonban rendezgetett.

Blanka nem is sejtette, hogy a séta-lovaglásról már visszatérték, kissé fesztellenül, tán hanyagul volt öltözködve.

Dus farkocskától diszített fején piros keszkenő pompázott és hátra volt kötve, amugy menyecsében.

Es az a piros kendő olyan felségesen illett kissé sápadt arcához.

Vékony reggeli ruha volt testén, lengő empirekötővel.

Szokása volt, hogy szoknyáját felgyűrte, hogy annál fesztelenebbül mozoghasson.

Epp a jégvirágoktól törölgette az egyik ablakról, széken állva halkan dudorászott hozzá valami dalt, mikor a kadét betoppant a még rendezetlen szobába...

Elbűvölve nézte azt a pompásan fejlődött leányt. Szíve lázasan lüktetett s valami arisztokrata dacosság, párosulva göggel s gorombasággal, sugárzott le ábrázatáról.

Halkan, nesztelenül lépkedett a leányig, hirtelen átfonta derekát s leemelte a székről.

Az ispán-leány nagyot sikoltott. A metsző, harsány hang félelmetesen rezgett át a levegőn.

A leány kétségbeesetten erőlködött, dulakodott s mikor kibontakozott karjaiból, rohant az ajtó felé.

Mikor látta, hogy a gróf nem mozdul, vissza kiáltott:

— Hogy az urak impertinensek, azt régen tudom, de hogy ennyire menjenek, azt csak most tudtam meg.

A leány eltűnt.

Viktor gróf egy fotelebe roskadt.

Csak ennyit dünnyögött a 18 éves gavalier — *Himmel sakk...!* azért is az enyémlesz...

Délután leheveredett a grófné egy duzzadt pamlagra és aludni akart.

Alig volt 34 éves és csak alig élvezett a világi gyönyörökből. Szép volt. Ajka korallpiros, kissé vastag, arczine creol-sarga.

Igéző pongyola hullámzott testén. Felugrott és megnyomta azt a villamos gombot, a mely az ispánhoz vezetett.

A kisebbik lány jött helyette s jelentette, hogy apja elkocsizott az egyik majorba.

— Mikor tér vissza? — kérde izgatottan a grófné.

— Nem tudom, méltóságos grófné, nem mondta meg — hebegett a kis Vilma.

— Jó. Ha meg jön, rögtön küldjétek fel. Adieu

Mindenféle naptár

készletben raktáron tartatik

Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

fegyvere tovább is az ő kezében maradjon; de egyebekben semmiestre sem fog olyan mereven ragaszkodni föltételeihez, hogy a compromissum létre ne jöhessen; mert be kell látnia, hogy merev ragaszkodásával, a békekísérletek lehetetlenné tételével beláthatatlan bonyodalmakba vihetné az országot s az alkotmányát féltő nemzetet.

Es így mire Saul megtérésének vagyis: Pál fordulásának kalendáriumi napja (jan. 25-ike) elé rkezik, — valószínűleg megszűnik minden hajszja, minden üldözés és Pál (aki előbb kérelhetetlen Saul vala) akkor már vezéri gondok nélkül küzdhet tovább azoknak soraiban, akik — habár más-más elvek szerint, de mindnyájan tiszteletreméltó intencióval — Deák Ferenc nagy politikai örökségének integritását őrizve, kivétel nélkül az alkotmány továbbfejlesztéséért küzdenek.

Országgyűlés.

Jan. 9.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után azonnal hozzá fogott a képviselőház a szavazás-hoz s ma végre el is végezték a január negyedik ülés jegyzőkönyvéhez benyújtott indítványok és módosítások felett. Az ellenzék ma is tartózkodott a szavazástól, míg a kormánypart csak arra törekedett, hogy legalább százan szavazzanak, nehogy újra kelljen szavazni valamelyik indítvány fölött. Az igazi élet a folyósón volt.

A harmadik szavazás alatt Rakovszky István, a ki a névsort olvasta s egyes neveket különös hangsúllyal olvasott és Zeyk Gábor között szóváltás keletkezett, minek folytán lovagias affér támadt közöttük. A szavazások elvégzése után Madarász megtette még elnöki előterjesztését s ezzel az ülés véget ért.

Január 10.

Az elnöki előterjesztésekig jutott el ma is csak a képviselőház. Az ülés többi részét szavazások és interpellációk töltötték be.

A jegyzőkönyvből három módosítást nyújtottak be az ellenzék részéről. Az egyiket Ivánka Oszkár, a másikat Blaskovich Ferenc, a harmadikat pedig Kubik Béla nyújtotta be s mindegyik névszerinti szavazást is kért módosítására.

Az első kettő felett meg is ejtették a szavazást; a Kubiké azonban az elnök kijelentése folytán mint házzszabályellenes tárgyalanná vált.

A szavazások egy óráig tartottak s így a jegyzőkönyv hitelesítése s az elnöki előterjesztések után mindjárt az interpellációkra került a sor.

Makfalvy Géza és Barabás Béla az Egyetemi Kör bezárása, Major Ferenc pedig az egyetem bezárása dolgában intézett interpellációt a kultuszminiszterhez.

Wlassics miniszter.

A legutóbbi kormányválságos napok alatt történt Nagy-Kanizsán, hogy egy politikáló társaságban csakugy tréfásan egybeállították egy új miniszterium listáját.

A listza írója *Wlassics Gyula* helyére is mászt akart írni; de egy tanférfiu is volt a társaságban, aki így szólt:

— Ne bántsátok Wlassicsot! EÖtvös József báró óta még nem volt közoktatásügyi miniszterünk, aki annyit lendített volna a közoktatásügyön és a tanítók sorsán, mint ő. Ha a magyar tanító-ságot megszavaztatnák, nem hiszem, hogy egy is akadna, aki az ő megmaradását nem óhajtáná.

És ime: a minden körülmény között szókimondó és erősenellenzéki szellemű „*Nemzeti Iskola*” politikai tanításügyi lap január 7-iki számában csakugyan megjelent egy cikk, mely az illető tanférfiu állítását igazolja.

A cikk így szól:

Wlassics miniszter.

(Újvári gondolatok.)

(J.) Az idő visszavonhatatlanul rohan a mulandóság szekerén Nyoma csak a tettekben marad fenn. Az enyészet mor-soló keze alól csupán az menekül, kinek sikerült rendetése helyén emberrel megállani.

Az igazság örök törvényei egyaránt érvényesülnek szegénynek és gazdagnak; de akit a sors fontosabb állásra hív el és predestinál, annak inkább áll módjában, sőt kötelességben hivatott-ságának megfelelő intézkedését loganatosítani. Elvitatázhatatlan, hogy or-zagunk fontosabb állásait betöltőknek hivatott talentumoknak kell lenniök:

éppen azért mi, a haza javán rajongó szeretettel csüngő és munkáló néptanítók, a vezéri botot helyesen tartó főnökünk, Wlassics miniszter iránt a legmélyebb tisztelettel vagyunk eltele. Nem a vak buzgalom, nem is csupán az ő pár év előtti ily alkalommal hozzánk intézett szózata adja a tollat kezembe, hogy a tanítósg nevében boldog újévet kívánjak ő neki; a hazafiai érzés, a nép-nevelés szent ügye iránt való szeretetem, az emberi kötelességek hatása alatt kívánok neki, a nemzeti névre joggal igényt tartó miniszternek, további intézkedéseiben is az eddigiekhez hasonló sikert.

Vezesse szerencse-csillaga az alkotások folytatására, a magyar kultúra szerencsés betelődésére. Mert hogy az emlékezet kedvéért alább felsorolandó nevezetesebb alkotásainak kiegészítésével nem marad, arról megfotott pályája biztosít.

Ó a tanítói fizetés rendszerében 500 írt. minimumnál van s örvendetes, hogy ma-holnap a 600 írtot kérők szava sem lesz elítésre méltó követelés.

Az államosítás helyes irányba való terelését megkezdte, s ki merné az ő párhuzamos kultur-politikáját egy percig is hibáztatni? Hóna alá nyulva a magyarnak: a fejlett kultúrának baja, ereje, varázsa hatni fog — idegeink-re is.

Az iskola-épületek beállításának kérdése, az igazi „Kolumbusz tojás”, jó kézbe került; megá-ltítása — könnyebb.

A tanfelügyelet reformja a szakszerűség és az utizsámlya-rendszerrel a haladás útjára ért s bizto-sítékaink vannak, hogy az szegény adózó polgárság fillérei kárba ne vesszenek.

Az a gondos figyelem, melylyel a tanítóképzés körül munkálkodik, a tanárok anyagi ügye rendezésével, az internátusok fejlesztésével, az övéképzők és tanító-képzők egyesítésére való törekvéssel: a tanítósg szellemi nívójának eme-lésére fog vezetni.

A tanítótestületi élet megszilárdítását, jól tudja, hogy csak példaadással érheti el. Azért jön közénk és találja ott magát — otthon.

Velünk, Uram, velünk! Akkor még néhány év és hol leszünk? Közérzülletté válva, a kultúra hatása csoda dolgot fog művelni.

Láttuk a tanítókért kerő küldöttséget ölelő karját; hallottuk fajunk költőit dicséző szavát s fogtuk biztatásra kinyújtott atyai meleg kezét: csoda-e, ha szívünkbe fogadtuk, ott neki „Pantheon”-t emeltünk?

És nemcsak mi, tanítók, vagyunk így vele

A papok a kongruáért, a nők az egyetem kapujának feltárásáért, az építő művészet a mű-emlékek, mint a budavári koronázási templom, a kassai dom, a jaaki templom kijavításáért halásak; míg festő-művészetünknek legutóbbi rendelete van hivatva helyes irányt adni; a köz-oktatási tanács sikeres működése folytán közok-

Elza.

Írta: **Fehér Ignác.**

Battonyi Géza felkerült a fővárosba.

Itt a nagy emberáradatban egy ember elvész, mint a homokszivatagban a porszem.

Meváll egyik utcasarkon és szemügyre veszi a járó kelőket.

Sohol egy ismerős arc.

Néhány lépéssnyire töle egy fényképész nagy kirakata van, oda megy nézegetni a képeket; ezek is oly ismeretlen arca előtté, mint az élők.

De ni! mi ez? jól lát-e? az egyik sarokban egy fiatal leány arcképe, a kit ő ismer.

Igen, igen, ez Elza!

Elza! első szerelmének tárgya!

Mily szép idők voltak azok, amikor szeretve és reménnyel eltelve multak a napok odahaza. Hogy szerette ő ezt a leányt! Mikor a leány édes apja meghalt, anyjával felköltöztek a fővárosba egy nagyúrnéhez.

A távolból írtak egymásnak, egymást biztatva, kitartásra buzdítva. Géza hitt is a leány leveleinek, azonban ezek mind ritkábbak lettek, míg végre egészen elmaradtak. Talán elment az apja után, az is lehetséges. És erre a gondolatra majd hogy könyek nem toltuk szemeibe.

Gondolatai közben is mindig csak a képet nézte.

— Milyen szép! Azok a szemek mintha élének!

Nézte, nézte, alig tudott betelni a nézésével. Majd hirtelen gondolt egyet.

A következő percben már benn volt a fényképész irodájában.

Miután ott megmondta Elza nevét, a fényképész kikereste könyvéből, hogy Elza annak idején, mikor a fényképet rendelte: Hattyu-utca 12. sz. alatt lakott.

Megköszönte a fényképész sziveségét és rohant ki az ajtón, egyenesen a mondott címre.

Hát ha még ott lakna. Ha Elza még leány volna, talán még nem jön későn; megbocsátana neki mindent, mindent, hisz most is ugy szereti.

Oda ért a Hattyu-utca 12. szám elé.

Itt megállt, hogy lelektetted legyen A szobájából éppen kijövő házmestertől igaztoltan kérdezte:

— Ebben a házban lakik öv. Takácsné?

— Özvegy Takácsné? Bekésnének a test-
véreje?

— Igen, igen, vidékről jöttek fel vagy hat évvel ezelőt egy leánnyal, a kinek Elza a neve.

— Takácsné már négy éve, hogy meghalt, a leánya azonban itt lakik a néjnénel.

— Vagyonos az a Békésné?

— Biz azoknak alig van egyebök a minden-napinál, öreg tehetetlen anyóka.

— Abból élnek, a mit a leány varrással keres, ugyebár?

— Mi közöm nekem ahhoz, én nem szoktam a más dolgába avatkozni. De ha tudni óhajtja, a második emeleten 3. szám alatt laknak.

Felietett a lépcsőkön.

Kopogtatott!

A kis lány alázatosan kezelt csókot és lefutott a lépcsőkön.

Óreg este volt már, mikor az ispán kopogott a grófné ajtaján.

Belépett.

Caak ő méltósága volt bent.

Körülbéli egy óráig volt már benn az ispán, mikor kopogás hallatszott az ajtón.

A grófné ijedten ugrott a nagy piros-erényös lámpához és izgalomtól reszkető kézzel oltotta el azt.

Ugyanabban a pillanatban az ispánnak némán mutatta a mellék-ajtót, hogy azon távozhatik.

Aztán gyertyát gyújtva, ajtót nyitott.

Blanka állt az ajtóban.

— Bocsnát, méltóságos grófné, volt már itt a papa? Mert mi utána üzentünk.

— Volt, kedvesem, volt. Már haza is ment.

Blanka kezét csókolta.

A mint a sötétben botorkált, Viktor észrevételül kiugrott garzonjából és karjaiba zárta Blankát.

Másnap a déjeuner-nél a grófné elégedetten sztrcsölte leáját.

Rágyújtott egy cigarettre és bodor füstfelhőket ergetett a cirádás, virágos p'afond felé.

Viktor félve-remélve kockáztatta meg a kérdést.

— Es az ispán-familia?

— Marad... Akarom!

— En is épp azt akarom mondani, hogy kiméld...

latásunk felsőbb részének célirányos kifejlődése iránt is nyugton lehetünk.

És most szívünk e bálványa aggodalmak közt van. Nem a maga, az ország jövője, az általa eddig szeretettel munkált téren beállható pangás gondolta a sebzi lelkét. A parlamenti lefordulás akadályt gördít a munkás kéz elé. Csak gördít, mert lehetséges volna-e őt a további munkálkodásban — megakadályozni?!

Mi tanítók, ítéltetjük és becsülhetjük őt meg legjobban, és nyíltan valljuk: Wlassics pótolhatatlan!

A t. Hához fordulunk, szembe kiáltjuk: ne bántsd!

Es Te Mindenható! légy a magyar tanítóssággal, a magyar fanüggyel s tartisd meg annak javára — a vezért még hosszasan bölcseségen, tartisd meg az embert jó és ép lélekkel!

Kereskedő és társadalom.

Írta: Maschanzker Bódog.

I. Történeti szempontból.

Az emberiség nagy közösségét, a *társadalmat*, egy jelképes példába foglalva, hasonlítunk annak számtalan funkcióját az emberi test életműködéséhez, mely épügy képviseli a teremtés legteljesebb munkáját, mint a társadalmi állapot az emberiség legfejlettebb fokát.

A társadalmi és közelet egyes munkaköreit párhuzamba állítván tehát öntestünk élettani nyilvánulásával, a kereskedelmet a *társadalom nagy teste vérkeringésének mondhatjuk*. — Az orvosi tudomány a „test anyagcserezének” nevezi a vér működését, mely által minden életfontos anyag eloszlik, átváltozik és kiválik; a társadalom anatómusa, a nemzetgazdászok pedig a megfelelő szervi hatást tulajdonítják a *kereskedelmnek* a társadalomban.

Ezzel nem vizsgáljuk a társadalom nagy anyagcserejét *gazdasági* szempontból, hanem azt fogjuk nézni: hogyan nyilatkozik meg a társadalom, mint *összetétel* és a kereskedelem, mint ennek fontos *tényezője* között az egymásra való hatás.

A történelem terére lépünk először, hogy az emberiség fejlődési történetében nagyjában nyomkövethessük a kereskedelem szerepét. Előre kell bocsátanom: nem az *események* változásához, hanem a *szellemi* fejlődéshez fogjuk tartani magunkat, mert míg az események minden korban egyformán, bár más alakban visszatérnek, addig a történelem nagy *korszellemi* alakulási mindmegannyi társadalmi változást hoznak magukkal.

A legalacsonyabb szellemi fokon, a pusztá megélhetési ösztön hozta együvé az embereket és szó sem lehet társadalmi intézményekről, sőt még akkor sem, midőn az őskor emberei szorosabb népekké tömörülnek. Nép és föld itt egy

fogalom. — Csak akkor, midőn terjeszkedik az ember, egymás ellen és saját előnyükre törnek nemzetek s néposztályok, — akkor léphetett föl a kereskedelem, mint a népek követelményeinek kielégítője. Azért azonban határozott társadalmi *helyzete* nem volt még a művelt *őkorban* sem. Rabszolgasorban nem lehetett a kereskedő, mert ez egy bizonyos viszonyhoz volt kötve, s a kereskedőnépség folyton fluktuált; előjogos állampolgár még kevésbé, mert ez csak élvezeti javakat és nem (áradt) anyagiakat. — Az *őkor* társadalmi életében az államfenntartó elemek sokkal magasabbra lévén becsülve, mint a gazdasággal foglalkozók — mellette és érdemtelen foglalkozásnak nézték a kereskedelmet is.

A *kései Róma* fényűző társadalmának nagyfokú igényei nem gazdasági úton lettek kielégítve, hanem hódítások és erőszakos foglalások által, tehát hiányzott a közvetítő elem, a kereskedelem iránti rokonszenv.

A középkor vallási és államalakulási forrásokai aztán új szellemet öntöttek a népekbe. Megkezdődtek az érdekarhok, melyek egyrészt a politikai, másrészt az egyházi hatalmak közt létesültek és végelemzésben az államok megalakulására vezettek. Ily körülmények közt már megteremhetett a kereskedelmi forgalom és harmadik létezőföld szegődhetett az állami s vallási hatalmak mellé. Kifejlődött *Veneza*, mint a népek nagy ügynöke, megerősödtek a városok Olasz- és Németországban mint megannyi középpontjai a gazdasági életnek. Nem hozzuk föl ezuttal: mi kerültek zsurlódásokba a várak és városok, a feudális és demokratikus érdekek ezen korszakokban, hanem betekintünk a *kereskedők* létesítette társadalmakba, melyeknek szellemi irányzatai — mint mondtuk — merőben különböztek az államiaktól. Az ekkor lerakott alapokból fejlődött ki a mai társadalom épülete; ezen csirából növekedett a mai terebély: (ényes például szolgálván arra, hogy a kereskedelem *űdős* szelleme mily hatalmas szociális tényező a népek életében.

Veneza például szakított a háburkoskodó államokkal és különvált, hogy teljes erejét kifejthesse a biztos jómódu és élénk társadalmi élet létrehozására. És az a sokat firtatott kalmárnépség csodákat művelt! A *társadalmi* szerzett örök legszebb gyümölcseit hozta a *városi élet* nagyszerűségében. Központja lett a művészeteknek, a világ legrágább anyagait összehordta tengerjáró hajóin, hogy városát széppé tegye; saját lörvényeket hozott belső *békie* és külső *tekintélye* megővására — szóval *egyeses* és *virágzó* társadalmat létesített kereskedelmével. S ez a *munka* társadalmá volt, nem pedig a hatalom. Míg az egykoru államok beleletét a vallási rajongás és cásarusim tartotta fogva:

addig *Veneza* függetlenül magát és a szabad kereskedő nyitabb szellemét érvényesíté.

A német ipari és kereskedői városok *sánc*-(al)ai mögött előjogokat és szabad ázmetel bízósítottak maguknak a „mercatores militantes”-ek. Gyújtottjai lettek a városok a kereskedelem mindentvé eljutó fényének, és szükségességül önálló *társadalmi hatalommá* váltak a középkor kasztrandszereiben; valóban a legműveltebb hatalommá.

Hogy mily magasfokú felvilágosultsá: uralkodott a kereskedői szellemű városokban, abból láthatjuk, hogy a reformáció a városi lakosság között terjedt el először, és csak hazután ment át az uralom vezetőire és ezek vazallusaira.

Az újkorú fölföld zések következtében már egész népek lesznek kereskedők és fokzatosan fölviragznak — anyagilag és szellemileg — míg a feudális államok, melyek a kereskedelem szabad tendenciáját üldözték, hanyatlának. (Spanyolország) Ismét csak a kereskedő-államokban lendülnek föl a tudományok és művészetek, mert ott van jólét, ott van szabad szellem és elevenség. Hollandia és az olasz államok, Anglia és a német városok szülőföldjeit a nagy szellemi hódítóknak és újítóknak, kiknek működése oly alaposan fölrázta a társadalmat középkori nyúgeiből.

A kereskedő, ki nemzete nagyságát oly nagy fokra emelte, mint *világpolgár* becsületet szerez nevének mindenütt és kutató, közvetítő szelleme áttörti a társadalmi korlátokat! — Meg is jött érte a mellénylág oly a népek mint a hatalombírók részéről. Amiket Roscher, a nagy nemzetgazdasági történetíró, a *kereskedelm társadalmi előfeltételeinek* mond t. i. a *szabadság, biztonság és becsület* azokban a kereskedő mind nagyobb mértékben részesül. Páteneket, jogleveleket adnak nekik, patriciuusokká stb. teszik őket, — szóval a társadalom magasabb funkcióira érdemeztik a kereskedőt. Colbert, XIV. Lajos nagy pénzügyminisztere, pl. egy körrrendeletben kiemeli, hogy a tengeri kereskedelem ne derogáljon a nemes embernek sem (azon korban igen nagy szó!) s mintegy arra akar mutatni, hogy a francia nemes mellőbbben képviseli társadalmi állását, ha az állam jólétét ily módon *gyarapítja* és nem *használja* ki anyagi erejét arra, hogy az udvarnál divó nagyuri életmódját folytathassa.

A mult század doctrinair nemzetgazdasági a társadalom föllendítését a kereskedelmi szellem által mindenképen hirdették elméletileg (Smith) és valóságban be is következett ezen korszakos változás a gépek föltalásával. Ezek époly gyökereesen megváltoztatták a társadalom munkarendjét, mint pl. a puszkapor feltalálása a kardviselés jellegét. Valamint a löfegyverek használata az egyéni kiválóságról a nagy tömegekre vitte át a hadászati súlypontot, — ugy adja át a gépezet a vezetést egyes kiváltságos osztályok kezéből mindinkább a nagy munkásömegek kezébe.

„Mens agitat molem” (az ész hajtja a tömeget) mondja a latin közmondás: és ezen „tömegmozgató ész” a *kereskedelem* lett.

Elértünk tehát fejletéseink során a kereskedelem és a kereskedő domináló helyzetéhez. Követték változatosan a történelem folyamán, s láttuk miként lett ugyszólván rabzolgából urra.

Legközelebb azt fogjuk nézni: mely módon nyilatkozik meg a kereskedő társadalmi helyzete a mai kor *sociológiájának* szempontjából.

(Második rész következik.)

Magasabb politika.

(B. L.) A népek mindig más és más eszméknek, kormányformáknak a rabjai.

A régi népeknél a patriarchalis szerkezet volt a legjobb kormányforma. Azt hitték, hogy az a legjobb kormány, amely ugy gondoskodik a népek millióiról, mint az apa. — A vége: despotismus lett.

A görögök a demokraciát, a rómaiak az arisztokráciai kormányformát tartották igazi jónak; mert az arisztokracia alatt a megünnomult demokraciát értették.

A demokracia demagogiává, az arisztokracia olygarchiává lön.

*) „Freiheit, Sicherheit, Achtung.”

Elza nyitotta ki az ajtót.

— Mivel szolgálhatok? — kérdé nyájasan.

— Elza! nem ismer meg? — mondá Battonyi kezét nyujtva.

Elza ránézett, majd hirtelen elsápadva rebege:

— Battonyi Géza!

Egy közelálló székbe kellett fogóznia, hogy le ne roskadjon.

— Nagy örvény van köztünk Géza, én... én... Itt megakadt, nem merte folytatni, tulajdonképen nem is tudta: mit akar mondani.

Géza azt hitte, hogy ezt a hirtelen örm és meglepetés idézte elő; gyengéden megérintette a leány vállát.

— Ne sirjon Elzám! Hisz minden másképp lesz.

Elza felemelte fejét, szemébe nézett és elszorult szívvel csak ezt a néhány szót rebege:

— Köszönöm Géza, köszönöm!

És mikor az ajtó a távozó után betevődött, elkezdett zokogni, hangosan, keservesen. Érezte, hogy keserűségének pohara zínültig megtelett.

Holnap előjön. Mit mondjon neki? Tárjon fel előtte mindent, ugy ahogy van, a maga kínos valóságában? Vallja meg neki, hogy ő nem érdemes szerelmére? hogy ő egyike a legmegvetendőbb teremteteknek?

Nem! ezt megvallani nem lesz képes soha! Pedig hát írten rá a tanu, hogy nem az ő akarat, nem hajlama vitte rá ez utált életre, hanem

a szükség, a kényszerűség, az atkozottul kegyetlen sora. Hisz ő akart dolgozni, de mikor nem kapott munkát; és ha kapott, milyen nyomorúságosan fizettek érte! Oh! ha ő most tisztességes leány volna!

De így mit tegyen? Talán hazudjék előtte? Hazugsággal képmutatással ámítsa? Megcsalja őt? Ót, kit egykor lelke egész hevével szeretett?! Ezt a nemes, talpig jellemes fértit!

Nem, nem! ezt nem teszi!

De hát mit tegyen? Ez a kérdés nem hagyta nyugodni egy pillanattal sem.

Hisz holnap ismét a szemébe kellene néznie, újra beszélni kellene vele, és akkor vagy hazudni, vagy mindent megvallani...

Es lelki szemei előtt óriási mély örvény fekélt. Lelki szemei látták ezt az örvényt, de valóságban nem találta, pedig kereste, kereste addig, míg végre megtalálta...

Hazudni, vagy megvallani!.. Se ezt, se azt nem tudja tenni; nincs egyéb menekvés, mint az a mély fekete örvény. Igen, ebbe a mély fekete örvénybe fog temetkezni, oda fog menekülni; ez a menekülés lehet egy vallomás..

A mint másnap Battonyi Géza újságot vett kezébe, a következő kis napi hír öltözött szemébe:

„Tálcás Elza bukott leány tegnap Hattyu utca 12. szám alatti lakásán ismeretlen okból megmérgezte magát.”

— **Házelnadna, Nagy-Kanizsán** a Magyar utca 763. számú földszinti ház szabadkézből azonnal eladó. — Bővebben megtudható Fischel Fülöp könyvkereskedésében. —

— **Kiadó lakások.** Sugár uton Schwartz Jakab házában egy 2 szobás lakás, továbbá 3 butorozott szoba, külön külön bejárattal azonnal kiadó. —

Közgazdaság.

Jó tanácsok kis gazdáknak.

Annak a nagybirtokosnak a ki nagy kiterjedésű földek feletti rendelkezik, nem épea életbe vágó kérdés, hogy vajon 6 vagy 10 m. m. búzát arat-e holdankint. A kis gazdának azonban, a ki csak néhány hold földdel rendelkezik, nagyon is fontos életbe vágó kérdés, hogy mennyi többet teremjen földje, mert ha egy bizonyos minimummal kevesebbet terem, nem képes adóját fizetni, s talán maga is éhezni kénytelen. Hogy pedig talaja bőven teremjen, arra elkerülhetetlenül kell, hogy az jól megműveltsék, s hogy bőven legyen trágyázva. Megművelés alatt a gyakori és mély szántást értjük, no meg ha szükség a kapálást. Vetés előtt minden talajt legalább kétszer, de sőt háromszor kell szántani; a gyakori szántás által porhanyitjuk a talajt s ez által tesszük termékenyebbé; irtjuk a gyomot, pusztítjuk a gazdának földben elősködő ellenségeit. Az ugar-szántásnál évről-évre eresztjük valamivel mélyebbre az ekét, perze ezt csak úgy tehetjük meg, ha ökreinket jól tartjuk. A mélyebb szántás által nagyobb talajréteg van kitéve az időjárás elmállasztó hatásának, s így vastagabb földréteg fog a növény gyökérzetének rendelkezésére állani.

Trágyázás és pedig gyakori trágyázás a második előfeltétele a jó terméshozamnak. Mennél több tápláló anyagot szállítunk a trágyával a földre, annál nagyobb termésre számíthatunk. A trágyázás terén kétségen kívül az istállótrágya játsza a legfontosabb szerepet, s ezért minden gazdának kötelessége sok és jó minőségű trágyát termelni, s különösen gondot kell fordítani arra, hogy a trágya legértékesebb része: a hígürülék, ne menjen kárba; azt tehát fel kell fogni, s vele a trágyát időközönként megöntözni. A kibordánál pedig különösen arra kell vigyazni, hogy a trágya ne álljon kupacokban, mert különben a kupac helyén a vetemény annyira kővér lesz, hogy megdől, míg egyebütt sovány marad. Kibordaután azonnal el kell azt egyenletesen teregetni; ha kilugozódik, az se baj, mert a kioldott anyagot úgy is az alatta levő talajba viszi a víz. Csak azután perze az istállótrágyából se jó a tulajdonosnak, különösen ha a talaj különben is kővér, humuszduz. Tudvalevőleg az istállótrágyával nagyon megkövéritett talajon a buza megdől, a szem visszamarad. Az ilyen földekre azután már nem istálló - de ásványi eredetű trágya kell, minő a szuperfoszfát, mely megerősíti a földet s kitűnő termővé teszi azt. Az élle szuperfoszfátnak nevezett ásványi trágyából egy magyar holdra 120-150 kg-t szokás kihinteni, a melynek a használata nagyon kifizeti magát, mert sokszor, különösen az igen tükővér, igen humuszduz földeken - meg is kétszerzi a termést.

Végre a harmadik kellék jó termések elérésére: a tiszta és jó minőségű gyommentes mag. A mag tisztaságára pedig szintén nem fektetnek a kis gazdák elég súlyt, s többnyire csak úgy rostálalással vetik azt el. Pedig azt nagyon szépen ki kell tisztítani vetés előtt, hogy egyetlen gyommag se maradjon benne, mert a gyom nagyon hamar elhatárolódik, s elvonja a művelési növény elől a talajban levő tápláló anyagot, be is árnyékolja azt, s így természetesen visszaveti.

CSARNOK.

A halálról.

Irta: dr. Lendl Adolf.

(Folytatás.)

(6)

Ezeknél az állatoknál tehát kiemelkedik az egyén értéke már oly tetemesen, hogy észre sem vesszük mellette a faj érvényesülését; csupán csak az egyéneket ismerjük el, ha nem kutatunk volna már előbb a viszonyok mélyebb motívumait. Tényleg már ezeknél az állatoknál nem is akarjuk elfogadni azt, amit előbb a gyors fejlődésről mondtunk, hogy az egyén tulajdonképpen csak petéket termelő gép, amely feladatát elvégzésre, elpusztul a ha elpusztul, ugyiszólván semmi se vesz el az életből, mert az ivadékok megmaradtak és csak egy már fölöslegessé vált, kihasznált gépezet anyaga kerül a -utba. Itt ezekről az állatokról, a madarakról, amelyeknek ez a gépezete, a testi szervezete oly tetemes fejlettségű, a melyeknek szeretettük, ezek és erköcsük van, még pedig elég magas fokú és amelyeknek minden egyéne már a saját maga egyéni értékének emelése okánai is kell, hogy tovább fejlődjék: ezekről nem mondhatjuk röviden az egyén elhalálzásával, hogy a faj élete ugyiszólván nem veszített semmi sem, mert az egyén magába gyűjtött volt már oly erőket és éleztett oly tehetségeket is, amelyeket utódainak nem adhatott át, amelyeket magamagához kapcsolott volt, amelyeket magában fejlesztett még akkor is, miután már szaporított, tehát saját egyénét emelte magasabbra, a faj érdekén felül.

Hasonlóképpen ugyanez áll természetesen az emlősökről is, egyes fajainknál talán sokkal nagyobb mértékben.

Es ha most összehasonlításképpen az embert is tekintjük és azt találjuk, hogy habár testi szervezete általában nem, vagy csak alig magasabb fokú, mint a felsőbbrendű állatoké (hiszen tulajdonképpen csak egy szervrendszer, az idegrendszer emelkedik túl); ha azt is találjuk, hogy egyéni értéke szerlelett érvényesülhet fajával szemben, sőt faja érdekeit nem is tekintni és tiporhatja, éppen mert még sokkal fejlettebbek már benne azok az ő egyéni erői, melyek kifejlődtek kedélye, szeretete és esze világából, melyek primitív állapotait és gyökereit tudjuk ugyan hol keresni, de most a maguk szédítően magas fejlettségükben az egyénben kibontakozni látnak; ha továbbá látjuk, hogy ezek a lelki erők túlhaladják, sőt legyőzik az egyénben a faj érdekét szolgáló, a testhez kötött és vele együtt az életből kímuló erőket, a melyek a test életét képezték: nem kell-e kérdeznünk, megszűnnek-e ezek a lelki erők, ha a test már nem él? nem kell-e feltéteznünk, hogy mint nem semmisülnek meg a fizikai erők, ezek a tehetségek is megőriztetnek a mindenségben? nem kell-e kérdeznünk, hogy az ember faja többet kívánhat-e az embertől mint egyéntől, mint a mennyit kíván az állat faja attól az eleven és az életben ugyiszólván semmit se jelentő gépezettől? mert hiszen, ha a gépezet megszűnik élni, sem anyagából, sem erőiből nem vész el semmi sem a mindenségben; átalakul az anyag átfőrmálódik a veleölt fizikai erő; hát az embernek éme még azonfelül levő és oly szédítően magas eredményeket szülő erőiből mi lesz? Ezek megsemmisülhetnek-e? Nem kell-e kérdeznünk, vajjon mért is fejlődtek volna ki lelki tehetségeink? hiszen ezek ugyincsenek már a faj szolgálatában, hanem az egyéneké! Sőt...

Sőt... de most még nem kockázatom meg a kérdést; térjünk vissza megegyezően az állatokhoz!

Aki járatos a biológiai tudományokban, az tudja, hogy milyen viszonyosság létezik a faj és az egyéni között, ugyanolyan a viszony az egyén és a testrészei, a szervei között; de meg a szervek és az alsóbbfokú részecskéi között is: mindig és mindenben csak ugyanaz az egy elv

nyilvánul az életben. A faj kihasználja egyéneit s amig azok működhetnek az adott körülmények között, addig maradnak életben, különben pedig elhalnak és kiveti őket a faj életéből. Amig az egyén használhatja egyes szerveit, addig ezek is működnek és élnek az egyén élete keretén belül; ha pedig fölöslegessé válnak az egyén életében, akkor elcsereveszvednek és elveti őket az organizmus saját életéből. Amely részecskék a szervek működésében már nem használhatók az adott körülmények között, azok eltűnnek és így végül követhetőek ezt az elvet. Es amiat a faj kihasználását más fajok előtűnő-e követi, amint az egyének elhalásával más egyének élnek tovább és amint egyes szervek elmaradásával más szervek keletkezése jár: úgy a legesekélyebb, egyszer már élt szervezeti egységek is van rákövetkező helyettese az életben. A legapróbb részecskék, amik népszerűvé vált nevükről ismeretesek, a sejtek, ezek is csak úgy jönnek és mennek minden egyes testi részecskében, mint ahogyan jönnek és mennek az egyének a faj keretén belül — de mindegyik előbb átadja életét egy másiknak; szaporodik előbb a sejt, helyettesít tesz a maga helyébe, átörökíti az életét, s aztán elhal; — elhal, igaz úgy mondjuk, de tulajdonképpen csak más anyaghoz kötötte életét, minden erejét, azután elvész a maga csekély anyagát. Elhal az anyag, de az élet megmarad!

Es csak lefelé, a fajtól kezdve az alsóbbfokú életegységben nyilvánulva ez az oly általános elv? Hát fölfelé, magasabb biológiai diszciplína minden mar, amelyek a faj is alárendeltje volna? Fölfelé az életnek ez az oly általános elve nem érvényesülne? Vajjon a fajok összesége szín-én nem képeznek-e valamilyen maga által biológiai egységet, mint a hogyan az egy-ek összesége képezi a fajt, vagy a szervek összesége az egyént, vagy a sejtek összesége a szervet? Hiszen látjuk, hogy amint az egyének, a szervek, vagy akár a sejtek, úgy a fajok is élnek és fejlődnek egymással, ők is csereveszvednek el, fejlődnek, tökéletesednek, de ki is halnak mint ezek. Ami ezeket az alsóbb diszciplínáit egységeket jellemzi és vezeti, avagy letűri őket az élet küzdterétől, ugyanez az elv vezeti őket a fejlődés általános nagy menetében, de ugyanez meg is szünteti őket. A zoológia fejezetei a mostani életről tanítanak, ugyancsak azt bizonyítja, a faj k életéről és történetéről a paleontológia; évezredek alatt a fajok csakugy és ugyanez okból változnak el vagy halnak ki, mint a hogyan most szemünk láttára egy rövid elváltól alatt az egyének, vagy egy óra alatt a sejtek váltakoznak.

Látjuk a fokozatokat az élet emelkedésében: ki állithatná hogy faj volna a legmagasabb lok? Nem a fajok érvényesülésének kedvéért van élet, amint nem az egyének kedvéért van a faj, vagy nem a szerveit az egyén. Az élet, az, a fajjal is maga-abb fokoké, az összesége, a mindenség!

Es ha látjuk, hogy a sejtek, mielőtt megszűnőnének, átöltik erejüket, életüket egy másikba; az egyének is átadják életüket ivadékaiknak, pusztán csak a testük szűnik meg továbbmüködni, de életüket a más egyénekben megmarad; nem kell-e kérdeznünk tehát, hogy a fajok, ha megszűnnek, mi az ilyenek időkiut — pedig amint a paleontológia és zoológia is tanúsítja, csakugyan mindegyikre rákerül a sor — nem adják-e át az ő életükben volt erőiket másnak, nem-e egy magasabb fokúak, mert hiszen ők is csak részei az élet összeségének?

Es ha egy oly kiválóan magas pozítra emelkedett faj, mint a miylen az ember, egyszer kihal, ez kivétel képezhet? Ezt nem vezeti az élet megmaradása, az élettel kapcsolatos erők megőrzésének oly általános és semmiféle tokon kivételt nem ismerő elve? Az ő magas tehetségében nyilvánuló erői nemde szintén az élet összeségének érdekében fejlődtek ki? Hiszen láttuk azok primitívebb fokait például már a madaraknál is elég ekleánsan, de még csekélyebb

Bel- és külföldi képes folyóiratok, hirlapok, szaklapok, ifjusági- és divatlapok

minden külön díj felszámítása nélkül

előfizethetők és megrendelhetők

Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

mértékben bármely más állatokon is nyilvánulni — hát azok majd elveszhetnek, ha elhal az anyag, a gépezet? Holott az élet összesége minden fokon megőrzi mindenét, kivéren csak az elkopott anyagot?

Es ha látjuk, hogy épen az a faj, az ember kimagasodott fölé azert, mert telve van oly erőkke, amelyeknek legfeljebb csak csiráit találhattuk az e tekintetben mélyen alatta maradó más fajokban, amelyeket mintegy emancipálódva maga magában, a faja érdekein fölül megteremt és megerített: nem kell-e kérdeznünk, hogy tehát ezek az ő erői el fognak-e veszni, elveszhetnek-e, ha az egyéni vagy idővel a faja is ki fog halni? Ha látjuk, hogy a minőség megőrzi magának mindent, akkor az ember halálával kárba veszni engedheti-e annak tehetőségeit? Az egyén testiét, a gépezetét, az elegedi, elvesztheti az élet; de ami azonfelül volt, a benne volt erőket, a benne volt tehetőségeket meg kell hogy őrizze, mert ezek nem az egyéné, ezek nem a fajaé: ezek az élet összesége! Hiszen a sejtek csak az anyagukat vesztik el időnkint, a szervek funkciója is át megy más anyagba; az egyén is csak anyagát vesztheti tehát időnkint! — Ha ez nem így volna, akkor a sejt nem osztódna, a bogár nem szaporodna és a fajok nem halnának el időnkint az örök mindenségben! Egy erő, egy lélek hatalma vonul végig rajtuk, ez vonul végig a mindenségben — csak hogy fokozatok szerint arányosan; majd egytlen csekélységben, majd pedig szédítő magasságban nyilvánul!

Amin az anyag nem vesz el, csak elszóródik annak ideje és módja szerint, hogy majdan ismét talán az élet forgásába is belesikerülhessen; amin a fizikai erő, mely ahhoz az anyaghoz egyszer kötve volt, attól külön-külön és másként módosulva, más anyaggal is ismét érvényesülhet: ugy az egyszer szintén az élő anyaghoz kapcsolva volt lelki erők őszesége sem fog elenyészhetni, ha az anyag, a test, az egyén elhal. Hogy hoi és miként, hogy mikor és miként fognak megma-

radni? azt róluk épen oly kevés tudhatjuk, mint ahogyan nem tudjuk: az élő testben volt melegségből a halál után elektromos áramok, vagy vonzóerők, vagy majdan ki tudja hol, kőszén révén talán, világosság lesz-e? Ki tudja, esetlegesen más, előttünk most még ismeretlen erő gyanánt is fog talán nyilvánulni? — Ha ezt nem tudhatjuk, akkor arra sem kell felelőnk, hogy hová lesznek hát a lelki erők?

Sőt... és most ismét felvetem az előbb elhalgatott kérdést — nem él-e bentünk, mindnyájunkban az a sejtés, amelynek eredménye az az évezredekre és a népek ezreire kiterjedő hit a lélek halhatatlanságáról? — csakis azok akik okosabbak akarnának lenni, mint a milyenek és ezért restelik a sejtést; csakis akik a bonczoló késsel keresik a porhüvelyben a lelket; csak azok nem találják meg! Akik pedig végig tekintenek az élet nyilvánulásain és akik végig tekintenek is: azok érzik, sejtik látják, hogy végig vonul rajtuk egy elv, egy erő, egy lélek hatalma. Epen ez az érzés, ez a sejtés, ez a látás, ez emelt fel minket a magas polcra.

A porhüvely, igen, a porhüvely, az elhal; de ami hozzá volt kötve, az nem szűnik meg, nem szűnhetik meg, csak magával majd az étellel, ha az megszűnik majd örökké lenni.

* * *

Soha most kérdem ismét: mi tehát a halál? most már megfelelehetek rá. A halál semmi más, mint az életnek anyagcserélése; a régi anyagot el hagyja és örök forgásban hozzá kötődik újabb anyaghoz. A halál tehát nem a vége az életnek, a mint sovan mondják talán, mert a halál csak az anyagot éri, az élet pedig tovább folyik róla és megmarad.

Vége.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

848/1898. szám.

10—1

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagykanizsai kir. járásbírósnak 1898. Sp. III. 176.3 számú végzése következtében Dr. Shwartz Adolf nagykanizsai ügyvéd által képviselt Zerkovitz Zsigmond és társa nagykanizsai javára Pintér Sándor nagykanizsai lakos ellen 231 frt s jár. erejéig 1898. évi szeptember hó 21-én fogantatott kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 395 frt 80 krra becsült szobatorok, 2. hordó bor és 2 sertésből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagykanizsai kir. járásbírósnak Sp. III. 176/4. 1898. számú végzése folytán 231 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi május hó 25. napjától járó 5 százalék kamatai és eddig összesen 40 frt 20 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig 60 forint le vonásával Nagy Kanizsán a helyszínen leendő eszközlé-ére

1899. évi január hó 14 napja.

nek délelőtti 8 órája

határidődel kiütetik és ahhoz a venni szándékozó: oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagy Kanizsán, 1899. évi január hó 1. napján.

MAXIMOVITS GYÖRGY,

kir. bírósági végrehajtó.

Nagy Képes Világtörténet

Képes díszmű a művelt közönség számára.

ÁLDASSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉS JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

Közreműködésével szerkeszté

MAR CZALI HENRIK

Mintegy 2500 szövegképpel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal 50 történeli térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeli mű jelenik meg magyar nyelven. Terveiben, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az életkönyvét, a világ történelét. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhő ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeli térképei, a szöveg-kézé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historial muzeumot nyújtanak az előfizelőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemlekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Révai Testvérek

irodalmi intézet és könyvnyomda

Megjelenik tizenkét kötetben

fámentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet szemképp sem lass.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadásban díszes beborítású táblák szállítotnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendez hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

- a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
- b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvtárakhoz vagy a kiadóhoz küldendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizetők gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra között.

Idő intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 forint) — az
Félévre 6 korona (3 forint) — az
Negyedévre 3 korona (1 forint 60 krajár)

Nyitólár példányra 10 krajár.

Előfizetőknek, valamint a hirdetőkre vonatkozóan Fischel Fülöp könyvkereskedésében intéendő.

Bérmunkások levélét csak levetett kasszából fogadjuk el.

Egyes szám ára 10 krajár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, január 15.

A gazdasági előadások.

A mennyire meg vagyunk győződve arról, hogy a kormányt a legjobb intenció vezette akkor, midőn a gazdasági előadásoknak vidéken való megtartását magáévá tette és megtestesítette: ép úgy elismerjük az ezen cél megvalósításával megbízott férfiakkal jóakarátát és lankadatlan lelkiismeretes buzgóságát, de nem hallgathatjuk el azt, ami a közvélemény lelkét nyomja éppen az ideális cél nemességénél, magasztosságánál fogva.

Ha a sajtó a nemzet testének lüktető ere, akkor kell hogy megérezze annak minden fájdalomát s minden abnormis jelenségét, mert csak a diagnózisnak megismerése után lehet megkezdeni a gyógyítást.

Engedjék meg az érdekeltek, hogy a közvélemény nézetét s a betegség tüneteit nyilvánvalóvá tehesük és a gyökeres szanálást éppen azoktól várhassuk, a kiknek ez lelkiismeretbeli kötelességük a haza érdekében is.

Egy vidéki mezővárosban múlt vasárnap délután előadást tartott egy szaktanító a szőlőművelésről

Tagadhatatlan, hogy szépen értelmesen deklamálta el mondanivalóját és élvezet is volt hallgatni.

Mikor az előadásnak vége szakadt, egy értelmes, józanesszű paraszt, azzal a kérdéssel fordult a sorok irójához:

— Mondja meg kérem az ur, miről is beszélt az az ur odabenn az iskolában?

Fanyar képpel de legkevésbé se meglepődve válaszoltam neki, hogy a szőlőművelésről.

Megvakarta fejét és azt mondta:

Nó akkor én mégse csalódtam, mert valami vesszőről hallottam, hogy beszélt. Szépen beszélt, nagyon szépen: de kár kár, hogy nem tudtam megérteni...

Sajnos! igazra vott.

Az előadó először is a legszebb stílusban tartott magyarázatot, a melyet a »Georgikon« művelt hallgatói bizonyára jól megértettek volna, de a mely ennek a szegény, nem-nagy műveltségű dráwaparti pórnak — »mágas.«

Másodszor pedig a szőlő-fajok tárgya-

lásánál a »vitis«-eknek az ég tudja hány fajtát el nem mondta latinul.

Igaz ugyan, hogy a növény-nevelés az elkeresztelés csak latin nyelven van meg, de alázattal kérdelem: vajjon a paraszt megérti-e ezen a nyelven?

Ugy-e nem?

Tökéletesen igaz az is, hogy ha a magyar nyelven neveznék is meg előtte a különböző szőlő-fajokat, éppen annyit értene belőle.

Már most ezen csak egyféle módon segíthetnénk. Ugy, ha a autopsia-szisztémához folyamodnánk.

Szemléltetni kellene,

Persze, de ahhoz yenyige is szükséges. Nagyon természetes.

Hiába olvasom fel egy pór előtt, hogy X. Y. a tenger háborgását miképpen írta le.

Bizonyos, hogy fogalmat nem fog alkotni belőle.

Hiába fejtegetem előtte éjjel-nappal, hogy a »vitis portalis« ilyen meg ilyen: rá se hederít.

Ennélfogva a dolog legegyszerűbb megoldása az, hogy hozzon az illető előadó ur

TÁRCA.

Anyám halálára.

Leszárt örökre két jószág szemed.
Leszártad többé soha nem öleled.
Nem vonod fejemet anyai kebledre;
Hőn szerető szívem magyagott örökre.
Oh a te sírköved köztünk örök határ:
Szívedtől engemet kegyetlenül elzár.

Allig pár hete, hogy olvastam leveled;
Minden betűjédből kiragyogott szíved.
Szeretet lengte át a drága sorokat,
Minőket csak áldott édes-anya írhat.
En volt az utolsó. Többé soha, soha!
Nem vigasztalaz ha less a sorsom mostoha.

Nehéz bánatomat, mit senki nem értett,
Enyhítéd azzal, hogy szíved velem érzett.
Sok szenvedés után, mikor boldog lettem:
Hogy el ne vesítsem, örökötől feleltem.
Most már érhet öröm, érhet bánat engem,
Részteverő szívedért hiába esengem.

Messze messze tőlem, árnyas tometében
Hol a hanyatló nap pihen lemenőben,
Hova úgy vágyódtál: a jó apa mellett
Álmodod tovább a hűség szerelmét.
Órízve szent álmad, égbe szárnyal imám:
Alugyál csendesen, lelkem édes-anyám.

KOVÁTS CLEMENTIN.

A századik előadás.

Írta: Korányi Berta.

Dél van.
Jó, meleg, selyemmel kárpitozott szobában,
melyet csupán az éjjeli lámpa rózsaszínű fénye
világít meg, épen most ébred Szarvasi Rózsika,
a bájós diva.

Rosszul aludt; alig néhány óra óta nehezült
csak szempilláira az a súlyos álom, mely alatt
még álmodni sem szokott az ember.

Mozdulatlanul fekszik most szemét félig be-
hunyva, visszaidézi emlékébe az elmúlt napokat.
Tegnap volt századik előadása »Az arany pók«
operettnek, melyben megszerezte a »csillag«
nevet.

Milyen ünnepeletésben részesítette őt a lelkes
fiatalóság! Lovait kilogták, úgy vitték a tisztelet-
re rendezett lakomára... Az igazgató, a szerzők,
a hírlapírók, a pénz-és név-aristokrácia emberei
mind-mind ott voltak. Körül-logták, tömjéneztek,
elárasztották virággal oly dusan, hogy lakosztá-
lya egészen megtelt vele.

Bizony-bizony szinte hihetetlen, mesébe való!
Ha ezt négy hónappal azelőtt megjósolták volna,
hogy álmai és vágyai így teljesülnek.

És most a fényezés a sikerek közepette, mért érzi
magát oly szomorúnak, kedvtelenné? Mért oly
üres a szíve? Sötét lehangoltság vesz erőt
rajta; szeretne sírni, a mint egyedül érzi magát

Akaratlanul is visszatér gondolata arra a közel-
elmúlt időre, mikor még ehező, ismeretlen, nyom-
orgó semmi volt.

Es mi a bánkódása?

Mily különbség van a mult és jelen közt!...
Súlyos nehéz volt az élete; most csupa lény-
űzés kenyelem, a miről olyan nagyon sokat ál-
modozott. És ennek az anyagi jólétnek dacára
ő még sem boldog! Ellenkezőleg oly sivárnak,
pusztának látja e világot.

Magá elé ideai első fellépése minden nehé-
séget.

Szegény, elzúllott szülők gyermeke volt; majd
azokat is elveszítette, azután mint kezdő színész-
nő neveléséig fizetéssel szerződötték, hogy a
karban énekezen, vagy szükség esetén holmi
statista-szerepet creáljon.

Nyomorúság volt ez az élet...

Senki sem vette észre őt, kinek ígő volt
arccsokája és vörösés szóké haja, mely szilárdan
röpködött a feje körül, glóriát képezve. És szemei!
Azok a mely sötét naggyermek-szemek!
Egy-este szinte megbűvölte nézte őt egy
fiatal ember, aki a páholynyitogatónél bokráját
hagyott számára.

Visszaütasítsa!?

Az első lépés a kalandos életben, mint majd-
nem mindig, közönséges, mindennapi volt. De eza
futólagos ismeret-és az introdukciótól a finaleig
tartott, és új helyzetet teremtett a sikkes kis
színésznőnek.

Diszművek

lfjusági iratok-, képeskönyvek-, és
gyűjtemény-munkákban

magyar-, német- és francia nyelven a legnagyobb raktár és választék

FISCHEL FÜLÖP könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

több fajta vesszőt, és akkor magyarázza aztán meg, hogy ennek ez, amaának meg az a neve; emez a homokos, az a lankás, amaz meg a partos, dombos helyet kedveli.

Harmadszor pedig a t. szaktanár urak nem arról beszélnek, a miről tulajdonképpen kellene.

Hiszen kérem, nem annyira ostoba, vagy elmaradott a mai paraszt, hogy ne volna tisztában a szülő-kultúra alap elemeivel, az alfabetájával.

Őnök beszélnek az elültetésről, a földforgatásról (rigolirozásról), a tőkéknek és soroknak egymástól való distanciájáról, de ami a legfontosabb, a mi a dolog lényege merituma: arról hallgatnak, vagy azt csak per tagentem tárgyalják.

Arról beszéljenek, kérem: hogyan kell a vesszőket, [milyen szög alatt] elmetszeni; a venyigének melyik részét kell elvágunk; mivel, hogyan, hol kell összeforrasztanunk a nemes fajú vesszőt az — alanyynal? Hogyan kell a szárazba? hogyan kell a földben levőbe oltani? — Mely időszakot válasszuk ki az oltásra? Hogyan és hol tarthatjuk a nemes fajtát oltás előtt? stb. stb.

Aztán meg nézetünk szerint az nem vezet célhoz, ha mi száz és száz embernek mutatunk valamit.

Válasszon ki a tanító a 20—30 éves férfiak közül néhányat, a kiket már az oltásra ő maga is oktató; mutassa meg ezeknek az előadó. Tehát mutassa, demonstrálja és ne magyarázza, vagy csak éppen annyiban, a mennyiben elkerülhetetlenül szükséges. Próbáltassa meg a mutatottakat velők is: akkor lesz siker, lesz eredmény.

Másként szavaik a pusztába kiáltónak igeiként fognak elhangzani.

Egy óráig a kanizsai fogházban.

Fogház! Végállomása, sirja a becsületességnek, de csak látszólag az, mert a becsület már elmaradt tőle előbb, a nélkül lépi már át a küszöböt, a kit ide hoznak, itt csupán vezekel érte. Hideg, néma, nagy épület. Sokan átkozzák. Pedig ez olyan tehetetlenül ártatlan. A magunk tekintete festi csak olyan mogorván sápadtra, olyan kegyetlenül szenttelenre. Olyan, mint legtöbb lakóház, mint akárminő más bérkaszárnya, vagy még olyanabb: csöndesebb, tisztább. Nem magában az épületben, nem az egymásmellé és fölé rótt vasrác-os kicsi ablakokban, nem a körülfaló magas kőfalakban rejlik a sötét, rejtelmes szenzáció, a borzalmas érdekességet csak részben a külsőség, inkább a *»belső tartalom«* a lakók és az itt uralkodó ismeretlen, rettenetesnek vélt fegyelem kölcsönzi a fogházaknak.

Magam is ilyen kegyetlennek, ilyen borzalmasnak hittem mindig a fogházat, a hol a szabadságtól megfosztott emberek panasz nélkül ütik a rájuk rótt nehéz büntetést. Néhány nap óta azonban egészen másnak látom már.

A helybeli kir. ügyész *Orosdy Lajos dr.* ur szives engedelméből a múlt héten megtekinttem a fogházat, végigjártam annak a nagy sárga épületnek minden zárat, zugát.

Hideg, mozdulatlan néma, kolosszus, merev egykedvűséggel, érzéketlenül hallgatja örökké az alatt tomboló vásári zsidaját. Sápadtan merednek falai a nagy térre, nem árul el magából semmit, semmit, pedig benn a műhelyekben lázasan tolyik a gyors munka, alig van kéz, mely pihenne. A nehéz falak között azonban elenyészik a serény munka dobogó zaja, nem hat ki onnan egy halk szó sem.

Csak a lépések kopogása hallatszik a nagy udvaron, meg az éhes verebek csiripelése, gyébként mozdulatlan, néma minden. Köröskörül az előrszben virágágyak, most rajtuk fekszik a puha, fehér takaró, csak a körbe futó kirakott utak vör s téglái szakítják meg a fehérséget. Néhány lépcsőn haladunk föl az épületbe. Jobbról a fogházfelügyelőirodája. Olyan, mint minden másbőr. csak a tisztaság nagyobb, olyan mint valami páncélos hajó fedélzetén. Itt, ebben a kényelmes kis szobában szaladnak össze a fogház összes ügyeinek szálai. A főbejáró nehéz tölgyfaajtóján kicsi fekete tábla függ:

Létszám 104.

És *Hudi Ferenc* fogházfelügyelő azonnal fölcsapta a hatalmas főrészkönyvet, ujjai gyorsan elhaladnak a tömegtelen rubrikák között és a legnagyobb udvariassággal szolgál részletesebb adatokkal:

81 elült; fogház 7. börtönre 45 férfi, 3 nő, főházra 21 férfi, 5 nő, föllebezés alatt áll 10, vizsgálat alatt 13. És ez a szám napról-napra

változik. Hosszu nagy irások kerülnek elő, mind tele megszámlálhatatlan apró rovatokkal, statisztika, habár az érdekesebb fajtából, mégis csak statisztika, én mást kerestem, nem ezeket az üres számokat. Nem is időztünk itt sokáig.

Szemközt az irodával az altiszti szoba; nehéz pokrócfüggönyt emelt fölé ciceroném és a néma csöndben egyszerre egész váratlanul harsant föl a: *Vigyázz* jelszó, utána nehéz lábdobogás hallatszott. Kissé megdöbbentem. Az őrszobában voltunk. Katonásan: mereven, mozdulatlanul álltak az őrcök. Valamennyi pihenő helyéről ugrott föl, azért hallatszott a kemény dobogás. Változott, erőteljes, szalás emberek. Szigorú rend és megfélemlítő tisztaság az őrszobában, még a kaszárnyákban is több a pongyolaság, mint itt. Szinte a levegőben érzi az ember, hogy milyen vasakarat tarja fegyelemben itt a rendet. Egyik ágy o'y magas, mint a másik, a polcokon a kőve elő egyformaság, sehol semmi kirívó, elütő.

Az őrszemélyzet megbízható, őszinte emberekből áll. Fiaitok, erősek, rendszeretők, pontosak. A kir. ügyész erre fektette az első és legfőbb súlyt, mikor állását nálunk elfoglalta.

A fogház személyzete: a fogházfelügyelő, két őrmester, tizenhét fogházőr, ezek közül egy munkavezető az asztalos műhelyben. Nappal tizenegy, éjjel nyolc ór teljesít szolgálatot.

Előbb átkerültünk a belső udvarba. Néhány lépcső vezet le a hirtelen lejtős talajon. Csinos nagy udvar. A fogház nyugati oldalán, közvetlen a kerítéstől mögött szépen gondozott szőlőskert áll; nem messze előtte remek kis fenyőtűtény, mely sötétzöld színével megfosztja most a nagy udvart pusztá egyhanguságától.

Alacsony, szeilős kis épület áll itt egyedül. Magas rakásokban különféle deszkák, kiválóított bükkfahasabok. Az asztalos-műhely nyersanyag raktára ez. Figyelemreméltó, sőt a maga nemében paratlan a fogház műhelye.

Ahogy beléptünk, egy iuteres felbeszakadt a munka. Csodálatos, mint valami hatalmasan puffogó gőzgép: sivit, szuszog, az óriási transzmissziók csatogó széles szíjjai hidegen verdesik a levegőt, egy pici, csöpp-billentést érint hirtelen a gépész uja és a hatalmas szörnyeteg mozdulatlan áll. Csak egy percig tar, egy újabb jelre ismét benne vagyunk a munka zajában. Két világos, barátságos nagy munkaterem, vagy huszonegyen dolgoznak az a-ztalos műhelyben. Emitt élesen nyitákolnak a kisebb-nagyobb gyulak és hosszú, fűrtös szíjcszakalak hullanak a nyomukon, a másik szobában az eszterga gépek gyorsan perdülő kerekei vernek zajt. Alulról nézve ütekek tompa zúgása hallatszik, lenn egy külön teremben készitük elő a feldolgozandó nagy fahasabokat, másik három négy ember hosszú szalmaszőnyegetek fon.

Havassy Odón szerette őt, mint minden kedvesét a kiket hosszabb — rövidebb ideig birt.

A kis Rózsa ifjúsága, bája elragadta.

Odón kedves pajtás volt, csinos, vidám fiú, könnyelmű, de jó.

Rózsa napról napra jobban vonzódott hozzá.

Fiatal ügyvéd volt, tekintélyes jövedelemmel és Rózsa boldog volt, hogy ezt megoszthatta vele.

Ah! mily jó élet volt, az melyet három évig együtt töltöttek.

A délután elmúlt munkával. Odón irodájában volt, Rózsa szerepeit tanulta, leckéket vett, hogy képeztesse hangját. Azután este színház előtt karonfogva sétáltak az utcán, megálltak a kirakatok előtt; bámulták a csipkéket, selymeket, csecse-becskéket, a nagy városi ipar ezer apróságát. Előadás után vac-orárai mentek.

Mindent nap boldogan és nyugodtan pihentek le, hogy másnap újra kezdjék.

A nyári sáson alatt, mikor a színház zárva volt, Odón is szabadságot vett magának; elmentek valami kis nyaraló helyre, mely nem volt olyan nagyon divatos, de a hol kényelmesen és olcsón elhettek. Itt is édesen teltek a napok.

Tetszett nekik, ha a többi nyaraló visszavisszaforult, hogy jobban lássák a két szép fiatal, kiknek arca ragyogott a boldogságtól, szerelemtől.

Ez a nyugodt, rendez élet, az üde, friss levegő még jobban fejlesztette Rózsa szépségét.

Odón aggódott, féltette barátinóját, mert a kis

színész nő ujjab kerében már nagyon is sok ember figyelmét felkeltette.

De ő ezekkel mit sem törődött. Odón aggódo szeméit látva, imádatra méltó hittel fogta át fejét, csókolta, becézte, szeméibe kacagott és újra meg újra biztosította őt határtalan szerelméről.

A szorgalmas tanulás kissé nyers hangját hajlékonyabbá, kellemessé tette. Bajosan énekelte szerepeit, és Odón elragadtatva, nagy jövőt jósolt neki.

A fővárosba visszatérve, az igazgató nagyobb ünnepeket rendezett, melyen már nagy sikert aratott. Több operette-részletet elénekelve, — elbájolta az ott levő hírneves, ifjú zeneszerzőt, a kinek annyira megtetszett, hogy az *»Arany pók«* operette-primadonna szerepét egyenesen neki teremtette.

Rózsa lelkesülten kezdte szerepét tanulni. Odónt boldoggá tette kedvesének nagy sikere, mindamellét néha szomorú sejtései támadtak. Rózsa változatlan nyugodtsága és kedvessége azonban elaltatták benne rossz gondolatait.

Végre elérkezett a bemutatás előadás. Rózsáról és a zeneszerzőről dichymnu-zokat zengtek a lapok. A siker óriási volt.

Ez a váratlan diadal Rózsát a nagyváros csillagai közé emelte. Arcképe megjelent minden lapban, kirakatban. Neve ismeretes lett mindenütt.

Azután jöttek a gazdag, csinos udvarlók, mert hát a divattal jár: ilyen hírességnek bódolni

Rózsa az imádat, fényes ajánlatok közepette elszedült, elvesztette fejét.

Főlébredt vágya, — a palota, hintó, szolgál, töltötte elleledtették vele Odónt. Elhagyta az édes szerelem otthonát.

A fiatal ember megtört lélekkel, egy szemrehányó szó nélkül távozott.

Egy hónapig Rózsa elbódult a gyönyör között élt, — megittasodva mindattól, a miért a nyomor napjaiban, annyira vágyódott.

Végre megszokott lett ez is előtte és barátjára kezdett megint gondolni, a kit még mindig szeretett.

Irt neki. Kérte látogatását, — visszakönyörgötte. De Odón becsületos, büszke természet volt.

Több level után végre ő is ir, hogy ellejtette Rózsát és nem akarja látni többé.

Rózsa nem nyugodott bele a szakításba; kereste a találkozást.

Mindhiába! — Rózsa-lelke újra, meg újra vis-zaidézte a fiatal ember bánatos emlékeit.

Atkozta nagyravágását, öröm nélkül élvezte a fényt, melyet annyi tarsnője megirigyelt tőle.

Es a kis primadonna a századik előadás lakomája után, melyen annyian ünnepltek, levert, szomorú volt: nem birt aludni; elvesztett boldogságára gondolt, és nehéz könyvespek gördültek félig lehunyt szeméből a finom, himzett batizt takaróra.

A legelsőbb rendű butorg yárnak is dícsértébe válnék az a szép izléses munka, mely a fogház műhelyéből került ki, sőt bizonyos tekintetben föltörlülje a feltételes, díb-dab gyári arukat, a melyek az első pillanatra nagyon is lektóití fíumc külsejűekkel a szemet. Nemcsak a legkínzóbb materiát használják, de szigoruan vigyáznak a kidolgozásra is. Néhány év előtt csupán egyszerű vásári munkát készítettek a fogház belsejében és ez szörnyen bántotta a kisiparosokat, mert minden tekintetben föltöltük állott. Fontos ipari kérdés volt ez, az tagadhatatlan, be is szüntették. Helyette ma a legszebb szalon-, hálószoba-, iroda-bereendezések készülnek, és a közönség megrendeléseit a legszigorubb pontossággal kielégítik itt. Soha panasz nem érkezik, mert a lelkiismeretes munka mindenki tetszését és kívánságát megnyeri. — A székfőnökhöz a nádat direkt Brémából rendelik. A fogház műhelyében a privat megrendelőkön kívül számos iparos végeztet esztergályos és egyéb-munkát.

A múlt évben 668 egyén 40.237 napot töltött el különféle munkában; ebből 174 egyén 7309 napot az asztalos műhelyben dolgozott. Az összes munkadíj a letartóztatottak részére 350 ft 8 kr. volt. Jelenleg dolgozó 63 egyén megtakarított munkadíja 129 ft a postatakarékpénztárban; 86 ft 76 kr. készpénz. A műhelyekben reggel fél héttől—fél tizenkétig, délután fél kettőtől—fél nyolcig dolgoznak. A munkáletartóztatott munkadíjuk felét a jobb ellátásra fordíthatják. Érdekes, hogy az asztalosműhely munkásai között alig van két tanult szakmunkás, a többi más-más mesterséget űzött künn az életben. Meg is szólítottam közülük egy-kettőt.

Olas, széles ember, hatalmas fekete bajuszsal; finom, éles vésővel dolgozott az első gépnél.

— Mi a mestersége?

— Kocsis.

Odább egy bajusztalan felig még gyermeklegény hajlotta erősen a kereket és apró részeken recsencse, pattogva hullottak a kis farészek.

— Hány éves?

— Tizenkilenc.

Egy kisse csodálkoztam, mert annyinak sem látáztott.

— Verekedés, — dűnnyögte halkán; azt hitte talán valami rosszat gondolok.

— A mestersége?

— Suszter vagyok.

— Ha kiszabadul, melyiknél marad?

— Már csak ennél, ez többet hoz.

Es ilyen a legtöbbje; kész asztalosok lesznek itt. Vadképi vén gulyás az enyves-tűt alatt piszkálja a tűzet, csak lopva emeli föl tekintetét; ahogy is alig látszik valami ki szeméből, bozontos nagy szemöldöke majdnem egészen eltakarja. Közben lassan, kényelmesen, hosszú faszöveget farag. Talán arról az ostoba kis tinóról gondolkodik, arról, a melyik idejuttatta.

A fogház leltára szép kis értéket képvisel: szerzőmök 1130 ft, fogházi felszerelés 4251.44 ft ágy és ruhanemű 6273.34 ft.

A szép, szigoruan tiszta műhelyből visszatértünk a főépületbe. Hűd felügyelő kalauzolt a legnagyobb készséggel és egy jóképű fogházor nyitogatta mindenféle az erős ajtókat. A „Kis Alamuzi” Rendetes-e járt egyre az eszemben, olyan sikerült ábrázata volt ennek a mi fúrge ajtónyitogatóknak. Talán csak én találtam benne valami nagy hasonlóságot, egyébként szigoru komolyság űlt az arcán, de kicsi kondorodó bajuszához mintha nem igen illenék ez.

Mentünk lefelé a lepcsőkön. Konyha. Ep babot tisztogattak másnapra. Három szakács, bizony csak durva daróruhában, de van szép fehér sapkájuk, köényük is, mint az uri konyhák borotvált képi szakácsainak. Fel isi öltöttek, szép, maguknak is tetszik, de a legidősebb közülük, egy szürkefejű vén gulyás, mégis csak azt mondta: jobb volna már nem viselni. Az étlap elég változatos, hetenkint kétszer kapnak húst: vasárnap és csütörtökön. Az adagok valamivel nagyobbak, mint katonáknál. Reggelire kenyér jár, vacsorára semmi. No ez nem sok és így meglehetősen kevés pénzbe kerül a kincstárnak. Az elmúlt év élelmézési költsége 4235.43 ft. Itt sorakoznak egymás mellett: az iskola terem (hetenkint háromszor tartanak elemi és vallás-erkölcsi oktatást. Vasárnap 8—10 óráig, szerdán 9—10-ig és csütörtökön 10—11-ig) szerzám

raktár, ruhatárak, mosókonyha, fürdőszoba és egy két fogyelemi zárka.

A földszinten az iroda-helyiség, az altiszti és őrszobán kívül van még néhány zárka.

Az első és második emeleten magánzárka van 12, kisebb közös zárka 3—3 személyre 14, közös zárka 5 személyre egy, nagy közös zárka 15 személyre négy, azonkívül egy kórházterem 5 személyre.

Az összes zárkákban normálisan 124 egyént helyezhetnek el, de szükség esetén 140—150 is elfér. Töltömöttség esetén a hosszabb időre elítéltek egy részét a szegzárti fogházba szállítják el.

Végigjártuk az összes zárkákat. Szomorú, magukba mélyedt emberek. A fizionomus kevés fejegezeni valót talána ugyan ezeken az arcokon. A legtöbbje fiatal még szelid, vonásokkal; ezek nagyobb részt egy örült pillanatban estek a bűn karjai közé és a megbánás mély ráncokat barázdált már addig sima arcukra. Van azonban néhány visszataszítóan rut, vad, könyörtelen arc, bizonyos vonások hajlása elárulja a durva lélek rossz hajlandóságait. A férfiak nagyobb része verkedésért, lopásért van elzárva, de a legkülönbölegest minősített bűnököl is van egy meglehetősen adagall. Az asszonyok között aránylag inkább a gyilkosság van túlsúlyban. Bali Péter a 15 évre elítelt gyilkos szobájában nagy könyv hevert az ágyon. Megnéztem. A biblia volt. Unalmasnak találja az életet és szörnyen hizik. A pacsai pék gyilkosa egészen megtört. Ott áll az ágya fölött a kis fekete táblán:

„15 évi felegyház.”

— Sok, nagyon sok, mormogta halkán, míg néztem. — Már eddig is öszültem, hát még ez után! Söhajtot! szomoruan, mélyen.

Fiatal, tizenkilenc éves szép leány busul egy külön cellában. Nagy a bűne. Megölte a gyereket.

— Nem bántja a lelkiismeret?

— Karácsony előtt meggyóntam, azóta könnyebb a lelkem. Kegyetlen éjszakáim voltak, azelőtt sokszor hallottam a kicsi pronytot. Rávit, rávit a nyomorúság. . . Osszecsuklott a durva ruhában a válla, sirt.

A szomszédszobában hasonlókoru, erőteljes suhanc rimázkodott. Reszketett, míg beszélt, alig jött a szó az ajkára.

Gyilkos ő is,

Hogy a kanizsai fogházban mennyire humanusan bánnak el a letartóztatottakkal, erre enged következtetni az alábbi kis eset.

Hárman ülnek egy cellában. Közük az egyik szikár, markos, kemény ember kisse félelmetes, szuró, kutató tekintetű. Gazember, ismert nagy gazember, nem tud határt vonni az „enyém tied” között. Harmadszor űlt fölötte már ítéletet az igazságszolgáltatás. Legutóbb Zala-Egerszegen ítélték el. De innen csakhamar megszökött, Keszthelyen elfogták, de alig fordult egy hét, innen is jelentés nélkül bucsuzott. A Dunántul három-négy fogházat megjárta, valamennyiből úgy ugrott meg. Itt Nagy-Kanizsán önként jelentkezett.

— No innen bajosan tudna megugrani.

— Nem is gondolok erre. Iszen ha meg akartam volna szökni, könnyen megtehettém volna. Jól ismerem a szerb határt, ott szolgáltam, mint katoná. űhették volna a nyomomat. Csak ide akartam jönni Kanizsára.

— Hány esztendő?

— Huszonhét. Cudar, hitvány ember voltam, tudom, de megjavulok meg. Utálatos a fogházi élet, mikor otthon sirt utánam az asszony. Két esztendő házas vagyok. Van egy kis lányom is, pici, alig egy éves, de olyan szép. Ellágyult a hangja a hogy arról a gügyögő édes kis csöppségről beszélt.

— Majd csak letelik a két esztendő. Akkor ott maradok mellettük.

Az utolsó szavak bevezettek már a betett cellaajtó zárának pattogásába.

Az öszesek között tán leggyűlöletesebb egy torzonborz, kegyetlenül durva fej. Szinte íjesztő, anélkül, hogy utálatos bűnét ismerné. Erős, buja szakála közül két rémes szem villan csak elő. Vadállat, annál is mohóbb, bestialisabb. Kanizsai, csak nemrég fogták el. Mógórván, cudar fejét széles vállai közé húzva, dűnnyögve sétált föl és alá szobájában. Iszonyodtam tőle, de azért megszólítottam, mintha nem tudnák ki: ő?

— Miért zárták el?

— . . . (Nem felelt.)

— Ugye, maga még néhány év előtt Alsó-Lendván volt bádógos?

— Nem, nem!

Hevesen tiltakozott, érdes, recsencse hangja szinte rikácsolt. Tudta már, hogy ösmerem.

Ez a cella volt az utolsó, végig jártak mindkét emeletet. A mi legjobban lektóti a fogházban az ember figyelmét; a példás, szigoru rend és a nagy tisztaság. Bárhova tekintünk mindenféle tisztaság és tisztaság. A letartóztatottakat, ha kisse gyűnősek, azonnal a fürdőszobába liferálják és csak így kerülnek a kijelölt zárkába. A szobákban, a folyosókon, az udvaron ragyog minden a tisztaságtól. A zárkák kellőleg szellőztetve lesznek, úgy, hogy a levegő mindig kellemes és így csak nagy ritkán adja elő magát egy-egy megbetegedés. — Az első és második emeleti folyosón éjjel nappal megzakaztak nélkül fegyverés ör ügyel fel. A zárkák erős ajtait csak kívülről lehet zární, minden ajtón két erős nagy zár van. Benn a termekben az ablakok nagyon magasan fekszenek; a foglyok csak úgy néhetnek ki, ha felmásznak, ami külsőben egy kisse nehez munkába kerülhet. Az ajtón aronkívül egy-egy kicsi megyszögletű ablakoska van vagyva. Talán tíz centiméter hosszú és öt széles. Kívül könnyen félretolható kis bádóg-lemes fekszik rajta, úgy hogy a szolgálatban levő ör mindig láthatja: mi történik benn a cellában. A szobákban mindenütt petroleum lámpa ég, de legközelebb a villamos világitást berendezik a fogházba.

A földszinti iroda-helyiségbe térünk vissza. űveg ajtó nagy szekrényben szép kis könyvtár áll. A királyi ügyész búzkesége ez. Rabkőnyvár! O kezdte mult év aprillis havában s már is 341 kötet áll együtt. A művek következésképp vannak felosztva: vallás erkölcsi művek 39 kötet, ipari és gazdasági 28, népszerű olvasmányok 174, történelmi 43, egyéb kisebb munkák 43. A mult évben ápril hó 2-től egész az év végeig 108 egyén 750 könyvet olvasott. A könyvek legnagyobb részét adakozás útján gyűjtötte a kir. ügyész.

Ez is eléggé jellemzi, hogy a kir. ügyész mennyire lelken viseli a fogház ügyét, a tömés-telen sok munka között szakit magának arra időt, hogy a letartóztatottakat szellemileg is foglalkoztassa.

Az iroda-helyiség az ügyészséggel és a vizsgáló bírói hivattal telefonnal van összekötve.

Túrnalgó.

Farsangi naptár.

Január 25-én: Deák-koncert.

Február 1-én: Calico-bál a Polgári-Együletben.

4-én: Az Isr. Jótékony Nőegylet estélye.

14-én: Az Irodalmi és Művészeti Kör estélye.

H I R E K.

— Athelyezés. Az igazsági ügyminiszter Rhénes Elek helybeli törvényszéki aljegyzőt a csurgói járásbírószobához helyezte át.

— Gadsasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Vlasits György zalauvári lakost Zalavármegye csúdtornyosi járására nézve, Meesterich Aladár turcsicscei lakost Zalavármegye perlati járására nézve a gazdasági tudósítói tisztel bista meg.

— Az új honpolgár. Pietsch Jakob sziléziai illetőségű, nagykanizsai maganzó, a katonai hadastyan egylet főparancsnoka csütörtökön tette le a magyar honpolgári esküt Csorján Károly alispán kezébe Zala-Egerszegen.

— A kereskedő ifjak együletének estélye. Ritka érdeklődéssel készüldött a közönség a „Kereskedő ifjak önképző egylete” hangversenyére. Erthető is ez, mert az estély műsorának minden egyes számát országos hírd nagy művészek töltik ki. A jegyek már péntek este mind elfogytak. A szereplő művészek szombaton délben érkeztek Kanizsára a budai gyorsvonattal. A perron alati öszveverődött a közönség, hogy a vonat berobogott és kíváncsian körülsereglették a művészeket. Különösen Futakiné Pety Irén felé fordult az érdeklődés. Vele érkezett Bürger Zsigmond, Grünfeld Vilmos, Berkovits Lajos és Riedl Nándor a m. kir. operaház tagjai. A kereskedő ifjak egylete vezetőségének élén Zerkovits Lajos elnök fogadta a művészeket. Egy órák az elnök fényes ebédet adott

10. szám. 1899.

16-1

6798/tk. 98.

13-1

gelső illetőség, s 3 sorsz. alatti bejegyzett 20 frtra becsült 208.19057. rész erdő illetőség

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a letenyei kir. járásbíró V 227/1. számú végzése által Dr. Kertész ügyvéd által képviselt Kovács Antal kereteyi lakos végrehajtó javára Stokosza Géza bánokszentgyörgyi lakos ellen eddig összesen 32 frt 25 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 324 frtra becsült hazibutor, képek, tükrök, könyvek és egyebekből álló ingóságok nyilvános arverés útján eladatnak.

Mely arverésnek a V 227.298. sz. kiküldetést rendelő végzés tolytán a helyszínen vagyis Bánokszentgyörgyön végrehajtást szenvedett akasánál leendő eszközökre

1899. évi január hó 23-ik napjának d. e. 10 órája

határidőül kitzetnek s ahhoz a venni szándékok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen arverésen az 1881. évi LX. t. c. 17. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Letenyén, 1899. évi jan. hó 11. napján.

SCHMIDT JANOS

kir. bir. végrehajtó.

3041. szám. 1 98.

11-1

Arverési hirdetmény.

A letenyei kir. járásbíró mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Lausch József sormási lakosnak Molnár Julia özv. Csepregi Andrásné polai lakos elleni 42 frt 60 kr. tőke ennek 1897. évi június 1-től járó 5% kamatai 19 frt 75 kr. per, 7 frt 20 kr. végrehajtási, 7 frt 35 kr. ezutali költségek iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. tszék a letenyei kir. bíróság területén lekvő Pola község 313. szám tkjvben az + 19. hrszámú ingatlan és a rajta épült 12. népsorszámu ház 694 frt kikiáltási árban Pola község bíróságánál

1899. évi január hó 25-ik napján d. e. 10 órákor

dr. Kertész Arnold letenyei lakos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános arverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Letenyén, a kir. tvszék mint tknyi hatóságnál 1898. évi novem. hó 15-én.

NUNKOVITS

kir. tszéki albiró

Arverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék mint tkvi. osztálya részéről közhírré tétetik, hogy Kutas Ferenc habóti lakos végrehajtónak — Sabján Vendel és neje Szabadi Mária habóti lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőke ennek 1897. évi június hó 13. napjától járó 7% kamatai, 20 frt per, 9 frt 80 kr. végrehajtás kérelmi, 9 frt 85 kr. jelenlegi, valamint a még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent megnevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a habóti 213. sz. tkjvben + 286. hrsz. alatt felvett ingatlan Szabadi Mária férj. Sabján Vendelné illető s 184 frt 60 kr. becsült egyharmadrésze, — s az u azon tkjvben + 1141. hrsz. alatt felvett ingatlan u. ót illető s 119 frt 33 kr. becsült egyharmadrésze, ugy az u. azon tkjvben + 1143/b. hrsz. alatt felvett ingatlanok u. csak ót illető s 118 frtra becsült egyharmadrésze, mégis u. azon tkjvben + 310 hrsz. 58 frtra, — + 1603 hrsz. alatt felvett 66 frtra, — + 1036/a. hrsz. alatt felvett 63 frtra — s a + 1128. hrsz. alatt felvett s 60 frtra becsült egész ingatlanok — melyek egyharmadrészen Szabadi Mária férj. Sabján Vendelné, egyharmadrészen Szabadi József kis koru és. egyharmadrészen Pakó Teréz férj. Pap Lajosné tulajdonát képezik — az 1881. évi LX. t. c. 156 §-a) pontja értelmében, továbbá a habóti 376 sz. tkjvben + 1143/a. hrsz. alatt felvett ingatlan Szabadi Mária férj. Sabján Vendelné illető s 177 frtra becsült fele részé, — mégis a habóti 1202 sz. tkjvben + 72 hrsz. alatt felvett s 140 frtra, s végül a habóti 1411 sz. tkjvben + (609 — 610) 63. hrsz. a. felvett s 17 frtra becsült ingatlanok, s ezen utóbbi tkjvben 2 sorsz. alatt bejegyzett s 4 frtra becsült 606.19057. rész le-

1899. évi január hó 28. napján

d. e. 10 órákor

Habót község házánál Dr. Kreisler József felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános arverésen eladatni fognak, — még pedig tekintve, hogy a habóti 213. sz. tkjvben + 286, 310, 1141, 1603, 1036 a. 1128. és 1143. b. hrsz. alatt felvett ingatlanokra C. 5 sor s 4977.891. iktsz. alatt Bakonyi Rozsi özv. Szabadi Józsefné habóti lakos javára bekeblezett örvegi haszonélvezeti jogalmijogot megelőzőleg jelzálogos követelés van bekeblezve, ennél fogva a habóti 213. sz. tkjvben felvett ezen ingatlanok ezen jogalmijog épségben tartásával csak akkor adatnak el, ha a jelzálogos hitelező kielégítésére szükségesnek mutatkozó 400 frt vételár a jogalmijoggal együtt beigértetik, ellenkező esetben az arverés halálytalanul válik s az ingatlanok a jogalmijog fenntartása nélkül a fentebbi határidőben újban elárvereztetnek.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál, 1898. évi okt. hó 15. napján.

GÖZONY,

kir. tvszéki albiró.

Igen alkalmas az utazásokon. — Rövid használat után nélkülözhetlen.

Egészségügyi hatóságától megvizsgálva.

(Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 8-án)

Kalodont ja

legjobb és legolcsóbb

Fogtisztító-szer

A száj kiöblítése csupán fog vagy szájjal nem elegendő a fognak tisztítására. Ehhez felette szükséges valamiféle fogtisztító-szer használata.

Mindenütt kapható.

MEGHIVÁS

A „Mezőgazdasági takaré- és hitelbank részvénytársaság”

Szombathelyen

1899. évi január 29-én délután 3 órákor a „Sabaria” vendéglő nagytermében tartja

I. évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényesek meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1897/8. üzleti évről.
2. Az 1897/8. évi zárszámadásnak és mérlegnek, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, és a mérleg megállapítása.
3. A tiszta nyereség hova-fordítása iránti határozat.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény iránti határozat.
5. A felügyelő-bizottságnak 3 évre leendő megválasztása.
6. Esetleges indítványok tárgyalása.

JEGYZET: Az alapszabályok 18. szakasza.

A közgyűlésen minden egyes részvényes résztvehet, de szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 8 hónappal a részvény-könyvben nevére átíratott, és ót nappal a közgyűlés előtt hirdetményben megjelölt helyen letöltötték.

A letöltött részvényekről elismervény állítatik ki, mely igazoló jegyül szolgál, s amely ellenében a részvények a közgyűlés után visszavehetőek.

19. A közgyűlésen mindegyik jelenlévő részvényest minden általa a 18. szakasz követelményében képest letett három részvény után egy-egy szavazati illeti meg, de tis szavazatnál többet senki sem gyakorolhat sem mint részvénybírtokos, semmint meghatalmazott.

A szavazati jogot meghatalmazott által is lehet gyakorolni. Meghatalmazottak, a törvényes képviselők kivételével csak a szavazatképes részvényesek sorából választhatóak.

A szavazatra feljogosító részvények legkésőbbben j. január hó 24-ig intézetünk pénztárándál letoendők.

Kelt Szombathelyen, 1899. január 10-én.

Az igazgatóság.

MEGHÍVÓ.

A Nagy-Kanizsai Takarékpénztár által alapított

ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET

1899. évi február hó 2-án délelőtt 9 órákor

tartandja

a N.-kanizsai takarékpénztár helyiségében

II. ÉVI RENDES

közgyűlését

melyre a t. c. szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Évi jelentés.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, ennek alapján a mérleg megállapítása, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése iránti határozat.
3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kifejtése.
4. Az igazgatóság tagjai közül az alapszabályok 23. § a értelmében kilépő *Aczél Pál, dr. Francz Rudolf, Keller Mátyás, Tripammer Gyula és Zerkovits Lajos* és egy visszalepett igazgatósági tag, valamint a felügyelő-bizottsági tagok helyett újak, esetleg azok újbóli megválasztása.

Nagy-Kanizsán, 1899. január hó 9-én.

JEGYZET: A felügyelő-bizottság által fölülvizsgált vagyonmérleg a szövetkezeti helyiségben bármikor betekinthező. Az üzletrész birtokosok könyveik felmutatása mellett szavazatlappal a 1. évi január hó 31, és február hó 1-én a szövetkezeti helyiségben átvehetik.

12-3

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkalmazást eltávolítja (a mi az egészszeg főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomor-bajot, és p. étvágytalanságot, savanyú fölbőgőst, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömrögörseőt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértolulást, hőmorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-fele élethalzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgonyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttestem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkentő egészséges és tiszta vért szeret, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint.
Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjávál

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelent, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak

Raktárak Budapesten:

Tócsik József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer.-ban, Thalmyer & Seitz, Kochmeister utóda

Főraktár a készítőnél **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag, Eök der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal.

231-28

Előfizetési felhívás

a „Képes Családi Lapok“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szellemben és irányban van szerkesztve hogy ifjú és öreg külön s együttívré olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad ingyenes mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ horitika szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza és így az előfizetők díjtalanul kösölhetik gondolataikat az „Előfizetők postájá“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Műgyekek Lapja“ című divatlappal és a külön beköthető „Regénymelléklet“-tal együtt:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak, aki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül még külön 4 legújabb regényt küld ingyen és bérmentve.

A „Képes Családi Lapok“ mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindasoknak, akik es iránt — legelőszertiben levelezéslapon — hozzáférődnak.

A „Képes Családi Lapok“

kiadóhivatala

352-1

Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

Mily elkerülhetetlenül szükséges
a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be

midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérhető-re legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa.

— o s z a b a d a l m a z o t t o —

— ö n m ű k ö d ő —

„SYPHONIA“

szőlővessző és növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb 364 rendszerrel szemben. 1-10

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak,

különlegességi gyár borsajtok a gyümölcs-értékesítési gépek részére.

Bécs, H/1, Taborstrasse 76. szám.

Kérjék meg és számos elismerő levél ingyen. — Képriselők és ismétlődők kiváratások.

Előrehaladott

levélbélyeggyűjtőknek

szívesen küld, dus választékok

Dr. DEZSŐ IZOR

Budapest V. ker, Váci-körut 50.

Szerkesztőség:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.

de intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedés.

SZOFIZETESI ÁRAK

Egyes évre 12 korona (6 frt — az Félévre 6 korona (3 frt — az Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr

Nyilttár postára 10 krajár.

Előzetesek, valamint a hirdetések: szerkesztők Fischel Fülöp könyvkereskedésében tartoznak.

Bármegetlen levelet csak ismert kassából fogadjunk.

Egyes szám ára 10 krajár.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, január 19.

A jó-remény fokán.

Nem utolsó, de nem is valami kellemes mulatság innen a vidéki távolból nézni és hallgatni a magyar politikai élet tengerének csendes mormolását, amit magasabb politikai nyelven kompromisszum-tárgyalásnak neveznek.

Az ellenzék békeföltételeit immár bemutatva Bánffy miniszterelnök a koronának vissza is érkezett — azzal az utasítással, hogy a helyzetnek szánására folytassa a tárgyalásokat.

Tehát a politika tengere tovább folytatja majd csendes mormolását; a magyar nemzet pedig, mint valami hazátlan, bujdosó „Mikes Kelemen”-ül a parton, nézi és hallgatja az egymásra torló, elsikamló, zajgó hullámok érthetetlen, szinte misztikussá váló zenéjét.

Egy kis fantáziával kiszinezheti helyzetét olyképpen, hogy ő [a nemzet] most a „Jó-remény” fokának szirtjére telepedett és míg a politika hullámzását nézi, szorongva várja az alkotmány hajójának sorsát: vajjon átjut-e és sértetlenül jut-e át ezen a valóban kritikus ponton, mely rettenetes módon

alkalmas arra, hogy — ha szilánkokká nem zuzza is — legalább alaposan megromcsolja ezt a hajót.

Amennyire a mi „provinciális” szemünk láthatja: a hajót egyetlen nagy és veszedelmes örvény fenyegeti: a kiegyezés örvénye. Ha a hullámoktól csapkodott s a viharoktól eléggé megviselt hajó ezen az örvényen átjut sértetlenül, más veszedelemtől még most nem kell félni.

A béke tárgyalások sulypontja ugyanis most már teljesen az Ausztriával való kiegyezés kérdésére helyezkedett. Ezen fog megfordulni: sikerül-e a törvényes állapot visszaállítása?

A tárgyalások folytatódnak.

A nagy-politikus urak és a fővárosi napisajtó pedig újra hangoztatni fogják, amint eddig is hangoztatták, hogy nem szabad alaptalan, megbízhatatlan kritikával a tárgyalások elé vágni és azoknak sikerét kockáztatni.

Ez nagyon szép. Igen helyes dolog hallgatást hirdetni a béke érdekében. Amint hogy az is szép, ha valaki vizet predikál, de csak úgy, ha maga is hűségesen meg-

marad a vizívás mellett. Mi azonban sajnos látjuk a béke vizét predikáló politikus urak és a napisajtó részéről, hogy azért ők maguk kitűnően töltöznek most is a háború serlegének borából.

Innen is, onnan is gyanúsító föltevések és ezek alapján kimondott mérges kritikák rakétái pattognak a levegőben.

Hanem azért csak tessék nyugodtan, békés hangulattal tárgyalni a magyar nemzet részéről is nagyon óhajtott politikai béke helyreállítása vagy amint műnyelven mondják „a helyzet szánálása” érdekében.

Csak ülünk a jó-remény fokán csendesen és hallgassuk a tenger mormolását; várjuk be nyugodtan a fejleményeket; mert hiszen most minden jóra való hazafinak el kell menni a lehetőség a békekötés kedvéért. Így szól a kedves predikáció.

E közben pedig megszólal nem is Budapesten, hanem valahol messze, Alföld szélén, Nagy-Váradon, a harci kürt, és a hortobágyi szél fölkapja és szerteviszi hangját a hazába.

A „Nagyvárad Napló” bocsátotta szárnyára a hirt, hogy ő a „Nemzet” egyik szerkesztőjétől arról értesült, hogy arra az esetre

TÁRCA.

Soror Tekla.

Írta: Zelei Győző.

A debrői klostrom folyosójának márvány kockán, alig észrevehetően surrantak el a tisztelendő nővérek a kis kápolna felé, hogy jeen legyenek a fiatal püspöki titkár által olvasott reggeli misén. Ezek a jóságos női alakok kizárva szívükből minden profán gondolatot, igazi áhitattal pergették a pápa ő szentsége által megáldott olvasókat és abban a daliás fiatal papban sem a férfit látták, hanem az Isten felkent szolgáját, ki az Údv. a szeretet és béke apostola.

Apátinjuk egy előkelő név viselője, ha akaró selyem párnák között pihenhetne, bársonyban és csipkében járhatna, csak a fogadalmat kellene megszegnien.

De ő nem teszi.

Ki volna képes a női szívek és vesék titkait kifürkészni?

Nem több harminchat évesnél, fenséges termete imponáló, szermei élénkek és fényesek. Még mindig úde arca bűnös vágyakat ébresztene a férfi szívekben — ha látnák. Valódi askéta életet él, hitbuzgósága és szigorúsága egyszerűen mesés. A kis harang aznap utójára kondukt meg,

jelezve, hogy mindenki nyugalomra térhet, Isten kegyelmébe ajánlva bűnös lelkét.

Soror Tekla az apátón is visszavonul szobájába. Miután maga kijött belenni az ajtót, az a szép büszke fejedelmi alak, ki egész napon át az apátóni szigorúság és Isten iránti alázatosság mintaképe volt, leterdél ima-zsámolyára, de nem azért, hogy a Megváltóhoz könyörögjön. Kebléből arcképet vesz elő. Fiatal férfút ábrázol diszmagyar öltönyben. Minő szavakat kell annak hallani attól a nőtől.

— Bogáthy Dénes, halld meg szavaimat, bárhol vagy! Megátkozhatlak téged, mert megmérgezted életemet. En, a kit hitben és őszinteségben neveltek, husz év óta csalom az Isten és a szenteket te miattad, igazságtalabb imám közepette a te arcodat látom, a te hangodat hallok. Szeretném, ha gyűlölni tudnálak, de érzem hogy nem lehet, nem lehet... mert még mindig... szeretlek, imádlak... jobban mint azt, a ki elvezett értünk a keresztfán...

Az arckép pedig mintha megértette volna a bűnös szavakat, mintha válaszolná: Szép hölgy, ne emészd magad ily gondolatokkal, vedd el magadtól ezt a ruhát, nem a te hab-termetedre való az, keresd az elvesztett boldogságot, én már megtaláltam, te is meg fogod találni, de mi ketten együtt! soha... soha.

Minő fájdalmas tudat: örülten szeretni valakit, viszonzás nélkül. Nem a kegyes Soror Tekla volt többé, hanem a szerelmében sértett szeneve-

délyes nő. Egy demon, egy furia, ki csak azért jött a világra, hogy veszít és pusztulást okozzon.

Micsoda imádság volt az!

Egyik szavában elátkozta azt a férfit, a másik pillanatban szerelmet vallott neki.

A kezében levő arcképet a padlóra dobta, hogy másik percben bocsánatot kérjen tőle és összecsofolja. A megyés püspök, ki büszke volt a mintaszerűen vezetett klostromra és annak szigorú és szent életű apátójára, ha e pillanatban belépne, bizonyára azt hinné, hogy az alvilági szellemek üznek vele gonosz jüteket.

A klostrom csendjét mi sem zavarta, a tisztelendő nővérek celláikban dicsérik az Urat. A kapusnő álmosan hever fülkéjében, midőn halk kopogást hall, mely néhányan ismétlődik.

Ejjeli látogatók nem szoktak ide jönni. Kiváncsian toltá felre a kapun levő kis retest a azon kitekintve, a holdvilág fényében egy női alakot pillantott meg. Kinyitotta a kaput. A nő belépett. Arcát sűrű lától takarta. Erős pezsmasilla ot ter esztelt maga körül.

— A főtisztelendő apátónál szerezni beszélni, mondá remegő hangon.

— Ilyenkor már alszik nem lehet felkelteni.

— De kérem: segítsen rajtam, egy élet forog kockán, nekem minden aron azonnal kell vele beszélnem.

A könyörgő szavak meglágyították a kapusnő szívét.

Zajtalanul mentek fel az apátón szobájába fel

TORONTÁLI SZŐNYEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Egyedüli Magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel esomózott szmirna szőnyegeket, terem-, szalon-, ebédő-, háló-, boudoir- és uriszobák részére mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint: hollandi futószőnyegeket, keleti (karamani) függönyöket, torontáli aszerb szőnyegeket. (Tyilin), terítők, függönyök, divánátvetők stb. részére. 292-20

Főraktár: BUDAPEST, VI. kerület, Andrassy-ut 4. szám.

Dusán felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m. olcsóbb fajtaú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ablakvédők szoba és lépokrések

Honi ipar.

Honi ipar.

ha a kormánypárt többsége megalázó békepontokat fogadna el az ellenzékől, a szabadelvűek Tisza-csoportja kivál és az ellenzékre megy át.

Nagyszerű mumus! Még utóbb csakugyan megjőd tőle a szabadelvűpárt békére törekvő többsége; mert hát rettenetes dolgok fejlehetnének abból, ha a magyar nemzet még megélné, hogy Tiszák leakasztanák a szegéről azokat a hirhedeit vált debreceni pontokat.

Ez a győngye kis harci riadó különben — úgy látszik — csak megalázó békepontokat ismer, de alkotmány-megalázást (ami ben most vergődünk) nem!

Nos hát: az ilyen hangokat nevezik csendes hallgatásnak és békére való törekvésnek

Ehhez és az eféle hangokhoz kézzet a most folyó tehnikai obstrukció csak ártatlan csermely-csevegés. Hisz az országgyűlésen most kedélyes névszerinti *szavazással* töltik türes óráikat a képviselő urak; ez pedig nem ver olyan nagy hullámokat, mint a *szavalds*.

Valóban békés hallgatásba mégis csak a nemzet mérült el igazán; mert ez a jó-remény tokán ülve, nagy aggodással ugyan, de bámulaos türelemmel hallgatja a politika tengerének mormolását és nézi visszafojtott lélekzettel azt a kavargó örvényt, melyen át kell jutnia az alkotmány hajójának.

Az az örvény! Az az örvény!

Milyen óriási áldozat a nemzet részéről ez a hallgatás — a béke érdekében!

A vármegye házából.

— A közigazgatási bizottság üléséről. —

Zalamegye közigazgatási bizottságának január havi üléséből az alábbi fontosabb mozzanatokat közöljük:

A közigazgatási bizottság — tekintettel arra a körülményre, hogy a muraközi telekkönyvek

német és horvát nyelven vannak készítve s nagy részük elrongyolás folytán majdnem használhatatlan — Eperjesy Sándor bizottsági tag indítványára feliratilag megkeresi az igazságügyminisztert, hogy a vármegye területére a betétszerkesztést elrendelni sziveskedjék.

A keszthelyi járási főszolgabíró jelentése szerint gróf Fesetics Tasilló a keszthelyi közkórház számára ingyen telket ajánlván fel, az új kórház építését a tavasszal megkezdik. A jelentést azzal vette tudomásul a közigazgatási bizottság, hogy a főszolgabíró az építkezési állapotáról annak idején tegyen jelentést.

Az andráshidai anyakönyvezetők kerületben Ujlaki Béla h. jegyző, a strídi anyakönyvezetők kerületben Plander József h. jegyző anyakönyvezetőknek, a botornyai anyakönyvezetők kerületben Pintarics Pál jegyzőik irnok, a hodosáni anyakönyvezetők kerületben Kovács Arpad segédjegyző anyakönyvezetők helyetteseknek ajánlatnak a belügyminiszternél kinevezést végezték.

A zala-egerszegi és nagy-kanizsai közkórházoknál az elmebeteg részére berendezendő külön osztály ügyére vonatkozó összes iratok dr. Hary István vármegyei t. főorvosnak azzal adatnak ki, hogy e tárgyban mindkét közkórház igazgató főorvosával tárgyaljon s a tárgyalásról tegyen tüzeles jelentést annak megérinésével, hogy a szóban forgó elme-betegosztályok létesítéséhez a vármegye törvényhatósága részéről minő mérvű hozzájárulás volna szükséges?

A pécsi posta és távirdaigazgatóság értesítésére, mely szerint a kereskedelmiügyi miniszter Draskovecra a kért postahivatal felállítását nem engedélyezte, érdekelt községnek tudtára adatik.

Az államépítészeti hivatal jelenté, hogy Gelse község a gelsei átkelesi utszakasz fönrtartására szükséges fedanyag elhelyezésére eddig használt és a templom melletti téren fekvő hely igénybe vételét megtagadta és e helyett a községnek Kilimán felőli, a falu végén levő csapásra jelölte ki a kavics rakhelyet. Mivel minden község maga tartozik gondoskodni a kavicsrakhelyekről s tekintve, hogy az eddigi hely az üllentartás céljának legjobban megfelel, míg az ajánlott hely vízjárásnak van kitéve és hosszán elnyúló falu középtől távol van: felhivatk a járási főszolgabíró, hogy a régi kavicsrakhely megtagadásának okát állapítsa meg s abban az esetben, ha ezen rakhely további igénybe vétele komoly és elháríthatatlan akadályba ütközik, a községet a község közleiben vagy ahhoz közel fekvő helyen új kavics-rakhely beszerzésére utasítsa.

Előterjesztett a kir. építészeti hivatal jelentése, melyben a badacsonyi és révfülöpi kikötők jelen állapotát ismerteteti és azok végleges kiépítésének elrendelését kéri. Mivel a balatoni gőzhajózási részvénytársaság segélyezésének kér-

dése még most sincs megoldva, a közigazgatási bizottság a végleges kikötők építését a vármegyének most nem javasolja; azonban felhívja a jelentéshez csatolt műszaki iratok kiadása mellett a kir. építészeti hivatal, hogy a mostani kikötők üzemképes állapotban való lenntartása iránt az adott viszonyokhoz képest annak idején, a mult évi javítás alkalmával teljesített módon intézkedjék.

A kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint ez időszakban a miniszter megállapította a csabrendeki állami iskola és gyermekmenedékház felállításának újabb feltételeit, a mellinói állami iskola járulmányainak ügyét, valamint a f. évi szeptemberben megnyitandó nyírvölgyi állami iskola feltételeit — Targyalt a nagykanizsai izr. hitközséggel és az izr. elemi iskola tanstületével az új díjlevelek megállapítása ügyében. — Megérintette a zalaszentgróti állami elemi iskola új épületét. — Meglátogatta a sármelleki és zalavári r. kath. a nagy pálii, kutasi községi és ságvadi r. k. iskolát. — A zalaegerszegi önálló gazdasági ismétős iskolának 30 növendéke van, akik a téli évadban a gazdasági képzés elméleti mozzanataival foglalkoznak. — A bajaton-füredi szeretetház érdekesebb foglalkozásainak az 1900. évi párisi kiállításra való bemutatása céljából a miniszter rendelkezésképezt az igazgatótanácsot tárgyalásra kérte fel. — Az alsó-lendvai és zalaszentgróti iparos tanonciskoláknak szeptember elején megnyitása ügyében az érdeket előjárásokat megkereste.

A letenyei tanítótestület kérvénye illetményeik kiszolgáltatása tárgyában sürgős intézkedés végett kiadatik a járási főszolgabíróknak.

A mellinói állami iskola szervezése tárgyában érkezett miniszteri re. delet további intézkedés céljából kiadatik a kir. tanfelügyelőnek.

Nagy-Palina község kérvénye a tanító illetménye ügyében. A tanítót a díjlevek alapján megillető járulmányok az iskolai csatlakozás megszűnése dacára sem csökkenthetők, sőt azok a díjlevekben megállapított módon es arányban lesznek kivendők és behajlandók. Mődjükben áll a községnek, hogy esetleges rendkívüli megterhelhetőség folytán államsegély elnyeréséért tegyenek lépéseket az 1893. évi 26. t. c. értelmében.

Mágot Józsa, An'mann János és Bánékovich Jánosné nagykanizsai községi nópiskolai tanítók megválasztását a közigazgatási bizottság jóváhagyta.

Kotor, Lapány, Hatodik Hegykerület, Gyümölcs hegy és Nyires-falva, Zala-Erdőd, Maracsnay községek 1897. évi iskolai alapgyagon számadása a megyei számvevőség javaslatahoz képest jóváhagyatott.

Az udvarnoki r. k. iskolai tanító korpótlékára, a zala-istváni ág. ev. tanító fietésének 400 fortra való kiegészítésére államsegély elnyeré-

s a kapusnő kopogott az ajtón. Soror Tekla még ebren volt s a kapusnő hanját hallva, kinyitá az ajtót. A küszöbön egy idegen női alakot pillantott meg, ki szenvedélyesen fogta meg kezét és megcsókolta, mintegy zokogva mondá:

— Bocsásson meg föltisztelendő apátón, hogy éjjeli nyugalmát zavarlam, de nincs senkim, a kihez bajommal fordulhatnék.

— Lépjen be gyermekem.

A lámpa világosságánál a nővér egy selyembe öltözött lányt látott maga előtt, finom bársonyaréccal, tündöklő szemekkel, kirívó ellentétet képezve a nővér fekete ruhájával és a szoba ridegen egyszerű berendezésével.

— Mondja el gyermekem bátrán, mi okból jött hozzám; e falak között bizonyára biztonságban van.

— Anyám kis koromban elhalt és én atyámmal maradtam, ki azután sem nősült meg, mert tudta, hogy eső nejét úgy sem lesz képes elleljeni.

Igy nőttem fel atyám házában egy nevelőnő felügyelete alatt, de anya nélkül. Mindamellet boldog voltam, mert gazdagok vagyunk és nekem minden kívánságom teljesült. Ezelőtt hat hónappal lettem 18 éves. Atyám férjhez akart adni és eljegyzett egy fiatal emberrel, aki gazdag, aki nem is csunya, de se nem szerettem se nem gyűlöltem.

Nem tudtam mi a szer-lem. Örültem az új életnek, melybe jutni fogok. Barátnőim irigyelték szerencsémét, de én egészen közönyösen vettem. Egy hónappal ezelőtt nagy mulatság volt a Mar-

gitszigeten, hová én is elmentem atyámmal. Ott megláttam egy újat, mivel megismerkedtem és megszerettük egymást. Ettől a perctől vége volt nyugalmamnak, éreztem, hogy gyűlölni kezdem a világenyemet. — Marcangolt az a tudat, hogy én egy embernek a neje legyek, akit nem szeretek. Megvallottam titkomat atyámnak és tőrdre borulva kértem: bontsa föl eljegyzésünket, mert bo dogtalan leszek. De ő hajthatatlan maradt. Egy hét múlva kellene az esküvőknek lenni, de ezt a kínos állapotot nem bírtam ki tovább és elszöktem hazuról, egy levelet hagytam hátra atyámnak, melyben megírtam az okot, mely miatt elhagytam a szülei házat; de hova megyek azt nem. Most itt vagyok és azt kérem, maradhassak itt még továbbra is.

Utóbbi szavait már zokogva ejtette ki és így borult Soror Tekla keblére, ki maga is elérzékenyülve nézte a síró lánykát, de azért vigasztalni próbálta.

— Azért ne sirjon gyermekem, majd jóra fordul mindén, most pihenje ki magát! A kapusnő majd elkészít egy szobát és segítségére lesz. Igaz, mi is a neve gyermekem?

— Névem Bogáthy Vilma; atyám Bogáthy Dénes.

Soror Tekla kárörvendő mosolylyal nézett a távozó lány után.

— Tehát az ő leánya... A véletlen kezembe juttatta a boszu eszközet, melyre husz év óta várok. Keresd az elvesztett leányt, sirj és átkozdjal a sors ellen, én nem fogok könyörölni rajtad, élvezet lesz, nekem elképzelni a te kinja-

idat, szenvedéseidet, aggodásaidat, midőn az elvesztett leányt iratod.

Tekintete a számlony heverő arcképre esett, és amint nézte azokat a férfias vonásokat, azt a blüszke arcot, amint nézte azokat a szép szemeket, így alakult át lassankint az előbbi furia a szerető megbocsátó nővé.

Csókjaival halmozza azt az élettelen képet és ismét beszél hozzá suttogó szenvedélyes hangon:

— Bocsásson meg, hogy rosszat akartam neked, de nem tudod: mennyit szenvedek miattad. Nem... nem engedhetem, hogy e homlokra a gondok barázdái jöjjenek, nem engedem, hogy deli termeted megtörjön a szenvedések alatt. Minden pillanatérti kár most.

Iróasztalához ült és levelet írt neki, hogy itt van a leánya. Gyorsan lepecsételte. És a szentéletű apátón éjnek idején fölverte a kapusnőt.

— Gyorsan vigye el e levelet, de siessen, hogy még a bajnal postával elmenjen.

Megkönnyebbülve tért vissza szobájába és kezébe véve az arcképet, ismét beszélt neki:

— Tudom, hogy te nem törődöl velem; de azért nem bánám, ha érted meg is kellene bálnom, óh mert tudd meg... hogy én.. szeretlek... imádlak... most és mindörökké!

se tárgyban beérkezett kérvények pártolólág terjeszték fel.

A bankszentgyörgyi községi iskolánál a II-ik tanítói fizetésnek 400 frtra való kiegészítése végett évi 240 frt. a vidornyalaki r. k. iskolánál évi 100 frt a tornaföldi r. k. iskolánál ugyanerre a célra évi 100 frt államsegély utaltatott ki; továbbá a miniszter a kaposi ág. ev. zsalaszentgrotti ág. ev. kasszai r. k. gáborjábazai r. k. kebeli r. k. kispáti r. k. kustánszegi ev. ref. fityeházai közs. göntérházi közs. gyűrűsi közs. köveskallai ev. ref. kövágóérsi ág. ev. kisdörögesei ág. ev. a kányavári r. k. tanítók korpótékára 50-50 frt állam-segélyt tett folyóvá, miről az illető községek a rendelet másolatával értesítettek.

Kir tanfelügyelő bemutatta a tanítói földekről legújabbán szerkesztett munkáját, mely a kataszteri jóvádelemmel a tényleg s állapotot teszi szembé, feltüntetven százalékokban az emelkedéseket. Ezen munkát a miniszterhez fog terjesztetni.

Kereskedő és társadalom.

Irta: Maschankzer Bódog

II. Közléti szempontból.

Mult cikkünkben a történeti fejlődés alapján ügykeztünk kimutatni a kereskedő társadalmi helyzetét, ezáltal pedig a jelenkori társadalom keretébe helyeztük őt, és működését a mai viszonyok közti bíráljuk.

Az emberi tevékenység szellemi főirányzatai nak meghatározása a *sociológiának* (társadalmi tudomány) feladatai közé tartozik, mely testvér tudománya a nemzetgazdaságtannak (gazdasági tudomány). Míg ez utóbbi a közös élet anyagi oldalával foglalkozik, addig az előbbi annak értelmi oldalát tárgyalja.

Ezen oldalról vizsgáljuk tehát a kereskedő tevékenységét.

Mely tehetség, mely értelmi munkakör jellemzi őt a mai társadalom számtalan irányzataiban? Az u. n. *kereskedelmi szellem*.

Lássuk: mivel jellemezhető ez.

A kereskedő törekvése oda irányul, hogy minél távolabb terén fejtsse ki gazdasági tevékenységét — és ezáltal saját anyagi erejét mindinkább növelje. Látszólag nagyon önző cél. De a kereskedő ezáltal közvetve az általános jólét iránti törekvést hozza létre. Fokozza az emberekben lakozó vágyat az élet javai iránt; a kereskedelmi (üzleti) szellem minden téren célszerű irányba tereli a művelődési intézményeket. Az erőket — akir anyagi, akár szellemi erő legyeknek azok — tehetség szerinti legnagyobb kihasználására serkenti. A korunkban uralkodó gyakorlati (praktikus) szellem terjedésében a kereskedő világszerte e ható tevékenységének igen nagy része van. Ahol a kereskedő lábát megveti, oda elevenséget visz, s ha a nagy foglalkos idejében őt a műveltség uttörőjének mondhat, akkor manapság méltán tekinthetjük őt az élet harcában első sorban küzdő katoná gyanant.

Ez a kereskedői szellem alkotta meg és emelte oly magasra a legmodernebb társadalmat, az Egyesült Államok társadalmát, a mely az előbb mondottakra fényes példaul szolgál. Csak állítsuk párhuzamba ó-kontinensünk társadalmi fejlődését amaz új világ fejlődési történetével s jelen állapotával. Azt látjuk, hogy itt a kereskedelmi szellem a lehető legkifejtettebb szabadeszmei irányzatot létesítette — míg az ó-világ társadalmi előítéletei s nyúgi ellen csak nyomokként hódíthatnak ezen eszmék. Amott pl. az emberi nem munkájának *előkelősége* (nobilitás) emeli, hanem *érteke*. A mi világnak szinte megszokta már, hogy a legmerészebb elme-zülemények onnan jönnek. Mindez csak a kereskedelmi szellem, másszóval az *élmesség* kifolyása.

Ne végezz zokan az ideális lelkek, hogy az anyagiakra irányuló észbeli munkásságot — a kereskedőt, annyira fölmagasztaljuk. Részben ezeknek megunygtatására, részben állításaink megerősítésére idézzük Goethének két nevezetes mondását:

Az egyik Amerikát a szabad világot dicséri: „Amerika, du hast es besser, als unser altes Continent.“

A másik egyenesen szellemi felsőbbiséget tulajdonít a kereskedőnek:

„Ich wüsste nicht, wessen Geist ausgebreiteter

wäre, ausgebreiteter sein müs-te, als der eines echten Geschäftsmannes.“ *)

Nem tagadható, hogy éppen ezen szellem, ha elfajul, nagy társadalmi bajokat is okozhat. De hisz minden kultúres bérgségnek a jele. Vegyük a spekulációt. Szükséges, sőt hasznos ez addig, míg a kereskedő céltudatosan alkalmazza. De ha beleveszi magát mélyebben a kívül álló társadalomba, akkor pusztító vészszé válhatik. Ami az egyiknek orvosság, a másiknak mérég. Csak a társadalom gyönögeségéről tanuskodik a kereskedő tevékenységének illetlen felreismerése.

A társadalom és közvetve a kereskedő szellem betegségeinek orvoslására Wirth Miksa (német gazdasági író) legjobb övöszernek tartja az *alapos művelődést* és fölvilágosultságot a közgazdaság menete felől.

Ezen alapos művelődés két értelemben veendő. Egyfelől a társadalom elég magas kul tufokon kell hogy álljon, mert csak így illeszkedhet bele a kereskedő az ő tevékenységével és ennek követé menyével. — Másfelől pedig a szakmáján kívüli műveltséggel kell (vagy kellene) birnia a kereskedőnek. Minél kiterjedtebb általános műveltséggel bír a kereskedelem embere, annál ödvösebben alkalmazhatja anyagi helyzete előnyeit.

Vannak országok, hol a kereskedői rendbe tartozók a társadalom legerősebb támaszai, nemcsak anyagilag, hanem értelmileg is; ahol a legnagyobb materialis verseny a kultura legelső eszközeivel vívatik, és a szerzet javak a bőséges életmódon kívül magas közcélokra fordíthatnak. — Az *angolok* sajtósága ez. Rajuk tojják, hogy náluk „szégyen a szegénység, dicsőség a gazdagság.“ Nagyon rideg, sőt ös fölfogásnak tetszik ez. Tekintsünk azonban kissé mélyebbre, s e mondas sokkal szebb színezetben tűnik től előtűnk. „Szégyen a szegénység“, ha nincs meg a törekvés arra, hogy kiragadjuk belőle magunkat öserönkkel. „Dicsőség a gazdagság“ — ha minden igyekezetünk és becsületes munkánkatt ennek elérésére fordítottuk. Csak nagyon önzertes nép alkothatta meg e mondatot. Az angol „public spirit“ (közszellem) áthatja egész társadalmát. A kereskedő tudja ott, hogy mivel tartozik a közösségnek; szándokon át alakult ki az ő öntudatos észjárása es annak érzete, hogy mely szerepet visz ő a közéletben.

Vajha „intra Hungariam“ is eljönne ennek az ideje!

Ha pedig áttekintünk a politikai térére, a kereskedőben erős faktort látunk; ha nem is nyul bele közvetlenül a politika menetébe, mégis nagyban befolyásolja azt. A kereskedő leghebbe barátja a bekének, mint minden egészséges fejlődé alapjának; nagy híve a törvénynek; mert versenyében ez az ő morális támasza; nálunk Magyarországon a kereskedelem világgaljárás irányzata jól ellensúlyozza a termelés földhöz költöttségét.

Vannak hangoz melyek a kereskedőt a *moralis szemponijából* elítélik; szemére vetik „érdekhajhászsát“, „vallási közömbösségre való hajlamát“, „szabados modort“.

Természetesen — minden irányban való szabad ténykedés: ez a kereskedő maximája, és az ő morálja egyedül becsületeben kereskedői lelkiismeretességében van — Mindazon vádakpedig ha szabad szellemben itéjük meg őket — a kereskedőnek csak dicséretére valnak.

Az ideális társadalom az volna, amely morális vádakatt egyáltalán nem ismerne.

Az ideális kereskedő ... hát ilyen is van? Kérdik; — igen van — az ideális kereskedő pedig az volna, aki a társadalomban a közérdeket önérdéknek tekinteni.

A társadalom fenti értelemben vajmi nehezen változand meg; de a kereskedőn önmagán áll, hogy az említett ideálhoz minél közelebb jöjjön. „Bizalmunk a jövő érényében“!

Farsangi naptár.

Január 25-én: Deák-koncert.

Február 1-én: Calico-bál a Polgári-Együletben.

4-én: Az I.sr. Jótékony Nőegylet estélye

5-én: Az Általános munkásképző egyesület jelmezes estélye.

11-én: Pincérbál.

14-én: Az Irodalmi és Művészeti Kör estélye.

*) Ezen mondat már idestem s lapokon, midőn fiatal kereskedők szellemi tövedéséről volt szó. Jó ez kataszra is!

Legujabb!

Távirati tudósítás.

Lápunk zártakor vettük a következő táviratot: A főrendiház mai ülésében *Vasary* Kolos hercegprimás felvilágosítást kért a kormánytól a helyzetről. *Bánffy* adott válaszában hivatkozva a kibontakozási tárgyalásokra, kijelentette, hogy ezeknek zavarását nem tarlja opportunusnak. A kormány biztosítani akarja a kiegyezést és a szabályok revízióját. *Ha ez ellenegedmények árán sem sikerülne nincs kizárva a ház feloszlatása.* A főrendi ház feliratát a királyhoz *Széchenyi* Imre gróf terjesztette elő. Indokolása pénteken lesz a főrendiház elé terjesztve.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter *Bényei* Károly dr. bpesti törvényszéki joggyakornokot sümegi aljegyzővé nevezte ki.

— **A kereskedő ifjak együletének hangversenye.** A kereskedő ifjak együlete ismét jelét adta életrealóságának, sőt mi több, arról győzött meg mindenkit, hogy adott alkalommal erének biztos tudatában merészen lépni át azt a szűk határt, hol a lokális események kicsi jelköve áll. Ezzel az erővel minden téren nagy eredményeket, nagy sikereket érhetnek el.

Első sorban is őket illeti az elismerés, hogy oly rendkívüli művészi eseménynek lehetett részese a közönség szombaton este; nekik köszönhetjük, azt a ritka élvezetet, hogy öt nagyevű, elismert művészt hallgathattunk végig. Őt kiváló művészt nyert meg az egyesület: *F. Pesony* Irén a m. kir. opera elsőrangú énekművésznőjét és a népszerű kamara-négyes tagjait: *Bürger* Zsigmondot, *Grünfeld* Vilmost, *Berkovits* Lajost és *Riedl* Nándort és e számot városunk saját művésznője: *Blumenschein* Vilmosné hatra emelte. A Kaszinó nagyterme szűknék bizonyult ez alkalommal, szorongott benne a hallgatóság.

Ág mulott nyolc óra, már is zsufolóság megtelelt. A közönség érdeklődésének türelmetlen moraja hirtelen elhalt, a hogy a mesteri négyes első vonóhúzása átzegett a termen. Visszafojtott lélekzettel hallgatta végig a műértő közönség Haydn fenséges D-dur négyesét; ezt, valamint Tschaikorsky D-dur négyesét a legnagyobb tökélyvel ekszcitálták a mesterek, kiknek játéka a magasra felcsigázott várakozásokat is messze felülmulta. Különösen bámulatra ragadták a közönséget a művészi összjáték, a finoman nűanszirozott pianissimók; csak olyan egyének, kiknek lelki világa teljesen azonos, kik egész valójukat és tudásukat a művészetben koncentrálják, képesek ily harmonikus produkcióra. — Valami csodálatos finom zenét véltünk hallani *Bürger* gondonka szólójában, a minőről süket csendben álmodozik a lázas fantázia s ennek koronája *Popper* „Elfenntanz-e-ja volt. A futamok, stakkatok bámulatosok voltak. De az instrumentál zene mellett a vokálművészetből is bőségesen kijutott részünk. Operank csillaga: *F. Pesony* Irén asszony elragadó, kedves művészi egyéniségének teljes fényében mutatta be magát nálunk.

A közönség élénk tapszal, a rendezőség remek virágcsokorral fogadta a vendég művésznőt, ki fenemónális bravurral énekelte a *Lagrange*-áriát „Hunyady László“ operából; majd *Alieneff*: Cigánydalával ragyogtatta művészetét, melynél nem tudjuk mit csodáljunk inkább: az érzelési előadást-e, mely lelkesít és magával ragad, a vagy a széles tudást, gondos iskoláját, ama szédítő futamokat, avagy fenséges koloratúráját-e. melyek hallása visszafojtá bennünk a lélekzetet. Az újból meg újból felzuduló tapsvihart egy német és egy magyar dal éneklésével honorálta a művésznő, kit a közönség lépten nyomon lelkes óvációban részesített. — A vendégeknek engedték át az elsőséget, de jól esik eldicsekednünk egy művésznőnkkel, kit egészen a magunkénak valhatunk. *Blumenschein* Vilmosné a mi kedves, zsenialis zongoraművésznőnk ez, ki az utolsó pillanatban ugrott be kísértül. Kár pányon kár, hogy csake ily ritka alkalmak képesek *Blumen* scheinnét rábírní, hogy közönségünk a vendégművészek által is elismert művészetében győ

nyörködhessek. A rendezőség Blumencheinnának szintén gyönyörű virágcsokrot nyújtott át. — A jelenvolt közönségnek felejthetetlen lesz ez az estély, de viszont személtük, hogy a vendégművészek is szívesen fognak visszaemlékezni azon rokonszenves fogadtatásra, melyben városunkban részeseletük. — A hangverseny tanc követte. Az első négyest három kolonban 150 pár táncolta. Az estélyen felülfizettek: Zerkovitz Lajos, 10 frt. Elek Ernő, 10 frt. Kövesdi Kálmán 2 frt 50 kr. Özv. Hein Mihályné 2 frt, Miltényi Sándor, 2 frt. Rosenberg N., 50 kr. Lichtschein Pál 40 kr. Fleigstoch Lipót, 20 kr. Összesen 27 frt 60 kr. mely adományokért ezuton mond köszönetet a rendező bizottság.

— **A király adománya.** O főlsége a király a köcsküllái ev. ref. egyházközségnek temploma felépítésére magán-pénztárából 100 frtot adományozott.

— **Jelmex-estély.** Az állatanos munkás képző egyesület február hó 5-én jelmex estélyi rendez a „Polgári Egylet” nagy termében. A nagy hirdetései zászól ott függ már a Korona és a bazár épület között.

— **(Tanítók és a kultuszminiszter.)** Az állami elemi tanítók országos bizottsága tavaly áprilisban tartott közgyűlése alkalmából kérelemmel járult a kultuszminiszter elé; folyamodtak fizetésük rendezéséért, kérvényi adtak be gyermekek nevelése és ellátása dolgában, december 12-én pedig segítséget kértek. A kultuszminiszter most válaszolt a három kérvényre és a következő leiratot küldte Verédy Károly kir. tanfelügyelőhöz:

Az állami elemi tanítók országos bizottságának 1898. évi április 6-án Budapesten tartott közgyűléséből az állami elemi tanítók fizetésrendezése, gyermekek nevelése szempontjából teendő intézkedéseket kérő, valamint 1898 évi december 12-én kelt segítséget kérő folyamodványára föl hívom nagy-árgodat, értesítse a bizottságot a következőkről:

Nem zárkozom el az elől, hogy a mint az ország pénzügyi viszonyai megengedik, megfontolással tárgyalt legyem egy oly értelmtű törvényjavaslatnak a törvényhozás elé terjesztését, a mely szerint az állami elemi iskolai tanítóknak az 1893. évi IV. tc. értelmében a XI-ik fizetési osztályba való sorozása megfontolható. Addig is a rendelkezésre álló hitel keretében igyekszem az állami elemi iskolai tanítók helyzetén javítani oly módon, hogy a XI-ik fizetési osztály elvei szerint és a szokalmi idő arányában a XI-ik fizetési osztály fokozatába évről-évre fejlesztendő arányosbeosztás szerint fölveszem. Mihelyt a törvényhozás a szükséges földöntetel rendelkezésekre bocsátja, az állami tanítók lakbéréit is a helyi viszonyok figyelembe vételével, akképpen töreksem szabályozni, hogy az az állami elemi iskolai tanítók az 1893. évi XXVI. tc. 1. §-ában biztosított lakás és kertiletményének, illetve annak a helyi viszonyokhoz mért egyenértékének megfeleljen.

A főváros környékén levő állami elemi iskolai tanítók fizetése és lakbéré hasonlóképpen a XI. osztály elvei és az itt uralt drága megélhetési viszonyok szerint a rendelkezéseimre állott hitel korlátai között csak a legutóbb rendeztetett, s bár a rendezést nem tekintem véglegesnek, mégis e tekintetben tárcám javadalmának kereteiben kell mozognom. Az esetleges törvény utján keresztülvihető rendezés az itt még tapasztalható aránytalanságokat is elfogná osztlatni.

A kérvény 2-ik pontja, az évről-éves pótléokra nézve a nem állami szolgálat beszámítását illetőleg tárgyalta, a mennyiben e beszámítás az 1893. évi XXVI. tc. 2-ik szakasza értelmében az 1896. évi oct. hónap 1-én esedékessé vált korpótlékok kiutalásánál tényleg megörten.

Az állami elemi iskolai tanítók gyermekeinek nevelése érdekében tehető intézkedések nemcsak nem kerütek el figyelmemet, de sőt a kérdésnek egyelőre azt a megoldását tervezem, hogy oly helyeken, a hol kitűnő középiskolák vannak, a mennyiben az illetékes és érdekelt tényezők meggyerése sikerül s ha a szükséges anyagi eszközök rendelkezéseimre állanak: elemi iskolai

tanítók gyermekei számára internatusok létesíttessenek. Ez ügyben a tárgyalásokat már meg is indítottam.

A mi a nyugdíjintézetbe fizetendő és aránytalán hányadok megszüntetését illeti, ennek a kérdésnek az igazságos méltányosság követelményeinek megfelelően leendő megoldására a tanítói nyugdíjtörvények leendő levő revíziója alkalmával rá kerül a sor.

Végül az igazgatói teendőkkel megbízott állami elemi iskolai tanítók megbízásának igazgatóvá kinevezésre változtatására irányuló kérelemre megjegyzem, hogy mivel ez az igazgatói díjaknak a törzsfizetésbe beolvasztását jelentené és ekkép a már munkába veit rendezés elveit érintené: e kérdés megoldását arra az időre kell halasztanom, a mikor az összes állami tanítóknak a XI-dik osztályba beosztására törvényjavaslat készítésére az időt elérkezettnek fogom látni, de még akkor is megfontolandónak tartom, vajjon helyes volna-e az elemi iskolai igazgatói állások rendezésével megszüntetni azt a most fennálló viszonyt, hogy az igazgatással megbízott tanító a többi tanítóknak nem hivatali főlebbvalója, hanem azokkal együtt munkálkodva az intézet belételeinek irányítója legyen.

— **Táncestély.** A keiszthelyi iparistület folyó hó 28-án az „Amazon szálloda” nagytermében az iparistületi könyvtár javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj személyenkint 1 frt. Családjegy 2 frt 50 kr. Kezdeté este 8 órakor.

— **A csáktoronyai önk. tiszoltó egyesületéről.** Alig lesz a vidéken még egy önk. tiszoltó egyesület, melynek az ügyei olyan szépen állanak, mint a csáktoronyai önk. tiszoltó egyesület. A huszonegy év óta fennálló egyesület évi zárszámadásai legkedvezőbb vissznyokról tanuskodnak. Az egyesület vagyona:

3 darab nyomó és szivó fecskendő	1450 frt kr.
1 „ hydrophor	250 „
9 „ különféle létra	250 „
1 „ fecskendő-előkoosi	75 „
330 méter kender tömlő	85 „
1 darab tömlő-szeker	16 „
1 „ létra-szállító szekér	42 „
Személyi és tiszoltó szerelvények	770 „
Különféle butorok	55 „ 50
Hangszerek	240 „
Zászól	300 „
24 darab vert kutsó	300 „
Mászótorony szilárd anyagból építve	400 „
Pénztárimaradvány 1898-ik év végével	774 „ 01
Össze-en	4807 „ 50

Ezzel szemben nincsen semmi terhe az egyesületnek. A segély-alap összege 3711¹/₂ frt 84 kr. mely két ottani takarékpénztárnál van elhelyezve.

— **Fogházi-könyvtár.** Az ügyészégi fogház könyvtárát újabban gyarapították: Halls István saját szerzeményű 3 művel. Ifj. Vajdits József 3 művel. Ezen könyv-adományokért köszönetet mond a nagy-kanizsai királyi ügyészség. A könyvtár ez idő szerint 347 kötetből áll. Ennek dacára a könyvtár az igényeket nem elégíti ki teljesen, mert horvát nyelven írott könyv alig van Pedig a leirtóztattak 30¹/₂ csak a horvát nyelvet beszéli.

— **Kritikus napok.** A hosszú, fehér szakadás szép lejl időjósóra rácafol az idő az ő szeszélyességével, de azért Falb Rudolf úr írja az ő jóslatait. Január 16-ikig sok havat kellett volna látnunk, de csak hiába vártunk, mint a hideg, kemény időt. Egyik sem jött. Falb ur különben 23 kritikus napot jövendőll erre az esztendőre, olyan napokat, melyeken különféle tényezőknek összejátszása légköri zavarokat okoz a földrengéssel és gázrobbanások híreivel tarkítja a nap eseményeit. Es pedig: augusztus 21, szeptember 19, február 10, március 11, január 12, október 18, július 22, április 10. A másodrendű kritikus napok száma 10 és pedig: június 27, március 27, április 25, május 25, november 17, február 25, november 3, december 3, szeptember 5, május 9. Végül harmadrendű kritikus nap 5 van és pedig: december 17, ja-

nuár 26, augusztus 6, június 8, július 7. Látszik most már a további időjárás; január első fele nem vált be, a második felére a töméntelen hóra meg egy keveset rázudít, alacsony hőfokkal. Februárban az időjárás nem mutat semmi érdekeset, március végére árvízveszedelmet és zivatarokat jósol Falb. Áprilisban sok hó lesz, sok zivatar, sok csapadék. Május utolsó harmadában sok hó. Júniusban sok csapadék, zivatar felhőszakadás, árvizek, esetleg még hócsés! Há bizony ez a félesztendő, kevés vizgiztalást nyujt Falb szerint. No majd elvállik, mi teljeseedik belőle.

— **Uj megállólhely.** A kereskedelmi miniszter az Ukk-tapo-c-i h. é. vasut mentén a 7. sz. örháznál „Nyirlak” elnevezés alatt feltetteles megállólhelyt engedélyeztet.

— **A vándorló legényről.** „Rongy-e, vagy mi látszik az árokban? En istenem rongy lehetne bátran. De mikor feje van, hogy lenne rongy szegény... Szomorúan szép romácnak első sorai ezek; nagyszivű poéta tudja csak ilyen megkapóan elsratni a szegény vándorló legény halálát, ki messze Sűrriából kelt utra és egy kicsi magyar falu nádfedeles házából iratja haza egy könyvnyező szép leányval utolsó levelet az anyjának, meg annak a leánynak, a ki őt epekedve várja vissza. Megiratja a sápadt halál vad deliriumának utolsó lázában, hogy ne várják, ne várják, mert meghalt... Es a mit a nagyszivű poéta ilyen szépen kiszínezesk, az életben másként van, kegyetlenül durván. — A napokban három fiatal alsó-ausztriai vándorló legény érkezett meg Csurgóra, kik közül, az egyik, a legfiatalabb Haider Ferenc beteg volt. Az uton szerette baját. Kérte a rendőrséget, hogy ne tolonoolják haza, hanem tegyék kórházba, mert nagyon rosszul van. Este volt már, a vonat rég elment már Kaposvár felé. Várni kellett reggelig. Ideiglenesen a tolonházba helyezték el, de az éjszaka folyamán mind rosszabbra fordult a baja és utolsó elkeseredésében szegény felakasztotta magát a nadrágszíjára. Mikor reggel felakarták nyitni a zárka ajtaját, nehezen ment. Egy merev hulla függött az ajtókilincsen. Gumpolskirchenben sirni, zokogni fog egy öreg édes anya, mikor majd megkapja a hivatalos irást.

— **Egy rendelettel több.** A belügyminiszter ismét adott ki egy rendeletet, melyre kar volt a papírost és tintát fogyasztani. Nem azért mintha hiábavaló dologról szólna, hanem azért, mert ez is csak írott malaait marad, mint már annyit sok. Ezuttal a sűtőkerül és élelmiszer elarusitokról szól az ének. Azt mondja a belügyminiszter, hogy egészségügyi szakkozégeinek jelentéséből arról győződött meg, hogy igen sok sűtőműhelyben és kenyér-, illetve élelmiszereket árusító üzletekben nem sokat adnak a tisztaságra, a mi közegészségellenes dolog. Azert felhívja a hatóságokat, hogy az ilyen műhelyeket és üzleteket gyakran vizsgáltsaák meg, s a belügyminiszterhez fölterjeszteni szokott évi jelentésben az illető rovatba jegyezzék, hogy hányszor volt ilyen vizsgálat egy évben. Az a fő tehát, hogy a statisztikai adatok kedvező színben mutassák be a közegészségi állapotokat. No a rovatokból seholsem fog hiányozni a vizsgálatok száma, az üzletekben pedig csak tovább mérik petroleumos kezzel a kenyeret, kávé, cukrot mintha csak nem is volna belügyminiszter sehol a világon.

— **Furfangos csámé.** A keiszthelyi országos váváron kitűnő fogást csinált az ottani rendőrség. Egy tizenhárompróbas csámé került lépre, kit az alsó-landvai járásbírósal negyrendbéli család miatt köröztetett. De ezek meg csak enyhe büntök. Körözlette a kanizsai rendőrség is, mert egy könyvkereskedőt szedett rá, kit egy jó őszeg erejéig károsított meg. Schlesinger Izidor a derék pasas neve és Keiszthelyt vallja szülőhazájának. Ma kolportőr, holnap már akvizitőr, falu vagy város, az neki egy volt, csak ha már nagyon közelből érte a zoldtollasok szimatolását, akkor fordította el a kocsi rudját. A merre megfordult, és az elég

Bel- és külföldi képes folyóiratok, hirlapok, szaklapok, ifjusági- és divatlapok
 minden külön díj felszámítása nélkül
 előfizethetők és megrendelhetők
Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

nagy terület, mindenütt csalt. Legutóbb ténykedésének színtere a szomszédos Somogy-vármegye volt és a nemes-vidi csendőrség erősen nyomozott utána, de sikertelenül. — A múlt hó végén Szenyéren beállított a községbíróhoz egy uriasan öltözött ismeretlen férfi. Simon Józsefnek mondta magát és hogy a pécsi mértékhatóság hivatal felügyelője volna. Kérte a bírót, hogy kísérje el őt a községben levő üzletekbe és kocsmákba, mert a mértékhatóságokat akarja felülvizsgálni. A bíróságot erősen felleléte ismeretlen szavaiban nem kételkedett és eleget tett kívánságának. — Hiányt csupán egy helyen: Weis Ignác üzletében konstátál. Figyelmestette is a kereskedőt, hogy 50 forint pénzbírsággal fogják sújtani. Ezután visszament ismét a bírósághoz s miután ott jól megosonáztott, felkérte a bírót, hogy a lehető leggyorsabban rendeljen ki két kocsi. Az egyiket küldje a böhünyi állomásra, mert még két-hivatalos perzona fog őt utána ideérkezni, a másikon ő tovább utaz Tapsonyba. Míg a bíróságot a kocsik után nézett, Schlesinger elment a megijesztett Weishez, ki hogy a nagy büntetéstől meneküljön, 10 forint igért az ál-mértékhatóságoknak, hogy hallgassa el a hibát. Ezután elhagyta Szenyéret, a bíróságot saját kocsiján vitte Tapsonyba. A csalást csak akkor vették észre, mikor a böhünyi állomásról a második kocsi üresen tért vissza. De akkor már híre sem volt a szelbámos csalásnak. Azóta ide-oda kóborolt a vármegyében s végre a csütörtöki országos vásárok ellátogatott szülő hazájában. Keszthelyre. Egy divatárúsnő sátorában árulta a portékákat nagy lármával. A keszthelyi csendőrség a „Rendőri Közlöny” szemelyleírása után felismerte Schlesingert sőt a sátorban tartóztatja. A szelbámos fölött a kanizsai törvénytörés fog itélkezni.

— **Belebukott a kutba.** Szabó György kis-radai lakos, örökké iszonyodott a víztől s úgy rendezte a sötét végzet, hogy mégis ez okozta halálát. Pénteken kiballagott a szőlőbe s mint rendesen, most is többet ivott a kelleténél. Hazajövet megállott az uton egy kútnál s a vödörre akarta felelni. Felállott a gémeskút aacsony kávjára, de egyensúlyt veszítve, belebukott a kutba és megfuladt.

— **Megfigyelés alatt.** Múlt év október hó 28-án egy kis izgatottságot kellett Csakörtornán egy fiatal asszony féltékenysége. Korácsné Zerne Anna, az ottani állami elemi iskola pedellusának felesége, revolverből háromszor rálőtt Pála igazgató szobaleányára, mivel állítólag az ura szerelmi viszonyt folytatott. A lövések közül kettő érte a szobaleányt, de sebe nem volt veszélyes, már fel is gyógyult bajából. Korácsné idehozták a kanizsai fogházba. A vizsgálási folyamán némi gyanu merült föl, hogy Kovácsné nem józan elmével követte el bűnét. A gyanu, és kétésegek elosztása végett kedden reggel a a féltékeny asszonyt az országos gyűjtő-fogház mellett létesített elmeorvógyógyító és megfigyelő intézetbe szállították.

— **Allatgyógyászati kimutatás.** Zala-vármegye területén uralkodó állati betegségek január 15-én. Lépense: Egerföld 1 udvar. Ragadós száj-és körömtájás: Merénye 1 u., Sertésés: Alsó-Lendva 1 u., Arkoszáza 1 u., Bocsa 1 u., Füzvölgy 7 u., H-lap 1 u., Keszthely 1 u., Lenti 3 u., Nagy-Pali 7 u., Pókafa 10 u., Tófej 1 udvar, Zaitkő 1 u., összesen 11 község.

— **A Mautner Adolf és Társai** budapesti céznek „Perlektor” gázfejlesztő készülékét ismertető mai hirdetésnyére külön is felhívjuk t. olvasóink figyelmét, mert olyan találmányról van szó, mely a vidéken nagy és sokszor érzett és panaszolt hiányt van hivatva pótolni. Ezen készülék által ugyanis a nagyközönségnek lehetővé van téve, hogy bárhol is része-ülhet a légszuszvillagítás kellemességeiben; módot nyújt arra, hogy akár magánlakásokban; akár pedig kaszinókban, vendéglőkben, kávéházakban, szóval mindenütt, ahol a társas élet kedélyességéhez a kellemes és jó világítás is megkívántatik, azt olcsó pénzért megszerezhetik. A bemutatott magyarizatok szerint a készülék oly elmesen egyszerű, hogy egy kis utasítás után bárki által is könnyen kezelhető, különben is egészen önműködőleg dolgozik; az általa előállított légszusz nem veszélyes, sem nem robbanékony és sokkal intenzívebb fényvel ég, mint a kőszéngáz.

— **Kávétalunk,** amely nekünk oly nélkülözhetlennek látszik, a valóságban csak a divat és megszokottság képménye, amelyet történel-

mileg követnünk elég érdekes. Mint ismeretes, a törökök a „fekete italt”, mely náluk az etiltott borévezet pótléka volt, hozták be a Nyugaton, és az Párison és Bécsen át a tizenhetedik század végéig lassankint divatba jött.

— De csak lassankint, mert ezen ízet sokáig nem ízlett, sőt eleinte „visszataszítónak” találták. Es mit nem vizt keressük a divat! és végre is az idegizgató kávé élvezetéhez való hozzászokás nem volna olyan sajnálatos, ha — (ajjalom! — rövidesen nem mutatkoztak volna annak nagyon szomorú következményei. Már a múlt század közepén hirreves orvosok a bakkavé hatásaképpen az ideg- és szív működés benuálai jelenségeit mutatták ki; és móta 1820-ban a coffeint felfedezték, biztosan tudják, hogy ezen jelenségek hátrá kis adagokban rendszeresen a kávébakkal bevett kávémelegre vezethetők vissza. Azonban dacára minden orvosi, gyakran a leg-sürgősebb óvosoknak, a rendszeres kávéivás szokása mind jobban elterjedt, főleg bizonyára azért, mert a már kéznél levő izlet-szokás helyett nem tudtak teljes értékű pótlékot nyújtani. Ez csak a legnagyobb eredményű kísérő Kathreiner féle Kneipp-malátakávé bevezetésével történt és mondhatni az emberiég általános javára és valódi áldására. Ugyanolyan íze és illata van, mint a bakkávnak, annak az egészére ártalmas tulajdonságai nélkül. A Kathreiner-féle malátakávé most még többnyire a bakkávé mellé pótlékul használtatik, amelyhez íleg, vagy azontúl is adható. De ha egészen tisztán iszszuk, erősen elkészítve, akkor is kitűnően ízlik a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé és egy családiasztalnak sem lehet elég sürgősen és melegen ajánlani. De csak a „valódi Kathreiner” használjuk az ismert eredeti csomagokban és óvakodjunk a csekélyebb értékű utánzatoktól, valamint a „nyitottan kimeri” árutól.

— **Orvosi szaktekintélek** véleménye szerint Keleti J. budapesti elsőrangú cég által gyártott és felfalalt cs. és kir. szab. sér-ekötők, orthopaediai járó és nyújtó gépek, műlábak egyenesartók felemelőeseknek, baskötők, a leg-jobbak és legmegbízhatóbbak. Keleti már évek óta azon fáradozik, hogy ezen a leg-kiválóbbat és legtekélyesebbet nyújtsa, a külföldet és a legelső klinikákat tanulmányozva sajert is a legmelegebben ajánljuk a kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

Üzleti álványok, üvegszekrények, továbbá pultok és raktár állványok majdnem új állapotban igen olcsó árban azonnal eladatnak. Bővebb megtudható Weisz Jakob ur üveg és butorkereskedésében Nagy-Kanizsán.

— **Házaladás Nagy-Kanizsán a Magyar utca 762. számú földszinti ház szabadkézből azonnal eladó.** — Bővebben megtudható Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A jóhírű Kozma-féle koresma-helyiségek bérbeadásnak, esetleg az ingatlan örökáron eladatnak. Bővebb felvilágosítás kapható

ZERKOVITZ ALBERT

irodájában

NAGY-KANIZSÁN

Anyakönyvi hírek.

A múlt hét halottjai.

Poecz Anna férj. Ötvös Jánosné róm. kath. 50 éves.

Lendvai József róm. kath. földmives, 46 éves.

Horváth István róm. kath. 1 hónapos.

Németh Kálmán róm. kath. 3 éves.

Jámbrics Imre róm. kath. 6 napos.

Hein Ede róm. kath. kávé, 26 éves.

Bogdán Vendel róm. kath. honvéd, 21 éves, (öngyilkosság.)

Csatos Ferencz róm. kath. földmives, 30 éves

Szabó Malvin róm. kath. 20 éves.

Pávics Ferenc róm. kath. 4 hónapos.

Genton Anna öz. Piszzenberger Flóriáné róm. kath. magánzó 73 éves.

Mihalcz Anna róm. kath. 2 éves.

Mátys József róm. kath. kötelek, 47 éves.

Kováts Ilona róm. kath. 23 napos.

Hollósi Anna öz. Szilinski Ferencné róm. kath. 58 éves, koldus.

TANÜGY.

— Hivatalos. —

137/1899. sz.

A „Zalamegyei Ált. Tanitóttestület” valamennyi járási köre i. t. elnökeihez,

Igen tisztelt Elnök Ur!

A „Zalamegyei Ált. Tanitóttestület” központi választmányának 1899. jan. 12-én tartott üléséről szóló jegyzőkönyvet azzal a kérelemmel küldöm meg, hogy a benne oglaltak értelmében intézkedni méltóztassék.

Nagy-Kanizsán, 1899. jan. 19.

Kartársi üdvözléssel:

Szalay Sándor, s. k.,
megyei tanitóttestületi elnök.

Jegyzőkönyv.

Fölvétetett a Zalamegyei Általános Tanitóttestület központi választmányának 1899. január 12-én Nagy-Kanizsán tartott ülésén. Jelen vannak: Szalay Sándor elnök, Bartha Gyula dr. és Waligurszky Antal alelnökök, Poredus Antal főjegyző, Kovács Miklós és Szabó István jegyzők, Kertész József pénztáros, Krámer Lajos könyvtáros, Várnyé Szukonyi Józsa, Farkas Vilma, Altmann Mór, Hajgató Sándor, Hoffmann Mór és Váry József választmányi tagok.

1. Szalay Sándor elnök az ülést megnyitván, jelenti, hogy Balaton-Füreden megtartott közgyűlés határozatából kifolyólag nyert megbízásában az elnökség, bár a főjegyző hosszu és súlyos betegége miatt egy kissé elkésve, eljárt, amennyiben a Magyarországi Tanitók Országos Bizottságához, — a kir. tanfelügyelőséghez és a megyei törvényhatóságokhoz a felterjesztéseket megtette. — Tudomásul vétetik.

2. Bemutatja a keszthelyi járáskörnek Keszta helyen tartott ösi közgyűléséről fölvett jegyzőkönyvét, melynek tizenkettedik pontja a központi választmányának 1898. június 30-án hozott határozatával foglalkozik s a központi választmány ama határozatával szemben, melylye a megyei tanitóttestület főjegyzője részére évi 4 drb. 10 koronás arany tiszteletdíj alapított meg, tiltakozásának adván kifejezést. Főhatalmazza elnököt, hogy a köteles j-adeszolgáltatását a további intézkedésig tartsa vissza.

A központi választmány, miután a Zalamegyei Általános Tanitóttestületnek Nagy-Kanizsán 1897. augusztus 24-én tartott megyei közgyűléséről kapta meghatalmazását a jegyzői tiszteletdíj megállapítására, ennek alapján alapította meg az akkori közgyűlési előterjesztésen 50 forintban megállapítani szándékolt tiszteletdíjat 20 forintban. Mivel pedig erre nézve előzetesen meghatalmazást kapott, ezt a balaton-füredi közgyűlésnek külön bejelenteni nem tartotta szükségesnek azért sem, mert az erre vonatkozó határozat tartalmazó jegyzőkönyvet a járási körök elnökei legalább is hat héttel a balaton-füredi közgyűlés előtt megkapták, tehát az esetleges tiltakozást a járási választmány vagy közgyűlési felszólalás útján megtehették volna; de miután a központi választmányának e tárgyban nyert előleges meghatalmazását respektálták s a megállapított tiszteletdíjat is méltányos összegnek találták, azt sem választmányi határozattal, sem közgyűlési felszólalással nem kifogásolták.

Ezeknél fogva a központi választmány a keszthelyi járáskör i. t. közgyűlése részéről e tárgyban hozott határozatnak tiltakozó részét 1898-ra vonatkozólag tudomásul nem veheti; a határozatnak arra a részére pedig, melyben az j-adeszolgáltatást a tiszteletdíj tárgyában bekövetkező fejleményekkel kívánja kapcsolatba hozni, a központi választmány megjegyzi, hogy az erkölcsi nyomásnak ezt a módját a szükséges erkölcsi feyelemet veszélyeztetőnek tartja és el nem fo-

gadhajta s fölkéri a járási kör elnökét, hogy az ad beküldése tárgyában ezen is az alapszabályok értelmében járjon el és hasson a járáskör i. t. közgyűlésére oly értelemben, hogy az minden ügyre nézve a „Zalamegyei Alt. Tanítótestület” közgyűlését ismerje el olyan döntő fórumul, hol az esetleges tiltakozások mindenkor szabályszerűen elintézhetők, alapszabály-ellenes és szinte érthetetlen erkölcsi nyomás alkalmazása nélkül is.

Ezzel kapcsolatosan fölkéri a központi választmány a többi járási körök i. t. elnökeit is, hogy a tavaszi közgyűlésen szíveskedjenek tárgyalni a „Zalamegyei Alt. Tanítótestület” (közgyűzői tiszteletdíjanak ügyét oly értelemben, hogy elvileg továbbra is hozzájárulnak-e? A központi választmány a járási köröktől e tárgyban beérkező határozatokat kívánja ugyanis függővé tenni további elhatározásait.

3. Elnök bemutatja a „Nemzetközi Gyermekvédő Egyesület” átiratát, melyben az egyesületbe való belépésre kér föl.

A központi választmány, tekintet el az egyesület humánus céljára, a Zalamegyei Alt. Tanítótestület nevében tagul beiratkozik s a belépést a járásköröknek is melegen ajánlja.

4. Olvasatik a Vasvármegyei Alt. Tanítótestület átirata aziránt, hogy az összes járásköröknek tanulmányozás és megvitatás céljából kiadassanak a következő indítványok:

A) 1. A tanító-egyesületek általánosan ismert céljai közé vétessek fel:

1. A tanítók jogai és kötelességeinek progressív szabályozása.

2. A tanítók jogai és érdekeinek minden irányban való épsége és tiszteletben való tartása fölötti őrködés.

3. Önszegélyezés oly értelemben, hogy ne csak az nyomorodott, munkakeptelen tanítók, vagy azok segélyre szorult családjai segélytessenek, hanem a tanítók tisztességes existenciájára biztosítsanak, hogy hivatásuk teljesítésében anyagi gondok ne akadályozzák.

4. A tanítói karszellem megeremtése, ápolása és fenntartása.

5. Tanügyi országos közvélemény megalkotása, fejlesztése és irányítása.

6. Hazai nevelés oktatás ügyünknek egy közös alapon és irányban és pedig nemzeti szellemben, vallás-erkölcsi alapon nyugvó irányítása és fejlesztése.

II. Minden vármegyében alakítsák egy tanító-egyesület, melynek köteles tagja legyen felekezeti, vagy iskolai jelleg és fokozatra való tekintet nélkül minden népokt. intézet tanítója. Ezen egyesület az eddigi mód szerint járásonként körökre oszlik. A körök 2. a megyei egyesület 1 közgyűlést tart évenként, melyekre a politikai közéletől, vagy ahol magánjellegű (pl. társulati) az iskola, az iskolát fenntartótól mérsékelt elátási és uti átalányt kapjanak a tanítók. A megyei egyesületet választmány igazgatja, s tartja fenn a körök közti összefüggést, mely választmány áll az egyesület tisztkarából, a körök elnökei és minden körből választott 2 tagból. A választmány évenként januárban, a közgyűlés előtt 30 nappal ülést tart, résztvevő tagjai utiköltségei az egyesület pénztárából megtérítetnek.

III. Minden vármegyei egyesület önképző és önszegélyző kört tart fenn és feloszlík:

- képezdei,
- felső nép- és polgári,
- elemi iskolai,
- ovodai szak- és

e) a hol szükséges felekezeti ügyosztályokra.

IV. Vidékenként, és pedig: Erdély maga képezvén egy kerületet, a Dunántul, Felsőmagyarországon és az Alföldön 2-2 kerületre osztva, a vármegyei egyesületek szorosabb kapcsolatba hozandók, s e kerületekbe osztott megyei egyesületek 2 évenként rendes gyűlést tartanak, mely gyűlések elnöke mindenkor azon megyei egyesület elnöke, melynek területén a gyűlés tartatik.

V. Ot évenként országos (egyetemes) gyűlés tartandó, melynek előkészítése és a megyénként és kerületenként alakult egyesületek szerves kapcsolatba hozására és egységesítés céljából országos bizottság alakítandó és illetőleg ilyenkor a már megalakult és működő „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága” tekintendő. Mégis úgy, hogy tisztikarát 5 evről 5 évre az egyetemes gyűlés választja, s a kerületek (a megyeiken kívül) külön 2 taggal képviseltessenek. Feladatai közé felveendő még:

A megyei és kerületi egyesületek működésének egyöntetűségéről, határozataik érvényességéről gondoskodni, s ezeket együtt kifelé képviselni.

A bizottság évenként egy közgyűlést, igazgatótanácsa havonként értekezést tart s azokon a beérkezett indítványok, petíciók elintézéséről gondoskodik, s hogy az érintkezés, összeköttetés a bizottság és kerületi, vármegyei egyesületek között s folytonos legyen, havonként hivatalos értesítőt ad ki, melyben a hozzá érkezett és tőle indult indítványok, kérvények elintézéséről értesíti az egyesületeket.

VI. Ezen indítvány pártolás végett a hazai tanító egyesületeknek, az Országos Bizottságnak megküldetik oly kérésre, hogy azt elfogadván, az Orsz. Bizottság emlékiratban kérje Önmagát, a közoktatásügyi miniszter urat, hogy a népoktatási törvény kiállításba helyezett revíziója alkalmával, annak a 147. §-nak törlése mellett, abban a vármegyei tanítói egyesületbe való belépés minden tanítóra nézve kötelezőleg mondassék ki; addig pedig szabályrendelettel gondoskodni méltóztatssék arról, hogy megyenként egy kötelező egyesület legyen (Indítványozó: Wittmann Kálmán).

B) Hasson oda minden módon és eszközzel minden tanító egyesület egy a kormányánál, országos tanító bizottságnál, társjegyletnek, sőt ha kell a tarsadalom minden rétegében, hogy a nyilvános évrő vizsgákat a jövő 1899/1900-ik tanévtől kezdve szüntesse be egy erőlyes általános kötelező rendelettel a közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága, aki szívesen meghallgatja és teljesíti a tanítók kéréseit és javaslatait; sőt az egyleti működés tekintetében 1896-ban kiadott nagylontossága rendelete egyenesen főlösztölti és úzdítva serkenti a tanítóságot jutalmak kitűzése kísérletében, minél-tekényebb szorgalmasabb és eredményesebb tanításügy együttműködésre. Vagy tegyen a miniszter ur mielőbb oly célzertű átmeneti intézkedést, szintén rendeletileg, mely előkészítő lépcsőül szolgáljon a nyilvános vizsgák megszüntetéséhez addig is míg a népoktatási törvény revíziója alkalmává ezt törvényhozásilag keresztülvizsi.

Itt azonban multhatatlan szükséges az egész magyar tanítóság erőlyes és szigorú összetartása, Csüggedni semmi esetre sem kell. Ne adjunk semmit a kétszínű, hamiskodó elvetések közt arra, hogy akkor hogyan ellenőrizték a hanyag, kevésbé törekvő tanítókat? Illyeneket nem ismerünk és nem szabad magunkat annyira lealacsonyítani, hogy néhány silány elem miatt az egész testületre zudítottak a méltatlan, hozzánk nem illő kóholyanokat és bizalmatlan rágalmakat. Itt a szomszéd Ausztria mellettünk. Vajjon 30 év óta a köznép részéről kinek jutott ott eszébe csak egyszer is a tanítósági hanyagsággal, vagy lanyha kötelességteljesítéssel vádolni? Vagy fordítva, az osztrák tanítóság és tanügyi hatóságok közül ellentmondott-e a közös határozatnak csak egy is 30 év alatt; vagy a hosszú jól kitapasztalt gyakorlat óta van-e csak egy is, aki neheztelve visszakövetelné a régi állapotot? Minden tettől, alszenteskedő elnévetéssel szembe szállunk és tönkre fogjuk silányítani. A jövő században nem akarjuk behurcolni a régi tanügyi torzszülöttek ez egyikét.

Feliratokat kell küldeni a megyei közigazgatási bizottságok tanügyi osztályainak is, valamint a kor szivonálan által, művelt feltagú reformkedvelő iskolászékeknek is.

A tervet elfogadó megyék és városok tanítótestületei pedig irásban, nyomtatásban, körözvényekben tudósítsák egymást az így elért eredményről. Szükségtelennek tartjuk bővebben indokolni az évrő vizsgák eltörlésének szükségességét, gyors keresztülvitelét és elhalaszthatatlanságát.

Mi tehát nem évrő, gyermekgyötrő vizsgákat akarunk, hanem a szép, fenntartandó emlékü millenniumi ünnepélyek mintájára: évrő ünnepélyeket a nagy nyilvánosság számára szavállással énekekkel, tornajátékkal és más, a gyermeki kedélyt vidító mulatságokkal. A vizsgák iskolalátogatás alkalmával történjenek egy iskolalátogató s egy kijelent tanító jelenlétében az utolsó hetek egyikeben osztályzat megállapítása végett.

Két ut áll előttünk: továbbra is kinevessene bennünket a külföld és önmagunk, vagy pedig elismerő dicseréttel arassunk úgy belől mint kívül a korszerűt és indokolt előrehaladásért? (Indítványozó: Kőrösi József.)

A központi választmány azzal a kérelemmel adja ki ez indítványokat a járásköröknek, hogy azokat tavaszi közgyűlésük tárgysorozatába föl-

venni, tárgyalni s a hozott határozatról a központnak jelentést tenni szíveskedjenek, hogy a központ a beérkezett jelentéseket összegezve a nagygyűlés tárgysorozatába felvehesse.

3. Elnök bemutatja a nagykanizsai járáskör jegyzőkönyvét és évi jelentését. — Tudomásul szolgál.

6. Olvasatik a „Posonymegyei Tanítótestület” átirata, melyben jelenti, hogy a tanítók gyermekei számára állandó internátusok ügyében félirt a vallás és közoktatásügyi miniszter ur Önméltóságához, egyben a Zalamegyei Alt. Tanítótestületet hasonló cselekvésre kéri föl.

Miután a központi választmány e tárgyban már irt föl a Magyarországi Tanítók Orsz. Bizottságához, az átiratot egyszerűen tudomásul veszi.

7. Olvasatik a „Magyar Nép rajzi Társaság” megkeresése, melyben előfizetésre és tagul való belépésre kér föl.

A központi választmány tekintetel arra, hogy egyesületünk nincs olyan anyagi helyzetben, hogy az országban megjelenő folyóiratokat és szaklapokat általában támogathassa, a megkeresésnek nem lehet eleget.

8. Elnök jelenti, hogy Kovács György, az egerszegi járáskör volt elnökének lemondása folytán 3 éves ciklus lejártáig a közgyűlés Tikk László zalaegerszegi állami tanítót választotta meg elnökének.

A központi választmány Tikk Lászlónak elnökké történt megválasztását örömmel veszi tudomásul s öt éven tiszteletben melegen üdvözi.

9. Elnök bemutatja a zalaegerszegi járáskörnek Z.-Egerszegben tartott özi közgyűléséről beküldött jegyzőkönyvet, melynek kapcsán a következő indítványok tétettek a központhoz:

IV. „Török Károly fölvásta a „7-14 éves korig tartó tankötelezettségről” című értekezését. Helyesen érvel értekezésének címe mellett azzal, hogy a 7-12 éves gyermek keptelen az előirt tananyag befogadására. Testileg is gyenge, kivált a nagyobb távolból bejáró, az idő viszonyosságainak elviselésére. — Indítványozza tehát, hogy a 7-11 évesek járjanak rendszeren s végezzenek a 4 alsó osztály számára előirt tananyagot olykép, hogy a legszükségesebb realismeretek mellett a gazdaság ismeretekre tekintendő a főszűly, melyeket ezzel a gazdasági szakfeladatok megtörlésének be. Ezzel szemben mindenféle ismételő iskola, mint célhoz egyáltalán nem vezető, szünteltendő.

V. Péterly József olvasta föl „Az önálló gazdasági ismételő iskolákról” című dolgozatát. Szélesebb körben ismertette az eddig létező gazdasági szakiskolákat, egy a gazdasági ismételő iskola kat. A következő indítványt teszi:

1. Legalább az ország minden járásában egy önálló gazdasági ismételő iskola állítandó.

2. Ezen önálló gazdasági ismételő iskolák a vidék igényei szerint, mint mintá-parasztagazdaságok rendezendők be.

3. Az önálló gazdasági ismételő iskolákban működő tanítók fizetése a földműves iskolák tanítóival egyformán rendeztessek és a szaktárgyak óráinak száma azokéhoz mértén állapíttassék meg.

VI. Jámor József felolvasta „Mi lesz gyermekeinkből” című értekezését. Az életből merített szomorú példákkal világitja meg a tanítók gyermekeinek és árváinak sorsát s ismerteti azon módozatokat, melyek segélyével ezen problémát megoldhatónak véli. Vegül a következő indítványt teszi:

A tanítók tanuló gyermekei számára tanítófelügyelet alatt internátusok föllállítását tartjuk szükségesnek, azért kívánjuk, hogy a tanítóság által eddig fizetett 2 százaléknyi nyugdíjilleték emeltessek föl mielőbb minden tanítónál 3 százaléka s ezen 1 százaléknyi felemelés által nyert 100 ezer forint is meghaladó összegből, — valamint a nyugdíjalapról veendő néhány millió 100 éves kölcsönből állítasson az állam tanuló gyermekeink számára internátusokat az ország öt kerületében a jeles iskolákkal bíró városok területén, s gyermekeink vétessek föl ezekbe csekély díj mellett vagy ha a számítás megengeti ingyen, tekintet nélkül arra, hogy az elemi iskolán túl milyen intézetben tanulnak!

A központi választmány a IV. és V. pont alatti indítványokat kiadja a járásköröknek, a VI. pontban foglalt indítványra vonatkozólag pedig megjegyzi, hogy a Balaton-Füreden tartott közgyűlés határozatából folyólag e tárgyban már megkereste az Országos Bizottságot.

9. Elnök jelenti, hogy a zalaegerszegi járáskör alapszabályokat kér.

A központi választmány megbizta elnököt az alapszabályok kinyomatásával, a járókört pedig felhívja, hogy amennyiben elfogytak volna alapszabályaik, forduljanak az elnökhöz.

10. Olvassatik a „Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának” átirata, melyben tudatja, hogy a „Tanítók egyesületi élete fejlesztésének” u. t. t. évi nagygyűlésre tüzi ki, miért is ennek kellő előkészítetése céljából kéri a tanítótestületet, hogy Nagy László előadónak javaslatát tárgyalni s az ez irányban hozott határozatokat az elnökségnek legkésőbb, 1899. július 1-ig beküldeni; a Bizottság hivatalos lapját, a „Népevelők Lapját” pedig, mint a melyben az egyesületek beklüdtött átiratai, a bizottság igazgatótanácsa és elnöksége működéséről közzétűnek, járatos, illetve arra előfizetni sziveskedjék.

A központi választmány a „Népevelők Lapja” című lapot a központi elnök címére megrendeli; a Nagy László-féle javaslatnak a járók társasági közgyűlésén leendő tárgyalhatása s a hozott határozatnak a kitűzött hatánapig való beérkeztetése céljából pedig felkéri a járók elnökeit, hogy a fenti javaslatot, Lakits Vendel, az orsz. bizott. elnökétől. (lakik Bpest. VI. ker. Ersek-utca 4. sz.) elkérni, a társasági közgyűlésén tárgyalni s a hozott határozatot egyenesen a bizottság címére beküldeni sziveskedjenek.

11. A „Közözmeyei Tankerületi Tanítótestület” elnöke felkéri a „Család és Iskola” című szakkalapkának a járók és a tantestület tagjainak leendő ajánlása céljából.

A központi választmány a jelenen szerkesztett tautyri lapot egy a járásköröknek ajánlva a tantestület tagjainak a legmelegebben ajánlja és kéri őket, hogy amennyiben lehetséges, a vezetőjük alatti álló iskolák részére megrendelni sziveskedjenek.

12. Koczányi Béla. „Magyarországi társas- és közművelődési körök, egyletek. stb. című társasban” leendő felhasználás céljából kéri a tanítótestületre vonatkozó adatokat.

Az adatok elküldésével megbizatik az elnök.

13. Schneider István, a „Néptanoda” felelős szerkesztője előfizetési felhívást küld.

A központi választmány a járók és a tantestület tagjainak a lapot szives támogatására ajánlja.

14. Mencsey Károly, a „Muraközi-Tanítókör” ügyv. alelnöke bejelentés a kör tagjai díjjal hátralekötés tagjainak névsorát s kéri, hogy a központ töltsék a hátralekötöt illetékes bíróságok utján behajtani sziveskedjék.

A hátralekötöt behajtása tisztán a járók hatáskörébe tartozván, a központi választmány sem mint ilyen, sem elnök útján a járáskörök autonóm jogaiba nem avatkothatik.

15. Csillag Miksa a zalaegerszegi járáskör pénztárosa, 14 ftt 08 kr. küldött be 1-ad cimen az elnökséghez, mit az elnök ezzel át is ad a központi pénztárosnak.

Ezzel kapcsolatosan Kertész József, központi pénztáros, jelenti, hogy a nagykanizsai járáskör részéről az 1897. és 1898. évekre egyenként 16—16 fttot, tehát a két évre összesen 32 fttot kapott 1-ad cimen.

A központi választmány tudomásul vevén a zalaegerszegi és kanizsai járáskörök által beküldött összegeket, felkéri a többi járásköröket, hogy mennyiben az 1-adot be nem küldték volna, azt mielőbb Kertész József kp. pénztáros címére (lakik Nagy-Kanizsán, Kinizsy-utca) beküldeni sziveskedjenek.

Több tárgy nem lévén, az ülés bezárattott.

Kml.

Poredus Antal s. k.

Szalay Sándor s. k.

tantestületi főgyűző.

tantestületi elnök.

Közgazdaság.

Elgyengült talajok termőképességének fokozása.

Egy elgyengült talajt gyorsan termőképessé tenni, nem oly könnyű feladat. Még okserfü trágyázás mellett is, ez csak évek múlva sikerül. Ha a talaj ki van zsarolva, akkor a rajta levő növények elcsenevednek. Hogy ha már most trágyázunk, akkor a növények mohón veszik fel a trágya tápanyagait, hogy mindenekelőtt éhségüket csillapítsák. Ha nem nagyon bőségesen

trágyázunk, akkor a legelőszőr termelt növények a trágya könnyen felvehető alkotórészeit vagy egészen, vagy pedig majdnem egészen elveszik és a következők számára az elővetemény maradványai kívül olyan anyagokat hagynak csak hátra, melyek csak hosszabb idő múlva alakulnak a növények által felvehető vegyületekké át. Hogy ha azt akarjuk, hogy a trágya egy elgyengült talajon 2 vagy esetleg több éven át fejtsen ki hatást, akkor a trágyázásnak az előbb említett körülménynek megfelelőleg a normálisnál sokkal duabbnak kell lenni, miszerint abban az esetben, ha közvetlenül a trágyázás után termelt növények luxus fogya-zást üznenek, még mindig maradjon a talajban annyi könnyen oldható tápanyag, hogy az utóvetemény is egészen jól tenyészhessek. Az első időben hatástalan vagyis nehezen oldható tápanyagok ez alkalommal egyáltalán nem mennek veszendőbe. De mindig hosszabb időbe kerül, míg a növények által felvehető vegyületek alakulnak át. Ily módon a talajt a jövőre tápanyagokban gazdagítjuk, de azért nemtanácsos a jövőben a trágya mennyiségét túlságosan csökkenteni; de az első időben egy elgyengült talajt, melyet gyorsan akarunk termőképessé tenni, nem lehet eléggé bőségesen különösen pedig istállótrágyával megtrágyázni. Másképen áll azonban a dolog a műtrágya-telekkel. Ily pl. a superfoszfátok foszforsavának azon mennyisége, a mely nem használtatott fel az első esztendőben, mindjárt a jövő évben kifejti hatását, és kísérlet által nagyon könnyen meghatározhatjuk, vajjon a megmaradt mennyiség meg elegendő-e az utóvetemény számára. Az utóvetemény egy kisebb területet megtrágyazzuk foszforsavval és ennek terméshozamát összehasonlítjuk egy ugyanakkora parcella terméshozamával, amely azonban foszforsavpótlást nem kapott. Szabályszerint azt fogjuk látni, hogy ott, ahol elgyengült talajjal volt dolgunk, ahol tehát a növények tápanyag-szükségleteik fedezésében a trágyára voltak utalva, a foszforsav visz-zamaradt mennyisége, bacsak a trágyázás nem volt rendkívül bőséges, nem lesz elegendő arra, hogy az utóvetemény igényeit kielégítse, különben nem pedig abban az esetben, ha az utóvetemény egy olyan növény, a mely tenyésztetere nagyobb mennyiségű foszforsavat igényel. Ha már most az elővetemény tenyész felémézi a foszforsav egész mennyiségét akkor az utána következők gabonaféléknek, hogy bőséges magképződés jöjjönse létre, addig kell a foszforsavat utána pótolnunk, míg évek során át a talaj részint a talajmaradványok, részint a különféle műtrágyák által annyira megzavargadott, hogy az utóvetemények utántrágyázása nem feltétlenül szükséges. Hogy az utántrágyázás taradtságát megkíméljük magunkat mindjárt első alkalommal erősebb foszforsav, trágyázást adhatunk. Ennek fel nem használ-mennyisége nem megy veszendőbe, mert a talaj absorbeálja és visszatartja.

A chilisátróm csak egy évig hat. Ennek utóhatása legfeljebb csak a talajmaradványok által nyilvánul, mely hatások csak későbbi időkben mutatkoznak.

Ha azt akarjuk elérni, hogy a gabonafélék nagy származást is adjanak, úgy a talajban elegendő mennyiségű salétromlégénység kell jelen lenni; ahol ez hiányzik, ott bőséges származást nem várhatunk. Ha a talaj minősége olyan, hogy az egy év. alatti nitrifikáció nem elegendő a növények nitrogén szükségletének fedezésére, akkor chilisátrómmal kell utána segítenünk; 1 q hektáronként már észrevehető hatást tejt ki. Ezt a trágyát azonban kizárólag lejtágyával kell alkalmazni. Ha a talajban elegendő mennyiségű foszforsav van, akkor a nitrogén által jelentékeny természetből várható.

Ha talajunk mérszegeny, akkor az ásványi tápanyagok kihasználása, még ha jelentékeny mennyiségben is volnának jelen, nagyon jelentéktelen.

Mind ezekből látható, hogy egy elgyengült talajnak megjavítása időn és sok munkán kívül a gazda türelmét és pénzét nagyon is igénybe veszi. Ez azonban ne riassza vissza a gazdát, még abban az esetben sem, ha a jövődelmezőség határan kénytelen is mozogni, mert fáradságának majdan meg lesz a gyümölcse az idővel elért eredményekben.

CSARNOK.

Révfalvyék nevelője.

Irta: Mihók Sándor.

Bizony nagy Isten-áldás, ha valakinek hat gyermeke van. Pedig ennyi volt Mindszenthynének is, a ki nem győzte őket tanácsosai és pénz-zel ellátni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően neveltessenek. A legidősebb fiú, Sándor, úgy segített anyagi helyzetén, hogy elfogadta Révfalvyék meghívását és elment hozzájuk ne-lőnek.

Mindszenthly Sándor nem éppen vált nevelőnek, mert élénk természete ellenére is gyáva volt az istenadta.

Sokát is neveltetett Ilonka, Révfalvyék egyetlen leánygyermeké, a lánysemzermű nevelőn, mikor az nagy komolyan magyarázott, de szemét a világot sem merté volna Ilonkára vetni: mintha attól félt volna, hogy beleszédül a kettőjük között lévő űrbe.

Egy alkalommal Kisfaludy „Himfi szerelmét” magyarázta Sándor, s abból is a boldog szerelmet.

Ilonka ekkor azt kérdezte nevelőjétől, hogy honnan veszik a költők azt az erőt, melylyel oly meghatóan festik a szerelmet.

— Saját érzelmeiket teszik le papírra — felelt Sándor.

Ilonka egy ideig elgondolkodott, majd így szólt:

— Mondja csak, maga is szokott verseket írni?

Sándor — habár igen meglepte e kérdés, mégis tudált választ.

— Egy ember sincs, a ki bizonyos időben költőnek ne hívne magát.

— No, és van magának ideálja?

— Bizonyára, én sem vagyok kivétel.

— Aztán, milyen az ideálja?

Ez már bizony fogós kérdés volt. Sándor pirulással felelt reá, miközben alig észrevehető pillantást vetett a csintalanul mosolygó Ilonkára, a ki közelebb húzódva, azt kérdezte nevelőjétől:

— Hasonlít-e hozzá az ideálja?

Sándort felbátorította tanítványa viselkedése s átkarolva őt, boldogságtól remegő hangon sugta a fölébe:

— Igen édes Ilonkám, szakasztott olyan mint maga; de még magam előtt sem mertem ezt bevallani, oly nagy a távolság kettőnk között.

— Igen! — viszonzá Ilonka, de a szerelem minden távolságot képes áthidalni.

Az öreg Révfalvy meglegedve bocsájtá égnek csibukja füstjét. Ez a Sanyi gyerek teltess minden nevelőn, mert az ő Ilonkája oly epedve várja mindig a tanítási órát.

Egyszer mégis megérezte: vajjon mi teszi oly kíváncsossá Sándor tanítását.

Lassan odament lánya szobájához és hallgatózott.

Sándor éppen versei tartalmát magyarázta és Ilonka ezért csókjaival halmozta el kedves nevelőjét.

Az öreg visszahökkenett.

Először be akart rohanni a szobába, de elhatározásan győzött a jobb-érzés és felkereste Sándor édes anyját, a kinek azt az ajánlatot tette, hogy ha beleegyeznek — fiát a papnövédeké közé felvételi.

Mindszenthlyné örült az ajánlatnak s megköszönte jó-karója sziveségét.

Egy hónap múlva Sándor derekán őv volt, Ilonka ujján pedig Kőrmös Berci jeggyűrűje csillogott.

Hat év múlva a gazdag Kőrmös Berci egy elegáns bravur-lőrészel elexpediálta magát a masvilágra.

Felesége maga köré hívta a környék összes birtokosait, a kik szivesen udvarolnak a csinos özvegynek.

Elerkezett nemsokára az az idő is, amikor az unalom, az egyhangúság ütötte fel lélekét Kőrmös-nél, aki sehogyan sem tudott megbarátkozni ezzel a körülménnyel.

Komornája egy vasárnapon avval a propozícióval állott urnóje elé, hogy illő volna már mégis egyszer a templomba is elmenni, mert az ima megkönyebbíti a lelket.

Ilonka egy ideig habozott; utóbb mégis felöltözött és neapsokára megérkezett a templomba.

Gyermekies kíváncsisággal nézte az ájtatos híveket, majd hirtelen elpirult, a mint tekintete a celebráló papra esett. Felismerte őt: régi nevelője volt, Mindszenty Sándor. Szemei lázasan függtek a fiatal papon s eközben érzé ujból az igazi parázs hevítését.

Másnap egy szolga Ilonka levelét vitte a papnak, melyben az magához hivatja. Sándor eleget tett a felhívásnak.

Szorongva lépett be Ilonka szobájába. Ez házi-to'letben fogadta.

Felismerte őt, s mikor a szép övegy oda lépett melléje és a régi bizalmassággal hozzásimult: szédület fogta el.

A fiatal pap nehéz küzdelemben volt. Szívében feljultak a mult emlékei, míg a jelen komolyságára cingulusa figyelmeztelte.

Egy darabig ingadozott, de végre legyőzte, szive szavát lelkiismerete, s így szólt:

— Az a karika-gyűrű, amelyet ujján visel, önt mással kötötte össze, és ez az öv, melyet derekamon hordok, engem hivatásomhoz köt.

Ilonka megemmisülve kapott szívéhez s megsédült; de a fiatal pap felfogta őt s a dívánra helyezte.

A fájdalommal látvány meg egyszer megkísérette Sándort.

Egy ideig habozott, — de azután gyorsan elhagyta a szobát.

Beszólt a komornának:

— Jó lesz, ha orvosért küld, mert urnője rosszul van.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Linimentum Capsici compos.

Ezen birvevón háziismer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megpróbáltatás, fájdalomcsillapító bedörzsöléseként alkalmazták közvényről, oszánai, tagszaggatásánál és meghűlés-eknél, az az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szor, hanem igazi népszerű háziismer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerészszől Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza. Richter F. Ad. és társa, osz. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Eladás.

Az általam már több éven át birt és Letenye mezőváros, főterén levő, s az összes hivatalok szomszéd-ságában fekvő kávéház és vendéglő koersmából álló üzletemet összes felszereléssel, azonnal vagy rövid időn át engedni szándékozom alkalmas vállalkozónak családi viszonyok miatt. Az átvétel 1500 forintnyi összeget igényel Levélbeli tudakozások és értesítések alulirthoz címzendők.

Leitner Izidor
 kávéház és vendéglőüzlete
LETENYÉN.

19-2

MEGHÍVÓ.

A Nagy-Kanizsai Takarékpénztár által alapított

ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET

1899. évi február hó 2 an délelőtt 9 órakor

tartandja

a N.-kanizsai takarékpénztár helyiségében

II. ÉVI RENDES

közgyűlését

melyre a t. c. szövetségi tagokat tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Évi jelentés.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, ennek alapján a mérleg megállapítása, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése iránti határozat.
3. A szövetségi hivatalos közlönyének kijelölése.
4. Az igazgatóság tagjai közül az alapszabályok 23. §-a értelmében kitépő Aczél Pál, dr. Francz Rudolf, Keller Mátyás, Tripammer Gyula és Zerkovitz Lajos és egy visszalépett igazgatósági tag, valamint a felügyelő-bizottsági tagok helyett újak, esetleg azok ujból megválasztása.

Nagy-Kanizsán, 1899. január hó 9-én.

JEGYZET: A felügyelő-bizottság által fölvizsgált vagyonmérleg a szövetségi helyiségben bármikor betekinthező. Az üzletreisz birtokosok könyveik felmutatása mellett szavazatlappjaikat f. évi január hó 31, és február hó 1-én a szövetségi helyiségben átvehetik.

12-3

Magyar találmány! Magyar gyártmány!

„PERFECTOR“
 szabadalmazott gázzártó készülék
 világítási, fűtési, és erő kifejtési célokra.
 Nem robban! Nem ártalmas!

Teljesítmény és fogyasztási meghatározás a m. k. technológiai muzeum által bizonyítva.
 Fényfok meghatározás Mahóthy Sándor tanár által bizonyítva.
ÚJ GÁZKÉSZÜLÉK.

Mindenhol felállítható, teljesen veszélytelen, mert a légszusz hiedg uton állítatik elő. Felügyelete t nem igényel, könnyen kezelhető. Nem robban, nem ártalmas.

Világítási berendezések létesítésére, minden házban, szállodában, kaszinó-ban, színházban, nyaralóban, fürdőhelyeken, kastélyokban, mulatókban, gyárak-ban, műhelyekben, vendéglők és kávéházakban. 20-4

Gazmotorok ujan, ugy műhelyekben ipari gépek hajtására mint gazdaságokban gazdasági gépek, rosták, morzsolók, szecskuvágók, daralók stb. üzembem tartására a legjobb és legolcsóbb erő.

Egy 88 gyertyafényű láng mintegy 1¹/₂ krba kertli. Egy óra lóerő 5 krajcárba jön. — Eddig már számos „Perfektor” berendezés működik az országban világító és erő célokra, melyekről elismerő levelek felett rendelkezünk.

Petroleum és benzín motorokat olcsón átalakítanak gásmotok.

Részletes ismertető leírások, valamint költségvetések

MAUTNER ADOLF és TARSAI
 Budapest, V., Arany-János-utca 3. bérmentve és díjmentesen.

Szerkesztőség:
Városház-épület. Fischei Fülöp könyvkereskedésben.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta kint d. n. 4-5 óra közt.

De intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-épület. Fischei Fülöp könyvkereskedésben.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — 12 Ft)
Félévre 6 korona (3 frt — 6 Ft)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)
Nyiltár postóra 10 krajczár.
Előfizetésnek, valamint a hirdetéseknek vonatkozólag Fischei Fülöp könyvkereskedésébe intéendőnk.
Bármentetlen levelet csak ismert kezektől fogadunk el.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, január 22.

Kipattant titok.

A „Zala“ mult számának vezércikkjében érintettük már, hogy a kompromisszumtárgyalásokkal szemben sokat hangoztatott diszkrecionalis hallgatás nem éppen erős oldaluk sem a politikus uraknak, sem a napisajtó egy részének. Hol itt, hol ott pattant ki egy—egy ugynevezett „titok“, amik egyenkint és összességökben nagyon alkalmasak voltak a hangulat elmérgesítésére. Végre azután kipattant az a „titok“, a minden vonalon forrongásba hozta a kedélyeket: kipattant, hogy a kormány békeföltételei között ott szerepel egy tétel, mely az 1867. XII. törvénycikkben, Deák Ferenc nagy művében az Ausztriával való kiegyezést illetőleg biztosított nemzet-jogot egy vonással meg akarja semmisíteni.

Deák Ferenc kiegyezési törvénye azt a jogot biztosítja ugyanis a nemzetnek, hogy az Ausztriával való gazdasági közösséget csak előre megszabott időre kötheti meg, s ennek az időnek eltelte után a közösség jogilag magától megszűnik és visszaszáll a nemzetre az a jog, hogy gazdaságpolti

kai berendezéséről teljesen szabadon intézkedhessék.

A kormány békeföltételeinek egyike ezt a jogot akarja kiszakítani alkotmányunkból.

Nem hiába fejeztük ki tehát aggodalmunkat már mult vezércikkünkben (amelynek megjelenésekor ez a titok még nem pattant ki) hogy remegve, szorongva várjuk: vajjon alkotmányunk hajója átjuthat-e sértetlenül a kiegyezés kavargó örvényén. Ime, — ha az a békeföltétel csakugyan tény: már előttünk áll a legvértázítóbb alkotmánytámadási kísérletek egyike.

Ez a támadási kísérlet forrangásban tartja nemcsak az ellenzéki pártokat hanem a szabadelpártpárt igazán szabadelvű elemeit is; és a szó szoros értelmében elkeseredettséget szült itt a vidéken is, minden jóérzésű magyarnak agyába kergetvén a vért.

Hát csakugyan mi lehet az?

A világos-agyú magyar embernek szinte megáll ezen az esze. Hát akadhat magyar hazafi, akinek lelkében megérhessék ilyen jogfeladási kísérlet?

Nem! az lehetetlen!

Mire e sorok napvilágot látnak, talán már a béketárgyalások vagy így vagy úgy véget érnek s a béke-küldöttségek tagjai felszabadulnak a diszkrecionalis hallgatás kötelezettsége alól. Akkor megtudjuk, hogy csakugyan ott volt-e a kormány békeföltételei között ez e rettenetes pont.

A békelétrejötté esetén, ha csakugyan ott volt is, nem lesz egyéb hatása, mint hogy megőrizze az egész nemzetet folytonos-n ébrentartó tanulsággal. Ha azonban a béke, nem sikerül csakugyan szerepelt ez a pont; és bekövetkezik a törvénytelenység terén a továbblépés, hogy feloszlatják az országgyűlést: akkor a nemzetnek tudnia kell kötelességét azokkal szemben, akik törvényes jogunknak, Deák Ferenc kiegyezési törvényének ilyen rettenetes merészült támadási kísérletébe is készek voltak bele-menni.

És fogja is tudni; mert ebben az esetben nem-hisszük; nem akarjuk hinni, hogy akár pénzzel, akár erőszakkal, többséget birjanak a maguk számára teremteni azok, akik a nemzetnek tengernyi vérrrel, sok

TÁRCA.

Tíz-parancsolat.

Kedves Rókon!

Azt óhajtja, hogy férjhezmenetele előtt férfitől is nyerjen tanácsot. A nő már telerakták fejcskáját oktatással; szeretné, ha egy tapasztalt férfi veteménnyét is hallaná. Egyenesen arra hív föl, hogy írjam le a házaselet tíz-parancsolatját, amit úgy a férjnek, mint a feleségnek szigorúan meg kell tartani.

Köszönöm, nagyon köszönöm; kedves bizalmát. Nehéz dolgot kíván tőlem, mert tíz-parancsolat készítésére, mózesi talentum kell. A ki tehát a házaseleti tíz-parancsolatot meg akarja írni, annak először is Mózesnek kellene lennie. Erre pedig nem örömezt vállalkoznak a férfiak, mert — amint igen jól tudja, kedves Rókon — Mózes maga csak messziföl láttá az Igéret-földjét, de nem juthatott bele.

Mindamellett én megpróbálom teljesíteni óhaját minden mózesi talentum nélkül is. Csupán annyit kérek; amennyit Mózes is megengedett magának, hogy a tíz-parancsolat megszerkesztése előtt hádd elmélkedjem egy kis ideig a házaseleti viszonyokról. Ugy-e; ennyit meg fog engedni?

A házasság let-oka nem csupán természeti

ösztönökön alapszik, hanem egy magasabb, ideálisabb természetű bölcsesleti akaraton is: az „én“ löntartásának akaratán. Mindnyájan azt akarjuk, hogy szeméinknek örökre való lezardásával lényünk ne pusztuljon el, ne enyészszék-ei, hanem legyen annak halhatatlansága a vértükhöz való vérben. Mivel azonban az „én“ halhatatlanságának ehhez a főséges érvényesítéséhez maga az egy „én“ (vagy amint megszokottan mondjuk: az egyen) nem elégséges, a kényszerűség hozzá magával, hogy az egyik némbeli „én“ megkeresi a másik némbeli „én“-t és a teremti gondolat érvényesüléséhez előáll a „mi“, (a pluralis majesteticus) a házasság.

A magyar nyelv igen találón tejezi ki ez a viszonyt a házasságban élő nő névvel: feleség. Az van ebben, hogy a nő a férfinak, a férfi „én“-jének, egyéniségének fele; csak ezeelegyütt képes érvényesíteni az egyen folytatását, megújodását céjzó teremti akaratot; csak vele lesz egy-egészse. Milyen gyönyörűen tejezi ki ezt is a magyar nyelv bölcsesleti ereje, mikor azt mondja, hogy egygyé lettek, egyesültek, egybekeltek.

De nagyon nem mélyedek bele a filozofolába; csak annyit mondok, hogy mindebből kitűnik: minő teremtes-bölcsesleti alapon nyugszik a házasság.

A szokásjog nálunk az, hogy az „én“ kiegyezéséhez a másik „én“-t a férfi keresi meg.

Fájdalom: ennek a keresésnek a mai világban nagyon sok vezető fonala van. Azt hiszem: ez előtt is volt elég. Pedig tulajdonkepen csak egyetlen egy igazi, csúhatatlan vezető aranyzála lehet: az „én“-ek rokonsága, a két sziv: egy dobbanás, a két lélek: egy gondolat. Csak ezzel a vezető száll lehet megtalálni az „én“ számára az iker-leket és iker-testet. Mert az „én“ másik felének, a feleségnek, keresése csak akkor vezet célhoz, ha megtaláltuk az iker-testet és iker-leket, amely a házaselet magasztos, eszményi rendeltetésére: az „én“ folytatására, halhatatlanságra egygyé tud lenni vagyis a maga „én“-jével teljesen bele tud olvadni a kiegészítő reszt kereső „én“-be.

Ne higgyen, kedves rokon, azoknak a meséknek, a miket a sziv titkos megrehbenéséről, a találkozás pillanatában ebredt szerelemről a házaselet nagy rokonsági köteleknek szent és sirgatórtó voltát nem ismerő poéták mondanak el a keresés tömkelegében tétovázva bolygó lelkeknek. Ez nagyon hamis tonus. Néha menyországba igen sokszor pokolka vezet. Nagyon ritkán lehet ezzel megtalálni az iker-testben az iker-leket is. Pedig mindakettő kell; de első sorban és mindenképpen a kereső „én“-nek.

Föltesszem, kedves Rókon, hogy önben a kereső „én“ ilyen iker-leket talál. Akkor minden bizonynyal boldogítani is fogja őt, s ön is meg fogja találni az egyesülés boldogságát.

GRAPHIC ÍRÓGÉP

a legiobb, legegyszerűbb, legtartósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fényezett dobozban. — Kizárólagos képviselő és törőktár:

Fischei Fülöp könyvkereskedésében N. Kanizsán.

Prospectussal azívesen szolgálók.

Plüss-Stauffer Ragasz, Doboz és Úvegekben.

Arany s ezüst cremenel többször: Tíz év óta elismert legtartósabb kitüntető. ENNÉLFOLVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm óegnél Nagy-Kanizsán.

kinna, óriási áldozatokkal megszerzett jogait szinte érthetetlen lelkiismeretlenséggel politikai járékserül hajlandók tekinteni.

Akik a vidéknek hangulatát azzal a gyászos békeöltetési ponttal szemben úgy ismerik mint mi; akik oly közvetlenül tapasztalták az elkeseredésnek hangtalan fájalmát, mint mi: azok tisztában lehetnek arra nézve, hogy az a-kormány — a mely ilyen rettenetes jog-feladásba is kész lett volna belemenni, — a nemzet többségének támogatására nem számíthat. Ellenben biztosak lehetnek és biztosak vagyunk mi is arra nézve, hogy tárt karokkal fogadja majd a nemzet választó polgárainak többsége azokat, akik a valódi szabadelvűségnek, az alkotmányos jogok sértetlenül való megőrzésének tiszta akaratával jönnek közéjük.

Itt a vidéken is őszintén óhajtja mindenki a békét; de ha ez nem sikerül és tovább akarnak menni a törvénytelen ségek terén: ám oszlássak fel az országgyűlést!

Erre a tisztító tűzre szüksége van most az egész nemzetnek!

A „Balatoni Múzeum” érdekében.

Felhívás

Zala-, Somogy- és Veszprém vármegyék közönségéhez.

Hazánk egyik gyöngye, a Balatonvidék, elemi csapások által sújtva, anyagi tekintetben mostoha viszonyok közé jutott; kulturális szempontból pedig sajnos, a legutóbbi időkig nem részesült olyan mérvű támogatásban, mint a melyet a természet által nyújtott előnyeinek fogva méltán megérdemelne.

Csak a folyó évtizedben tapasztalható a viszonyok némi javulása.

Azok, akik a házaselet praktikus oldaláról nézve hangzókat, igen sokat beszéltek a főző-kánálról, a sodrófáról, varróúról s egyéb ilyen ártatlan gazdaasszonyi szerszámokról. Ugy mondják, hogy ezek legyenek a feleséggé lett asszony legverei. Természetesen nem úgy értik, hogy támadó vagy védő eszközökül használja azokat, hanem úgy, hogy ezeknek a szerszámoknak ügyes forgatásával főlvérteződnék, főleggyezződnék azzal a bővös erővel, mely az édes otthon megeremeléséhez szükséges. Egy kis részben talán igazuk lehet, de egészben, mindenben nem; mert láttam én már kitűnő gazdaasszonyok mellett is boldogtalan házasságot, ha nem volt meg a rokonsági kötelek. Nem ám az a rokonsági kötelek, amit a törvényutódok kodifikáltak, hanem amit az örök természet teremtetni akarata megkíván.

Ne tekintse kedves Rokon, pusztá parasztesének azt, amit a magyar közszólas úgy fejez ki: szeszokás; mert, egyszerű nyelven ebben van kifejezve az a rokonsági kötelek, mely, a kölcsönös szeretet megeremeli s az együttlét minden pillanatára erősíti. Ez az összes okos csak rokon lelkek iker-ének (egymáshoz való egység) közti jöhet létre.

Van még házasság, amelyet nem azzal a ugynevezett mindeneké átátho szerelemmel kötöttek meg, melyet azonban az egymáshoz minden emésztőbb lángolás nélkül vonóró rokon-lelkeknek folyton fokozódó egymáshoz simulása, szelid egyesülése, sűrű szeszakihatalan, bővös viszonyu szakadárulandó erősbödő szerletté érlelt. Míg ellenben találkoznak az életben igen sok házassággal, melyet ugyancsak lángoló szerelemmel, az egymásért való epedésnek legyőzhetetlen dejes erejével kötöttek meg, melyet azonban csak hamar boldogtalanra tett a kiabrandulás, a csalódás: az a késerű tapasztalat, hogy bensőbb megismerés után egyik sem találta meg „én”-jének másik felét, s rokon-lelket, az iker-ent. Megtevezte őket az a káprázatos illúzió, amit

A phyloxera sujtotta szőlőtermelő nép végé is belátta, hogy nem szükséges vándorbottal kezében őai fészket elhagyni; mert lehet, sőt érdemes is a kártékony rovar ellen védekezni.

S a nép hitében megerősödvé, újult erővel látott elpusztult szőlőterületeinek beültetéséhez, minek következtében a hajdan oly drága fűrtököt termő, de később oly kopárú változott hegygerincek újra kizöldültek, s egy szebb jövő reményével biztatják most már a szegény népet.

A Balatonkultusz is, bár lassan, de azért terjed, minek következtében évről-évre több és több idegen keresi fel a tópartot, melynek számos pontjain nemcsak fürdő- és üdülőhelyek, de turista-pontok is keletkeztek.

A Balatonkultusz fejlesztése szempontjából alakult meg közelebb a Balatoni Múzeum-Egyesület s a vele kapcsolatos Balatoni Múzeum, melynek célja a Balatonvidék történelmi múltjának felderítése, a Magyar-tenger természeti sajátosságainak, valamint tájrajzi szépségeinek minél szélesebb körben való megismeretése: a balatonparti fűrdőtelepek szemléltetőalkalmának élénkítése s ez által a Balatonvidék csapásújtotta népe anyagi érdekeinek közvetített utón való előmozdítása.

E most változt szép és magaslatos cél megvalósíthatása szempontjából azonban a Balatoni Múzeum-Egyesületnek anyagi és szellemi támogatásra van szüksége, mely vérből hova fordulhatna máshova, mint a három* testvérvármegyé értelmiségéhez, irányadó körreiből.

Az évi 1 forintos rendes-, vagy 20 forintos alapító tagsági díj mellett a Balatoni Múzeum anyagi támogatása oly csekély áldozattal jár, melyre még a legazereyebb viszonyok közt levő ember is képes, annyival inkább, mert a rendes tagok kötelezettsége csak egy évre szól s az egyesület kebeléből minden év május 31-ig törtéendő lemondás folytán kiléphetni; az alapító tagok pedig az alapító tagsági díj fizetése által minden további fizetési kötelezettség alul mentve vannak, nem is számítva azon előnyt, hogy úgy a rendes, mint alapító tagok minden évben, egy az egyesület évi működését, a múzeum gyarapodását, az alapszabályokat, a tagok névsorát, több történelmi, régészeti és természetrajzi tárgy, tanulságos dolgozatot magában foglaló változatos tartalom évkönyvet is fognak teljesíteni díjmentesen kapni.

De az anyagi támogatás nem pusztán tagdíj-

(hogyja tartós alapokon nyugvó szeretettel jól megkülönböztessük) a bölcseslét erővel dízlingvaló magyar nyelv szerelemnek nevezett el.

Bocsássón meg, kedves Rokon, most veszem csak észre, hogy kissé talán messze is tévedtem. Még utóbb erősen gondolkodóba ejtem s talán vi-szá is riaszom attól a nagy és fontos léptéstől, melyet hova-hamarabb meg kell tennie: Kegyet tulajdonképpen nem is azt akarta tölem megtudni, hogy kicsoda vezető (fonalat ragadjon kezébe, melylyel a boldog házaselet kapujához érhet, hanem azt, hogy mit csináljon a kapun belül. Tulajdonképpen a házaselet (tiz parancsolatját óhajtotta tölem.

Nos hát bocsássón meg, ezt a tiz parancsolatot én nem írom meg. Ezt azért nem jelentetem ki levelem elején, mert akkor leveletem el sem olvasta volna. Hanem most, miután elolvasta, mondok még valamit.

Ha meg ezek után, amiket a házaseleti viszony alapjáról és boldogságának alkotó elemeiről elmondottam, tiz-parancsolatot is kíván: azt tanácslom, hogy forduljon egy más férfhoz; olyanhoz, aki esetleg a boldogság utáni vándorlás földjének Sinei hegyérőfő néz szomorú merengéssel az Izéret földje után, s talán melyen azok töpreng: hogy lehetne valami keddexé oda bejutni. Az majd fog irni önnek igen sok okos paragrafus, s azt mondja, hogy az a tiz-parancsolata a házaseletnek. Meg azt is fogja tanácsolni bizonyosan; hogy — miként egykor Mózes tette — vessé kötblábra. Há jó! van! En is azt mondom, hogyha kap ilyen tiz-parancsolatot valahonnan, vessé kötblábra! De ezt a tanácsomat még megtoldom valanival. Azzal, hogy — ha a házaselet kapuján a rokon-lelkek, az iker-lelek köze ekevel lép át — a kötblábrát mindjárt a kápuban vágja földhöz, mert akkor teljesen fölösleges. Ha pedig nem ilyen kötelekkel lép be a kapun: akkor is vágja földhöz, mert egy fabalkát sem fog érni.

fizetés, vagy alapítványtétel által, hanem akként is eszközölhető, hogy úgy a Balatonvidék történelmi múltjának felderítésére szolgáló tárgyakat, nyomatványokat, kéziratokat; rajzokat, festményeket, kő, bronz, vas és egyéb régiségeket, valamint a Balatonvidék és a Magyar tenger sajátosságait feltűntető, s az állati-, növény- és ásványországához tartozó tárgyakat akár méltányos árban, akár letéi- vagy ajándéképen engedjünk át a Balatoni múzeumnak.

Hogy minő jelentősége van a kultúrának életében egy ilyen múzeumnak, azt fejtegetnünk talán felesleges. Elég legyen csupán annyit telem-litenünk, miszerint az általános közműve földési kívül az e féle helyi gyűjteményeknek még az a különös fontossága is megvan, hogy a szakember könnyebb átekintést nyer hazánk egyes részeinek tanulmányozásánál, mert együttül találja mindazon anyagot, mely neki tudományos kutatásában ugyszólván nélkülözhetetlen eszközl szolgál.

A vidéki múzeumoknak azonban nemcsak az képezi feladatát, hogy az összegyűjtendő régiségek segítségével a vidék történelmének felderítéséhez néhány adattal hozzájáruljanak, hanem ezenfelül még magukba kell foglalniok mindazt, amit a vidék természetrajzi és tájrajzi tekintetben is felöl.

És lehet e valami tanulságosabb, mint a Balatonvidék és a Magyar tenger állat-, növény- és ásványvilágának tudományos rendszer szerinti gyűjteménybe foglalása és tájrajzi szépségeinek minél szélesebb körben való megismertetése?

Csupán a Balaton haj-állománya és víziszárvány s világa oly gazdag gyűjteménnyel kecsegtet, mely maga is megérdemli, hogy részere múzeumot állítsunk.

Éz van-e olyan fásult lelkü halandó, akinek szíve gyorsabban ne dobogna, vére erősebb lüktetésbe ne jönné, ha Csobánc, Taitika, Szigliget vagy Badác oly büszke hegyormairól letekint a Balaton napsugar-aranyozta sima tükreire, felöl árnyalta sötét, fodros hullám-barázdaira, vagy a báyadt holdfényöl világitott és milliónyi drágakö gazdag szinompájában rogyogó csillámdredőire?

Mi, kik virányos partjainak lakói vagyunk, sem tudunk elégé betelni a gyönyörrel, mit látása kell bennünk, mert mindennap más és más színben járulnak fel előttünk csodás szépségei; az idegen pedig, akit csak a sors véletlene vet ide, egy soha el nem bomályosuló kedvas kepet viz innét magával s a messze távolból is oly-oksor vissza-visszater képeleiben a magyar-tenger hegykoszoruzta partjaira és márdaltó hangos ligeteibe.

Meg vagyunk győződve, hogy még annak a komoly tudósnak hangulatra nem alkalmas tekkületét is meg fogja ragadni a Balatonvidék szépsége, aki csupán tapasztalatainak bővítése céljából és pusztán tudományozomjától ösztönözve keresi majd fel, a Balatoni Múzeum megtekintésé vegett e vidéket.

Es a tudósok révén szárvány fog majd Keini a hír messze földeken egy csodás tórol, melynek múzeumában ismereteket bővíteni, kien partjain lelkünk nyugalmat visszanyerni, üdítő hullámaiban pedig e csigázott idegeinket megerősíteni lehet.

Igy aztán az idegentörge om évről-évre emelkedni fog; a part mentén újabb és újabb fűrdőtelepek és üdülőhelyek keletkeznek s az a csapás sujtotta szegény parti nép is könnyebben érkeksítheti terményeit az élénk forgalmu fűrdőtelepeken; új jövedelmi források nyílnak és nem lesz kénytelen vándorbottal kezében, könyves szemekkel és sajzó szívvel bucsút mondani az őai fészkeknek!

A Balatoni Múzeum tehát nemcsak tudományos missziót teljesít, hanem e mellett még a balatoni partvidék anyagi helyzetének javítását is közvetve előmozdítja.

S ez elvitathatla kettős hivatalánál fogva a három testvérvármegyé értelmiségének szellemi és anyagi támogatására méltán tarthat igényt.

Ugyanezért egész bizalommal s azon kérelemmel fordulunk a polgártársainkhoz, hogy a Balatoni Múzeum-Egyesületet s azzal kapcsolatos Balatoni Múzeumot hazafias célja megvalósításában neccak anyagilag, hanem erkölcsileg is támogatni sziveskedjenek.

Kelt Keszthelyen, 1899. január 15-én.

Dr. Lovassy Sándor, Csék Árpád, titkár.

Az igazság.

A kisebb-nagyobb méretekben küzd ember nagyon sokszor szinte megrendülte áll meg, mikor látja, hogy a körülötte hullámzó életben, az ő körülményei által nyitott látókörben nem egyszer a legarcátlanabb cinizmussal taposnak az igazság fejére.

„Ez nem igazság! Ez gaszág!” — kiált föl méltó felháborodásában igen sokszor még a legérdektelenebb szemlélő is, mikor ellángol benne az isteni szikra, az igazság-érzet. És bizony-bizony akárhányszor ökölbe szoritja kezét a legszelidebb lelkű ember is egy-egy kiáltó igazságtalansággal szemben, minek láttára vagy hallatára még az égből szállott angyalt is elkapná a főlháborodás.

Jön azonban egy-egy megöszült egyén, kinek lelke tele van élettapasztalatokkal; ez megmagyarázza az igazságtalanságon fölháborodónak, hogy ez így volt mindig ezen a gyarló világon. Az igazságot mindig igyekezett kijátszani, kikacagni a hazugság, és ez igen sok esetben sikerült is neki rövidebb, hosszabb időtartamra; de azért teljes diadalra sohasem vergődhetett; mert bármennyire tapossák is az igazságot, bármennyire el akarják is örökre földelni azok, akiknek hazugság a kenyérök: mikor azt hiszik, hogy no most már alaposan eltemették, akkor tör ki leghatalmasabb erővel, akkor rázza le a hazugságok halmazát.

Es így is van.

Az élettapasztalat csakugyan arra tanít bennünket, hogy ne csüggedjünk, ne essünk kétségbe; ne rendüljön meg hitünk, bizalmunk az örök szellem által szervezett világrend iránt, mert az igazságot megölni nem lehet. — Még ha egy időre sikerül is erőszakkal, minden nemesebben érző emberi szívet főlháborító módon, hazugságokkal eltemetni: a legmélyebben megátsolt sírból is feltört, feltámad fényes-ségesen, sokszor a legváratlanabb pillanatban. Nem lehet megölni; mert az igazságban Isten halhatatlan lelke van. Ebben szól meg a leghatalmasabb erő, mely a végső pillanatban is megállítja a megrendült lelkű, kétségbeesésbe rohanó embert.

Hányszor találkozunk igaztalanul üldözöttekkel, akiknek az volt a tragikumuk, hogy görcsösen ragaszkodtak az igazsághoz; hogy ennek elpusztíthatatlan, megölhethetetlen hatalmától várták, remélték sorsuk, életük alaperejét, biztonságát! A szűk látókörü gondolkodás azt mondja rájuk, hogy az igazság törte be a fejüket, hogy az igazságért folytatott küzdelemben buktak el; mert ellentétbe helyezkedtek azokkal, akik sorsukon lefördíthettek volna. A köznapig ugynevezett praktikus felfogás éppen az ilyen konkrét esetekből vonta le maga számára tanulságot, hogy »fejfel rohan a falnak az, aki az igazságért küzd.«

De nem tapasztaljuk-e, — hála a világ-

egyetem fölött élő nagy Szellemnek! — hogy a legtöbb esetben az ilyen igazságért szenvedőnek egy váratlanul bekövetkezett esemény nagyon is fényes elégtételt szolgáltat? Nem tapasztaljuk-e a legtöbb tragikus sorsú ember életében, hogy mikor teljesen megrendült hitével az örület vagy az öngyilkosság határáig jutott: egyszerre, mint egy égből sugárzó fény, valahonnan a jellemények zűrzavarából előtör az igazság; kérlelhetetlenül elpusztítja, elsöpri azokat a vérlázító hazugságokat, amik az igazért jogosan küzdött ember igazságtalan bukását okozták!?

Igen, mert Isten örök, és az igazságban az ő lelke van.

Mi lenne a világrendből, mi tartaná egybe az emberiség erkölcsi világának szétfutó szárait, ha biztató fényük nem sugárzaná be az emelkedett lelkeket és rettegésben nem tartaná a sötét sziveket az a tudat, hogy az igazságot megölni nem lehet, hogy az igazságnak győznie kell.

Csodás ereje van az igazság világosságának. Már a bibliai korban megállítja Sault, visszafordítja, hogy azután mint Pál rettenetesen küzdője legyen az igazságnak. Nem találkozunk-e a mai életben is ilyen Saulokkal, akik attól a pillanattól fogva, ahogy lelkökbe sugárzott az igazság fénye, ahogy megpillantották az igaz világosságot: csodás íhletés-hatása alatt átalakultak és megtántoríthatatlan bajnokai lettek az igazságnak? Nem találkozunk-e hámulatatos energiával fellepő és minden egyéni érdeket kockáztató áldozatkészséggel küzdő hősökkel, akik a mártýr-lelkek fenséges odaadásával szállanak sikra az igazságért?

Mindig voltak, most is vannak és mindig lesznek ilyen hősök, akik elhagyottan is bajnoki bátorsággal állanak meg a hazugságokkal megtévesztett tömegek ezrei előtt; mert erős hitök, szent meggyőződésök, hogy az igazságérzet olyan hatalmas fegyver, amelyen előbb-utóbb meg kell törnie még a milliók igaztalan érdekeit támogató hazugságoknak is; mert annak a fegyvernek Isten lelke adja meg a legyőzhetetlenség erejét.

Rettenetes még gondolni is arra az állapotra, mely bekövetkeznekk akkor, ha az emberiség küzdőiben teljesen megrendülne és egyszerre összeomlanék az igazság isteni erejébe vetett hit és bizalom. Ez az állapot az erkölcsi világrend rettenetes összeomlását jelentené. Egy rettenetes ítéletnek lenne az a jók diadalának reménye nélkül, egy borzalmasképű pusztulás, az erkölcsi világ halomba omlása lenne az, és e romok fölött pokoli orgiával tobzódnék a döntő diadalt ünneplő gonoszság: Isten felkét szagatnákn szét akkor a világuralomra vergődött ördögök: az igaz lelkek világpusztulással járó végső kétségbeesése lenne az.

De az a hatalmas Szellem, kinek lelke él a bércek ormái és a rónák vízei fölött: ki igaztalan alapra tettett birodal-

makat omlasztott már össze és igaztalanul összeomlasztott birodalmakat támasztott föl rom-síraikból: fényesen világító tanulságot vonta végig a küzdő em eriség történetén, hogy elpusztulhatnak, elenyészhetnek az igazságért küzdők ezrei, milliói, de magának az igazságnak örök élete van.

Ez a tanulság ad hitet, erőt a tragikus küzdő embernek, hogy »küzdjön tovább és bizva bizzék« az igazság diadalában.

A szerzetesrendek reformja.

Római forrásból a magyar szerzetesek reformjára nézve a „Magyarország” következőket írja:

Rómába évek óta elhatározott dolog, hogy a világon élő azon összes szerzetes-rendeket, a melyek az idő folyamán eltértek a rend eredeti szabályaitól, meg fogják reformálni.

Ez a terv nem XIII. Leótól származik, az eszmét még IX. Pius pápa vette föl, aki már az ötvenes évek elején elrendelte, hogy a világ összes tartományában külön tanulmány-tárgyvá tétessék a szerzetes-házak élete.

Es ebből nőtt ki 1856-ban az osztrák és magyarországi domonkosok reformja, a kik egyes helyeken csak névleg voltak ekkor már szerzetesek; mert teljesen oly ruházatban járván, mint a mai prémonstreiek, a rend vagyonának jövedelmét is nem közös asztalról élvezték, hanem maguk között osztották meg.

IX. Pius tehát ezt a rendet reformálta meg legelőször, és pedig úgy, miként XIII. Leo most a ferencrendűeket: nemcsak kolostori életben, de a ruházatban is.

Az volt a szerzetnél a reform főcélja, hogy nemcsak a rend eredeti szabályai által előírt posztúrúhát viseljek a tagjai jövőre, hanem a rendtagok minden vagyon bírásától is eltiltaszanak.

S ezota minden szerzet reformjában ez a cél szorgalmaztatik legjobban, mert ez képezi sarkpontját a szerzetesi életnek.

A domonkosok reformja óriási forrongást idézett elő akkor. A szerzet ép úgy megfogott tagjaiban, mint a ferencrendiek a mut évben. De a cél elérésétől az mégsem tántorította el Rómat.

Róma ezután Scitovszky János hercegprímát azzal bízta meg, hogy Magyarországon az egyes szerzetes-házakat, mint pápai követ, látogassa meg. A hivatalos látogatás az ötvenes évek vége felé meg is történt, de hogy Scitovszky János nem tartotta ekkor még valami nagyon időszerűnek a magyarországi szerzetes-rendek reformját, az onnan is kitűnik, hogy Róma egész a nyolcvanas évek közepéig nem bántotta a magyar szerzeteseket.

1888-ban azonban újból felvetették Rómában a magyar szerzetesek reformjának eszméjét; mert 1884-ben Bernardinus a Portu Rómától ferencrendi generalis már mint pápai kiküldött jött Magyarországra, hogy szerzetes-teszvéreit ill némi reformok elfogadására bírja. Ez azonban akkor nem sikerült neki.

Es ezután tették újból tanulmánytárgyává Rómában a magyar szerzetesi viszonyokat. Senki sem sejtette, de tény, hogy Vanutelli Vince bécsi nunciust ekkor már azzal bízták meg, hogy a magyar és osztrákországi zárdák viszonyait legye neccsak tanulmány tárgyává; de azok megreformálhatása felől alapos tájékozást is szerezzen.

Vanutelli Vince tehát a nyolcvanas évek végén és a kilencvenes évek elején úgy Magyarországon, mint az osztrák tartományokban több

zárdát — különböző rendekből — személyesen látogatott meg.

A szerzetesek akkor nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot a látogatásnak, sőt némely helyen pusztá udvariságnak és inkább a nuncius pusztá tanulmány-utjának tekintették ezt a látogatást, mintsem oanonica visitatio-nak.

Csak azután tűnt ki a látogatások célja, mikor már Vanutelli Vince visszamenén Rómába, ott mint bibornok előterjesztette a magyar szerzetesek re nézve reformtervezését.

Es a most folyó évtizedben — a piaristákat s részben a premontrieket kivéve — minden szerzetes rendet megformált már Magyarországon Róma. Meg anélkül, hogy az, a ferencrendieket kivéve, nagyobb port vert volna föl.

Igy a Szent-Benedek-rendieknek is behozta a vita cummunist. Néhány év előtt ugyanis valamennyi hencés-apáttság a pannonhalmi főapát szoros főhatósága alá került. Eddig ott az apátok és egyes plébánosok a javadalmukhoz tartozó birtokok jóvődelme fölött szabadon rendelkeztek.

Róma reformja óta ez megszűnt. Az apátok és plébánosok csak kezelői ott ma már a javadalomnak, de nem teljes haszonélvezői, mert a befolyt jóvődelemmel a szerzetnek számolnak be, mely abból fizetést ad rangjokhoz mérten nekik. S ezzel el van érve ez a cél, melyet a szegénységi fogadalom legalább lényegében megkívánt, hogy a szerzetes magánvagyonnal ne bírjon, de tisztességes eltartás címen mindent a zárdától kapjon.

Es ilyenféle lesz lényegében a premontriek reformja is, a melyet Romából ugyan nem hirdettek még ki, de sorra kerül ez is.

A szerviták irgalmasok, kapacinosok stb. kisebb reformok árán már tulesetek az újításokon, de a premontriek, cisterciák és piaristák reformja még ezután jön.

Miként fog minden szerzet megreformálni? Ez perze ma még titok, de hogy a reformok már elő vannak készítve, és hogy ezek lényegét minden szerzetnél a szegénységi fogadalom betartásának kötelezettsége képezi, ez Rómában már nyílt dolog.

Lehet, hogy az összes rendeknél a publikáció még évekig nem fog megtörténni; mert Róma minden egyes szerzetes számára biztosítani akarja azt a lehetőséget, hogy az esetben, ha a rendben élni tovább nem akar, világi pap lehessen; de hát ez most egyelőre nehezen menne, mert a ferencrendiek tömeges kilépése, legalább egyelőre, világszerte megzavarta a paphiányt.

Várni kell tehát, míg az egyes megyéspüspökök újból azon helyzetbe jutnak, hogy a paphiány pótlására új papokat alkalmazhatnak. Es ha késlelteti valaki, úgy ez fogja legjobban károsítani egyelőre a többi a különösen az alaposabban megreformálendő szerzetek reformját.

Es mert a premontriek reformja jön most legelőbb sorra, azért bizonyos, hogy az ő reformjuk csakis olyan lesz, mint a benedeké: csakis a zárdai életre és csakis a szegénységi fogadalom szorosabb betartathatóságának kötelezettségére fog szorítkozni.

A szerzetek reformját Róma kérielhetetlenül végre fogja hajtani: Ez nem XIII. Leo pápa uralkodásához, hanem a püspökök és szerzetesek kongregációjának (Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium) régi elhatározásához van köze,

azt tehát még XIII. Leo halála után is folytatni fogják.

A ruházatot minden reformnál másodrangú kérdésnek fogja tekinteni Róma. Első az lesz, hogy a szerzetesi fogadalmak betartását legalább lényegileg biztosítsa.

Es hogy most Magyarország szerzetesit reformálják leginkább, ennek az az oka, mert az ezt intéző Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium élere elnöknek az a Vanutelli Vince bibornok került, aki a magyar- és osztrákországi szerzetesek reformját kidolgozta. Ertheő tehát, hogy ő miért sürgeti a két ország szerzeteseinek reformját.

Farsangi naptár.

Január 25-én: Deák-koncert.

Február 1-én: Calico-bál a Polgári-Együletben.

4-én: Az Izs. Jótékony Nőegylet estélye

5-én: Az Általános Munkásképző egyesület jelmez estélye.

11-én: Pincébál.

14-én: Az Irodalmi és Művészeti Kör estélye.

H I R E K .

— **Kinevezés.** A király *Saadhy* Jánost, a pécsi ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a sümegi járásbírószághoz a bíróná nevezte ki.

— **Gyászir.** *Rozgonyi Lajos*, a nagykanizsai polgári fiúiskola tanára jan. 20-án déli 12 órakor meghalt. Az elhunyt körül-belül 36 éven át működött a tanító pályán s ebből 30 évet Nagykanizsa tanítási-egyenlő szolgálataiban töltött el. Működését az elemi-iskolánál kezdte, később azonban a polgári fiúiskolához választották meg, hol a mennyiségigának volt a tanára. Egész-éves, erő-tesztalkatu férfiu volt. A mult évben azonban betegeskedni kezdett s állapota annyira rosszabbodott, hogy a most folyó tanítási év elején már léleki szabadságot kellett kérnie. Szabadágideje alatt rohamosan pszichiátia el szerzetét a betegség. Halálát mely részvétellel fogadták kártársai. A polgári-iskola tanítótestülete külön gyászjel-ntést bocsátott ki haláláról és koszorút helyezett ravatalára. A népiszkolai tanítótestület, a polgári iskola tanuló-ültsége szintén koszorúkkal fejezték ki az elhunyt tanférnu iránti kegyeletüket.

A család gyászjelentése ez:

Osz. Rozgonyi Lajosné szül. Fülöp Katalin a saját ugy gyermeki Rozgonyi Emília ferjezett Dr. Neusidler Antalné, Rozgonyi Lajos és Gyula a saját, valamint az alulírottak nevében mély fájdalommal tudatják a felejtethetlen szeretettel férj, illetve édes aya, ipa és testvérük Rozgonyi Lajos nagykanizsai polgári iskolai tanárnak folyó évi január hó 20-án déli 12 órakor életének 58 ik, boldog házasságának 9-ik évében, a haldokló szent-ékeinek átátos felvétele után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó hó 22-én déluán 4 órakor fognak Hunyady-uca 51. számú saját házában a rom. kath. hitvallás szertartásai szerint beszentelni a rom. kath. sarkiterben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engedelmős szent mise-aidozást pedig folyó hó 23-án délelőti 10 órakor fog a helybeli sz. Ferencrendűek plébánia-templomába a Mindenhatókat nemtatni. Áldás és béke langyos drága hamvai felett. Pap Nándor né szül. Rosenblüh Maria, Szabó Jozsefné szül. Rosenblüh Lina, Lakatos Lajosné szül. Rosenblüh Helén, Rosenblüh Antal plébános testvérei. Dr. Neusidler Antal vője.

— **Halál utokában.** *Heinrich* Ferenc a ca. és kir. szab. déli vasút Promogort állomását vezetője folyó hó 18-án neje kíséretében Nagy-Kanizsán át Bécsbe szándékozott utazni, hogy ott magát orvosai műltének alávéssa. Állapota azonban utazás közben oly rossza fordult, hogy újat Nagy-Kanizsán meg kellett

szakítani. Néhány órai kínos szenvedés után *Heinrich* kilehelte lelkét. Tetemét átvitték a rom. kath. temető halottas házába és itt 21-én délelőtt beszentelték, innét pedig átszállították Bécs-Ujhelyre, hol örök nyugalomra helyezik. *Heinrich* 49 évet élt.

— **Calico-estély.** Calico! Ez a szó hangzik mindenütt fülünkben, akár a korzón járunk, akár vicizelni megyünk leányos házhöz. Es a divatáru-üzletek kirakatai mindenütt telvannak kék-babos kelemékel, nyakkendővel fehér alapon. Ez a láza a „Polgári Egyet” vigalomrendező bizottsága idézte elő. Szétrepültek a kék-babos hátú meghívók és -zóta vannak tele a kirakatok ehez hasonló kelemékel. — A nagykanizsai Polgári Egyet vigalomrendező-bizottsága a főyő évi február hó 1-én, szórdán, azj Egyet nagytermében zártkörű Calico-estélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor. Belépő díj 1 frt, c-aládi jegy 2 frt 50 kr., karzati ülőhely 1 frt. Paboly 6 frt. Kéretnek a t. hölgyek az estélyen lehetőleg Calico-jelmezben megjelenni.

— **Házasság.** *Bergl* Arnold Nagy-Kanizsáról hétfőn kötött házasságot *Krausz* Idával, *Krausz* Simon kereskedő lányával Tolna-Hűgyészen.

— **Uj dalárda.** A nagykanizsai Általános Munkásképző-Egyesület már rég tervezi, hogy kebelében dalárdát létesít saját tagjainak művelésére és a nagyközönség szórakoztatására. Ebbeli törekvé-e azonban mindeddig meddő maradt azért, mert nem talált olyan szakembert kinek egyénisége, zenei képzettsége és egyszerűlete garanciát nyújtottak volna arra nézve, hogy az egyesület dalárdája biztos alapon, mint állandó intézmény létesülhet. Mint haljúk e napokban *Fischel* Lajos az egyesület elnökének és *Rosenfeld* Lajos az egyesület titkárnak ho-szas utánjárás után sikerült *Hock* János zenetanárt a dalárda szervezésére és tanítására megnyerni. — *Hock* János ismert kiváló zenei képzettsége, ambiciója és kitartó türelme teljes garanciát nyújtana arra nézve, hogy az Általános Munkásképző Egyesület dalárdája biztos és szép jövőnek néz elbe. Örömmel látjuk és bizonyára szívesen látja közönségünk is, hogy *Hock* János, e kiváló zenész, kilép rezerváltóságából és művészi tehetőségét ismét a társadalom szolgálatába bocsátja. — A dalárda február hó 15-én kezd meg működését. Azon egyesületi tagok, kik ebbe belépni kívánnak, az egyesület helyiségében kitélt lven jelenkezhetnek, azok pedig a kik még nem tagjai az egyesületnek, felvétel végett szíveskedjenek *Fischel* Lajos egyesületi elnökhez fordulni.

— **Nőegyesületi közgyűlés.** A nagykanizsai „Keresztény Jótékony Nőegylet” 1899. évi január hó 29-én vasárnap déluán 3 órakor a közönségi iskolaszék helyiségében tartja rendszeres közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztári számadás és felmentés. 3. Alulírtknő-választás. 4. Netáni indítványok.

— **Thea-estély.** A nagykanizsai Társaság-azombatón este a kör helyiségében családias jellegű tea-estélyt rendezett.

— **Jelmez-estély.** Néhány nap óta egy hatalmas világozók számlát verdes a szél a Korona szálló és a Bazár-ápulet között. Az általános munkásképző egyesület süggeszette ki a az egyesületi széküldre már számos meghívót is a jövő hó 5-én megtartandó tréfas jelmez-estélyre. A számos kis kartonlap egyes figurái előre mutatják már a mulatság bobóká, vidám karakterét, a szövegezés nem kevésbé: A „nagykanizsai” Munkásképző-Egyesület vigalomrendező-bizottsága 1899. február 5-én, vasárnap, a Polgári Egyet órasza terméiben saját könyvtár-alapja javára a hírneves *Kacipp-társaság* és egyéb itt még nem látott világhírű nagyágok közreműködésével zártkörű tréfas jelmez-estélyt rendez. A XIX. század élő csodáinak bemutatása. A szomoruba Csók-J-A-sa török oszobokának ünnepélyes felavatás. Belépő díj: személyjegy 60 kr., családijegy 150, karzati 30 kr. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések közönséssel fogadhat-

Albumok

képes levelezőlapok gyűjtéséhez, nagy választékban kaphatók

FISCHEL FÜLÖP könyvtartásában Nagy-Kanizsán.

Legsebb ajándéktárgy.

nak s hírlapilag nyugtáztatók. A munkásképző egyesület ismét egy kedves, sikerült estélyiylel fogja gazdagítani a farsangi mulatságok műsorát.

— „**Steuer-Quittung**“. Ez az ékes german szó a nagykanizsai m. kir. adó hivatal „Adónyugtá“-in díszel. Olyan szépek, olyan finomán hegyesek azon az ócska sárga papíron azok a ritka göth-be'ük, mintha csak é'ükkel a magyar ember szemébe akarnának beleturódní; mintha csak azt kiabálná valamennyi: *pukkadj meg, de fizess!* Az úrlap nyomtatott magyar szövegecskéje alatti, mindenütt ott van németül is a szöveg. Mire jó ez tek. m. kir. adóhivatal? A cs. és kir. ezredék hivatalaitól, hol a német nyelv a hivatalos, megkivánják, sőt ezekben kötelességükké tették, hogy a magyar hivatalokkal magyarul levelezzenek. És így is van ez. Mit keres akkor egy hivatalos írásban, melynek a pecsétjében a „m. kir.“ jelző van, a german szó? Ezeket az úrlapokat valahonnan a pénzügyminiszteriumból szállítják és ezekkel van elárasztva az egész ország. Míg a zöld szaszok deputációba járnak Bécsbe, mert harag-zanak, hogy „Kronstadt“ mért Brassó, — addig a magyar királyi adóhivatalok a Steuer-Quittungokkal kedveskednek.

— **A Polgári-Egyet. közgyűlése.** A nagykanizsai Polgári Egyet. rendes közgyűlést folyó évi február hó 2-án délelőtt 10 órákor saját helyiségeiben tartja meg, a következő tárgysorozattal: I. A választmány és számvizsgáló bizottság jelentése. II. Az 1899. évi költségvetés és ezzel kapcsolatos a felvételi és tagdíjak megállapítása. III. Kötvények kiadásra. IV. Választmányi javaslat az egyleti ingatlanok részbeni értékesítése tárgyában. V. Elnök, alelnök, választmány, tisztikar és számvizsgáló bizottság magváltása. VI. Német indítványok (melyek azonban 4 nappal előbb írásban az elnöknek bejelentődök, ki azokat a tagokkal az egylet helyiségeiben kifüggesztés után közli).

— **A honfoglaló vezérek sirja.** Darnay Kálmán, (Sümeg) az országos régészeti társulat igazgatósági tagja, folyó hó 17-én kezdte meg asatásait Zala-Szántón, a községi területen levő, negyvennél több halomsírnál. Ezek azok a halomok, amelyeket a községben 6 százados legenda a honfoglaló vezérek sírjainak tart. Az kétségtelen, hogy e hely pogány magyar sírokat rejt magában; tanúságot tesz erről a mult hetekben lett lovas sir is, amely a honfoglalás korát jellemző zablát és kengyeleket tartalmazott. E tárgyakat Nagy Vince zala-szántói földbirtokos Darnay Kálmán sümegi muzeumának ajándékozta. Ha a halom-sírok egyike ép lovascsontváza és a honfoglalás korát jellemző mellékleteket tartalmaz, Darnaynak szándéka azt a földet együtt kiemelni s ha e kísérlet sikerül, ki küldi az azt a párisi kiállítási magyar hadtörténelmi osztálya számára.

— **Nincs hal a Balatonban.** Keszthelytől Siófokig a nagy tó mentén hiába vet hálót a halász. Nincs hal a Balatonban, ez a szomorú hír érkezik a magyar tengeréről, a melynek halbősége egykor világhírű volt. Karácsony táján még volt egy kis reményűd, mert az erős fagy után vastag jégpáncél csillogott a tavon s a halászok készültek a jég alatti való halóvetésre. Híres munka ez a Balaton mentén, a mikor a halásznép s'félkör Jessi, hogy a tó jégén rianás támadjon, s ezalatt el lehessen eresztetni a hálót. Jókai Aranyember c. regényében gyönyörűen írja le ezt a halászatot. Az idén eddig nem volt rá alkalom, de az öreg halászok még erős fagyot jósolnak februárra s készülnek nagyban, hogy az eddigi hiányt kárpótolják magukat. Az ócsi halászat szegényesége nagy zűszedelem a mostani bérilőkre, mert nemcsak a gazdag részvénytársaság veszi át az egész tó halászatát bérlettel s akkor a mostani bérilők kiesnek a bérletből. Az új társaság szakszerű halászatot és haltenyésztést indít meg s mindjárt az első eszindőben sok millió halikrát szór a tóba, hogy növelje halbőségét.

— **Halálhír.** Hollós Jenő, a nagykanizsai Hirschel Ede építési vállalkozó-cég pénztárnoka, folyó hó 16-án 22 éves korában hossza sorvasztó betegség után elhunyt álmában helyén Déván. Az elhunytban Hirschel Ignac, a Dél-zalai Takarékpénztár nyug. pénztárnoka, lát siratja. Az elhunytat át szállították Grácba és ott a vasúton helyesik örök nyugalomra.

— **A rablói-gyilkos nyomában.** Még emlékezni fognak olvasóink arra a titokzatos rablói-gyilkosságra, mely a mult év tavaszán történt a Miháld és Nagy-Kanizsa között fekvő erdőben. Pály György somogy-miháldi gazda a kanizsai helvására jött marhákat vásárolni.

Még a hajnali órákban indult el hazulról, de Kanizsára nem ért be. A szomszédjai Pályt a récei erdőben nem messze az utól, halva találták véres volt körülötte a föld, zsebei üresek. A vizsgálat kiderítette, hogy Pályt egy lötték agyon. A nyomozás folyamán többeket letartóztattak, de csakhamar kiderült a gyanusítottak ártatlanága. Az igaz ítetés nem került közre. Félig-meddig feledésbe borult már ez az ügy Miháldon, csak Pály veje, kit szintén gyanusítottak a gyilkossággal, nem bírte megynugodni abban a szegény faluban, mely becsületet érte. Kutatóit ő is mindenfelé, de hiába. — Arról értesít bennünket miháldi levelezőnk, hogy a csendőrség az igazi gyilkos nyomában van. A napokban a zakányi csendőrőrs egy Breckó György nevű oborukai illetőségű csavargó kanászbojtárt fogott el. Breckó nem egyedül működik, cinkostársai: Bedő (Enekes) István, kiszolgált katoná. Több ízben utonállást követtek el, sőt a vallomási során azt is beismerte, hogy egy rablói-gyilkosság is terhelte lelkét. A gyilkos tulajdonképen: Bedő István, ő lötte agyon Pály Györgyöt a récei erdőben. Breckót a zakányi csendőrőrs erősen megvasalva Miháldra vitte, innen pedig A gyilkosság színhelyére, a récei erdőbe kísérték, a hol töred-imesen bevallott mindent. A kanizsai csendőrség néhány emberét tegnapelőtt Horvát-zámba küldte Bedő István után, kinek tartózkodási helyét Breckó elárulta.

— **A nagykanizsai kir. ügyészség 1898. évi ügytergatalma I. Törvényszéki hatáskörbe tartozó bűnügyek.** Ugyazam érkezett. 6454. elintéztetett: 6454. Törvényszéki hatáskörbe tartozó bűnügyben feljelentés beérkezett: 839. ebből eljárás megindítása nélkül felrétéztetett vagy más hatósághoz áttéztetett 306. (az összes feljelentéseknek 32 százaléka.) vizsgálat szorgalmaztatott 533. esetben. A nagykanizsai, csáktornyai, kesztői, perlati és letenyei vizsgálóbizottságoktól (az 1898. január 1-je előtt befejezetlen maradt ügyek betudásával) vizsgálat folytatott 698. önálló bűnügyben. A vizsgálat befejeztetett 582. ügyben, folyamatban maradt 116. ügyben. Ezen 582. vizsgálati ügyben benyújtott közdídoi előterjesztésekből volt: 1. vádléval (vád alá helyezésre, végtérjalás kitűzése) 282. 2. a bűnvádi eljárásnak megszüntetését szorgalmazó indítvány 245. 3. a vizsgálati ügynek más hatósághoz való áttétele indítványoztatott 55. esetben; összesen 582. A vizsgálatnak és nyomozásnak kiegészítése indítványoztatott 142. esetben. Törvényszéki főtérjalás tartatott 134. napon 308. bűnügyben. Itélettel befejeztetett 392. Elhalasztatott 35. Itéletelrehozott volt 303. Írásban indokolt felelkezés benyújtott 28. II. Fegyelmi ügyek: Feljelentés: 3. Bejejeztetett: 2. Fegyelmi főtérjalás volt: 1. III. Járásbíródsági ügyek. Hivatalból áldozendő bűnügyben az eljárás folyamatba téteztet 808. esetben. Közdídoi nyilatkozat volt 1479. IV. Fogházi ügyek. Az 1898. év folyamán letartóztatott jogerős ítélet alapján 596. egyén vizsgálatilag 162. egyén; összesen: 748. Az összes [elítelt vizsgálati] letartóztatottak által a fogházban töltött napok száma 40,237. Átlagos napi létsám 110. Munkanap volt 28,555. Munkával foglalkozott 688. egyén. Átlag naponként (az ünnepnapok beszámításával) 63.

— **Szövetkezeti közgyűlés.** A nagykanizsai tiszti önszervező szövetkezet 1899. évi január hó 29-én délután 2 órákor Nagy-Kanizsán, a polgári iskola helyiségeiben tartja évi rendes közgyűlést. A közgyűlés tárgyai: 1. Jelentés a lejolyt üzleti évről. 2. A felügyelő bizottságnak az 1898. évi számadások és mérleg iránti jelentése, ennek alapján a mérleg végmegállapítása és a mutatózó nyeremény tolosztása, valamint a felmentvény megadása iránti határozat. 3. Az elnök és a sor szerint kilépő 2 igazgatósági tag és pedig Györffy János és Körsikényi István, valamint a szövetkezetből kilépő Rozgonyi Lajos urak helyett újak, vagy ugyanazok; ugyancsint 3 felügyelő bizottsági tag megválasztása. (A közgyűlésen előterjesztendő indítványok — a közgyűlést 24 órával megelőzőleg — írásbelileg a szövetkezeti elnöknek benyújtandók. A felügyelő bizottság által

megvizsgált számadások a szövetkezet helyiségeiben az üzleti órák alatt betekinthetőek.)

— **Bejelent az erettségügyi bizonyítványról.** A közoktatásügyi miniszter az erettségügyi bizonyítványok fordítási ügyében rendeltetett intézett az ország valamennyi középiskolájához. Megtörtént ugyanis, hogy a bizonyítványoknak megengedett fordításait az eredeti magyar szövegű bizonyítvány nélkül kézbesítették a tanulóknak. A miniszter most elrendeli, hogy az igazgatók azoknak a tanulóknak, lakik az erettségügyi bizonyítványt fordításban is kívánják, mind az eredeti bizonyítványt, mind annak törvényben megengedett fordítását adják ki; és pedig a fordítás az eredeti magyar nyelvű bizonyítványhoz hozzá kell fűzni és az összekötő zsinoget a középiskola pecsétjével le kell pecsételni.

— **Mérenylet a vouat ellen.** Szerdán délután a Nagy-Kanizsáról Bpest felé haladó személyvonatra Petteud közleében többször rálőttek. Az egyik golyó közvetlenül a mozdonyvezető feje előtt süvített el és belefuródott a gép oldalába. A tet'est erősen nyomozza a csendőrség.

— **Mit jelent ez a szó: magyar?** Egy nváradí tudós, dr. Marinescu Athanáz érdekes tanulmányt adott ki a „magyar“ szó eredetéről. Szerinte a magyar név a mag és ar elemekből áll. Mag, illetve y által lágyítja, magy; masz: az ar: embert jelent, a miért is magyar = mező-ember = mezőn lakó. Annyi, mint a német Feldmann. Megemlítjük, hogy Vámbéry szerint magyar = uralkodó, hatalmas, Patrubány Lukács szerint magyar, = Marsi vidéki ember, Hunfalvy Pál szerint pedig magyar = földférti, földember. Ezek után most már igazán kérdés: mit jelent vajon ez a szó: magyar.

— **Most jelent meg 14 nyelven egy a Ferenc József keserűvíz forrást tárgyaló nyomtatvány, nagy képekkel a székesfevárosról valamint a világhírű Ferenc József forrás szétküldési teleleperől. E nyomtatvány kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.**

— **Harangszótelés.** Torontál-Erzsébetlak róm. kath. kisközsége felejthetetlen Erzsébet királynék emlékének megörökítésére temploma számára harangot készített. A harang, mely Szent Erzsébetnek és megboldogult királynéknak művészi kivitelű dombormű képevel van díszítve, valamint Magyarország Szent Erzsébet tiszteletére, Erzsébet királyné emlékének 1898. évi szeptember 10. szövegű felirattal van ellátva, a „Budapesti szivattyú és gépgyár részvénytársaság; ezeltől Waiser Ferenc harangöntőjéből került ki. Torontál-Erzsébetlak kisközsége kérelmére főmazzaságú Vaszary Kolos bíbor hercegprímás az december 28-án szentelte fel ünnepélyesen a harangot budavári palotájában.

— **x Főnto: mindenkinek.** A nebezen emészto ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz zűszedelem gyomor bajokat, melyek kezdetben csak a nyelvi nyomás hanyás stb. által észlelhetőek. Minden bántalmak ellen legjobb sikerrel hasznák dr. Rósa életbalszámát Fragner B. gyógyszeráraból. (Prága 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszerárban is.

Üzleti álványok, üvegszekrények, továbbá pultok és raktár álványok majdnem új állapotban igen olcsó árban azonnal eladatnak. Bővebb meg tudható Weisz Jakab ur üveg és butorkereskedésében Nagy-Kanizsán.

— **Házaladás Nagy-Kanizsán a Magyar utca 762. számú földszinti ház szabadkészből azonnal eladó.** — **Bővebben meg tudható Fischel Fülöp könyvkereskedésében.**

A jóhírű Kozma-féle

korcsma-helyiségek bérbeadásnak, esetleg az ingatlan örökáron eladatik. Bővebb felvilágosítás kapható

ZERKOVITZ ALBERT

íródjában

NAGY-KANIZSÁN

Anyakönyvi hírek.

Múlt hétem házasságot kötöttek:

Hokman József földműves — Horváth Juliánával.
 Ország György földműves — Mihálec Rosállyal.
 Takács József naposmester — Bogar Rosállyal.
 Vidi Károly cipész — Quer Erzsébettel.
 Millei László földműves — Millei Juliánával.
 Flambert József földműves — Jámber Teréziával.
 Kálovecz György földműves — Szalai Katalinnal.
 Csuhaj János ág. ev. vallású naposmester — Landi Katalinnal r. kath. vallású házielőadó.
 Kis József vasuti munkás — Horváth Máriával.
 Horváth György földműves — Vallák Annával.
 Jámber György földműves — Dávidovics Juliánával.
 Kálovecz András földműves — Pécics Annával.

A múlt hét halottjai.

Bongonyi Lajos rk. polgári iskolai tanár 58 éves.
 Stern Háni lr. bázaló 85 éves.
 Ruy Anna rk. 29 éves napos.
 Riegler János rk. 1 hónapos.
 Kósu Sarolta lr. 20 éves.
 Marics Katalin férj. Bednek Györgyék rk. földm. 63 éves.
 Dávidovics Anna rk. háromgyed éves.
 Koller Terésia rk. napos. 48 éves.
 Koronai Ilona rk. 28 éves betegelő.
 Heinszék Ferenc rk. 49 éves állomás vezető Promotőr.
 Molnár Juliánna férj. Németh Szerpák Józsefnek rk. 51 éves.
 Horváth Ferenc rk. 2 hónapos. — senex fia

IRODALOM.

„Pillangó” immáron második évfolyamába lép a Pillangó, az a kitűnően szerkesztett és remek illusztrációkkal ellátott lap, amely már első évfolyamában tökéletesen megfelelt kitűnőttől elvárásnak: tudott elmés lenni trágárság nélkül és szatirizálni személyes támadások nélkül! A pillangó, a magyar sajtó egyetlen társadalmi és művészeti lapja, a melynek minden egyes száma, úgy az illusztrációk művészi kivitele, mint a szöveg legalelőkelőbb irodalmi színvonalá tekintetében szenzáció-szerűen meggyedve olvasható a helygőzölésnek, mely a magyar Fliegende Blätternek hasábjain a legnemesebb humorral találja. A Pillangónak, mely színes szárnyaival vidáman libben meg a második évfolyamába, előfizetési ára egész évre: 4 forint; félre 2 forint. Nagyedvire: 1 forint. A Pillangó kiadóhivatala: Budapest, VI ker., Taraszkört 35. sz. I. em. alatt van.

CSARNOK.

Gondolatok.

Irta: Korányi Berta.

Egy nő élete a bölcsőtől a sírig, egész költözött. Mig gyermek, csupa édes lyra. — 16 éves koráig *regye és mesében* nő fel. A nagy leányi kor azonban már *regénytel* és regényben kezdődik és variálja a *románcot* a *balladával*. *Legendás* válhat mint apáca, mig a házassággal a *dramá* kezdődhetik. A további élet azután a sírig: egy hosszú *elbeszélő költemény*, mely néha kivételesen *dörge*delmessé lesz, vagy unalmasan ellapósul.

Könnyen csalódik a férfi, ha a szeretett nőben csak az ideál magasztosságát és az eszményi hibánélküliséget véli megtestesítve.

Jellemzilárd férfi szerelme szikla, melyen a viharverte hullámok is megtörnek; a jellemtelenség sajka, — melyet a fuvalom is felbillent.

Szerelem sója: — a csók.

Az életnek igazán magasztos illuziót csak egy kölcsönözhet: a szerelem.

Leánynak az első bál, fiúnak az első adósságcsinálás a legbüszkébb öröme.

A blazirtság soknál palást, melylyel a szellemi szegénységet takarják.

Egy örök probléma, melyet minden halandó meg akar fejteni, de amit nem fejt meg soha senki: — a szerelem.

Gyűlölj szived egész démoni szenvedélyvel; de szerelmed se legyen langy-meleg.

Egy souper-csárdás, sokszor olyan az ismeretségnél, mint az előző a könyvnel, — főleg reakzió az érdeklődést.

Nincsen hangszer oly sok húrral és oly jól felszerelve, mint a szív, és nincs is olyan hangszer, mely annyi hamis hangot adhatna, mint a szív.

Minden embernek van egy idealizált második énjé. Ügyekezünk ahhoz hasonlók lenni.

Goethe azt mondta: Több világosságot! Mi nők, ha nem akarjuk önmagunkat megtagadni, csak azt mondjuk: több szeretetet.

A férfiak életében a gyomor igen nagy tényező. Ha a házasság-életben tartós a boldogság és béke, ez annak a jele, hogy az asszony megismerte férje gyomrának gyenge oldalait.

A sajnálat mindig alamizsna.

Sok léleknek ragyogása csak olyan bájos illuzió, mint például a csillagok fénye: amit egy másiktól, egy nagybóttól nyernek.

Gyakran, a midőn csalódunk, nem önmagunkat sajnáljuk, — hanem azt, a *kiben* csalódunk.

A nagykanizsai maláta- és

sörgyár.

Irta: Gambrinus

Ha valaki a Somogy-Szent-Miklósról yezőt u'on hagyja el Nagy-Kanizsát, szemébe ötlök az ut baltele, az utolsóházak után jövő imponáns gyár-csoport, izléses épületeivel az előtérben hatalmas lövegű nagy keményes gyárával, mely magában véve is elég volna arra, hogy bármely nagyváros fölé helyén feltűnést keltsen.

Ez az összekapcsolt maláta- és sörgyár részvénytársaság fekvése, — gyártelepe.

Ma már az egész közönség tisztában van azal: hogyan készül a sör, mert a gyárak nem afféle titkos Engel laboratorikumok. Ide bemehet mindenki, megnézhet mindent és meggyőződhet róla, hogy az a kedves modoru, jóképű ur ki kalauzul melléje szegődik, nemcsak nem titkolozik, hanem inkább mindent feltárva, megmutat, megmagyaráz s a legtitkosabb kamarákba is bevezeti a kíváncsi nézőt, szívélyes hangon, meglepő szakavatottságával árulja el Gambrinus nagymester szabadelmának rejtett kincseit. — Ez az ember a gyár műszaki igazgatója: Ehrlich Richard ur. Neki köszönheti Nagy-Kanizsa közönsége, hogy jobbnál jobb sört ihatik, minden színben és ízben. Ott a gyártelepen ez a kedves modoru ur nyomban meggyőződheti vendégeit állításunk valóságáról, — szívesen kínálva a gyár készítményeinek zamatos levét.

Bizony büszkén nézhetünk, különösen mi magyarok az ilyen nagyvadású vállalatra. S ha a részvényesek ma még nincsenek is teljesen megelégedve az üzlet eredményével, ez nem a készítmények minőségén mulik. Hisz a földolog a jó árpamaláta, s ez oly kiváló-minőségű, hogy számtalan vagonnal szállítanak ki belőle Németországba, Felső-Ausztriába, sőt Csehországba is. Itthon is készül belőle olyan sör, hogy vetekezik bármelyik első-rangu készítménnyel. És hogy nincs oly mérvben elterjedve, mint amennyire megérdemelné, annak okát abban a különös ősi magyar szokásban kell keresni: hogy nekünk izlik az idegen.

Ha közönségünk tudná, hogy például az itteni palacska sör oly pedáns, higienikus kezeléssel megy keresztül, a mint ahogy azt a modern egészségügy csak megkívánhatja: bizonyosan szívesen itatná a betegek-dő, sápadt gyermekekkel e nagy táperejű valódi jó italt. Mikor ugyanis az üvegek Pasteur rendszer szerint sterilizáltak, a hordóból esetleg bejűk kerülő legkisebb, legparányibb ártalmas bacillus is megsemmisül s a gyomorba, csak tiszta, egészséges alkotórészek kerülnek. Innen van az, hogy az üveg-sör nem puffasztja fel a gyomrot, mert már nem tartalmaz egy parányi élesztő mikrodermat sem.

A színt és ízt illetőleg pedig lehet válogatni. Van itt a pilseni világos-sárga színűtől kezdve egész a legsötétebb, úgynevezett bak-sörig mindenféle színű és ízű sör.

S most már a fogyasztási adó miatt sem kell a közönségnek sehozza szaladgálnia; mert ezt az

új törvény értelmében maga a sörgyár intézi el, s mikor a megrendelt mennyiséget a házhoz szállítják, már az adó is le van fizetve.

Olcsóság dolgában pedig nincs hamarjában olyan ital, mely ezzel vetekekedhetnék.

Tessék csak megpróbálni s látni fogják, miért festik Gambrinust, nagy kora dacára pompásan viruló férfunak.

Szerkesztői füzetek.

Keresséte. Máltatásnak valakit alkalimlag — ha Kanizsára jön — megbízni, hogy jőjön lapnak kiadóhivatalába. Kiadónk a legnagyobb készséggel teljesíteni fogja Nagysád óhaját. A postai szállítás költsége nem állan arányban a csomag értékével.

Kain-Szent-Miklós. Ne tessék hanyagnagynál felelni hogy kérését mindaddig nem teljesítették. Ballag már a vén diák! Eppen az a baj, hogy csak ballag. Egy kedves jóbarátunk megígérte, hogy eljuttatja hozzánk a szöveget; de hát egy kis időre ballagó vén diák ő is. Milyelt megkapják, azonnal köszöjék e helyén.

NYILTTÉR.

Báli selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenként valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként a legdivatósabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztók**nak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákát pedig postafordultával küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(ca. és kir. udvari szállító) Zürichben. (4)

Magyar levelezés. Svájcba kézzel levélbilyeg ragasztandó.

Kérdezzük meg a háziorvost!

mint

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legbban ajánlja.

Nyilatkozat.

Boldogult férjem, nehai Vágó Ede, a Neuschlos-tele tanningyár részvénytársaság főkönyvelője, ki 1898. év november hó 25-én a

Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-Társaságnál

baleset ellen biztosította magát, 1898. évi december hó 9-én baleset következtében elhalálozván, nevezett társaság a teljes biztosított összeget, azaz 20.000 koronát nekem a legrövidebb idő alatt kifizette.

A Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-Társaság"-nak ezen gyors és méltányos eljárása folytán indittatva érzem magamat halás köszönetemet nyilvánítani.

Budapest, 1899. január hóban.

25-3

Ov. Vágó Ede.

Előttünk:

Dr. Berger Mós.

Dr. Odönyf Miksa.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Kipróbált és csalhatatlan szer
hajkihullás,
fejkorpa,
kopaszodás

386-5

ellen az

Anticalvus

mely teljesen ártalmatlan, a haját puhítja növeszti és annak szép színt ad.

■ Gyermeknek is sikeresen használható. ■

Üvege 2 korona.

5 üveg bérmentve küldetik.

Főszétküldés: **Kanitz Odön**

gyógytárától Balassa-Gyarmat.

■ Minden gyógytárban kapható. ■

Specialista

Sérvkötőkben.

A Keleti-féle ca. és kir. saab. Sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtökéletesebb ezen nemben, nem okozk, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja a császár szerkesztésével fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gumi sérvkötő idomítható pellottával, szarvas bőrdővel és biztonsági övvel.

Ca. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsszelben aranyéremmel, díszokmányal.

Árak: egyoldali 6 frt kétoldali 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: mulábak, mákcsok, jár- és nyújtó-gépek, egyenesstartók (Harsing-féle rendszer), orthopédiai fűzők, háskötők, göröcsérkenyék és mindenféle gummiárak urak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és díszkrétező csaközöl

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű- és kötszer-gyáros

Alapít. 1878. **Budapestben.** Alapít. 1878.

IV. Koronaherceg-utca 17. szám.

Sebészeti műszergyár gázmotor orvossal:

IV. Rostély-utca 15. 240-14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő költözésekkel késéssel becsapértetnek

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves házi-szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Linimentum elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi házi-szer, melynek egy hástartásban sem kellene hiányoznia 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török úrszék gyógyszerorvosnál **Budapestben.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több fűszertarték utánzat van forgalomban. Ki sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint sem valódit utasítsa vissza.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

KLYTHIA a bőr ápolására
szépítésére és
finomítására **Puder**

Legelőkelőbb sítőzéki, bál és társalgó PUDEK.

— Fehér, rózsaszín, és sárga —

vegyileg analizált és ajánlja Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. Ellásmeg levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari toilette-szappan és illatszert-gyár Bécsben.

Főraktár: **BÉCS,** I. Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszert- gyógyszerkereskedésben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: **Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula** cégeknek.

Eladás.

Az általam már több éven át birt és Letenye mezőváros, főterén levő, s az összes hivatalok szomszédságában fekvő kávéház és vendéglő keretszobából álló üzletemet összes felszereléssel, azonnal vagy rövid időn át engedni szándékozom alkalmas vállalkozónak családi viszonyok miatt. Az átvétel 1500 forintnyi összeget igényel. Levélbeli tudakozások és értesítések alulirtohoz címzendők.

Leitner Izidor
kávéház és vendéglőüzlete
LETENYÉN.

Ingyen szederia csemete.

A földmivelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2-3 éves magági szederia csemetét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasút, esetleg hajó állomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemeték magas törzsű fákká neveljük úgy egy katasztrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el olyformán, hogy a sorok egymástól egy meter, a sarokban a csemeték 80 centimeter távolságra álljanak.

Sővény alakításnál egy folyó meterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt **sürgősen** jelentsék be.

A földmivelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szegzárdon Tolnamegye.

Igen alkalmas az utazásokon. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Egészségügyi hatóságától megvizsgálva.

(Bizonyítványt kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án)

Kalodont ja

legjobb és legolcsóbb

Fogtisztító-szer

A száj kiöblítése csupán fog vagy szájvízzel nem elégséges a fogak tisztítására. Ehhez felejté szüksége valamiféle fogtisztítószert használna.

Mindenütt kapható.

MEGHIVÓ.

A Nagy-Kanizsai Takarékpénztár által alapított

ÖNSEGÉLYZŐ SZÜVETKEZET

1899. évi február hó 2-án délelőtt 9 órakor

tartandja

a N.-kanizsai takarékpénztár helyiségében

II. ÉVI RENDES

közgyűlését

melyre a t. c. szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Évi jelentés.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, ennek alapján a mérleg megállapítása, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése iránti határozat.
3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kijelölése.
4. Az igazgatóság tagjai közül az alapszabályok 23. § a értelmében kilépő *Aczél Pál, dr. Francz Rudolf, Keller Mátyás, Tripammer Gyula* és *Zerkovitz Lajos* és egy visszalépett igazgatósági tag, valamint a felügyelő-bizottsági tagok helyett újak, esetleg azok újbóli megválasztása.

Nagy-Kanizsán, 1899. január hó 9-én.

JEGYZET: A felügyelő-bizottság által földvizsgált vagyonmérleg a szövetkezeti helyiségben bármikébe tekinthető. Az üzletre szertartások könyveik felmutatása mellett szavazatlapjaikat t. évi január hó 31, és február hó 1-én a szövetkezeti helyiségben átvehetik.

12-8

<p>A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és p. étvágytalanságot, savanyu főbőgőst, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, györmörgőcsöt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértulást, hőmorhoidákat, női bántalmakat, elbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult</p>		<p>Minden gyuladás, seb és kelts gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keménységénél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar-és genyedséknél, továbbá körömgonyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keménységeseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttem képződéseknél stb. 50 év óta bevált</p>	
<p>Dr. ROSA-fele életbalsam</p>		<p>Prágai házikenőcs</p>	
<p>FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.</p>			
<p>Ki az emésztése minden munkáját új életre serkenti egészséges és tiszta vért szoroz, különben is biztos és messze földön líres, bevált háziszser.</p>		<p>A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűtő hatása alatt.</p>	
<p>1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.</p>		<p>Dobozban 25 és 35 krajcárjával Postán 6 krral drágább.</p>	
<p>FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti képményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárából és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbrol látható három szögletű védjegy.</p>			
<p>A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!</p>			
<p>Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak</p>			
<p>Raktárak Budapesten:</p>			
<p>Török József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer-tárban, Thalmyer és Seitz, Kochmeister utóda</p>			
<p>Főraktár B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag. Eok der Spornergasse Nr. 203.</p>			
<p>Postaküldés azonnal. 281-26</p>			

Meghívó.

A Letenyei Takarékpénztár Részvénytársaság

1899. évi február hó 12-én d. e. 10 órakor

Letenyén, az intézet helyiségében

VII. évi rendes közgyűlését

tartja

melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

Targysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőség jelentése.
2. Az évi zármérleg és veszteség- és nyereség-számla bemutatása, valamint az osztalék megállapítása.
3. Az igazgatóság és felügyelőség részére a felmentvény megadása.
4. A felügyelőség megválasztása. (Három rendes és két póttag.)
5. Az alapszabályszerűleg bejelenthető esetleges indítványok tárgyalása.
6. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 44. §-a így szól: Aki szavazati jogával élni akar, köteles saját nevére szóló részvényét még le nem járt szelvényeivel együtt, netáni meghatalmazását a közgyűlés megnyitása előtt a társaság pénztárába letenni. Szavazati joggal csak az bír, kinek neve a részvénykönyvben tulajdonosként bejegyezve van.

27-1

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyv-
kereskedésében.
A szerkesztővel értekezni lehet napon-
ként d. u. 4-5 óra közt.
de intéendő a lap szemléli részére
vonatközlő minden közlemény.
Kiadóhivatal:
Városház-épület, Fischel Fülöp könyv-
kereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer; vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Égész évre 12 korona (6 frt — fr)
Félévre 6 korona (3 frt — fr)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)
Nyiltár postósra 10 krajcár.
Előfizetések, valamint a hirdetések: s
vonatközlő Fischel Fülöp könyv-keres-
kedésébe intéendő.
Bármentetlen levelet csak ismeri: kár-
ból fogadunk el.
Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, január 26.

Vasut-ügy.

Ezelőtt körülbelül két hónappal érte-
kezlet volt a nagykanizsai városház termé-
ben *Vécsey Zsigmond* polgármester elnökö-
lete alatt a tervezett regede-nagykanizsai
h. é. vasutvonal tárgyában. Az értekezlet
lefolysáról akkor a „Zala” részletes tudó-
sítást közölt.

Azóta ez az ügy nem került szőnyegre,
mivel az engedélyesek és az érdekeltség
között nem fejeződtek be minden vonalon
a tárgyalások. Mi nem is szándékoztunk
vele foglalkozni mindaddig, míg N.-Kanizsa
város hozzájárulási kérdése — (mikor ez
majd konkrét javaslat alakjában a városi
képviselőtestület közgyűlésének tárgysoro-
zatába kerül) — az ügyet aktualissá nem
tette volna.

„Zalai Közlöny” helyi laptársunk jan.
21-iki számában azonban *Istváni György*
aláírással vezércikk jelent meg, mely a
kérdést szőnyegre hozta, s azzal olyan
szempontokból foglalkozott, amelyek nem
egyeznek meg Nagy Kanizsa város érde-
keivel s melyek ennél fogva kötelességünk ké-
teszik, hogy *Istváni György* ur cikkjének

alapján e vasut-üggyel mi is foglalkozzunk.

A laptársunk hasábjain megjelent cikk
egész terjedelmében így hangzik:

A Nagy-Kanizsa — regedei h. é. vasut.

Nagy-Kanizsa, 1899. január 20.

Nagy-Kanizsa város képviselőtestületének, il-
letve ezen testület néhány tagjának bizalmas
értekezletén mutatta le dr. Hajos letenyei ügyvéd,
mint a Nagy-Kanizsa — regedei vasut engedélyese,
vagy engedélyesének képviselője, ezen vasut
tervezetét, költségvetését stb.

Az értekezleten jelen volt képviselőtestületi
tagok, ha jól tudom — egyhangulag oda nyilat-
koztak, hogy ezen h. é. vasutat, csak azon eset-
ben hajlandók anyagilag 30.000 forintnyi törzs-
részvények jegyzésével támogatni, ha ezen h. é.
v. sút nem Kanizsáig, hanem Zákány, illetve
Gyékényesig épül ki, különben egyáltalában nem.

Nezzük csak már most, — mennyiben indokolt
e Nagy-Kanizsa — regedei h. é. vasut kiépítése
egyáltalában és — ennek Nagy-Kanizsa — zákányi
vonalán különösen. — Közgazdasági szempontból
minden h. é. vasut — hatarozottan — nyereség —
legalább költségleg annak látszik lenni; de tényleg
az is — legalább azon vidéknek, a melyen
keresztül vonul; — vajjon nálunk, ha speciell
most ezen eptendő h. é. vasutról szólunk, szük-
séges-e vagy sem: ez olyan kérdés, melyhez
pro és contra nagyon sok szó fer: Mindenekelőtt
ne tévesszük szem elől — hogy sajnos bár, de
igaz — idegen tőkével, vagyiszt idegen tőkével,
építettük fel vasutainkat, a törzsrészvények, holt

papírok, ezt legjobban bizonyítja, hogy körülbelül
135, vagy több helyi érdekű vasut közül 6 fize-
tett neveltséges osz aléok törzsrészvényeseinek es
csak győzze az elsőbbségi birtokosokat kielégí-
teni, de már ez mindenki beláthatja — hogy ily
körülmények között még sajnos — nem vagyunk
azon vidék — mely megengedhetne magának ily
lényűzést.

Ne értesünk félre, vannak o'y köz- és
nemzetgazdasági okok, melyek a helyierdekű
vasutak építését, meg ha kell a tényezés árán
is megkövetelik. Nezzük ez esetben is — tán
vannak — és ha találunk, mint jó hazafiak, még
örülünk is rajta.

Tán van 4-5 nagyobb ipartelep, híres ma-
lom, cukorgyár, posztógyár, gőzfűrés, vagy
van-e legalább kilátás ezek létesülésére — lehet
hogy bizonyosak geográfiai és helyi ismeretünk,
de ilyenekről e vidéken — legalább olyan tele-
pekről, a melynek egy vasut felépítésénél szóba
jöhetnek — tudomásunk nincs. Létesülhetne
igaz, hogy ez kizárva nincs és az is igaz, hogy
előbb kell a vasut és azután ezek létesülése be-
következik — de legyünk őszinték — biztatók-e
e tekintetben — reményeink? Nezzük végig mint
kanizsaiak, vasutvonalainkat Kanizsától — Fehér-
várig, Kanizsától — Csáktornyáig, Kanizsától —
Szombathelyig, Kanizsától — Barcsig, — sőt
nezzük vidékünkön már évek óta forgalomban
levő helyi érdekű vasutak közül néhányat —
például a b.-szit.-györgy — somogy-szobbi, b.-szit.-
györgy — fürjeit, stb. s b. ujjainkon összesszámlá-
ljuk azon ipartelepeket — azon szénfogyasztó
— nyersvasat leldolgozó — ipartermékeket el-
szállító telepeket, a melyek ezen vonalak
mentén létesültek. — Mindent egy kartyára rá-
tenni vakmerőség — mindent arra a mezőgazda-

TÁRCA.

Hideg szél . .

Hideg szél süvölt keresztül
S a fa lombja összereszdül,
Mint ha fáma — fálne —
Úde lombja egyre sárgul,
Leperdül a botog ágral
A sápadt levélke.

Bánatom rezzeneti szárnyát,
Sívemen sokogva jár át,
Minden hurját tépre. —
Csoda-e, ha megreszkédet,
S vonszolván a nagy keresztet:
Sápadok beléje . .

De Kisöldül a fa ága,
Lesz még annak szép virága
Tavas ábródesen!
Csüggedő szív, csak remélj te,
Örömlőnek visszatérte
Nem csak álom mégsem!

KORÁNYI BERTA

Hugom emléke.

— Január 26. —

Némán megörve álltam ravatalodnál.
Ez hát a végöl: a kegyetlen halál!
Fellázdát a lelke az istenség ellen,
Sőt kétségbe vontam, hogy még legyen ilyen.

Nincsen egy szemérvnyi igazság e földön,
Diadalt ülnek itt a buták a bölcsön.
Rimákó az élet, tisztesség becsület:
Ne azt nézd mit szabad, hanem, hogy mit lehet.

Ha bukik egy férfi mint egy gyenge fűszál,
Ember a te sorosd: küzdj és bízza bizsál!
De mit vétettél te, életlennek fele,
Hiszen a mit tetteél jószággal volt tele.

Rövidke boldogság volt itt osztályrészed.
De a végzet azt is irigylete jóled.
Zokogva borulok hugom sírhalmára,
Egy kis boldogságnak milyen nagy az ára.

ZELEI GYÖZÖ

A magas szellemek ismertető jelei.

Irta: dr. M. J.

Az utóbbi években a spiritualizmus nemcsak
Európa nyugoti részeiben, de hazánkban is
mindinkább kezd terjedni, dacára annak, hogy
valóban jó és megbízható — mediumokban éppen-
séggel nem „bővelkedünk, sőt spiritualistáinknak
is a tulnyomó része, a spiritualizmus szédítően
magas lajtorjának még csak alsó fokain vannak.
Ezt egyébként csodálni annál kevésbe lehet, mert
hiszen csak most kezdene igazán nagyobb szá-
mban a spiritualizmus iránt komolyan érdeklődni.
Irodalmunk e téren, sajnos! mindeddig egy-
általában nem létezett — csak mostanában jelent

meg néhány figyelemreméltó kis munka *) magyar
nyelven, a melyeknek célja a spiritualizmus
mivoltát a közönséggel nagy vonásokban megis-
mertetni. A kik már előbb is érdeklődtek az új
tan iránt; leginkább Allan Kardec munkáit olvas-
ták, mert a jobb spiritisztikus munkákból csakis
ez volt némét nyelvre lefordítva. Aksakow két
kötetes nagy művét már csak kevesen ismerik,
de még kevesebben Zölnar tanár könyveit, a
legjobb angol és amerikai munkákat, mert ezek
még némét nyelven nem kaphatók. Fordításukba
csak most kapott bele egy tisztan e célból alakult
társulat.

Allan Kardec munkái mindenestre igen jók.
Ehhez kétség sem fer. O volt uttörője a spiritiz-
musnak Európában, azért érdemei e téren elévül-
hetetlenek. Amde — munkái a spiritizmusnak
csak abc-jét képezik, úgy hogy az, a ki mást és
jobbat is nem olvasott, távolról sem képes önálló
ítéletet alkotni s ezért a spiritizmust illetőleg
mindig elfogult és egyoldalú nézeteket fog tá-
plálni. Pedig „Audiatur et altere pars!” Ennél
jobb közmondást a spiritizmus megismerése
és helyes átértésére még keresve sem lehetne
találni.

Allan Kardec, dacára, hogy közel fél ember-
életet áldozott a spiritizmusnak, bizonyos tekintet-

*) Ezen művek között a kezdő spiritualistáknak különösen ajánlható: „Théostaté a spiritizmus történetéből” Nérel Ödöntől és „M. a spiritizmus” Desse wty Arisztidől. (8 szék.)

Bel- és külföldi képes folyóiratok, hirlapok, szaklapok, ifjusági- és divatlapok

minden külön díj felszámítása nélkül

előfizethetők és megrendelhetők

Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

ságra — arra a nyers terményre építeni, legalább is nagy bátorság — ne adja az ég, de ha mégis 2 rossz esztendőnk lesz egymásután, mit csinálnak ezek a tisztán és célra idegen pénzen épített vasutak? — A vasutózemhez manapság az emberanyag nagyon drága — a vasut fenntartása óriási összegekbe kerül, szegények vagyunk, a törzsrészevényekben fekvő holt tőkék nincs meg, ez másé, ezért nekünk kamatot kell fizetnünk, mert az, a ki a pénz, nem igen kér — jó-e vagy rossz-e a termés — ez a kamatját követeli akár közvetelt, akár közvetlen uton. — Egy szavunk se volna — ha valahol e vidéken, csak közgazdasági szénbánya volna — vagy bármi más, ami egy vasutnak még idegen kamatot pénzen való megépítését indokolná, de így bizony, erős optimizmus kell annak lennie, ki ily körülmények között — ha csak más előttünk ismeretlen, magasabb célok tenné nem forognak — e vasut szükségességét bizonyítaná.

Ne kábitson el bennünket, ha a térképet vizsgáljuk, Csehország északi része vagy Belgium — ne feledjük el, hogy azon sűrű vasutvonal — majdnem egyik gyárudvarból a másikba szolgál, még ha-onlatnak is merész ez. Nezzük csak az elmúlt 1998-iki évet — nem volt jó; de nem is a legrosszabb — sőt tekintve azt, hogy a rosszabb 1997. évi készletek majdnem teljesen elfogytak ésszerűen is várható volt az aratás utáni nagy forgalom.

Mi történt? A vasutak kivétel nélkül — nagymértvű előkészületeket tettes, a járműveleket kijavítottak, megnagyobbítottak. — Kölcson kocsi kibéreltetek, elmúlt az aratás, elmúlt a cséplés, a forgalom alig hogy mozgott — sőt tán határba maradt a múlt évek forgalmánál az óriási tökebefektetések kamatai — ha nem is maradtak el — de megkéstek, már pedig nagy különbség az, ha valaki vagyonos ember lévén, saját fogatát belogva, felkantározva várhatja magára — vagy pedig szegény ember urhatnamságból, vagy rossz gazdaságból óraszáma fizetett flakert vesztelget. Szó sincs róla, hogy sok volna a vasutunk, szó sincs róla, hogy egy-egy helyi érdekű vasut terhünkre lehetne — de nincs hozzá mód; idegen pénzen építeni pedig speciel, ez a vasut ép oly kevéssé indokolt, mint szükséges! Csak a történelmi igazság kedvéért jözzem meg meg, hogy úgy 6—8 évvel ezelőtől valahol, ha jól emlékszem e vasut által keresztül szegődő vidéken egy orosz báró petroleum forrásokat keresett — vagy talált is. — Tény az, hogy néhány kocsiromány nyersáru valamelyik finomítóba el is küldetett, de azota úgy tudom nem sok történt ebben a dologban, tán a muszka báró néhány ezreddel, a vidék néhány bórdo petroleum vagy más anyaggal lett szegényebb, de tudommal más baj nem történt. Ha pedig, vagy csalódnám, vagy tévesen volnék értesülve, ha e helyben csak néhány kiadás orrás tényleg volna, úgy ez az egy körülmény

már félig indokolta tenné e helyi érdekű vasut kiépítését, én igen szívesen, hazafias örömmel belátnám családásomat, bebizonyítandó azt, hogy semmiféle érdek nem vezérli tollamat, mint csak az — hogy haladjunk. — A haladás sohasem lehet káros, de legyen az öntudatos indokolt és mindenektől biztos alapon levő — mert ez esetben a reakciótól félni nem kell.

A mi pedig ezen h. é. vasut — Kanizsa város által óhajtott kanizsa — zákányi vonalát illeti, úgy ezen vonalnak közgazdaságilag szükséges voltáról egyáltalában szólni sem lehet. — E vonalat, mely még tervezve sincs, nézetünk szerint csakis H. Szt.-Miklós tele az ugynevezett surdi völgyön át Surd-Belezna-Zákányra volna vezetendő, eltekintve attól, hogy ez biz drága multság lesz. Félre nem érhető itt a tarifális nyomás, melyet a minden tekintetben teljesítőképes Kanizsa — zákányi vonalra volna hivatva gyakorolni.

Hogy e tarifális nyomás indokolt-e — szükségese-e és még a feltehető legjobb esetben is megéri-e e drága vonalrész kiépítését; erről majd számszerűen máskor szólnunk. Itt még csak azt akarjuk megjegyezni: a kormány nem engedélyez sok patikát, mert a verseny esetleg többet árthat a közegészségnek — mint az elérhető nyereség a cikkekel esleleges olcsóbb voltánál egyeseknek használható; tán egy kis jóindulattal alkalmazhatnók — e tételt a köz- és nemzetgazdaságra és különösen a vicinális vasutakra is!

Istvánfi György.

Aki Istvánfi ur e cikkjét figyelemmel elolvassa, abban a következő alap-gondolatokat fogja találni:

A) Premisszák.

1. A helyi érdekű vasutak általában szükségesek.

2. A helyi érdekű vasutak tulajdonképpen mégis csak ott szükségesek, ahol nagyobb ipartelepek, bányák, gyárak, malmok, vagy gőzfűrészek vannak.

B) Konzekvencia.

3. Mivel a regede-nagykanizsai vonal mentén még petroleum-forrás sincs: ide vasut nem kell s ennek felépítése meg nem engedhető fényezés lenne.

C) Függelék.

4. A Nagy-Kanizsa város által óhajtott

kanizsa-zákányi vonalnak közgazdaságilag szükséges voltáról egyáltalában szólni sem lehet.

Látni való mindjárt első pillanatra, hogy a cikkirő urnak már a premisszáiban is logikai ellenmondás van. Mert vagy azt mondjuk, hogy a helyi érdekű vasutak általánosságban nem szükségesek s fölépítő-sőknek csak ott van értelme, hol bányák, gyárak, ipartelepek stb. vannak; vagy pedig azt mondjuk (amint a cikkirő is mondja) hogy általánosságban szükségesek; de akkor azoknak szükségességét nem köthetjük ahhoz a föltételhez, hogy a vonalot metszett vidéken okvetlenül bányák vagy gyárak legyenek.

Ez a logikai ellenmondás — úgy látszik — erősen vergődött a cikkirő ur lelkében is, mert második premisszájával, hogy t. i. a helyi érdekű vasutak csak bányás, gyárak vagy általában ipartelepés vidékeken szükségesek: nem bírta legyőzni első premisszájának igazságát, hogy t. i. a helyi érdekű vasutak általában szükségesek. Azért cikkjének mindjárt első részében határozottan azt állítja, hogy „közgazdasági szempontból minden helyi érdekű vasut határozottan nyereség, legalább külsőleg annak látszik lenni; de tényleg az is: legalább azon vidékeken, amelyen keresztül vonul.“

Ebből a mondathól üt ki legerősebben a logikai vergődés. A cikkirő ur érzi egyegy tételnek igazságát, de valami ismeretlen hatás nyomása alatt minden áron azt akarná diadalra juttatni, ami a maga lelkében sem érhetett meggyőződéssé.

Elsimeri, hogy közgazdasági szempontból minden helyi érdekű vasut határozottan nyereség.

De ezt az igazságot szeretné valahogy agyonütni; azt írja tehát: „legalább külső

ben mégis csak kezdő volt; mert hiszen nem állott rendelkezésre a 40-50 év óta rendkívül leiszaporított spirituális tapasztalatok és ismeretek óriási halmaza. Filozófiáját, valamint az ebből levont tanokat leginkább csak a saját tapasztalataiból és a régi orientális vallások tanulmányozásából merítette; (innen a kardekiták reinkarnációs dogmája. Szerk.) Az elloguatiannul gondolkodónak tehát okvetlenül be kell látnia, hogy bármennyire kitűnőnek tartják is sokan Allan Kardec könyveit, azok az újabb munkákkal — különösen pedig az előítélet nélküli, elfogulatlan, tudományos képzettségű amerikai spiritiszták műveitől — távolról sem mérkőzhetnek, annál kevésbé, mert ott vannak a legerőteljesebb és legkifejtettebb mediúmok, a milyenképp a francia spiritiszták atya nem rendelkezett; sőt módjában sem állott rendelkezni.

Eppen ezen nagyon is egyoldalú meggyőződés följárán sokan nem képesek megítélni, hogy seane alkalmas-e mifele szellemmel van dolguk? Már pedig ez fontos, ha a spiritualizmus révén okúlni akarunk és, nem foglalkozunk azzal csupán multság, vagy időöltés kedvéért. Sokan ugyanis azt hiszik, hogy az a szellem, a ki mindig csak igazat mond és azon kérdésekre, a melyekre felelni nem képes, színtelen nem tudom-mal válaszol; vagy gyakorló emlegeti isen és Krisztus nevet, sőt imára, ajlatosságra inti a körülbűlőket, okvetlenül a legmagasabb sferákból való. Ennek folytán spiritisztáknak tekintenek mindent, a mit — létségekivül jóhiszeműleg — állít, vagy tanácsol-

Pedig az ilyen szellem esetleg alacsonyabb sferákból való lehet, sőt ez valószínű is. Ez természetesen nem zárja ki, hogy igen jó, igen becsületes és igazságszerető legyen, sőt a műveltség előre haladottabb fokán ajon. Mert hiszen a szellem azt mondja, a mit tud és a mit környezetétől hallott, vagy tanult.

Mert sohasem szabad arról megfeledkeznünk, hogy az egyenlű, a hasonló vonzza egymást. Akarmiféle hitben, vagy meggyőződésben halunk is meg, szellemünk minden tekintetben vele rokonszenyező társaságba jut. És hacsak az ujszülött szellem különben nincs elkészítve a magasabb eszmék és tanok befogadhatására, bármilyen erkölcsös életű volt is a földön, talán századokig sem fog téves nézeteitől megszabadulni annyival kevésbé, mert hiszen ennélkül is aránylagos boldogságot élvez Nagyon teves lefogás tehát azt hinni, hogy az alsóbb sferák kivétel nélkül a bűnhődés helyei, vagy csupán csak a rossz és elvetemült emberek szellemeinek tanyája. Vannak az alsóbb sferákban is a boldogságnak élvezetere szolgáló elszigetelt helyek. Ide a rossz szellem nem férközhetik, már csak azért sem, mert hiszen anyagiassabb természeténél fogva, ezek a helyek láthatatlanok előtte.

E szerint a halálnak nevezett változással nem leszünk egyszerre mindentudók. Ezen átmenet nem változtat rajtunk egyebet, minthogy anyagi burkotatunkat elhagyjuk és lebszerű testet öltünk magunkra, amely erkölcsi és műveltségi fokunk arányában lehet durvább, azaz anyagi-

sabb, vagy finomabb. Máskülönb ugyanazok maradunk. Megtartjuk jellemünket, tudásunkat, hitünket és meggyőződés-einket s magunkhoz hasonló társaságban kerülünk, sokáig megtartjuk téves nézeteinket is. A ki nem volt például spirituálisista, a spiritalizmusról hosszú tapasztalatok révén okul lassanként s a tiszteres farságába kerül, míg magasabb sferákba emelkedik. Azért, — miként magasabb szellemek közbejöttével értesülök, — van, számtalan jó lélek, ki már hosszú századokon át keresi a mennyország kapuját, a hol szent Péter velük megtalálhatni s dacára az irtalomtól athatott, magas szellemek felvilágosításának, továbbra is megmaradnak téves hitükben és megpróbáltatásuk minősítik, ha mindez ideig még nem sikerült nekik a mennyországba eljutatni.

A lélek, a mikor testet elhagyva a más világba lép, annyira új és ismeretlen viszonyok közé jut, hogy semmiképpen sem ismeri ki magát, hacsak irtalmas jó szellemek nem fogadják a masvilág küszöbén, a mi rendszeren meg is történi. Ezek szolgáltnak neki azután jó tanácsokkal és kezdetben kalauzólják is az új jövevényt. Ez főleg azokkal történik meg, a kik többé-kevésbé jó életet folytattak itt e földön. Az ujszülött szellemre nézve főfontosságú az a körülmény, hogy a kapott jó tanácsokat, különösen órangyala intelmeit, lelkiismeretesen követse, akár ellenkeznek saját nézeteivel vagy hitével, akár nem. Mert csakis így tudhat gyorsan haladni. A ki ezekről nem bír tudomással, — mint a nemspiritaliszták nagy zöme, — óriási hátrányban lesz, ha eljön

leg annak látszik lenni." — Erre a tételre logice annak kellene következnie, hogy *de tényleg nem az minden vidéknek.* Az igazság azonban győzelemre jut nála és azt írja egészen helyesen, hogy: „*de tényleg az is, — legalább annak a vidéknek, amelyen keresztül-vonul.*”

Ebben a nézetében osztóznunk mi is, mert hisz mikor Regedetől Nagy-Kanizsáig építünk egy helyi érdekű vasutat, az a célunk, hogy ennek a vidéknek legyen belőle nyeresége és ne Hortobágyának.

Hanem a cikkirő ur céljával ez a kimondott igazság valószínűleg nem kvadrált, azért azután hamarosan nyomott a tollán és azt írta, hogy a regede-nagykanizsai vonal azonban „speciell” más elbírálás alá esik. Mert hát a helyi érdekű vasutak szükségességét kimondó igazság bevál mindenütt; bevál Árvában, Szatmárban, Trencsénben, Csikmegyében és mindenütt, csak éppen a Regede és Nagy-Kanizsa közötti vidéken nem. Ez a vidék ugyanis egészen elűt specialitás a helyi érdekű vasutak kérdését illetőleg. Olyan specialitás, ahol már okvetlenül bányáknak, gyáraknak kell lenniök, ha helyi érdekű vasutat akarunk állítani. Itt a nemzetgazdasági érdekek és a kulturális viszonyok szorosabb kapcsolata és fellendítése nem elég nyomós ok arra, hogy helyi érdekű vasutat létesítsünk.

Az semmi, hogy a modern forgalomtól teljesen elzárt nagy vidék egy emporiális várossal s a világ-forgalommal egyenes összeköttetésbe jut.

Az semmi, hogy egy nagy vidék terményei, mező-, szőlő- és erdőgazdasági produktumai könnyen elérhető piacot nyerne s viszont a lakók az ipari produktumokhoz könnyebb szerre les sokkal olcsóbban jutnak.

Az semmi, hogy a vidéki gazda-közönség a nagykanizsai — már csak fölépítésre

váró — gabona-raktárakkal szoros kapcsolatba jut.

Az is csak bliktri, hogy egy nagy vidéknek szép jövőre hivatott emporiális városa ezzel az újabb kapcsolattal hatalmas lendületnek néz eléje.

Ezek a szempontok csak más vidék helyi érdekű vasutjánál válnak be; itt nem is numerálnak, nem is ponderálnak. Ide okvetlenül bányá vagy gyártelepek kellene.

Azt hisszük, hogyha a cikkirő urnak eme szempontján kívül egyéb nagy és fontos érdekek nem harcolnának a vasuti vonalak létesítése mellett, akkor Magyarországnak 3—4 vonalon kívül alig keletkezhetett volna több vasuti vonala. Mert akkor csakugyan alapos volna legtöbb vonalunkkal szemben az ő bámulatos nagy aggodalma, hogy a törzsrészvényeseknek holtan hever a befektetett tőkéjük.

Ha azonban a cikkirő ur a helyi érdekű vasutak értékének mérlegelésében helyesebb álláspontra jut, akkor nem fog lamentálni a törzsrészvényesek tőkéje miatt.

Mert kik azok a törzsrészvényesek?

Az érdekelték.

Azok, mielőtt a hozzájárulási összeget megállapítják, nagyon is számot vetnek azzal, hogy az teljesen arányban álljon érdekeiknek a vasut-vonaltól remélt lendületével.

Azokat a törzsrészvényes urakat ne méltóztassék félteni, mert ők nagyon tisztában vannak azzal, hogy mily mértékben térül meg betekett tőkéjük kamata más oldalról; ha az elsőbbségi kötvények birtokei el is viszik egyelőre a vasut-vonal közvetlen hasznát.

Azok nem aggodnak majd a miatt, hogy jön-e megint ide valami orosz báró petroleum-forrásokat keresni és talál-e vagy sem; valamint az sem aggasztja őket, hogy

hátba véletlenül egymásután két rossz-termésű esztendőnk lesz; mert tudják, hogy jöhet megint szintén egymásután olyan 2—3 év, melyeknek terményforgalma bőségesen kárpótolja a két sovány esztendő gyenge forgalmát; valamint az is tudják, hogy a vasutak existenciáját nem kizárólag a terményforgalom biztosítja.

Méltóztassék csak tehát ezt a kérdést egészen a törzsrészvényes urakra, az érdekeltségre bizoni: ez teljesen az ő dolguk, az ő érdekük; a mi érdekünk, a közös érdek csak az lehet, hogy a regede-nagykanizsai vonal mielőbb létesüljön.

Ami pedig cikkirő urnak a nagykanizsai értekezlet óhajára tervezett vonalrész tárgyában leirt nézetét illeti, erre tisztelettel megjegyeztük, hogy az ő információja nagyon téves.

A nagykanizsai értekezleten a jelenvöl 40 tekintélyes városi képviselő igenis egyhangulag attól tette függővé a hozzájárulást, ha a regede-nagykanizsai vonal tovább vezetetik, de nem Zákánynak, hanem (és ezt különöndösen hangsúlyozták) a lehető legegyszerűbb uton Gyékényesnek.

Ez az egyenes ut pedig Somogy-Szent-Miklóson, Surdon és a bükkösi völgyön át vezet a gyékényesi állomásig.

A nagykanizsai értekezlet ezzel éppenséggel nem akart a Déli Vasut nagykanizsai Zákányi vonalára tarifális nyomást gyakorolni; hanem vezette első sorban az a szempont, hogy ez az új vasuti vonal ilyképpen egy világforgalmi vonallal közvetlen kapcsolatba jusson; másodsorban pedig az, hogy Nagy-Kanizsa város ezáltal egy vele eddig csak lazán kapcsolódó vidéket nyerjen szorosabb érdekkapcsolatába. Mert nagyot fognak lendülni e vonal által Szent-Miklós, Surd stb. községek és azok vidékei; de lendülni fog a mi városunk is. Tehát — amint méltóztatik látni — ennek a vonalnak

az óra, mikor el kell hagynia porüvelyét. Ilyen szellemeknél olykor annyira moggyőkeresedett a téves fellogás, a helytelen meggyőződés, vagy hit, hogy egészen hiába történik minden oktatás s karba vesz minden jó tanács. Az ilyen szellemek olykor hosszú, nagyon hosszú időszakokat töltnek a félhomályban, míg végre lassan kezdik belátni, hogy tévutakon járnak.

Ha egy szellem képes elolvasni a jelen pillanatban az agyunkban formált gondolatot, akkor arról biztosak lehetünk, hogy az erkölcsösség és műveltség tekintetében legalább is velünk egy színvonalon áll, lehet természetesen igen magas szellem is, de nem szükségszerűen következtetés. Erkölcsileg alattunk álló és nálunk műveletlenebb szellem nem képes a megfogamzott gondolatot leolvasni; ellenben képes egész multunkat agyunk redőzeteiből kibetűzni, úgy, mintha mi egy nyitott könyvből olvasnánk.

Az egészen alantás, tudatlan szellemekről nem is szölok. Elég sajnos, hogy ezek igen is gyakran jelentkeznek, de szerencsére minden kezdő spiritiszta könnyen felismerheti őket. Ezeket el kell üzni, ha másként nem lehet, a seance föllüggészetes által, mert a velők való közlekedés igen veszélyes.

Rendkívül nehéz olykor a valamivel magasabb műveltségi fokon álló szellemeket, a kik különben még telvük emberi gyarlósággal, a valóban magas szellemektől megkülönböztetni. Van ugyanis sok a kik csupa hitűsből, nagytehetségű, hírneves férfiak neveit szokták felvenni, ilyképpen óhajtván

imponálni. Ha az ilyen szellem, — miként mondanám, — a műveltség bizonyos fokán áll, nem könnyű meghatározni, vajjon álnévet veit-e fel, vagy pedig valóban az, a kinek mondja, vagy kiadja magát? Annyival inkább, mert ilyen hírneves férfiak életrajza a legtöbbszörre általános ismeretes s így szerfölött nehéz a nagy nevet usuráló szellemek identitását konstatalni. Ennek életrajzát ugyanis ő is jól ismeri, sőt valószínűleg meg jobban, mint a legtöbb élő ember. Ilyen esetekben kell a legóvatosabbaknak lennünk, nehogy misztifikációnak legyünk — akaratunk ellenére is, — jöhözemű áldozatai.

A következő szellemnyilatkozat fölől, a melyet egy elsőrangú médium trance-állapotban irt, például csakugyan nem lehetünk kétségben, hogy az tényleg magasabb szellemtől származik. Ilangzik pedig ez ilyképen:

„...Nem szabad megvetnünk semmiféle választ, semmiféle rendszert, bármennyire tessék is valótlannak, sőt néha visszataszítónak is, mivel mindegyikben találhatunk magasatos gondolatokat. Ellenben semmiféle könyvet — bármilyen eredetet tulajdonítanak is neki az emberek, — el ne fogadjunk egész teljességében igaznak, mert akár emberi elmétől származott, akár szellem-sugallat folytán iratott, tökéletes nem lehet, mivel mindegyikünk egyaránt gyarló. Csak az olyan szabad igaz tan gyanánt elfogadjunk, a melyet lelkünk sagalma és tapasztalatai is helyesnek és igaznak tartatnek fel. Más nem. — És ha el is

olvastad minden mester könyvét, hogy megled a keresett igazságot és még sem fedezted fel azt, a mit kerestél: akkor keresd meg reá a feleletet a saját lelked világosságában és megfogod azt kapni, elméledre fölülte elzarkozott csendes magányodban.”

Az igazán magas szellemet szerényeségéről, lenkölt, magasatos szólásmódjáról lehet felismerni, nemkülönben állításainak, vagy jó tanácsainak egyszerűségéről, de főképen azon halgataáról, mely a dogmatikus vallásokra emlékeztető tanításokról megemlékezni se kíván. Istenről ritkán beszélnek. Ha megkérdézik őket, azt felelik, hogy soha nem látták személyben, csak megnyilatkozásait érzik s meg vannak győződve, hogy kell letezie egy véghetetlen tökéleteségű intelligenciának, ki az egész világegyetemet kormányozza véghetetlen bölcseséggel és jóssággal. A valóban magas szellemek különben csak kiválóan érteljes, vagy igen tiszta erkölcsű és magas műveltségű médiumok által közlekednek az élőkkel. Igen ritka esetekben materializálódnak is. Kivétel nélkül egy világosságövezete fényes felhő közepette, vagy dicsfénytel környerve jelennek meg, mely körülmény több médiában azon hitet keltette föl, hogy valami nagy szent, a szűz Mária, Krisztus, vagy plane az Ur Isten maga jelenik meg előttük,

közigazgatásilag szükséges voltáról nagyon is lehet szólni.

Hogv azután ez milyen *drága mulatság* lesz: azt megint csak méltóztassék az érdekeltségre bizoni. Az a 40 tekintélyes városi képviselő (akik között az értelmiségnek majdnem minden eleme képviselve volt) nagy meggondoltsággal hozta határozatát s a mit elhatároztak, arra nyugodt lélekkel áment mondhat a képviselő-testület is, meg a város közönsége is.

Mindezekből láthatja a cikkíró ur, hogy ez éppenséggel nem akar *félre nem érthető tarifális nyomás* lenni, csupán, Nagy-Kanizsa város érdekének félre nem érthető előmozdítása. Es ezt felátva, magától elesik most már annak szükségessége, hogy városunk érdekeit számszerű tarifális adatokkal is támogassa ily módon és éppen helyi lapársunk hasábjain.

Mivel pedig ilyen félre nem érthető módon kifejezett érdeklődéssel csüng Nagy-Kanizsa város érdekein: megnyugtatóra kijelenthetjük, hogy a nagykanizsai gyékényesi vonalt illetőleg mi határozottan bizunk a kormány engedélyében, mert amint nem fukarkodik a patika-engedélyek megadásában, a hol azt a közérdek követeli — éppen ugy nem fogja megtagadni (ha egy nagy vidék és egy önérejből fejlődő város érdekei megkívánják) a forgalmi patikának, a helyi érdekű vasútnak, engedélyét sem.

(—) **Béketárgyalások.** *Politikai körökben igen nagy horderejűnek tartják Széll Kálmán bécsi utját, s bármennyire igyekeznek is azt félremagyarázni a kormány-párt, nem jelent egyebet: mint Bánffy teljes elejtését. Széll Kálmán nem kereste, hogy a koronánál fogadtassék, a kihallgatás egyenesen a korona kezdeményezésére és kívánságára történt és amaz elhatározása, hogy a béketárgyalások vezetését ő maga veszi a kezébe, — csak legfelsőbb felhatalmazás alapján történik. A tárgyalások további alapját az a kész formula fog szolgálni, a melyet Széll mint megállapodást hozott magával Bécsből. A bécsi ut folyamánának tekinthető, hogy Széll Kálmán már kedden a nemzeti párt tagjaival folytatott tárgyalásokat és jelentést tett nekik bécsi utjáról. Hiszik, hogy az ellenzék elejti azon álláspontját, hogy a mai kormánynak semmit sem szaraz meg. Kívánják az ellenzékeltől, hogy a budget-provizoriumot, a kiegyezési provizoriumot Ausztriával, a horvát kiegyezést és az unjonozási provizoriumot minden körülmények között a jelenlegi kormánynak szavazza meg, hogy Bánffynak ezáltal lehetséges legyen alkalmas időben visszavonulnia. A kompromisszum többi kérdéseinek rendezése már Bánffy utódljának maradna. A tárgyalások már a jövő héten befejeződnek és esetleg csak akkor fognak megszakítani, ha az ellenzék a mellett kérdések felvetése által, mint a milyen kérdés: a választási reform és az inkompatibilitás, a tárgyalásokat megnehezítené.*

A ferencrendiek Ugye.

— A „Magyarország”-ból. —

Az a reform, melyet Róma a hazánkban is századok óta élő ferencrendieknek a mult évben végrehajtott, kezdi megteremni gyümölcsöt.

A reformot elfogadók, a kik teljes vagyontalanságban, örökös lemondásban, óriási szubordináció alatt élnek, nagyon jól érzik magukat zárdáikban és az új rendszerről lelkesevedve beszélnek.

Amde a ferencrend — Magyarországon legalább — nem mind ilyen emberekből állott. Azok óriási része existenciát keresett ott, hogy két kéze munkájával kiérdemelje a mindennapi kenyeret.

Ezek tehát dolgozni akarnak ma is és dolgozást tisztességes jövőt biztosítani. S most épp ezt látják veszélyeztetve.

Az újítást elfogadók ugyanis nem azokat a zárdákat foglalják el, melyekben a ferenciek eddig kontemplatív életet éltek, de azokat, a melyek a leggazdagabbak és így a rendtagoknak állásokat is biztosíthatnak.

Ennek azután az lesz a természetes következménye, hogy vagy beolvadnak amazok közé, vagy pedig nyomorogni fognak éltek végéig. Mert az a ferencrendi szerzetes, a ki tanári, tanítói, hivatásos vagy legalább is rendes segédlelkészi állást nem tölt be, a 13—20 frt évi ruhaátalányon kívül semmi fizetést sem fog kapni szerzetesétől és így még arra sem lesz képes, hogy magának tisztességes ruházatot szerezhessen.

Ehhez járul továbbá az, hogy teljes ellátást csak a reformokat elfogadó ferencrendi szerzetes kap zárdájától, de az ellenzéknek például a reggeli ékeztést már nem köteles megadni a kolostor.

Ily körülmények között nem csoda tehát, ha a reform ellenzői aggódva néznek a jövő elé. Ezek előtt igazán vagy a hitelhagyás, vagy pedig a földönfutás utja áll.

Ugy történt ugyanis a doloz, hogy ezeknek nem mint régen, a püspökök és szerzetesek szent kongregációja adta meg a kiléphetési engedélyt Rómában, hanem annak engedélyből csak a rend generálisa.

A rend generálisa pedig minden ilyen engedélybe azt is beírta, hogy az ezzel bíró pap addig, míg a szerzetes kívüli maradását megvan neki engedve, a szerzetestől fontartást nem követhet.

Es a római engedélyt bíró szerzetes csak akkor látta, hogy minő különös helyzetbe került, a mikor a zárdából kiharánosolva, a püspöki aulák pusztá kenyerére szorult.

Ezek egy némelyike ugyanis a legridegebben bánt el a hozájuk menekülő szerzetesekkel; mert nemcsak hogy állást nem adott nekik, de még a papi funkciók végzését sem engedélyezte számukra.

Több püspöki megye, mint a győri, például nem vontá meg a szerencsétlenektől azt a kegyet, hogy területükön legalább mint papok éjnek, de sok még a nyilvános istentiszteletek végzésétől is eltöltöttá őket.

Es ez a körülmény a legszánandóbb helyzetbe hozta a kilépetteket; mert papi ruhában tartoznak ugyan járni, de papi funkciókat nem végezhetnek. Róma kegye tehát azon alternatíva elé állította őket, hogy vagy lemondanak a zárdán kívül élhetés jogáról, szegény-szemre visszamennek azon szerzetesbe, amelyből távoztak, vagy pedig polgári foglalkozást keresvén, örökre istentehozzatot mondanak a papi pályának, melyért pedig egykor jövőjüket áldozták föl.

Az ily helyzetbe jutott szerzetesek

száma ma körülbelül harminc; csekély szám ugyan, de elég nagy arra, hogy egy új rendszer szerencsétlen áldozatait számokban is érthetően bizonyítsa.

Az öszön emlékirattal akartak a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez járulni, hogy az számukra a polgári iskolai képesítést engedje meg. De mert nincs annyi anyagi erejük, hogy Budapesten egy évig legalább, a míg a pedagógiumot látogathatnák, fönntarthassák magukat azért erről lemondtak és ma Magyarországon szerze-szórvá élnek.

Az is súlyosbítja a helyzetet, hogy egy csapat kilépett szerzetes kapott ugyan egyházmegyei alkalmazást, de csakis azon egy évre, a míg ideiglenes szabadságotatásuk szól. Ezeknek tehát *egy vissza* kell most már a kolostorba menniök, vagy pedig polgári foglalkozás után nézniök, mert a világi papok sorába nincsenek fölveve.

Rövid idő múlva tehát ezek helyzete is váltságossá lesz; mert hogy hanyank lesz majd kedve közülök 13—20 frt ruhaátalány címen nyerendő évi fizetés mellett leléni az életet, az igazán bizonytalan. Mar pedig a reformokat ellenzők előtt csakis ez a jövő áll.

Ime ezt szülte Róma reformja, a mely földönfutóvá tesz így egy csapat embert, csak azért mert hát szabad akarátuk van és meggyőződésüket Ézsau lencséjéért, a pusztá mindennapi kenyerért föláldozni nem tudják.

H I R E K.

Bánffy megye!

Lapunk zártakor a legmegbízhatóbb forrásból vettük a következő távirati tudósítást: A béketárgyalások eredménnyel végződtek, *Bánffy* megye, de helyét *Széll Kálmán* helyett három nap múlva *Fejérváry* báró foglalja el.

— **Athelyezések.** A földmivelségi miniszter *Vadródi* Viktor drt, a debreceni m. kir. gazdasági tanitőzetet *Nyiredy* Jenő drt, a kecsbelyi m. kir. gazdasági tanitőzetet vegytani tanszkek tanárait a szolgálat érdekében kölcsönösen áthelyezte.

— **Uj alelnökjelölt.** A nagykanizsai „*Keresztény Jótékony Nőegyesület*” választmánya jan. 23-án d. u. ülést tartott, mely alkalommal elhatározták, hogy az üresedésben levő alelnököt állásra özv. *Ségerné Fesselhoffer Paula* urnőt fogják a legközelebb megtartandó közgyűlésen kandidálni. — Ha a Ker. Jót. Nőegyesület választmányának sikerül özv. *Ségerné* urnőt az alelnök állásra megnyerni (amiben nem is kételkedünk) rendkívüli kedvességével, jó szívével és buzgalomával bizonyára sokat fog lendíteni a jótékony ügyén.

— **Rozgonyi Lajos temetése.** Rozgonyi Lajos polg. iskolai tanár, kinek elhunytáról lapunk mult számában már megemlekeztünk, január 12-én [vöszárnap] délután 4 óraker temeték el nagy részvét mellett. Temetésén megjelentek a főgymnasium, a polgári fiu-és leányiskola, valamint a népiskola tanulóifjúsága a tanító-testületek vezetése mellett; továbbá az izraelita iskolák tanító-testületei; *Eperjesy Sándor* iskolaszéki elnökkel a közs. iskolaszék tagjai, a „Polgári Egylet” tagjai nagy számban s az elhunytak számos barátja és tisztelője. A sírnál a polgári fiuiskola énekkara egy megható gyászdallal bucsuzott el az intézetnek örökre elköltözött tanáráról.

— **Megnevezített választás.** A gelsei megyebizottsági tag-választást megnevezítették, mivel olyan nevekkel is történt szavazás, akiknek tulajdonosi részint nem voltak jelen, részint pedig egyáltalán nem is lehettek jelen, mert jobblétre szenderültek volt.

— **Városi képviselőválasztás.** Nagy-Kanizsa város képviselőtestületében a

hat év előtt megválasztott képviselők mandátuma lejár. Ugy halljuk, hogy az új képviselők megválasztására határnapul február 1-ét tűzték ki. Ugy halljuk, hogy a választásra kiküldött elnökök már valami értekezlet felét tartottak is. Ugy halljuk, hogy egyéb semmi sem történt.

Halálhír. Dr. Viola Ignác gelsei kör orvos édes atyja: Weinberger Lipót folyó hó 23-án 78. életévében elhunyt Lacházán.

Képviselő-választók. Zalavármegye központi választmánya összeállította az 1899. évre jogosított képviselőválasztókat. A vármegye kilenc kerületében összesen 27472 választó van, akik közül 124 a régi jog alapján, 22505 a földadó; 524 házbirtok, 2785 a jövedelmi adó, végül 1534 az értelmiség alapján vétetett fel a szavazók lajstromába. A kanizsai kerületben van 4194 választó, a zalaegerszegiben 3623, a bakszaiban 3460, a csáktornyaiban 2863, a tapolcaiban 2851, a keszthelyiben 2443, az alsó-lendvaiiban 2656, a szentgrótiiban 2614, a letenyieiben 2368.

Sorozások a vármegyében. A folyó évi újonc sorozás az országban a mai állapotok szerint jogtalan; és nem köteles senki ebben az elképzéses világban a sorozó bizottságok előtt megjelenni. De a politikai látóhatár sötét felhői oszladoznak már s mire a sorozatok határideje elérkezik, vége lesz már a törvényen kívüli állapotoknak. Nagy-Kanizsán április 23-tól 27-ig tartanak a sorozások Letenyien április hó 9-12-ig, Alsó-Lendván március 7-13-ig, Nován március 14-16-ig, Zala-Szt.-Gróton április 5-7-ig, Pacsán március 17-21-ig, Sümegyen április 8-12-ig, Tapolcán április 15-18-ig, Keszthelyen április 19-22-ig, Csáktornyaán április 14-8-ig.

A szélhámos — Herceg Sándor eléggé ismert férfi volt Nagy-Kanizsán, különösen a cégáblaja kellett néhány év előtt nagy feltűnést. A volt „Oroszlán” szálló kapuja fölött hatalmas, nagy tábla jelent meg egy napon telve külföldi kiállítások kétes értékű érmeivel. „Concordia éleztőgyár.” Altitólág gyártottak itt éleztőt. Még nem kezdte ki a rozsdafolt a hatalmas cégablát — de Herceg ur már elköltözött Kanizsáról. Emléket a mélyen megsomorodott hitelezők kegyelele tartja csak fenn azzal a nagy cégablával, mely még egyre ott függ a kapu fölött. S Herceg ur a fővárosban a legkülönösebb iparállalába bocsájkozott, adta az előkelőt, a befolyásos, a gazdag embert. Itt őt ráttűttek a körmére, de még eléggé gyorsan visszakapta a kezét és maradt továbbra is — ur. Hogy manipulációi nagyobb sikerrel járjanak, Herceg ur „lapot” indított. Az újságírás ürve alatt a fővárosban egész bandák a legarcatlanabb zsarolásokat és csalásokat követik el. Herceg ur a „Magyar Gazda” címen megindított zuglap bástyája mögött üzte csalásait, de rájavesztett. — Hercegnek voltak megfizetett bizalmas emberei, kikkel jobban azt a hirt kolportáltatta, hogy nagy befolyása révén a legrövidebb idő alatt képes a belügyminisztériumtól patikajozót kieszközölni. Természetesen jó honorarium fejében. Seregesül keresték fel különösen gyógyszerészek a befolyásos embert, hogy patikajohoz juttassa őket. Herceg ezeket az embereket elegánsan berendezett irodájában fogadta s mindenekelőtt elmondta nekik, hogy a belügyminisztériumban egy magasállású hivatalnokkal van összeköttetés. Hozzátette azonban, hogy bizony néhány ezer forintra van szüksége, amit a magasállású hivatalnoknak kell előlegképpen átadnia. Sokan akadtak, akik röviden megszerezték ez ezer forintokat abban a reményben, hogy nemcsak megkapják a jól jövedelmező patika jogát. Persze a pénz felvétele után esz ágában sem volt többet a dolog. A napokban följelentették és szombaton éjjel egész váratlanul letartóztatták. Nemcsak a patika jogszerezése terheli a jól megtermelt „szerkesztői” lelkét. Külföldi kiállítási érmeiket szerzett pénzért azoknak, a kik reflektáltak az ilyen kétséges dicsőségre, azonkívül még a legkülönösebb „vállalatokba” bocsájkozott, a melyek egész sereg embernek kerültek sok pénzébe. Szó sincs róla: szép kis utat szaladt be Herceg ur a kanizsai éleztőgyártól egész a főváros Zrínyi-utcai palotájáig.

Egy mulatsággal kevesebb. Az irodalmi és művelődési kör — mint utjabban értesülünk — nem fog húsbabgyó kedden estélyt

rendezni. E helyett a dalárda március végén nagy szabású hangversenyt fog rendezni.

Tea-estély. A „Társaskör” családias jellegű tea estélye szombaton este igen szépen sikerült Dacára, hogy a szokottnál jóval kevesebben jelentek meg az estélyen, a vidám hangulat egész a késő reggeli órákig együtt tartotta a megjelenteket.

Tanulmányi kirándulás. A zalaegerszegi felső kereskedelmi iskola növendékei az idei husvétii szünidő alatt tanulmányi kirándulást rendeznek. Fiume, Triest és Grác gyár-üzemi és kereskedelmi nevezetességeinek megismerése céljából. A tantesület a szegényebb sorsú tanulóknak is lehetővé akarja tenni a kirándulásban való részvételt: megkereste Zalavármegye nemesi pénztárának választmányát, a soproni kereskedelmi és iparkamrát, valamint a vármegyénk területén levő összes pénzügyi intézeteket, hogy a szegény tanuló utazási költségeihez kegyes adományokkal hozzá járulni szíveskedjenek.

Gőz-e vagy villamos? A balatonparti vasút végrehajtó bizottsága február hó 2-án, Tapolcán nagy értekezletet tart, mely a fölött fog határozni, hogy a vasút gőz- vagy villamoserőre építtesse-e föl?

Megszűnt és új lap. Az Alsó-Lendván megjelent „Dézslala” rövid másfél évi lenni állás után f. hó 15-én megszűnt, de csakhamar „Alsó-Lendvai Híradó” címen egy új nevű szerkesztő alatt ismét feltámadott.

A tolvaj sógoróé. Kuti János monostori apát, molnárt nem rég meglátogatta szombathelyi sógoróéje: Lőrinc Antalné, ki három négy napi vendéglátás után búcsu nélkül távozott el a háztól. Kuti kisse érthetetlennek találta sógoróéje viselkedését, de csakhamar megtalálta a furcsa távozás okát. Szekrényéből a drág. ékszereinek nagy része eltűnt: gyauja egyenesen sógoróéje felé fordult s nyomban jelentést tett erről a tapolcai esendőrségnek, kik távirat után értesítették a szombathelyi rendőrséget. A gyors házkutatás eredménytel jött, az ellopott ékszerek hiánytalanul meg kerültek. A szeretőre méltó sógoróé egy drága arany órát arany láncsal, egy női arany órát, arany láncsal egy ezüst zsebrórat láncsal, két arany karkötőt gyémánt kövekkel, két nehéz arany gyűrűt és két darab husz koronás aranyat vitt magával.

Pincér-bál. A nagykanizsai pincér-egyesület folyó évi február hó 9-én a „Polgári Egyes.” dísztermében, az egyesület és a Kisednevelő Egyesület alapja javára, Horváth Laci zenekara közreműködésével zárkóról Pincér-bált rendez. Belépti díj személyenkint 1 fr.; családjegy 2 frt 50 kr.; párhoy 5 fr.; karzatjegy (mely a táncra nem jogosít) 60 kr. — Felülfizetéseik közönségeit fogadtatnak és hirlaplaj nyugtáztatnak. — Kezdeté este 8 és fél órakor. A másra át nem ruházható meghívó kívánatra előmutatandó.

Fürtök. Gyönyörű fürtök kerültek a napokban bünelképpen a bíróság elé. Azok a gyönyörű fürtök nem szőlőfürtök voltak, hanem egy pirospozsgás csinos kis menyecske hajfürtjei, melyeket ellenfele tépett ki vala, az ő szépségei fejéből. Két Eva ivadék megnéhezelt egymásra, s így történt, hogy egymásnak estek. Az egyik mindenáron azt a két csillogó, hamis jószágot akarta kiemelni ellenfele északrútarából, a mely veszedelmes kacsintgatott szerető férjére. A másik csak az agyve ő takaróját fedő, szép szőlő fürtjeire éhezett. A szemek épségben maradtak; hanem a fürtök nagy mennyiségben helyet cseréltek, s bünelképpen a bíróság asztalára kerültek. A kegyetlen módon megkopasztott menyecske, könyes szemekkel járult a bíró elé, és fájdalommal szívvel kezdte bontogatni jókora csomagját, a melyben mintegy háromnegyed méter hosszúságú és jókora vastagságú szép szőlő hajfürt szégyenlőszöddött.

Vádolt (ellenfelehez): Látja ezeket a szép fürtöket?

Vádlott: Látom; de ha úgy történt volna, amiképpen maga akarta, nem láthatnám, mert csak éppen, igen, édes bírouram, csak éppen a szememmel akarta kifeszíteni helyükből, miközben megragadtam és kitéptem azokat a szép fürtöket. Ennyi az egész. A bíró nagy nehezen békét kötött a két hűragos néber között; a hajfürtöket pedig, ha igaz, a létesítendő városi muzeumban fogják majd elhelyezni.

Köszönet. A nagykanizsai alsófoku ipariskola igazgatósága azzal a kérelemmel fordult a helybeli pénzügyintézetekhez és egyesekhez, hogy szíveskedjenek adományokkal támogatni az ipariskolai tanítótestületnek a szorgalmas és jómagaviseletű iparostanulók megjutalmazását célzó törekvését. E célra a nagykanizsai „Dézslalai Takarékpénztár Részvénytársaság” 10 forintot küldött, melyet lapunk utján is hálaosan megköszön az ipariskolai igazgatóság.

Matomszene. A házieszednek a 48. gyalogezred zenekara három napon át fog Nagy-Kanizsán játszani. 28-án a Polgári-Egyetben, 29-én a Kaszinóban és 30-án az Arany-Szarvas étteremben.

Harangszentelés. Torontál-Erzsébetlak róm. kath. hitközsége felejtetetlen Erzsébet királynénk emlékének megörökítésére temploma számára harangot készíttetett. A harang, mely Szent Erzsébetnek és megboldogult királynénknak művészi kivitelű dombormű képével van díszítve, valamint „Magyarországi Szent Erzsébet tiszteletére, Erzsébet királynénk emlékének 1898. évi december 10-én szövegű felirattal van elátva, a Budapesti szivattyú és gépgyár részvénytársaság; ezültt Walsér Ferenc” harangöntőjéből került ki. Torontál-Erzsébetlak hitközség kérelmére főmunkassága Vaszary Kólos bíbor hercegrímás ur december 28-án szentelte fel tisztepelvényesen a harangot budavári palotájában.

A jóhírű Kozma-féle korcsma-helyiségek bérbeadásnak, esetleg az ingatlan örökáron eladatik. Bővebb felvilágosítás kapható

ZERKOVITZ ALBERT
irodájában
NAGY-KANIZSÁN
IRODALOM.

A Memnon-szobor képe. All a szíves keleten két óriás áll-szobor; mindegyik egyetlen darab kőből. Az egyiket széttrta a földrengés, Kr. e. 27-ben; felső része a földre zuhant. Nemcsakára az a hír terjedt el, hogy a szobor talapzatából napfelkelkor olyanforma hang hallatszik mint mikor a hárfá hurja elpattan. E csodás munda esájról-szájra járt. A görögök, a thebaiek minden bizonykodás dacára nem akarták a szög szoborban III Amenhotpu fáraó szobrát látni; az aethiopiail Memnon, Tithon és Aurora. Na szobrának tartották. Így e költői nép által költői magyarázatot nyert a hajnali zengés: Memnon anyját, a hajnalit üdvözl. Kr. e. a II. században Hadrianus császár és Sabina császárné csak azért utaztak Felső-Egyiptomba, hogy e csodás hangokat hallják. Septimius kegyeleltől abba az állapotba helyezte vissza a szobrot, melyben a 27-iki földrengés előtt volt. De a szobor egyszerre — minden várakozás ellenére — elnémult. A görög Asklepiodotos még látta. Azt írta a szobor talapzatára:

Tengerszülött Thetis tudd meg,
Memnonnak nem kell meghalni.
Hogya bíbor fényvel festik
Anyja meleg sugarat,
Felhangzik hangos éneke
Lybiai hegyek tövében.
Miket szásztorony Thébától
Választ sárka Nilus-tóvíny:

A te fiad, — ki dicsavágyva,
Fényt keresve harca szalla
Trojában s Thessáliában —
Nyugodj, néma, örök alma.

De már Champollion a „Lettres écrites d' Egypte”-ben az írja: „... többeszer álltam hajnalban Memnon hatalmas terében, de soha — semmiféle zeng-mény nem jött ki szájából, hogy alvónja figyelmemet arról a mélabus képről, mely Thabae síkján tarult szemem elé, hol a királyi városok ezen előszobáitának tetsemel havernek szertozását.”

Lehet, hogy a dalt a tudós nem hallja, de a költő igen. A füstben a szobroknak 2 gyönyörű képs is megvan, egy metszett, s egy szines reprodukció, Warner Károly aquarellje után. Ez utóbbi képen a lemesző hold látszik az ég peremén, ezüstös fűrt hintve a szobrok közelebre a sötétük díszakábas, s Amenhotpu király kóalítja egykedvűen néz a víz-tákorre lábát előtt.

Mondanunk sem kell, hogy e képek s azok magyarázó leírása a Nagy Képes Világtörténet 7-ik füstében van, mert hiszen mely más munka adna nálunk ily gazdag képet a ily tanulságos és élvezetes szöveget. — Egy-egy füst ára 30 kr. Kapható minden haszn könyvkereskedésben.

Szerkesztői üzenetek.
Légrád. Sajnáljuk, hogy a szépen megírt apróságot nem használhattuk föl; — mert nagyon közeljék ahhoz a kritikus területhez, melyet Jókaiékát egyoldalú és európai nagy-hatalmak garanciája ória. Nekünk pedig respektálanak kell est a garanciát.
Letenyé. Most már csak várjunk türellemmel, míg a „szó” meginttítja a politika levődjét

NYILTTÉR.

Henneberg-selyem 45 krtó!

14 frt 85 krig méterenként — csak akkor valódi, ha kövvel gyármból rendelnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, sző és mintáztatban. **Privát-forgalmazásnak** potabár és vámmentesen, valamint hához szállítva, — mintákkal pedig postafordultával küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai
(ca. és kir. udvari szállító) Zúrichben. (1)

Magyar levelezés. Svájcha közszeres levélbélyeg ragasztandó.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen drága férjem elhunytá alkalmával oly megható és megtisztelő módon nyilvánult ugy az egyesületek, mint a magánosok részéről a részvétel, hogy egyedül ezekben nyertem a lesújtó percekben némi vigasztalást. Ezuton mondom köszönetet, ugy magam, mint gyermekeim nevében mind azoknak, kik nehéz tájalmunkat meleg szívvvel igyekeztek enyhíteni s mely szomorúságunkban megvigasztalni.

Ozv. Rozsnyói Lajosné.

Nyilatkozat.

Boldogult férjem, nehsí Vágó Ede, a Neuschlos fele tauningyár részvénytársaság főkönyvelője, ki 1898. év november hó 25-én a

Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-Társaságnál

baleset ellen biztosította magát, 1898. évi december hó 9-én baleset következtében elhalálozván, nevezett társaság a teljes biztosított összeget, azaz 20.000 koronát nekem a legrövidebb idő alatt kifizette.

A „Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-Társaság”-nak ezen gyors és méltányos eljárása folytán indittatva ezerm magamat halás köszönetemet nyilvánítani.

Budapest. 1899. január hóban.

25—3 Ozv. Vágó Edéné.

Előttünk:

Dr. Berger Mór. Dr. Odöny Miksa.

Laptulajdonos és kiadó

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések

78/tk. 899.

28-1

Arverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a délzalai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatonak — Nagy József és neje Füle Katalin al-ó-rajki lakós végrehajtást szenvedők elleni 180 frt tőke, ennek 1896. március 26 ától járó 8 százalék kamatai, 50 frt 10 kr. eddigi 9 frt 65 kr. jelenlegi, s a még felmerüldendő költségek iranti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. tvszék területéhez tartozó az alsó-rajki 156. sz. tkjvben a 32. hrsz. alatt felvett s 190 frtra, — továbbá az alsó-rajki 38. számú telekjegyzökönyvben + 534. hrsz. alatt felvett s 810 frtra — mégis az alsó-rajki 58. sz. tkjvben + 596 hrsz. alatt felvett 1362 frtra becsült ingatlanok — mégpedig az utóbbi ingatlanra Füle Katalin letj. Nagy Józsefné javára bekeblezve levő haszonélvezeti szolgalmijog épségben hagyásával

1899. évi márczius hó 22. napjának

d. e. 10 órakor

Alsó-Rajk községhezánál dr. Hauser János felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint tkvi hatóságánál, 1898. évi jan. hó 9. napján.

GÓZONY,

kir tvszéki albiró.

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésben

Nagy-Kanizsán.

Ingyen szederia csemete.

A földmivélésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2—3 éves magági szederia csemetét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasut, esetleg hajó állomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemeteket magas törzsű fákká neveljük ugy egy katastralis holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el olyformán, hogy a sorok egymástól egy meter, a sarokban a csemetek 80 centimeter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt sürgösen jelentsék be.

A földmivélésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szegárdon Tolnamegye.

Meghívó.

A nagy-kanizsai kereskedelmi és iparbank-részvénytársulat

31. rendes közgyűlést

folyó 1899. évi február hó 19-én délelőtti 10 órakor saját helyiségében tartandja,

melre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1898. üzletévi zármérleg előterjesztése s az erre vonatkozó igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések, ugy az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése.
2. A társaság hivatalos közlönyének kijelölése.
3. A sorrend szerint kilépő *Blau Lajos* és *Bettlheim Győző* igazgatósági tag urak, valamint elhalt *Ledofsky Armin* ur helyett, összesen három igazgatósági tag, — továbbá *Dr. Bentsik Ferencz*, *Halphen Mór* és *Goldhammer Károly* felügyelő bizottsági tagok helyett a háromtagu felügyelő bizottság választása, illetve a régiek újbóli megválasztása.

Nagy-Kanizsán, 1899. január 16-án.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés.

1. A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényesek felkaretnek, miszerint részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a bank pénztáránál innen nyerendő ténitvény mellett az alapszabályok 43. §-a értelmében f. é. február 12-éig letenni sziveskedjenek, mely ténitvény egyuttal igazolványul szolgáland.
2. Az alapszabályok 41. §-a értelmében csak azon nagykoru férfi-részvényes bir személyes szavazati joggal, kinek részvénye legalább is 14 nappal a közgyűlés előtt az ő nevére van beírva.
3. A szavazó lapok a közgyűlést megelőző napon, délután 3—5 óráig a bank helyiségében átvehetők; ugyanezen időben mutatandók be a felhatalmazványok is, melyek alapján az illetők (alapszabályok 43. §-a értelmében) mások megbízásából szavazni kívánnak, mivel későbbben benyújtott felhatalmazványok tekintetbe nem vétetnek.

MEGHIVÓ.

A nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság
f. 1899. február 7-én d. e. 10 órakor

tartandja

saját helyiségében
54. évi rendes közgyűlését

melyhez a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja

az IGAZGATÓSÁG.

31-3

Tanácskozási tárgyak sorrendje:

1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések.
2. Mérleg-előterjesztése, az osztalék megállapítása, az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése feletti határozathozatal.
3. A hivatalos közlöny kijelölése.
4. Az alapszabályok 25. §-a értelmében lelépő Elek Lipót elnök és dr. Tuboly Gyula alelnök, valamint az alapszabályok 27. §-a értelmében sorrend szerint kilépő 9 és évközben behívott 1 igazgatósági tag u. m. Ebenspanger Leo, Weiser József, Stirling Sándor, Gelsei Gutmann Vilmos, Unger Ullman Elek, Vidor Samu, Löwy Adolf, Plooszer Ignác, Sommer Ignác és Elek Ernő továbbá Goldhammer Károly, Heimler József és Juhász György felügyelő bizottsági tagok helyett azok esetleg ezeknek ismételt megválasztása; és pedig elnök, alelnök és 8 igazgatósági tag 3 évi, 2 igazgatósági tag 2 évi és a felügyelő bizottsági tagok 1 évi időtartamra.
5. Netáni indítványok.

Jegyzet: A t. cz. részvényesek figyelmeztetnek, miszerint szavazó-lapjaikat 1899. évi február hó 6-ik napján délelőtt 9-12, délután 3-5 óráig az intézet helyiségében személyesen vagy meghatalmazás alapján átvehetik.

Megjegyeztetik, hogy az alapszabályok 11-ik §-a szerint szavazati jogot csak az gyakorolhat, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg négy héttel nevére átiratott.

Meghívás.

A zalamegyei gazdasági takarékpénztár részvénytársaság
Nagy-Kanizsán

II. évi rendes közgyűlését

1899. febr. hó 12-én d. e. 10 és fél órakor saját helyiségében

tartandja

melyre a t. c. részvényeseket tisztelettel meghívja

Az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyainak sorrendje:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés.
3. A számadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség hofordítása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
4. A 3. tagból álló felügyelő-bizottságnak az alapszabályok 36. §-a szerint megválasztása.

Jegyzet: Az alapszabályok 14. §-a értelmében szavazati joggal azon részvényesek bírnak, kik 5 nappal a közgyűlés megtartása előtt le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt vagy részvényeket tesznek le a társulat pénztáránál, melyek legalább 3 hóval a közgyűlés napja előtt irattak nevükre.

A letett részvényekről elismervény adatik, mely a közgyűlésbeni részvételre igazolásul szolgál.

Pserhofer J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „**Általános labdacok**“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat észszerűen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendének és alig van család, melyben ezen kitűnő háziázerből készlet nem volna található. Számátalan orvos által ezen labdacok háziázerül ajánlataknak és ajánlataknak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint epa-zavarok, májbajok, kólika, vértelenség, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak a vérszegénységre és az abból eredő bajoknál is: így sápkórúknál, idegességéből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül beveselítők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle, az „**arany birodalmi**“-hoz címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmatlatik, 1 frt 5 kr. ba kerül; az összes előzetes beküldésnél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 10 frt 20 kr. ba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek s alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírásával fekete színben és minden egyes doboz fedelére ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

A számátalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészítségük visszaszerzése folytán hozzáuk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említenek azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln 1893. április 30.

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön felülbatalian vértisztítólabdaccaiból utánvéttel. Fogadja ez uton is legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Ma radok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földink mellett, 1887. szept. 12.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai keszem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék. ha az ön csodálatra méltó labdaccaival engem nem mentettek volna meg. Az isten áldja meg önt ezért észszer. Nagy bizalom van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, amint már mások is egészítségük visszaszerzésére segítségül szolgáltak.

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9.

Mél yo tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondóm ennél önnök 60 éves nagyneveim pevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunta

melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Jozefa.

Eichengraberamt, Göhl m. 1889. márc. 27.

Tekintetes ur! Alulírott ismétlen két 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdaccaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismeréssel kifejezni ezen labdacok értékeit és azokat, ahol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmegalapozottabban fogom ajánlani. Eze hálaíratom tetézésszerű használásáért önt ezen nel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschardt, Kolbach mellett, Szilésia, 1886. október 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhard-fele alpesi fülzqueur, Bern O.-tól Bregenzben, 1/2 üveg 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr. 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és bizalmas hatású legjobb szer minden köszvényes és csuszos bajok, u. m. gerincagybántalom, tagzúzgatás, ischia, migraine, ideges fejfájás, főtájás, fülzúgogatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től, egy üveg 50 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismertve. 1 köcsöggel 40 kr., bérmentes 65 kr.

„Stoll“-fele Kolapraeparatumok kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek.

Kola-elixir vagy bor 1 liter 3 frt. 1/2 liter 1 frt 60. 1/4 liter 35 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr., bérmentes 65 kr.

Elei-esencia (prágai csöppek) Pserhofer J.-től, megromlott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziázer. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Utifüvedy, Pserhofer J.-től, egy általános szer, ismert kitűnő háziázer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. Egy üvegcske 50 kr., 2 üveg bérmentes 1 frt 50 kr.

Pannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Ezek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismertve. Egy elegáns nagyzselencével 2 frt.

Általános tapasz, Steudel tanártól. Utas sebekenél, mérges daganatoknál, ujkkukac, sebes vagy gyuladt-mell, vagy más ily bajoknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 téglgy 50 kr. Bérmentes 75 kr.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-től. Kitűnő háziázer a rossz emésztés minden következményei, u. m. főtájás, szédülés, gyomorgörccs, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszeresztenek. — Postán megrendelések a leggyorsabban eszközötteknek, ha a pénzügyes előre küldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírásával és minden egyes doboz fedelére ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánazás szigorúan büntetettik.

Pserhofer J. gyógyszerész zum „goldenen Reichsapfel“, Bécs I., Singerstrasse 15.

Magyar találmány!

Magyar gyártmány!

„PERFECTOR“

szabadalmazott gázgyártó készülék

világítási, fűtési, és erőkifejtési célokra.

Nem robban! Nem ártalmas!

Teljesítmény és fogyasztási meghatározás a m. k. technologiai muzeum által bizonyítva.

Fényfok meghatározás Hahóthy Sándor tanár által bizonyítva

UJ GÁZKÉSZÜLÉK.

Mindenhol felállítható, teljesen veszélytelen, mert a legszesz hideg uton állítatik elő. Felügyelete nem igényel, könnyen kezelhető.

Nem robban, nem ártalmas.

Világítási berendezések létesítésére, minden házban, szállodában, kaszinóban, színházban, nyaralóban, fürdőhelyeken, kastélyokban, mulatókban, gyárakban, műhelyekben, vendéglők és kávéházakban.

Gazmotorok útján, úgy műhelyekben ipari gépek hajtására mint gazdaságokban gazdasági gépek, rosták, morzsolók, szecskavágók, daralók stb. üzemben tartására a legjobb és legolcsóbb erő.

Egy 83 gyertyafényű láng mintegy 14 kr. ba kerül. Egy óra löerő 5 krajcárba jön. — Eddig már számos „Perfeator“ berendezés működik az országban világító és erő célokra, melyekről elismerő levelek felett rendelkezünk.

Petroleum és benzín motorokat olcsón átalakítunk gázunkhoz.

Részletes ismertető leírások, valamint költségvetések

MAUTNER ADOLF és TARSAI

Budapest, V, Arany-János-utca 3. bérmentve és díjmentesen

Olcsóság!

Olcsóság!

Legkedvezőbb alkalom!

Nagykanizsai üzletünket

teljesen **Pécsre** helyezzük át.

A szállítási költségek megtakarítása céljából az itt raktáron levő

BÜTOROKAT

most tetemesen leszállított áron adjuk el.

Az alkalom a legkedvezőbb, hogy a közönség a legkülönbözőbb kivitelű kitűnően gyártott olcsó butorhoz jusson

Friedmann Károly és Günsberger

butorgyárosok.

Legkedvezőbb alkalom!

Olcsóság!

32-2

Olcsóság!

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — kr)
Félévre 6 korona (3 frt — kr)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)

Nyiltár petitióra 10 krajcár.

Előfizetők, valamint a hirdetőink: a vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe iratásandók.

Bármentetlen levelet csak ismert kezűből fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Szerkesztőség:
Városház-épület, Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta d. n. 4—8 óra közt.

de iratásandó a lap szellemi tartalma vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület, Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, január 29.

A kibontakozás sürgőssége.

Nagyon megbízható forrásból értesült budapesti tudósítónk távirata alapján közöltük a »Zala« legutóbbi számában, hogy a béketárgyalások eredményével végződtek, Bánffy megy helyét Széll Kálmán helyett néhány nap múlva Fejérváry Géza báró foglalja el.

Ezt a közleményünket — annak dacára, hogy a fővárosi napisajtó közleményeivel ellenmondásban van — budapesti tudósítónknak levélbeli információja alapján továbbra is fenn kell tartanunk. Tudósítónk értesülése szerint ugyanis a pártok között a megegyezés létrejött már olyképpen, hogy a Ház az indemnitást és kiegyezési provizóriumot megszavazza Bánffynak, mely után a miniszterelnök beadja lemondását. Az új miniszterelnök Fejérváry Géza báró lesz, ki egyuttal megtarja a honvédelmi miniszteri tárcát is; mert ez csak átmeneti kabinet lesz. A napilapok Széll Kálmánt fogják ugyan jövő miniszterelnökkül említeni; de ez téves információ.

Csak azt nem értjük, hogy ha már a dolgoknak ilyen bizonyossága előtt állunk:

mi késlelteti a végleges kibontakozást? Miért nyújtják sok huza-vonával a béketárgyalásokat s mikor sütik már egyszerű nyélbe a politikai urak a hékét?

A nemzet már erősen kezdi érezni a törvényenkívüliség szomorú következményeit. A gazdaközönség, a közép-osztály, tehát a nemzetnek nagy zöme izgatottan várja már a kibontakozást, mert ez érzi legjobban annak sürgősségét. Nála személyi kérdések már nem szerepelnek; forró óhaja már csupán az, hogy a rend az alkotmány sérelme nélkül helyreállítsák. No és, ha erre nézve most már minden tényező összhangban van: mi késlelteti a kibontakozást, mikor minden nap olyan drága a nemzetnek, különösen pedig a földbirtokos osztálynak?!

A gazdasági pangást érzi, látja és tapasztalja mindenki, a ki ilyesmit érezni tud látni képes és tapasztalni kénytelen. Leginkább pedig a földbirtokos középosztály szenved alatta, melynek hitelviszonyaira a mostani válságdulta, bizonytalan helyzet lehető leghátrányosabb kihatással van.

A gazdálkodó földbirtokos nem tud kölcsönt kapni.

Hogy mit jelent ez minálunk; mennyire megakasztja egész gazdasági életünket, de különösen a mezőgazdaság fejlődésének intenzivitását úgy az egyes földbirtokosokra nézve, mint azok összességére való tekintettel: azt a magyar közönségnek talán magyaráznunk is fölösleges.

A ki még nem tapasztalta, próbálja meg; kérjen nagyobb intézetnél földhitel-kölcsönt. Intézeteink javarésze tudvalevőképpen idegen, külföldi tőkével dolgozik. A közvetítő eszköz erre a záloglevél. A magyar záloglevelek rendes vevői, akik többnyire külföldön vannak, nem hajlandók pénzüket magyar földbirtokra elhelyezni. Azt mondják: „A mig nálatok j törvényes rend és politikai biztonság helyett zűrzavar és parlamenti pangás járja, addig a ti papírjaitokkal boldoguljatok magatok, a hogy tudtok!”

Egy előkelő fővárosi intézetből megdöbbenő adatok szivárogtak ki arról nézve, mily mértékben függünk mi, mint agriku-

TÁRCA.

A rákfalvi lámpák története.

Írta: Stampay Miklós.

A rákfalvi »intelligencia«, mely a tizes számkörön túl sohasem halad, az olvasókörben egy hatalmas, zimankós este valahogy összeverődött. Ez is ritkán történik meg nálunk. Nagyon is néztünk egymásra. Gazi bácsi, a falu érdemében dus notáriusa nem is mulaszthatta el az ő humoros modorával megjegyezni:

— Ej gyerekek, nem is hiszem, hogy nem az anyósok elől menekültetek ide?

— Akárhogy történt is Gazi bátyánk, veté oda a szót a könyökes égbekiáltó mester, annyi igaz, hogy ha már összeköveztünkne egykönnyen ne váljunk el.

— Azaz, tóditá a szót a nyulak rettegött ellensége, a löerdész, — mulatunk reggelig.

— Brávó, kiáltott tiz emancipált torok. És az ige megtesztelt, mit igen frappánsul igazolt az asztalra hozatott, s még keresztvizet nem látott 5 üveg badacsonyi. A jókedv-fundamentuma meg volt tehát vetve, melyet még magasabbra építettek Gazi bácsi szírporkázó elei. Mikor a tizedik hosszonyaku üvegnek is kitekerte nyakát az örökösen mosolygó »perpetuum

mobile« (így nevezték a vendéglőt) a könyökes égbekiáltó uram elkezdé bariton hangon:

— Igyunk, igyunk barátim!

Gazi bácsi basszus hangján közbekiált:

— Mikor te?

S a kitagult tiz torok khórusban rázendíté:

— Hajnalban, hajnal előtt,

Ha mindjárt a hideg hej! ki is lőtt!

A sikerült rípszókat hangos hahota s mélyeség ivás követte.

Ily vig társaságot már rég látott az olvasókör; hát mikor még a Zsabri apó is odakerült a kályha mellé, két barnaképi kontraszt fiával s rázendíté, hogy:

A rákfalvi menyecskének nincs párja

Mint a rózsás piros a két orcája;

Mint a kékény olyan a két szempárja,

Csókra nyílik, csókot vár a kis szája.

Hej akkor tört ki az igazi tősgyökeres rákfalvi virtus.

A löerdész összeütve bokáját, ugyancsak járn kezde szólóban a ropogós palotást. Mi sem voltunk restek, különösen a notárius bojtár, a ki szép szavakkal a »perpetuum mobile« három szép leányát is behívta közibe, kiknek résztevése mellett olyan rögtönzött táncvigalmat csaptunk, hogy bizony érdemes volna erről is egy tárcacikket írkanatni. A bakter rég eljutulta már az éjféltutáni kettőt is, mikor megelégnel kezdettük a jót és bizonyos pesszimiztikus arckifejezések

között, az otthon minket váró »klasszikus butor-darabokra« — pardon telességeinkre is gondolni kezdtünk. A szent János áldását is leeresztve, nem a legkönnyebb fejekkel hazafelé indultunk.

Es vala odakünn szuroksötéség és harapivaló nyirkos köd, melyek ólomsulyival nehezültek vállainkra.

— Gyerekek, — szolt Gazi bácsi — holnap azután eljőjtek am az irodába, — egy kis papramorgóra s a hazafelé való ballagás epizódjainak elbeszélésére; mert sok mondanivalónk lesz e hazamenetelről, he, he, he.....

S ebben nem csalódtok!

Oh az a szuroksötéség!

Oh az a harapivaló köd!

Másnap ugy tiz óra tájban, lassan »összeköveztünk« a notárius urammal. Nagyon bámultunk egymásra, majdnem mindnyájan nevetési görcsöt kaptunk. Ugy néztünk ki, mint a vert hadak.

Oh az a szuroksötéség!

Oh az a harapivaló hőd!

Gazi bácsinak a karja volt felkötve; mint mondá: az uraság kerítésébe belészalt a lélek, megindult s »odakövekezett« jobb karjához, melynek erős karambol lett a vége.

A nyulak rettegött ellensége arcának megnyult bibircsókös részét tapogatta leheér kendő-

A modern terapiában az orvosok mindinkább a jermészetes gyógyvizek használatát, ezek között különösen a maga nemében párajlan!

Ferenc József keserűvizet

ajánlják. A Ferenc József keserűvizet már több mint husz év óta van használatban a egy családban sem szabadna annak hiányoznia.

GRAPHIC ÍRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legtársasabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy lényezett dobozban. — Kizárólagos képviselőlet és-főraktár:

Fischer Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

tur nép is, a külföldi rokonszenvétől, magánhitelünket istápoló készségétől.

Az említett banknál 12 millió forint árá földhitelkölcsön van ez idő szerint bejelentve és nagyrészt már meg is szavazva; csak-hogy az intézet nem ad pénzt a kérelmező birtokosoknak, mert nem tud tudadni záloglevelein. A ki pedig mégis kap pénzt, természetesen a záloglevelek eladási árát kapja. Tavaly 98-99 forintért lehetett eladni a százforintos záloglevelet. Most egy ilyen papírúlet nem 1-2, hanem tíz, sőt olykor tizenöt százaléknál is nagyobb vesztéssel jár.

Nincs tehát pénz, mert nem lehet kölcsönt kapni. A mennyiben pedig kapható, a földbirtokos csaknem úgy jár vele, mintha szelidebbfajú uzoráshoz fordult volna. Az említett intézet példája nem az egyetlen. Többé-kevésbé egész pénzügyünk szenved — mezőgazdánk rovására. Tessék aztán pénz nélkül vagy pedig méregdrága pénzzel hasznos gazdasági befektetéseket tenni vagy pedig egészséges módon rendezni holmi zavaros hitelviszonyokat!

A selyemtenyésztés emeléséhez.

A politikai és közgazdasági tekintetben oly bizonytalan helyzetnek nem szabad a magyar mezőgazdaság figyelmét akkora mértékben a maga számára lefoglalni, mely ezt a legfontosabb közgazdasági tényezőt ingerelhetné, vagy valamiképp károsíthatná.

A földművelésügyi miniszter, nem tévesztette szem elől a mezőgazdaság nagy és fontos céljait s minden rendelkezésére álló eszközökkel iparkodott a célokat előmozdítani.

A marha- és sertés kivétel mindenkor főgonddja volt, de a mezőgazdaság többi s főleg mellékága is alapul szolgált azoknak az intézkedéseknek, melyek már a legközelebbi időben megfogják érlelni a kívánt gyümölcsöket.

A bortermelés, az állat-, gyümölcs-, szárnyas állat-, selyemtenyésztés, kenderművelés és erdészeti ügyek folytonos haladásukban mindenki munkájára és segítségére rá vannak szorulva, a ki ez irányban valamint tenni képes. Semmi erő, a legjelentéktelenebbet sem szabad mellőzni, mert maga a nagy koncepció ritkán hozza meg a kívánt sikert, ha a kisebbek és közimunkások közreműködéséről lemond.

Egyik ilyen ága a mezőgazdaságnak, hol az örvendetes siker elérése végett mindenkinek közre kell működni, a selyemtenyésztés.

Nemcsak a nagy koncepcióra van itt szükség, mely a földművelésügyi minisztériumból kiindulva, az egész országban követel terjesztést: az ország egész értelmiségének, hatóságoknak és községeknek, papoknak és tanítóknak, a sajtónak és különösen a vidéki sajtónak közreműködésére van szükség, hogy híveket szerezzünk a selyemtenyésztésnek és a kisgazdákat fellelkesítsük a mezőgazdaság e nyereséges mellékága iránt.

Bizonytal mindenki belátja, kivált a kisgazda, hogy az uralkodó rossz viszonyok közt a magyar mezőgazdaság utalva van minden erő és eszköz kihasználása, s hogy a selyemtenyésztés jövedelmező mellékereset; de a magyar földműves szokását, a ki régi hagyományok szerint dolgozik és minden újítás elől elzárkózik mindig újból és újból kell legyőzni; mindig új bizonyítékokat és indokokat kell felhozni, hogy a földművelőt a selyemtenyésztés hívévé tegyük, őt annak hasznosságáról meggyőzzük.

Ez a feladat jelen esetben az egész magyar értelmiségre és a sajtóra és — ismétljük — főleg a vidéki sajtóra hárul, mely egyedül képes a kellő propogandáról gondoskodni.

Ebben az értemben teljesítjük mi is kötelességünket, midőn azt a hazafias felhívást intézzük a községi elöljárókhöz, jegyzőkhöz, papok-és tanítókhöz, hogy nyerkék meg a kisgazdákat a selyemtenyésztés eszméjének s őket egy gazdasági mellékág

folytatására. buzditván, az ország és a szegényebb lakosság számára menítsék meg azokat a milliókat, melyek különben visszahozhatatlanul elvesznének.

Meghiusult egyesülési terv.

A nagykanizsai Polgári-Egylet és Társasköre részéről még múlt év májusában mozgalom indult meg azzal a céllal, hogy a két társas-egyesületet egyesítsék.

Az egyesítési terv megpendítője Oszterhuber László, a Polgári-Egylet alelnöke volt, kinek e tárgyban tett indítványára a Polgári-Egylet választmánya 1898. május 25-én tartott ülésében az első lépést megtette azzal, hogy az egyesülés kérdésének tárgyalására a maga kebeléből Oszterhuber László, Szommer Náthán és Tripammer Gyula tagokat kiküldötte s erről a Társaskör választmányát átiratban értesítette.

A Társaskör választmánya 1898. okt. 17-én tartott ülésében az átiratot tárgyalván, annak tartalmát elfogadta és a maga kebeléből bizottsági tagokul Hertelendy Béla, dr. Szekeres József és Unger-Ullmann Elek vál. tagokat küldötte ki.

A hattagú bizottság azután elnökül Pihál Ferencet kivéven föl, több ülésben tárgyalta az egyesülés kérdését.

A tárgyalások végső eredménye az lett, hogy a bizottság egyhangú megállapodásra nem juthatott.

A kisebbség véleménye az volt, hogy fel kell oszlatni a Polgári-Egyletet is, meg a Társaskört is, és egy új egyesületet kell alakítani. A többség ellenben az egyesítés mellett foglalt állást.

A tárgyalásokról szóló bizottsági jelentést azután betérjesztették a Társaskör és Polgári-Egylet választmányához külön-külön.

A Társaskör választmánya a jelentést 1899. január 3. iki ülésében tárgyalta és erről a Polgári-Egylet választmányát értesítő átiratban kijelenti, hogy a jelentésben előadott okokból a kisebbség véleményét fogadta el s ehhez képest az egyesülés kérdését a bizottság tárgyalásai alapján meg-

vel; mint mondá: hamarabb szaladt a kapunak, minsem azt kinyitották volna.

A nótiarius-Lojtar meg lábait tapogatta, nyomkódta még most is; ez meg nem tudván eleme dresszírozni menő képességét, neki oldalított az udvarukban levő meszes gödörnek.

En pedig, mert hát velem is történt malőr, a „tunikas haranglábát” valami, Bécsből idevettödött katouai leghajónak vélvén, — hogy el ne söpörjön: hírtelen „im arcunkra borulunk”-ot csináltam a földre, miközben oly koppanás megtiszteltetés érte fejem búbját egy kiálló gerenda részéről, hogy lehért turbánosan kellett megjelennem a randevun. És mindenkit ért ilyenhez hasonló malőr, mivelhogy „mindnyajunkat érhet baleset.” Mindezt az az átkozott szuroksötétség és a harapnivaló kód okozta.

Az éjjeli epizódok elmondása után Gazsi bácsi komikus komolysággal kiáltá:

— Gyerekek a tanulász mindebből az, hogy világosság kell Rákfalván, mert, ha az intelligencia is ily vastag sötétségben leledzik, mily borribilis egyiptomi sötétség nehezülhet a polgárságra.

— Ugy van, világosságot kell csinálni Rákfalván! — volt tiz torok válasza.

— De hogyan? kérdék többen.

— Lámpák által.

— Brávó, lámpákat kell felállítani minden utcában. Ezek majd világosságot terjesztenek; hisz a mostani állapok között még tisztességesen becsipni sem lehet.

— Csak-hogy oda pénz is kell, — szólt közbe a főerdész.

— Azt is megteremtjük — szólt Gazsi bácsi. Rendeztünk „Lámpás” című táncestélyt, melynek tisztá jövedelmét lámpák beszerzésére és gondozására fordítjuk.

— Eljen, eljen!

Ez azután eszme! kiáltottuk, s nyomban hozzáfogtunk a tervezéshez.

Két hét múlva már a meghívókat is szétküldtük. Az érdeklődés, különösen a vidéken, óriási volt. Már attól is felni kezdtünk, hogy a vendéglő termei szűkek lesznek az imponzus számban megjelenő vendégek befogadására.

Lázaz izgatottsággal vártuk a táncestélyt. Végre elérkezett a várva várt este. Örömmel szemléltem az új készülődést odahaza a toalettekhez.

Oh ne higye a világ, hogy Rákfalva olyan isten háta mögé taszított község csak. Van itt is intelligencia, mely a széptért és a jóért lelkesülni tud. Van itt izlés, elegancia és ami azelőtt nem volt: ösztartás is.

Oh az a szuroksötétség, az a harapnivaló kód mire nem jó!

A táncestély sikere felülmúlta legvérmesebb várakozásunkat is.

Vidéki vendégeink oly imponzus számban jelentek meg, hogy ezért e helyen is méltó őket megdicsérni.

Az egész idő alatt fesztelen jökevő uralkodott, melyen bizonyos családi színezet vonult végig. Minden leányunk akadt jó táncosparja; még a menyecskeknek, sőt még — ezzel sem mondom nagyot) az anyósoknak sem kellett petrezselymet aralni.

Mondá is Gazsi bácsi, mikor az ivóban összeverődöttünk:

— Gyerekek e táncestélyvel Rákfalva történelmének egy gazdag, nevezetes és dicső lappal bővítettük ki, mely a mi nevünkre fényt hoz.

— Es éjjeli világosságot! — kiáltott közbe valaki.

— Ugy van, szólt Gazsi bácsi, ez is megvan, nem lesz ezentúl Rákfalván többé szuroksötétség.

— Eljen Gazsi bácsi, az eszme feltalálója, kiáltottuk lelkesülten.

— Eljenek a lámpák! Eljen a világosság! ordított közbe valaki lazaz örömmel. S a lelkesültség nem volt onékelül. Az alap meg volt vetve a terv léleptéséhez.

A beléptijegyek mind elfogytak; 250 forint jövedelmestek.

Ebből pedig legalább is 40 lámpát lehet felállítani. S ennyi elég is.

— Eljen a világosság! Eljen Gazsi bácsi!

A jökevő es táncvilágosság-kivirradtj tartott Oh bár sohaas virradt volna!

A hajnal fénye teljesen tönkrötötte éjjeli világosságunkat és illúziókat és tervünket.

Olyanok lettünk egyszerre mindnyájan, mintha

oldhatónak nem találván, annak a közgyűlés elé való terjesztését mellőzi.

A Polgári Egylet választmánya 1899. jan. 17-iki ülésében tárgyalta a bizottság jelentését és a Társaskör átiratát. Ennek eredményéről a Társaskör választmányát értesítő átiratában az van, hogy a Polgári-Egylet választmánya a bizottság többségének álláspontját magáévá teszi, elfogadja és sajnálattal veszi tudomásul, hogy a Társaskör választmánya ezt a pontot nem osztván, az egyesülés elől elzárkózott.

Az egyesülési mozgalmat egészében és részleteiben feltüntető iratokat itt közöljük:

*A Nagykanizsai Társaskör
Tek. Választmányának*

Nagy-Kanizsán.

A nagykanizsai Polgári-Egylet választmánya f. hó 25-én ülést tartott, melynek előre bejelentett tárgya volt: a nagykanizsai Társaskör és a Polgári-Egylet egyesülése módzatainak megbeszélése. Ily fontos tárgy lévén a szönyegen a választmány tagjai majdnem teljes számban megjelentek. A folyó ügyek elintézését után előadott, hogy Oszterhuber László alelnök ur hosszabb idő óta foglalkozik e kérdéssel, sokakkal beszélt egy a társaskör mint az egylet tagjai közül s e beszélgetésekből azt az impressiót merítette, hogy a Polgári Egylet minden tagja által óhajtott egyesülés ezáltal remélhetőleg sikerülni fog; miért is indítványt szándékozik tenni e tárgyban. E felhívásra Oszterhuber László alelnök ur előterjesztette, hogy ő alelnökké történt megválasztása óta c. u. látta ki magának a két kör egyesítését s ennél fogva felvetette a kérdést itt is amott is; akikkel csak beszélt egy a Társaskör mint az Egylet tagjai azt mindnyájan kívánatosnak sőt szükségesnek tartják, legfőbb csak a formára nézve differálnak egymástól, de e tekintetben sem lát legyőzhetlen nehézségeket, azért elérkezettnek látja az időt, hogy az egyesülés tárgyában a kezdeményező lépés megtételesek. Ő a dolgot úgy vélné megoldhatónak, ha mindkét egyesület választmánya egy-egy három tagu bi-

oldott sárgaviaszba mártottak volna bennünket: halványak és kétségbeesettek.

Vége-vege mindennek! Oda a világosság oda!

Az írodaszolga egy levelet adott át, melyben ez volt szóul-szóra:

Uraim!

Mire a levelet megkapták, én már talvagyon a határon Nem tettek róla, a vonatnak igen gyors a lába. A tett alkövételre anyagi helyzetem miatt kényyszerítve voltam.

Rákfalva könnyebben el lesz éjjeli világosság nélkül, mint én pénz nélkül. Ne hűdössenek, hisz ha a táncostály anyagi hátszalja el is veszett, az erkölcsi értéke nem, ez és a kitűnő kedv tiszteletben kárpótolja azt a csakály 250 forintot. Ha sok pénzem lesz, visszaadottem, addig is nyugodjanak bele a megtörténtekbe. Kivánja

Gyuszi

az előzősánot notárius-bojtár.

Vége-vege a világosságnak! Megszökött a táncostály pénztárosa.

Oh, hogy még ilyen is megtörténhetett Rákfalván.

A dicsőséges lap mellé egy leketét is ragaszt-hatnánk most már a történet könyvébe!

— Oh átkozott Gyuszi. — tört ki belőlem Reb Menachem Ciceszbeiszter szörnyű átkozódása, legyen az a 250 ft. mentőcsónakod, melyen tiessél evezni az Adriai tenger mélyeséges fenekére.

A hír gyorsan elterjedt. Megbotránkosás, majd gunyos nevetés hangzott mindenfelől.

— Körözetelni kell! — mondták többen.

— Mit nyerünk vele? Az embert megkaphatjuk, de a pénzt a nagy harang fizeti vissza. Meg azután ne tegyük neveltségessé, Rákfalvát az ország színe előtt.

És lón Rákfalvát továbbra is éjjeli szurok-sötétség és harapnivaló kód. És ezzel Rákfalva történetének lapjai ismét hosszú időre lezáród-hatnak.

zottságot küldene ki a maga kebeléből, kik aztán egy elnököt választanának s annak elnökléte alatt tartandó egy vagy több együttes ülésben megbeszélnek és megállapítanak az egyesülés módzatait s javaslatokat egy a társaskör mint a polgári egylet választmánya elé terjesztenék elfogadás és további eljárás végett. Ha ezt a formát a választmány helyesnek tartja, úgy indítványozza, hogy a választmány küldjön ki a maga részéről egy három tagu bizottságot a fenti célból és határozatáról értesítse a társaskör tek. választmányát.

A választmány örömmel vette tudomásul az alelnök ur előterjesztéséből, hogy az egyesülés kérdésének felvetése mindkét oldalon kedvező fogadtatásban részesült. S mert az egyesülés a polgári egylet összes tagjainak régi óhajta, a proponált formát az egyesülés előkészítésére pedig alkalmasnak tartja, azért a maga részéről zíviesen és a majdnem teljes számban jelen volt választmány összes tagjainak egyhangu hozzájárulásával egész terjedelmében elfogadja az alelnök ur indítványát s a bizottság tagjainak megválasztotta Oszterhuber László, Szommer Náthán és Tripammer Gyula urakat.

Utasításunkhoz képest értesítjük erről a nagykanizsai társaskör tek. választmányát. Mely után vagyunk kitűnő tisztelettel

Nagy-Kanizsán, 1898. május 31.

A nagykanizsai polgári egylet nevében:

Dr. Bentsik Ferenc s. k. *Knortzer György s. k.*
alelnök. titkár.

*A nagykanizsai Polgári-Egylet
tek. választmányának*

Helyben.

A nagykanizsai Társaskör választmánya mult év október hó 17-én tartott ülésében, a tek. Cimnek mult évi június hó 1-én kelt és a két egyesület egyesülésére vonatkozó átiratát tárgyalás alá vevén, egyhangulag hozott határozatával elfogadta azon indítványt, hogy az egyesülés módzatjai, feltételei és az erre vonatkozó egyéb kérdések előzetes tárgyalása egy székebb körű bizottsághoz utasítsassék, mely bizottság ebbeli feladatát megoldva, a választmányhoz jelentést tegyen.

Ha-onlóan a tek. Cim idézett átiratában foglaltakhoz, e bizottságba 3 tagot küldtünk ki, névszerint Hertelendy Béla, dr. Szekeres József és Unger Ullmann Elek urakat, kiket is felkértünk, hogy a polgári-egylet választmányának kebeléből alakult bizottsággal érintkezésbe lépve, tisztukben eljárni sziveskedjenek.

Midőn erről a tekintetes választmányt értesíteni szerencsések vagyunk, egyidejűleg felkérjük, hogy ezt az e célra megválasztott bizottságnak tudomására hozni és egyszersmind őket felhívni sziveskedjék, miszerint a bizottsági tárgyalások hol, mikor és miként leendő megkezdése tekintetében a fentebb kiküldött íteni bizottságot értesíteni sziveskedjenek.

Nagy Kanizsán, a nagykanizsai társaskörnek 1898. évi október 17-én tartott választmányi üléséből.

A választmány nevében:

Schmidt Frigyes s. k. *Wörös Endre s. k.*
alelnök. titkár.

Jelentés.

Alulírottak mint a nagykanizsai polgári egylet és a nagykanizsai társaskör választmányai által, a fent nevezett két társasegylet egyesülésének előkészítésére, illetve az egyesülés módzatainak megbeszélésére kiküldött bizottság működéséről következőkben számolunk be.

Az 1898. évi október hó 27-én megtartott első értekezleten, hosszabb eszmecsere után a bizottság egyhangulag és feltétlenül azon meggyőződésének adván kifejezést, miként a két egylet egyesülése egy a társadalmi élet fejlesztése, mint a közszellem emelése szempontjából nemcsak kívánatos, de oly fontos tényező, hogy

városunk minden intelligens polgárának, ki szíven hordja városunk fejlődésének ügyét, szent kötelessége annak megvalósítására minden rendelkezésére álló eszközzel önzetlenül töle telhetőleg közreműködni.

Ez alkalommal Tripammer Gyula b. tag a bizottság előadójaként megválasztatván, Hertelendy Béla b. tag kijelenti, hogy ő csak úgy hajlandó a tárgyalásokat folytatni, ha a polgári egylet bizottsága részéről egy iparos tag is behivatik, nehogy azon szemrehányás tételhessék, hogy az iparosok mellőzésével és meghallgatása nélkül hozattak ez ügyben határozatok. Óhajja továbbá az iparosok részéről, hogy azoknak az egyesülendő körben való benmaradása őt tömegesebb belépése várható legyen, részükre mérsékeltbb tagsági díjak állapíttassanak meg.

A bizottság bár nem látja az iparosok különérdekeit lenforogni, belenyugodott egy iparosnak a bizottságba való belevonásába és közös megállapodással Dants Kálmánt mint az iparegysület ez idő szerinti elnökét meghívni határozta.

A folytatásig október 28-án tartott gyűlésen Dants Kálmán is megjelent, Hertelendy Béla b. tag azonban elmaradását kimentvén, a tárgyalások folytatattak, melynek menetén Dants Kálmán kijelenti, miként ő nem tartja szükségesnek, — és azt hiszi társai sem igénylik, — hogy az iparos tagok részére kivételes díjak állapíttassanak meg.

A gyűlés befejeztvén és mivel elvi eltérés fenn nem torog, a jelenlevők mindnyájan az egyesülés szükségességének érzetétől lévén áthatva, a módzatokra nézve is egyetértéssel megbízott Tripammer Gyula b. tag, hogy az eddigi megállapodásokat írásba foglalja és azokból a mindkét választmányhoz intézendő jelentésnek megszerkesztése és összeállításba végezt a bizottság elé terjeszaze, mely célból október hó 31-ére új gyűlés hivatott egybe.

Az október hó 31-ére egybehívott gyűlésre a bizottsági tagok a társaskör helyiségében megjelentek. Oszterhuber László b. tag bemutatja Hertelendy Béla b. tag levelét, melyben közli miként azon meggyőződésre jutott, hogy mint a társaskör ügyésze a bizottság tárgyalásaiban részt nem vehet, a bizottsági tagsági tiszterét lemond, mely körülményt a társaskör t. választmányának már be is jelentette.

Ennek folytán a bizottság további működését beszüntette mindaddig, míg a bizottság a társaskör választmánya által kiküldendő új bizottsági taggal ki nem egészítettet.

A társaskör választmánya újból Hertelendy Béla urat delegálta; a bizottság pedig mult év november hó 17-én Unger Ullmann Elek b. tag által újból gyűlésre hivatván össze, erről Hertelendy Béla b. tag elmaradását kimentette, a megjelent többi összes tagok egyhangulag Pihál Ferenc kir. közjegyző urat megválasztották b. alelnökké, felkérték Oszterhuber László b. tag urat, hogy ezt a megválasztott alelnökkel közölni és őt a következő napon tartandó gyűlés összehívására felkérni sziveskedjék.

A november hó 18-ára egybehívott gyűlésen a bizottsági tagok Hertelendy Béla b. tag kivételével, — ki elmaradását ismét kimentette — összegyűlvén, Pihál Ferenc ur elnökléte alatt ismételtlen kimerítő megbeszélés tárgyává tétvén az egyesülésnek egy módzatait mint anyagi oldalai, de mert a gyűlésen Hertelendy Béla b. tag ur jelen nem volt, nem állott neki módjában újból kiküldetése óta álláspontját ez ügyben kifejteni, emiatt november hó 21-ére újból gyűlés összehívása határozatott el.

Az 1898. évi november hó 21-én tartott gyűlésen dr. Szekeres József b. tag kivételével, a bizottsági tagok teljes számban lévén jelen, Tripammer Gyula bizottsági tag, a már korábban nyert megbízatása folytán következőket adja elő:

A két társas egylet egyesülésének módzataira nézve az eddigi tárgyalások eredményéhez képest azt ajánlja a bizottság többsége, hogy a két egyesület egy és ugyanazon napon tartandó közgyűlésen mondja ki az egyesülést, és

Nagykanizsai Polgári-Egylet és Társaskör címe alatt egyesüljön.

Ezt követőleg együttes közgyűlés tartandó, az egyesülés ténye jegyzőkönyvbe foglalandó és határozatilag kimondandó, miként mindkét egyesület összes ingó és ingatlan vagyona közös, osztatlan vagyont képez és kizárólag az egyesület céljainak szolgál.

Továbbá a két egyesület jelenlegi összes

választmányi tagjaiból egy elnök és két alelnökkel alakították egy választmányt és tisztikar, kikre nyugodtan lehetne bízni nemcsak az egyesülés folytatásának, hanem az egyesületnek, hanem az összes társadalomnak vezetését és irányítását is.

Ezen választmány feladata leendő erkölcsi sulya- és hatalmával fogva oda hatni, hogy a tagok között a kellő összhang hivatalnok által meg ne zavartassék.

Ezen közgyűlés egyszersmind az alapszabályoknak megfelelő módosítást is eszközölné.

Igy megörökítették már magában a címben is mindkét egyesület emléke és azok alapítói és időnkénti vezetői iránt az elismerés is levonatnak. Másrészt bizalom várható, hogy ezen központ köré csoportosulandó városunknak, összes, a közelében számottevő polgára és így alapon a tagok számára telemes szaporodása és ezzel kapcsolatban a tagsági díjak leszállítása is remélhető.

Ki fog terjedni a választmány figyelme a vidék illetve környékünk intelligenciája és városunk társadalmi költi jóviszony ápolására, valamint a katonaság és polgári elem között eddig is fennálló barátságos viszony fenntartására és erősítésére; főelőrekeve leendő oda hatni, hogy azokat az új egyesület keretében bevonja és részükre habár mint kültagoknak is mindazon jogokat biztosítsa, melyek a rendes tagokat megilletik.

Mint hogy az egyesületet széles alapra fektetni és abba városunk összes intelligens elemei bevonása szándékoztak, szükséges lenne, hogy a tanárok, kisebb fizetésű állami, közigazgatási és városi tisztviselők, a rendes tagokat megillető jogok gyakorlása mellett mérsékeltabb tagsági díjat fizessenek.

A bizottság kisebbsége részéről előadatot, hogy tagadhatatlan, miszerint a város társadalmi életének fejlesztése és a közszellem emelése szempontjából nem csak óhajtható, de felelős kívánatos, miszerint a város intelligenciája részére egy gyűlőhely létesítsék, de ezen cél, a bizottság többségének tenébb előadott indítványa által el nem érhető azért, mert az eddigi tapasztalatok szerint sem a társaskör a polgári egyesület, sem a polgári egyesület a társaskörbe beolvadni nem fog. Ha tehát azt akarjuk, hogy a város intelligenciája egy helyen összehozassék és annak részére egy gyűlőhely létesítsék, akkor ez csak úgy lenne elérhető, ha egy polgári egyesület mint a társaskör feloszlaná és mindkét egyesület helyett egy új egyesület létesítenék.

Ezen indítvány többséget nem nyert, mert a tárgyalások folyamán a bizottság többsége azon meggyőződésre jutott, hogy ez a kivételben sok akadályba ütköznek és inkább az eddigi viszonyok megfontolására, semhogy javulására szolgálna. Másrészt a bizottság egy része hatáskörön kívüli esőnek tartja egy harmadik egyesület alapítását kezdeményezni, erre megbízása ki sem is terjed, de a célt vagyis az intelligencia egyesítését megvalósítva látja, ha a két társas egyesül; miért is az egyesülés létre jött, tekintettel a kivétel egyszerűsége, de különösen mindkét egyesületnek évtizedekre terjedő sőt részben félszázadot meghaladó múltját, — nem a feloszlás és egy teljes új egyesület alapítása, — ezzel egyszersmind a múlt iránti kegyelet és tisztelt megtagadásával — de a régi tradíciók fenntartásával, mindkét egyesület hosszú és eseményekben gazdag múltjának méltatásával az egyenlőség alapján az egyesülés úján óhajítja megvalósítani, ezzel városunk intelligenciájának oly egységes csoportosítását létrehozni, mely biztos garanciát nyújt arra nézve, hogy a jelenben tésedő társadalmunk új életre ébred és egy egészséges társadalmi élet messzemenő üdvös befolyást gyakorolandó városunk kulturális fejlődése, közintézményeinek gyarapítására és fejlesztésére is.

Az anyagi viszonyok feltűntetése végett A) alatt ide csatolunk egy kimutatást, melyben az együleti vagyoni mérleg, a nagykanizsai polgári

egyesület múlt évi költségvetését és az új egyesület várható költség-előirányzatát mutatjuk be.

Van szerencsénk ezzel a többség és kisebbség véleményét magában foglaló jelentésünket tisztelttel betérjeszteni.

Kiváló tisztelettel

Nagy-Kanizsán, 1898. évi dec. hó 30-án.

Tripammer Gyula s. k., Pihál Ferenc, s. k.,
b. előadó és b. jegyző, a bizottság által megv. elnök.
Sommer Nánán s. k.,

Dr. Szekeres József s. k., Oszterhuber László s. k.,
Unger Ullmann Elek s. k., Hertelendy Béla s. k.,

A nagy-kanizsai polgári egyesület
tek. választmányának

Helyben.

A nagy-kanizsai társaskör és polgári egyesülésének előkészítése, illetve az egyesülés módosztatának és feltételeinek megállapítása véget kikiűdött közös bizottságnak 1898. évi december 30-án kelt és a választmányának kiküldött jelentését és a jelentésben foglalt, a többség és kisebbség véleményét 1899. jan. 3-án tartott választmányi ülésünkben beható tárgyalás alá vévén, azon alkalommal egyhangulag hozott határozatunk értelmében van szerencsénk értesíteni, miszerint a választmány a jelentés szerint előadott okokból, a kisebbség véleményét fogadta el, és ehhez képest az egyesülés kérdését a bizottság tárgyalásai alapján megoldhatóknak nem találván, annak a közgyűlés elé való terjesztését mellőzi.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1899. évi január hó 12-én.

Schmidt Frigyes s. k., Frey Tivadar s. k.,
alelnök, h. titkár.

A nagy-kanizsai társaskör
tek. Elnökségének

Helyben.

Hivatkozással a tekintetes Elnökség folyó hó 12-én kelt beces levele, van szerencsénk értesíteni, hogy a polgári egyesület választmánya folyó hó 17-én tartott ülésében tárgyalta a társaskör és az egyesülés tárgyában kiküldött bizottság jelentését és az alkalommal köszönetét fejezte ki a bizottságnak lelkiismeretes munkájára, — és gondosan szerkesztett s az egyesülés szükségességének okait helyesen feltáró jelentéséért. Egyidejűleg határozatilag kimondta, hogy a bizottság többségének álláspontját magáévá teszi, azt mindenben helyesnek elfogadja és sajnálatát veszi tudomásul, hogy a Társaskör választmánya ez álláspontot nem osztván, az egyesülés elől elzárkózott.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1899. évi január hó 23.

A nagykanizsai polgári egyesület nevében

Dr. Bentzik Ferenc s. k. Knotzer György s. k.
elnök, titkár.

Farsangi naptár.

Február 1-én: Calico-bál a Polgári-Együletben.
4-én: Az Izz. Jótékony Nőegylet estélye
5-én: Az Általános munkásközpont egyesület jelmezes estélye.
9-én: Pincérbál.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Fürnek László dr.* csáktornyai közjegyzői helyettesét *Mátészalkára közjegyzővé nevezte ki.*

— **Házasságkötés.** *Farkas Jenő* a helybeli *Krausz* és *Farkas* papirkereskedő cég tagja ma délelőtt 11 órakor köt *házasságot Lackenbach* Gizella kisasszonnyal, *Lackenbach* Ede szállító nővérével.

— **Katonaszenekar.** A cs. és kir. 48. gyalogezred zenekara hétfőn este a Polgári-Egylet nagytermében tart hangversenyt.

— **A Társaskör estélye.** A „Társaskör” szombati tea-estélyéről utólag megküldték a jelen voltak névsorát. *Asszonyok:* *Fabian Jánosné, Fabian Zsigmondné, Forintos Kalmánné, Fűspök Józsefné, Heinlein Alfrédné, Horváth Ferencné, Mergenthaler Lajosné, Merklly Antalné, Pihál Ferencné, Pokol Karolyné, Schmidt Frigyesné, Schenck Sándorné, Takács Jánosné, Unger U. Elekne, Véber Karolyné, Vecsey Zsigmondné és sógorónje, Vidor Samuné, Weisz Józsefné. Lányok:* *Fűspök Jolán, Varga Gizike, Weisz Eliz.*

— **A mai szur elmarad.** Az izz. nőegylet mai szurja elmarad, mert a házi ezred zenekara a Kaszinó dísztermében fog ma este hangversenyt rendezni.

— **Variété-előadás.** A nagykanizsai izz. jótékony nőegylet február hó 4-én, (szombaton) a »Polgári Egylet« összehozta termében nagyszabású Variété-előadással egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté pontban fél 8 órakor. Helyárak: Páholy földszinten vagy karzaton öt személyre 10 frt. Belépő jegy a földszinten 1 frt 20 kr. Karzati ülőhely 1 frt 50 kr. Terített asztalok. Jegyek előre válthatók február 2., 3. és 4-én délután 2-4 óra között a »Polgári Egylet« nagytermében és 4-én este a pénztárnál. A szüneteket *Horváth Laci* zenekara tölti ki. Az izz. nőegylet mulatsága már évek sora óta a farsangi műsor legfényesebbje. A rendkívüliségek, a meglepő szép újdonságok kiapadhatatlan lorrásával rendelkeznek ez az egyesület a dacára hogy tömémenten vigalmak közé ékelik rendszeren mulatságukat, mégis bámulatos sikerrel végződik. A kopott sablonok helyett teljesen új program ez az 5 eszközök, tele a legeredtebb, a legötletesebb számokkal. A február 4-iki estély egy eddig teljesen ismeretlen, új formáját mutatja be a mulatságoknak. Meglepetés meglepetést fog érni.

— **Deák-koncert.** A főgimnázium növendékei szerdán este sikerült mulatságot rendeztek a Polgári-Egyletben. A széksorok igen hálás közönséggel teltek meg, voltak is tapsok, skár csak a színész-növendékek záróvizsgáin, mikor a közönség legnagyobb része szülőkből és rokonokból telik ki. Az érdeklődés a szokottnál valamivel csekélyebb volt, de ez nem volt le semmit a mulatság értékéből. A tánc azért így is elég jóban ment, sok volt a táncosnő s így a legújabb hadnak is farsadhatatlan törelem kellett megállni a helyét a harcovonalban. A műsor elég gyorsan véget ért. A zenekar *Gusnod „Fant”-jából* adott elő egy szép részletet. *Zsebory László* 2. o. t. *Petőfi Sándor* „A rab” című költeményét szavalta el. Utána az énekar szépen adta elő *Abt Ferenc „Dalra fel”* című kis darabját. A zenekarra került ismét a sor; *Palotassy „Bihari kesergő”-jét* játszotta. *Németh György* 6. o. t. *Endrődi Sándor* egyik legnehezebb költeményét: a „*Vihar után*”-t szavalta el meleg érzéssel. Különösen a irikus részeket adta vissza nagy hatással. Nagy hangjába beelőlvadt szépen a mély érzések zengetes skálája. A rapsozodikus

Kereskedelmi könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, bélyegzők,
papír és irodaszerek

legjobb kivitelben és legjutányosabban szereshetők be

• FISCHEL FÜLÖPNÉL NAGY-KANIZSÁN. •

részleteknél érezni lehetett a szenvedély megkapó forró hevét, de itt már némelykor a szagzott gyors beszéd a hadarába fuladt de ezt nem az előadó terhére írjuk. A vezető tanárnak kellett volna a próbák alatt öt a mérsékletre figyelmeztetni, mert a szavalással fő a tisztá, értelmes beszéd. *Németh* szavalata e kis fogynékoságnak dacára a műsor legfigyelemreméltóbb száma volt. Az énekar Schubert „Vadrózsa” című temperamentoos kis dalát adta elő tüzelt. Seitzől egy meglehetősen hosszú kettőst adott elő: *Wollák Béla* és *Blau János*. Előbbi ügyes begédűjátékával megérdemelte a zajos tapsokat, nem kevésbé *Blau János*, diszkrét zongorakísérettel. *Blau János* ezenkívül egy igen nehéz szerepre vállalkozott még; *Gabányi Arpad* „Othello Kis-Pesten” (vagy jobbanmondva az alkalommal Geisen) című monológját adta elő. Úgyes játékkal élénk derűségben tartotta a közönséget mindvégig. A haaszonyi az énekkar zárta be *Zimay László* „*Indulóival*”. A mamák, a papák a kedves rokonok sokat tapsoltak; ezalatt a kicsi ki-asszonykák rettegve gondolnak a kivetkez perocokra. De a derék diákok fáradhatatlanok voltak. A vidám mulatság csak a reggeli órákban ért véget.

Adományok a Népkehényhánknak. Grünhut Alfrédné 1 zs. bab, Wuzit Lajosné 3 frt, Tinagi Lajosné 2 zs. burgonya, Weisz Jakabné 10 kg. árpakása, dr. Hirsch Alfrédné (Iháros) 1 zs. liszt, Seidmann Samuné 16 l. ecet, Berényi Józsefné 1 f. zsír, 5 kg. dió, 5 kg. finom liszt, Linzer Béla 5 frt, Tauber Alajosné 10 kg. rizs, Ebenapangervő (Waraad) 3 frt, Müller Józsefné zöldfűsz, vöröshagyma 1 kg. rizs, Dobrin Benóné 10 kg. rizs, Clement Lipótné 3 frt, Pálffy Alejóné 15 kg. bab, mely adományokért hálás köszönetet mond az elnököknek.

A Zalamegyei aggharcosok testületéből. A zalamegyei aggharcosok testületének évi kimutatása szép képet nyújt a testület kedvének anyagi viszonyairól. Az egyesület vagyon a múlt évben 479 frral szaporodott. Összesen 1147-67 frt a vagyon. Ujjában a testület alapja javára adakoztak: Gr. Zichy Aladár 50 frt, Kaufmann Mór 25 frt, Wittenberg Ignác 10 frt, Koch Ede 5 frt, Ehrlich Richárd 10 frt, Havas Imre 5 frt, Kohn Lipótné 3 frt. Me y adományokért ez uton is hálás köszönetet fejezi ki az elnököknek.

Táncestély. A zalamegyei aggharcosok testülete Nagy-Kanizsán február hó 8-án szerdán a Polgári-Egyület üzenés termeiben zárszólalajpja javára zárkórú táncestélyt rendez. Kezdeté este fél 9 órakor. Jegyek árai: Személyjegy 60 kr. Családjegy 3 személyre 1 frt 20 kr. Karzatjegy 60 kr. — Jegyek előre válthatók Práger Béla és Belus Lajos urak gyógszertárában.

Kögyűlés. A nagykanizsai hivatalszolgák temetkezési egylete f. hó 22-én tartotta év rendes kögyűlését. Az egylet vagyon a 2643 frt. A pénztárnok jelentése után következett a tisztikar megválasztása. Újbold megválasztottak: *Molnár György* elnök, *Vegle Lajos* alelnök, *Kállovics László* jegyző, *Vince Kálmán* pénztárnok. Választmányi tagok: *Vellák József*, *Táncos Kálmán*, *Lőrinci István*, *Szalay György*, *Péntek Vendel*.

Táncvigalom. A nagykanizsai katonai hadasvsn egylet zeneszerelvényeinek berendezése javára február hó 1-én a Sörgyár vendéglő helyiségében Horváth Laci zenekara közreműködése mellett jótékonyozó zárkórú táncvigalom rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj személyenkint 40 kr. Családjegy (3 személyre) 1 frt. Fogatok a nagykanizsai takarékpénztár előtti terezen személyenkint 10 kr.ért rendelkezésre fognak állani.

Elégett gyermek. *Staniszlau János* szentiváni lakós ötéves gyermeke — mint lapunknak írják — magára maradt a szobában, és ez alatt a kályhához közel jutott, a hol ruháskája meggyuladt. A gyermek oly súlyos égési sebekei szenvedett, hogy két órai kínos szenvedés után behalt sebeibe. A gondatlan szülő ellen megindították a bünyvizsgálatot.

Videki sörözők egyesülete. Magyarország vidéki sörözőinek egyesülete: e névvel szerdán Budapesten a magyar sörpar védelme és fejlesztése, különösen pedig Magyarország vidéki sörözői érdekeinek védelme céljából egyesület alakult. Az alakuló kögyűlésen az ország minden részéből mintegy 65 söröző jelent meg. A kögyűlés vezetése dr. Kullman János országgyűlési képviselőt kérték fel. Az egyesületi alapszabályok elfogadása után megje-

tették a szokásos választásokat. Az új egyesület listára földiak *Zerkovitz Imre* dr. pesti ügyvéd lett. *Gelaci Gutmann Vilmos*, a Nagy Kanizsai mulatógyár és söröződe r. t. elnökét a választmányba választották be.

Veszedeimes bacilluskok a szenteltvízben. Igen érdekes baktériológiai vizsgálatot eszközölt nemrég egy tudós olasz tanár: Vincenzi, Sassariban. A egyik templom szenteltviztartó medencéjét vizsgálta meg; kutatva, hogy az a sok ember, a ki kezét a szenteltvízbe mártja, mennyiben fertőzi meg a szenteltvizet. A vizsgálatot egy vasárnap este végezte, mely napon különben is legtöbbször látogatták a templomot. A szenteltviztartóban a víz 24 óráig állott. Erre a vizet baktériológiai vizsgálatnak vetette alá, s arra az érdekes eredményre jutott, hogy a szenteltvízben sok egyéb, betegséget nem okozó baktériumokon kívül *orbánocokot okozó coccusok és difteria-bacilluskok is voltak.* A szenteltvízből kitenyészített difteria-bacilluskok fertőzőképessége kétségtelennek bizonyult. (Ugyanakkor Sassariban négy difteria-esetről tudott a hatóság). Ez a tapasztalat pedig már csak azért sem kicsinylendő, mert ismeretes, hogy sokan a mikor a szenteltvízbe mártott ujjakkal keresztet vetnek, szájukat is megérintik s így a szenteltvízben esetleg jelen levő fertőző baktériumokkal fertőződhetnek. A sassari tapasztalat azt mutatja, hogy még a szenteltvíz is veszedeimes lehet.

Megszűnt iparvállalat. Városunk iparának fejlesztésében igen szép ki- része jutott *Friedmann Károlynak*, ki hét év előtt hatalmas műhelyt rendezett be villamos üzemmel. Allandóan 25-30 munkást foglalkoztatott, kik a legszébb kivitelű butorokat gyártották. Később megváltozott a cég és lett *Friedmann Károly és Günsberger.* Még nagyobb lendülettel fogott hozzá a két fiatal önök, hogy az idegen, osztrák gyártmányokkal versenyezzenek. Mindenütt méltányolni tudták a törekvő önökök tevékenységét csak éppen — Nagy-Kanizsán nem, pedig első sorban innen remélték a közönség pártfogását. De a közönség hajhatatlan közönységgén hajótörést szenvedett hosszas várakozásuk; nálunk szivesebben fordulnak mindig *Bécs* felé. Csak a mi ott terem, az a jó, az a finom. A cég idejekorán felismerte a helyzetet és így nagy rakтарыakat Pécsre helyezték át. *Friedmann Károly és Günsberger* cég butorterméi Pécs legszébb pontján vannak. Ezek a termek a legszebbek és az ottani közönség azonnal felismerte az ő törekvésüket. Most a műhelyt is felosztatja a cég itt Nagy-Kanizsán és a még itt levő butorraktárt is teljesen Pécsre helyezik át. A cég mai hirdetését a közönség figyelmébe ajánluk.

Anticalvus a neve azon elismert kipróbált szernek, mely hajkihullás, fejkopra, kopaszodás ellen a legsikeresebben használható. Az Anticalvus a haját puhítja, a fejbőrt tisztítja, s a haj mindennemű bántalmait eltávolítja. Nemesak férfiaknak és nőknek, hanem gyermekeknek is kitéve ajánlható. Üvegenként 2 koronáért küld a főszéki küldési raktár *Kanizs Odón* gyógszertára Balassa-Gyarmaton, de kapható minden más gyógszertárban is.

x Fontos mindenkinek. A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedeimes gyomor bajokat, melyek kezdetben a gomorkörűli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Minden bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rosa életbalszamt Fragner B. gyógszertárából. (Prága 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógszertárban is.

Házaladás Nagy-Kanizsán a Magyar utca 762. számú földszinti ház szabdakézből azonnal eladó. — Bővebben megtudható **Fischel Fülöp** könykereskedésében.

A jóhirű Kozma-féle korecsma-helyiségek bérbeadásnak, esetleg az ingatlan örökáron eladatik. Bővebb felvilágosítás kapható

ZERKOVITZ ALBERT
irodájában
NAGY-KANIZSÁN

Anyakönyvi hírek.

Múlt héti házasságkötések:

Imrey György földműves — *Neumayer Rosáliával.*
Klausz Boldizsár — *Török Rosáliával.*
Juhász Lajos — *Bej Annával.*
Horváth Ferenc — *Csunder Katalinnal.*
Sneff József — *Dávidovics Annával.*
Pozsarecs György — *Mille Annával.*
Kállovics József — *Pakman Borbálával.*
Varga József — *Godinek Jellánával.*
Koller Ánádor cipész segéd — *Braidung Máriával.*
Delésch József moszdony fűtő — *Bárnert Sajdónával.*
Kogancsik Ignác szobafestő segéd — *Magyar Rosáliával.*
Jankovics György kádár segéd — *Parkas Teréznel.*

A múlt hét halottjai.

Koltai Gyula 1 éves r. kath.
Glavák József r. kath. j. h. v. szolgá 49 éves
Horváth István ifj. r. kath. 3 hónapos.
Cizmal Boldizsár r. kati. v. szolgá 63 éves.
Krisztján László és nejeának r. kath. földműves halva született fiu gyermeke.
Kanics József r. k. 78 éves r. szegény.
Borovics József ifj. róm. kath. 2 éves.
Horváth György róm. kath. 3 hónapos.
Godina Katalin Imrei Lászlóné r. kath. 65 éves.
Máték István r. kath. 74 éves, magánzó.
Benő Terézia Karika Vendélné r. kat. moszó 64 éves.
Horváth Erzsébet r. kath. 4 éves.
Samek Adolf izr. magánzó. 88 éves.
Palafanz Mária r. kath. 12 éves, moszdonyvezető leánya

Közgazdaság.

A szegedi baromfi-kiállítás célja

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által f. év szeptember havában Szegeden rendezendő I. Országos Mezőgazdasági Kiállítás keretében egy gazdasági és sportbaromfi-kiállítás is fog tartatni.

Célja ezen kiállításnak: elsősorban a hazai jellegű, azaz az ugynevezett magyar-baromfiakat; másodsorban a külföldről importált s gazdasági szempontból jónak talált (sz-baromfiakat által nyert kereslezesi eredményeket, valamint az itthon tisztá vérben tenyésztett és gazdaságilag értékes külföldi fajtak tenyésztési anyagancak nagyobb csoportokban bemutatni. De célja ezen tervbe veit — s miként címe is mutatja: — gazdasági és sport-baromfi-kiállításnak az is, hogy a gazdasági baromfitenyésztők és a sport-baromfi azaz kedvteléből tenyésztők működése közötti fellünő különbség lehetőleg elsimittassék általt, hogy a sportitenyésztők is azon baromfi-fajták tenyésztésére rábírassanak, melyekkel a közönséges baromfiakat nemesíteni s hazánk baromfi-koztényesztését egység-s irányba terelni lehet. A gazdasági és sport-baromfitenyésztők között ma még igen nagy — a különbség a közérdek szempontjából — kívánatos, hogy jövőben ezen állattenyésztési ágazatban ezen különbség általt a koztényesztésben követendő összhang minél kevésbé zavarássék.

A baromfi-koztényesztési országos irány minél szélesebb körben való ismeretése kívánatos s a szegedi kiállításban a baromfi-kiállítás elsősorban a legfoképpen az országos irányt szemléltetőleg is bemutatni lenne hivatala. A gazdasági és a sport-baromfitenyésztők tenyésztése eddig egy egyéges irány felé vezetve nem volt s ennek sajnos eredménye az lett, hogy az ország baromfitenyésztői fűhöz-fához kápkodtak a derűre-borúra tenyésztették a legkülönbözőbb cifra, de legtöbbször értéktelen s drága pénzén vásárolt külföldi baromfi-fajtákat, aminek leggyakrabban azon sajnálatos következménye lett, hogy a tenyésztő a sok balsiker következtében a baromfitenyésztéstől teljesen elvesztette kedvét. Ha egy évtizeddel ezelőtt hátróztatott volna el az, hogy az ország baromfi-koztényesztésén gyorsan és eredményesen csak úgy lehet javítani, ha életbeléptetjük azon módot, amelylyel az állattenyésztés ma ágazataiban már eddig is oly fényes eredményt értünk el s ha egy évtizeddel ezelőtt köztudatlá tételett volna, hogy a tenyésztésre használható hímestű baromfiak jól megválasztassanak és a kismetű hazai baromfi-állomány testének megnagyobbítására nagyobb testű fajbaromfiakat használtsassanak, hol állna ma baromfitenyésztésünk. Hogy mióta elérhető lehetne, a fentjelzett különbséget még kell ismeretnie a tenyésztőkkel, mert csak akkor remélhető, hogy ugy gazdasági, mint a sportitenyésztő egy irányt fog követni, aminek követ-

személye az lenne, hogy egy idő múlva baromfi-köztenyésztésünk egységessé válna.

A gazdasági és a sport-baromfitenyésztők között a különbség a következő: gazdasági baromfi-tenyésztő az, kinek a baromfi-tenyésztésre természetadta létfeltételei vannak, azaz aki az okszerű és a hasznosító baromfitenyésztésnek főkelekei felel — minők a szabad tér, víz, mező, rét, erdő, berek és takarmány — rendelkezik, sport-tenyésztő pedig az, ki kis és talán zárt helyen néhány darab baromfit tart és zsák-ból élet. Nagyon természetes, hogy az általános szabály alól van kivétel s így gazdasági baromfitenyésztők is lehetnek sport-tenyésztők, ellenben sporttenyésztők gazdasági baromfitenyésztésről a felezett természetes feltételek hiányában nem folytathatnak; tehát ilyeneknek nem is tekinthetők. Ezen eles megkülönböztetés következtében önként érthető, hogy a gazdasági baromfitenyésztők tenyésztési irányára nem érteni kell azt, ha a tenyésztő a magyar baromfiakon kívül a külföldi tyuktelek közül: plimut, langszán, bráma, vagy ehhez hasonló gazdasági tyukot, bronz vagy francia pulykát, emdeni lud és pekingi kacsa-tenyészt, mint amelyek a mezőgazdasági baromfitenyésztés keretébe könnyen beilleszthetők és a melyeknek termékei épp úgy, mint a magyar baromfiak kiváló termékei, úgy a belmínt a külföldi piacokon igen keresett cikkeket képeznek. Sport-tenyésztők tenyészhetnek bármely fajta baromfit, ez azonban baromfi-köztenyésztési szempontból fontosággal felfelebb annyiból birhat, ha az előbb jelzett baromfi köztenyésztési irány részére szükséges tenyészállatok előállításában résztvesznek. Ez kívánatos is a sporttenyésztőkre nézve hasznosító is, mivel éppen ezen baromfiak legkeresettebbek s ennélfogva könnyen értékesíthetők. S így, hogy a sporttenyésztők a megállapított országos baromfi-köztenyésztési irányi tenyésztesükkel előmozdítsák s tenyésztesükkel így irányba rendezzék be, erre birni a sporttenyésztőket, a kiállításnak szintén egyik célja.

Célja továbbá ezen kiállításnak az is, hogy ama közönyt, melylyel az ezen állattenyésztési ágra különösen hivatott kis gazda a baromfitenyésztés iránt viseltetik s ami leginkább annak tudható be, hogy nem ismeri mindazon tényezőket, mik ezen állattenyésztési ágat jövedelmezővé teszik, — megszüntetni s oda hatni, hogy a baromfitenyésztés úgy a kis mint a nagygazdaságokban csupán szükséges rossznak ne tekinthessék. Mivel a baromfi-köztenyésztés érdekében az állam részéről is megtekinnek mindazon intézkedések, melyek a többi állattenyésztési ágak felvirágoztatását is előmozdíják, a tervbe vett szegedi baromfi kiállításban mintegy gyakorlatilag kell szemléltetővé tenni mindazt, ami ezen rendkívül fontos állattenyésztési ág fejlesztésére célbavételű. Minden baromfitenyésztő gazdának a gazdasági baromfitenyésztés fejlesztése érdekében meg kell tehát ismerkedni a fentiekben jelzett irányelvvel s a rendelkezésére álló szellemi s anyagi eszközökkel oda kell törekednie, hogy a kis- és a telkesgazdánakul, valamint a cselédség birtokában meglévő baromfiaknak, részint helyes kiválasztás, részint helyesen megválasztott fajbaromfiak keresztezése által ezen állattenyésztési ágat minél jövedelmezőbbé tegyék.

A baromfi-kiállítás ügyében mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál Hreblyay Emil m. kir. állattenyésztési felügyelő baromfi-kiállítási csoportbiztos; Budapest, földm. ivelésügyi miniszterium.

Indokolt-e az elpusztult szőlők újratelepítése?

Magyarországnak ama régi jó birneve, melylyel szőlőművelése és borászata tekintetben az európai államok előtt birt, az utóbbi időben meglehetősen aláhanyatlott. A filoxera, majd pedig a peronospora romboló munkája legveszelebb szőlőterületünket elpusztította ugyan, de azért borunk van quantum satis. És épen ez a körülmény volt tulajdonképeni s egyedüli oka annak, hogy a magyar boroknak kelendősege nemcsak a külföldön, hanem hazánkban is megcsappant; mert az a folyadék, vagy legalább is azon folyadéknak legnagyobb része, mely a bor elnevezés alatt kerül a piacra, szőlőket úgyiszólván nem is látott. Igen természetes, hogy ily körülmények között mindenki a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetik boraink iránt, s fog is viseltetni mindaddig, míg e tekintetben illetékes tényezők részéről erélyes intézkedés nem történik az iránt, hogy a lelketlen borhamisítók üzemei kellően megtorolhassanak. A társadalomnak azonban nem szabad addig várakoznia, míg ez a rég óhajtott vágy teljesülést nyer. Addig is meg kell ragadnia minden alkalmat, hogy szőlőgazdaságunk renoméja annyira amennyire újból helyreállítható s a magyar szőlőgazda nem képez. A mi véleményünk ezen állítással ellentétes. Mi határozottan állítjuk hogy elpusztult szőlőink újratelepítése lehetőleg mihamarabb fogantatni kell. Közgazdasági s egészségügyi szempontok teszik ezt kötelességünké. Közgazdasági szempontból szükséges azért, mert ha teljesen felhagynak szőlőművelésünkkel, évenként milliók fognak kivándorolni egy olyan terményért, melynek előállítása manánk is egy kis jókarralal keresztülvihető. Magyarországi szempontból is ezen természeti ág jövedelmezővé indit arra, hogy a szőlőművelést kultiváljuk, mert feleslegünket mindenkor eladhatjuk, s így ezen jó edelemből a költségek megtérülven, saját fogyasztásunk tulajdonképen szorgalmunk gyümölcse. A mi végül az egészségügyi szempontokat illeti, azt hisszük, felesleges bizonygatnunk azon káros hatást, melyet a most forgalomban levő konyvalékok elvezete szervezeteinkre gyakorol s azon szintén károsnak mondható betolyást, melyet a borknak a mi életmódunkkal össze nem egyeztethető nélkülözése előidézhetne.

A szőlők reorganizálásának meg van tehát a maga létjogosultsága, annál is inkább, mert egyelőre tultermelésről tartani nem kell; de feltevé, hogy tultermelés következne be, még akkor sem lenne indokolt szőlőművelésünket elhanyagolni, mert ha egyszer ismét helyreállítjuk borászatunk régi jó birnevet, borkivitelünk bizonyára nem lesz jelentéktelen. Mindenesetre szükséges azonban, hogy a telepítés helyesnek okoszerűen történjék, s hogy a művelésnél az oltásra s a trágyázás keresztülvitelére kellő súlyt helyezzünk. Itt röviden csak az utóbbi kérdésre nézve óhajtok egy-két megjegyzést tenni; nevezetesen a műtrágyák alkalmazására. A műtrágyákkal szőlőinkben határozottan természetöbbitet érthetünk el. Homoki szőlőkben kat holdanként 200 kg. szuperfoszfát s 100 g. kén-savas kálira van szükségünk. E mennyiséggel 3 meter-mázsát is meghaladó természetöbbitet értek el, a mely mennyiség, ha a földnek métermázsáját csak 20 frrtal is számítjuk, jelentékenyen megtéríti a trágyázás költségét.

Szerkesztői üzenetek.

V. E. helyben Tudósítás megkérve érkezett. Csak egy kis részét használhattuk fel.
H. I. Minder évben egyszer.
Közli: Szívvelkedők teljes hűvét velük kössék. Ne-
kül meg akkor is ismerni kell dolgozatának nevért, ha
a cikk név nélkül vagy aláírás alatt jelenik is meg.

Köszönet. A nő szerzetes. (Úgyesen népen
írta meg, de egy kisá mentelenek a novella szerzője. Ezt
az irányt mi nem követjük.) A körítőné bízata. (Vers.
Nem találta el azt a könnyed hangot, minőt az ilyen téma
megkíván. A rimék is recsegnek, ropognak.) A kinek két
férje van. (Némi javítással segíteni lehetne rajta. A kézi-
ratot kivételosen megörizük egy két napig.)

B. S. helyben Ha a feljelentést megtette ellene, ki r-
volna, azt most a nyilvánosság előtt is szellettatni. Az
ilyen dolgok rendszerint elmérgesedést szünek; és a lappangó
gyűlölet azonban előbb-utóbb rajtukaból

Tüparancsokat. Kár az időt önnök ilyen dolgokra
passzolni. A vers meglehetősen rossz: nyikorog, dögög,
mint valami fosszák kent székér.

Ne kívánd más ökrét, barmát,
Igy szó a kfenbedik,
Hagyd béka más feleséget,
De ezt sokan felelik.
Mésbeszéd, hágyuk félbe,
Nem hiszem el, nem bizony,
Pláne mikor azt is tudom,
Kif csal meg a — tanárom.

Es csak egy kis rész, de ezek után bátran ajánlhatjuk
hogy sokkal jobban tessék, ha verselés helyett többet
foglalkoznak a latin gyakorlatokkal.

NYILTÉR.
Selyem damaszt 75 krtól
14 ffr 85 krtól méterenként — valamint fekete, fehér és
színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ffr 85 krtól méter-
enként, — a legdivatosabb anyag, sőt is mintázatban
Privát-fogyasztókunk postabér és vámmentesen, vala-
mint házhoz szállítva, + mintákat pedig postafra-
dítással küldünk.
HENNEBERG G. helyemgyárai
(os. és kir. udvari szállító) **Sárböheim.** (H)
Magyar levelezés. Svájcba kétaszere levélbélyeg ragasztandó

Nyilatkozat.
Baldogult férjem, nehai Vágó Ede, a
Neuschlo-féle tanningár részvénytársaság
főkönyvelője, ki 1898. év november hó
25-én a
Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-Társaságnál
baleset ellen biztosította magát, 1898. évi
december hó 9-én baleset következtében
elhalálozván, nevezett társaság a teljes biz-
tosított összeget, azaz 20.000 koronát nekem
a legrosszabb idő alatt kifizette.
A „Nemzeti Balesetbiztosító Részvény-
Társaság”-nak ezen gyors és méltányos
eljárása folyán indítva érzem magamat
hálás köszönetemet nyilvánítani.
Budapest, 1899. január hóban.
25—3 *Osv, Vágó Edéné.*
Előttünk:
Dr. Berger Mór. Dr. Odöny Miksa.

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

Bel- és külföldi képes folyóiratok, hírlapok, szaklapok ifjúsági- és divatlapok
minden külön díj felszámítása nélkül
előfizethetők és megrendelhetők
Fischel Fülöp könyvkereskedésében **Nagy-Kanizsán.**

Ezen hirdetés tulajdonosának 10/10 évtől kezdve engedély a közzétételére.

Gummil és halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan övszer urak és hölgyek számára.

- Ára tucatlonként eredeti párisi csomagolásban:
- Gummi, elsőrendű gyártmány . . . 0.80 6. - frtig
 - Halhólyag kiváló finom minőség . . . 2.- 8.- "
 - Capotes americans (rövid) . . . 2.- 5.- "
 - Gyártmány uraknak igen célszerűen dobozokban ös-szállítva . . . 3.- 10.- "
 - Suspensorium . . . 0.50 3.- "
 - Párisi női szivacska (Safety Sponges) 2- 6.- "
 - Irrigator teljesen felszerelve . . . 1.80 5.- "
 - Eredeti tessarium ocularium (Poliporus) . . .
 - Menziga tanár szorint . . . 1.80 2.50 "
 - Veseő hosszú külön . . . 1.50 "
 - "Dianna-ív", szab. havibaj el. köt. 3.50 5.- "
 - (minden hölgynek nélkülözhetetlen.)
- Megrendeléseket pontosan és diszkrétan összközi!

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű és kőtszer-gyáros. 241-14

(Alapít. 1878.) Budapestben, (Alapít. 1878.)

IV. Károlyherceg-utca 17.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételért 10/10 engedély a közzétételére.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Linimentum Capsici compositum.

Ezen hírneves házi készítésű ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsolésként alkalmazták kézcsúnyái, csáznái, tagzsárgatásai és megfázásoknál és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendelik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezése alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi készítésű, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint sem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Egy doboz ára: 1 forint 20 krajcár.

Utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására szépsítésére és finomítására Puder

Legelőkelőbb olaszokéi, bál és társalgó PUDEK. Fehér, rózsaszín, és sárga.

vegyileg analizált és ajánlja Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. Ellamerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari toilette-szappan és illatszer-gyár Bécsben. Főraktár: HÉCS, I. Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszer- és gyógyszerkereskedésben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknel.

Hirdetése

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

Mily elkerülhetetlenül szükséges a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be midőn csak a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérhetőleg legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa

— oszabadalmazott —

— önműködő —

„SYPHONIA”

söllővessző és növénypermetezője, mely az oldatot szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. 1-10

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál mezőgazdasági gépyárak,

különbözőségi gyár beszállítók a gyümölcs-értékesítési gépek részére.

Bécs, H/1, Taborstrasse 76. szám.

Árjegyzék és számos ellamerő levél ingyen. — Képviselek és imeteladók kívánatosak.

Olesónág!

Olesónág!

Legkedvezőbb alkalom!

Nagykanizsai üzletünket

teljesen Pécsre helyezük át.

A szállítási költségek megtakarítása céljából az itt raktáron levő

BUTOROKAT

most tetemesen leszállított áron adjuk el.

Az alkalom a legkedvezőbb, hogy a közönség a legkülönfélébb kivitelű kitűnően gyártott olesó butorhoz jusson

Friedmann Károly és Günsberger

butorgyárosok.

Legkedvezőbb alkalom!

Olesónág

32-2

Olesónág!

Ingyen szederia csemete.

A földmivvelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2-3 éves magágyi szederia csemetét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: várfegyve, utolsó posta, varut, esetleg hajó állomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemeteket magas törzsű fákká neveljük úgy egy katastrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el olyformán, hogy a sorok egymástól egy meter, a sarokban a csemetek 80 centimeter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt *sürgősen* jelentsék be.

A földmivvelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szegzárdon Tolnamegye.

Igen alkalmas az utazásokon. — Rövid használat után nélkülözhetlen.

Egészségügyi hatóságától megvizsgálva.

(Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án)

Szaga **Kalodont** ja

legjobb és legolcsóbb

Fogtisztító-szer

A száj kiüblítése csupán fog vagy szájvízzel nem elégséges a fognak tisztítására. Ehhez felette szükséges valamiféle fogtisztító-szer használata.

Mindenütt kapható.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkalmazást eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu fölbőgőst, hányást inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömbörgőst, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértoúlást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-fele élethalzsam

Minden gyógyítás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mellgyulladásnál, tejrakodás- és keményedésknél, a gyermek elváramlásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és gonyedéseknél, továbbá körömgonyedés az agy-nyenesett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, hofittetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serkentő egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszser.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint.
Postán 20 kerral drágább.

A gyó nyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjáv

Postán 6 kerral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárból és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utazást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrel rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszer-tárban, Egger A. gyógyszer.-ban, Thalmyer-Steitz, Kochmeister utóda

Főraktár a készítőnél **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler“ in Prag, Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal.

331-26

MEGHÍVÓ.

A nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság
f. 1899. február 7-én d. e. 10 órakor

tartandja

saját helyiségében

54. évi rendes közgyűlését

melyhez a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja

az IGAZGATÓSÁG.

31-3

Tanácskozási tárgyak sorrendje:

1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések.
2. Mérleg előterjesztése, az osztalék megállapítása, az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése feletti határozathozatal.
3. A hivatalos közl-ny kijelölése.
4. Az alapszabályok 25. §-a értelmében lelépő Elek Lipót elnök és dr. Tuboly Gyula alelnök, valamint az alapszabályok 27. §-a értelmében sorrend szerint kilépő 9 és évközben behívott 1 igazgatósági tag u. m. Ebenspanger Leo, Weiser József, Stirling Sándor, Gelsei Gutmann Vilmos, Unger Ullman Elek, Vidor Samu, Löwy Adolf, Plooszer Ignác, Sommer Ignác és Elek Ernő továbbá Goldhammer Károly, Heimler József és Juhász György felügyelő bizottsági tagok helyett ujak esetleg ezeknek ismétli megválasztása; és pedig elnök, alelnök és 8 igazgatósági tag 3 évi, 2 igazgatósági tag 2 évi és a felügyelő bizottsági tagok 1 évi időtartamra.
5. Netáni indítványok.

Jegyzet: A t. cz. részvényesek figyelemzetnek, miszerint szavazó-lapjaikat 1899. évi február hó 6-ik napján délelőtt 9-12, délután 3-5 óráig az intézet helyiségében személyesen vagy meghatalmazás alapján átvehetik.

Megjegyeztetik, hogy az alapszabályok 11-ik §-a szerinti szavazási jogot csak az gyakorolhat, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg négy héttel nevére átíratott.